

ERIKOISLÄÄKÄRIKOULUTUKSEN OPINTO-OPAS

voimassa 1.8.2017 alkaen toistaiseksi

Oppaan vaatimukset koskevat lääkäreitä, jotka ovat saaneet opinto-oikeuden erikoistumiskoulutukseen 1.8.2017 alkaen toistaiseksi.

Erikoislääkärikoulutusta koskevat koulutusvaatimukset ovat tiedekunnan hyväksymät määräykset koulutuksen suorittamisesta, ja ne koskevat kaikkia erikoisalvoja ja kaikkia erikoistuvia riippumatta opinto-oikeuden myöntämisaikankohdasta. Koulutusvaatimusten lisäksi erikoistuva suorittaa tutkintonsa oman erikoisalansa opetussuunnitelman mukaisesti.

SISÄLLYS

1. ERIKOISLÄÄKÄRIKOULUTUKSEN HALLINTO JA PÄÄTÖKSENTEKO	4
2. OPINTO-OIKEUDEN MYÖNTÄMINEN JA LÄSNÄOLOILMOITUS	5
3. KOULUTUKSEN TAVOITTEET JA RAKENNE	6
4. ERIKOISLÄÄKÄRIKOULUTUKSEN SUORITTAMINEN	7
4.1 Käytännön palvelu ja toimipaikkakoulutus	7
4.1.1 Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu	7
4.1.2 Yliopistosairaalan ulkopuolinen koulutus ja runkokoulutus	8
4.1.3 Yliopistosairaalapalvelu ja eriytyvä / erikoisalan koulutus	8
4.1.4 Toimipaikkakoulutus	9
4.2 Teoreettinen koulutus	9
4.3 Johtamiskoulutus	9
4.4 Valtakunnallinen erikoislääkärikuulustelu	9
4.5 Arviointi ja erikoistuvan lääkärin ohjaus	12
5. KOULUTUSTA JA PALVELUJA KOSKEVIA YLEISIÄ MÄÄRÄYKSIÄ	12
5.1 Palveluajat	13
5.2 Poissaolojen ja keskeytysten vaikutus	13
5.3 Eri toimissa työskentely	14
5.4 Suoritusten vanheneminen	14
5.5 Aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen (AHOT)	15
6. TODISTUKSEN HAKEMINEN SUORITETUSTA KOULUTUKSESTA	15
7. LAILLISTAMINEN ERIKOISLÄÄKÄRIKOULUTUKSEN JÄLKEEN	16
8. KRITERIT YLIOPISTOSAIRAALAN ULKOPUOLISTEN KOULUTUSPAIKKOJEN HYVÄKSYMISELLE	16
8.1 Koulutuspaikkasopimus	17
8.2 Henkilökohtainen koulutussopimus	17
9. TEOREETTISEN KURSSIMUOTOISEN KOULUTUKSEN JÄRJESTÄMINEN	17
AKUUTTILÄÄKETIEDE	19
ANESTESIOLOGIA JA TEHOHOITO	23
ENDOKRINOLOGIA	27
FONIATRIA	29
FYSIATRIA	32
GASTROENTEROLOGIA	35
GASTROENTEROLOGINEN KIRURGIA	38
GERIATRIA	41
IHOTAUDIT JA ALLERGOLOGIA	44
INFEKTIOSAIRAUDET	48
KARDIOLOGIA	52
KEUHKOSAIRAUDET JA ALLERGOLOGIA	55
KLIININEN HEMATOLOGIA	58
KLIININEN KEMIA	60
KLIININEN MIKROBIOLOGIA	64

KLIININEN NEUROFYSIOLOGIA	67
KORVA-, NENÄ- JA KURKKUTAUDIT	70
KÄSIKIRURGIA	72
LASTENKIRURGIA	75
LASTENNEUROLOGIA	78
LASTENPSYKIATRIA	80
LASTENTAUDIT	84
LIIKUNTALÄÄKETIEDE	94
NAISTENTAUDIT JA SYNNYTYKSET	97
NEFROLOGIA	102
NEUROKIRURGIA	105
NEUROLOGIA	108
NUORISOPSYKIATRIA	111
OIKEUSLÄÄKETIEDE	114
ORTOPEDIA JA TRAUMATOLOGIA	117
PATOLOGIA	120
PERINNÖLLISYYSLÄÄKETIEDE	123
PLASTIIKKAKIRURGIA	126
PSYKIATRIA	136
RADIOLOGIA	140
REUMATOLOGIA	144
SILMÄTAUDIT	147
SISÄTAUDIT	151
SYDÄN- JA RINTAELINKIRURGIA	155
SYÖPÄTAUDIT	157
TERVEYDENHUOLTO	160
TYÖTERVEYSHUOLTO	163
UROLOGIA	169
VERISUONIKIRURGIA	172
YLEISKIRURGIA	176
YLEISLÄÄKETIEDE	179
KIRURGIAN ALOJEN RUNKOKOULUTUS	183
SISÄTAUTIALOJEN YHTEINEN RUNKOKOULUTUS	187

1. ERIKOISLÄÄKÄRIKOULUTUKSEN HALLINTO JA PÄÄTÖKSENTEKO

Erikoislääkärikoulutuksen parissa työskentelee monia toimijoita. Varsinainen päätäntävalta erikoislääkärikoulutuksesta on sosiaali- ja terveysministeriöllä sekä lääketieteellisillä tiedekunnilla. Muut viranomaiset ja toimielimet ovat neuvoa-antavia tai niiden tehtävänä on koulutuksen kehittäminen ja koordinointi.

Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) on ylin ohjaava viranomainen erikoistumiskoulutuksessa. STM antaa asetuksen erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksesta sekä yleislääketieteen erityiskoulutuksesta. Asetuksessa säädetään koulutusohjelmista, niiden pituuksista, koulutukseen ottamisesta ja suorittamisesta ja siitä missä yliopistoissa erikoistumiskoulutuksen voi suorittaa.

Sosiaali- ja terveysministeriön alainen sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) myöntää lisensiaatin tutkinnon jälkeen hakemuksesta oikeuden harjoittaa lääkärin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä. Myös erikoislääkärikoulutuksen suorittaneet hakevat Valviralta erikoislääkärin ammatinharjoittamisoikeutta.

Terveydenhuollon ammattihenkilöiden neuvottelukunnan tehtävänä on antaa lausuntoja ja tehdä aloitteita terveydenhuollon ammattihenkilöiden koulutuksesta, ammattitoiminnasta ja viranomaisten välisestä yhteistyöstä (laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 559/1994 ja 1030/2000).

Valtakunnallinen erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkäri- sekä yleislääketieteen erityiskoulutuksen koordinaatiojaosto. Sosiaali- ja terveysministeriö asettaa kolmeksi vuodeksi kerrallaan terveydenhuollon ammattihenkilöiden neuvottelukunnan yhteydessä itsenäisesti toimivan koordinaatiojaoston, jonka tehtävänä on arvioida kansallisia erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen sekä yleislääketieteen erityiskoulutuksen tarpeita, sekä tehdä aloitteita koulutuksen kehittämiseksi. Jaoston kokoonpanosta ja tehtävistä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Alueelliset neuvottelukunnat toimivat yliopistojen yhteydessä alueellisina yhteistyöeliminä erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksessa sekä yleislääketieteen erityiskoulutuksessa (Sosiaali- ja terveysministeriön asetus erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksesta sekä yleislääketieteen erityiskoulutuksesta 56/2015). Neuvottelukunnassa ovat edustettuina yliopiston, erityisvastuualueen sairaanhoitopiirien kuntayhtymien sekä perusterveydenhuollon ja suun terveydenhuollon toimintayksiköiden nimeämiä jäseniä sekä erikoistumiskoulutuksessa olevien edustus.

Lääketieteellisen tiedekunnan (koulutusyksikkö) toimivaltaan kuuluu päättää siitä, mitkä virat, toimet tai tehtävät ovat erikoislääkärikoulutukseen soveltuvia koulutusvirkoja. Koulutusyksiköt hyväksyvät koulutussopimukset yliopistosairaalan ulkopuolisten koulutuspaikkojen kanssa. Koulutusyksiköt hyväksyvät erikoistumaan hakeutuvat koulutusohjelmiin, hyväksyvät koulutussuunnitelmat, nimeävät vastuuhenkilöt, kouluttajat ja kuulustelijat, käsittelevät palvelua ym. opintoja koskevia asioita sekä antavat todistuksen suoritetusta koulutuksesta. Koulutusyksiköt valvovat erikoislääkärikoulutusta vastuualueensa sairaaloissa, terveyskeskuksissa ja muissa yksiköissä. Koulutusyksiköiden tulee toimia keskenään yhteistyössä perustaessaan koulutusohjelmia, vahvistaessaan koulutusvaimuksia ja järjestäessään niihin kuuluvaa koulutusta.

- **Koulutusdekaani** myöntää opinto-oikeudet erikoistumiskoulutukseen sekä myöntää todistuksen suoritetusta koulutuksesta.
- **Ammatillisen jatkokoulutuksen toimikunnan** tehtävänä on vastata ammatillisen jatkokoulutuksen kehittämisestä ja koordinoinnista Oulun yliopiston vastuualueella. Toimikunta käsittelee erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutukseen sekä yleislääketieteen erityiskoulutukseen liittyviä asioita, ohjaa koulutuksen käytännön toteutumista ja vastaa erikoislääkärien lisäkoulutusohjelmista.
- **Koulutusohjelman vastuuhenkilö** toimii oman koulutusohjelmansa osalta asiantuntijana ja vastaa koulutusohjelman toteuttamisesta ja kehittämisestä. Vastuuhenkilön tulee hyväksyä erikoistuvan lääkärin henkilökohtaiset opintosuunnitelmat (HOPS) sekä seurata ja arvioida koulutuksen ja oppimisen edistymistä. Vastuuhenkilö hyväksyy erikoistuvien lääkärin opintosuoritukset osaksi koulutusta.

Yliopistollisissa sairaaloissa ja muissa koulutuspaikoissa, joiden kanssa on tehty koulutusso-
pimukset, suoritetaan erikoistuvien valinnat koulutusvirkoihin. Erikoistuvan lääkärin valinnasta kou-
lutusvirkaan neuvotellaan vastuuhenkilön kanssa.

Kouluttaja on koulutusohjelman vastuuhenkilön nimeämä. Hän vastaa osaltaan koulutuksen toteu-
tumisesta ja osallistuu arviointiin. Yliopistosairaalan ulkopuolisessa koulutuspaikassa kouluttajaksi
haluava hakee koulutusoikeuksia yliopistolta. Kun yliopisto on myöntänyt hänelle koulutusoikeudet,
vastaa ao. kouluttaja koulutuspaikan koulutusedellytyksistä ja osallistuu arviointiin.

Henkilökohtainen ohjaaja (tutor) on erikoistuvan lääkärin tukihenkilö ja ohjaa erikoistuvaa lääkäriä
tämän työtehtävissä ja huolehtii laaditun koulutussuunnitelman tarkoituksenmukaisuudesta sekä
teoriakoulutuksen että käytännön koulutuksen osalta. Ohjaaja osallistuu myös arviointeihin.

Erikoistuvan lääkärin vastuulla on perehtyä koulutuksen koulutusvaatimuksiin ja opinto-oppaassa
kuvattuihin oman erikoisalansa vaatimuksiin (opetussuunnitelmaan) sekä laatia henkilökohtainen
opintosuunnitelma (HOPS) sekä pitää lokikirjaa saamastaan koulutuksesta. Lisäksi hänen tulee
osallistua oman oppimisensa arviointiin ja koulutuksen kehittämiseen.

2. OPINTO-OIKEUDEN MYÖNTÄMINEN JA LÄSNÄOLOILMOITUS

Erikoislääkärikoulutusta suorittamaan voidaan ottaa henkilö, joka on saanut Suomessa oikeuden tai
luvan harjoittaa lääkärin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä (A 56/2015). Nämä oikeudet myöntää
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) terveydenhuollon ammattihenkilölain nojalla
(559/94, muutettu lailla 1030/2000). Opinto-oikeutta ei voida myöntää rajoitetun luvan perusteella, eli
jos laillistus on määräaikainen tai johonkin tiettyyn sairaalaan/terveyskeskukseen sidottu.

Laissa terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta (1200/2007, 18a§) säädetään,
että terveydenhuollon ammattihenkilöllä tulee olla hänen hoitamiensa tehtävien edellyttämä riittävä kie-
lilitaito.

Opiskelijan tulee itse huolehtia siitä, että hänellä on riittävä, lain mukainen kielitaito opintojen suoritta-
miseksi terveystalvujärjestelmässä. Kielitaito todistetaan opinto-oikeutta hakiessa. Suomen kielellä
suoritettu perusopetus, toisen asteen tutkinto tai korkeakoulututkinto riittävät todisteeksi suomen kielen
taidosta. Suomen kielen taidon voi todistaa myös suorittamalla [Opetushallituksen yleisen kielitutkinnon](#)
(YKI) vähintään tasolla 4 kokeen kaikissa osakokeissa tai [Valtionhallinnon kielikokeen](#) vähintään arvo-
sanalla hyvät taidot kaikista osa-alueista. Suoritus ei saa olla yli 2 vuotta vanha hakuun osallistuessa.

Opinto-oikeutta haetaan siihen yliopistoon, jonka vastuualueella erikoislääkärikoulutus on tarkoitus
pääasiallisesti suorittaa. Opinto-oikeuden hakeminen erikoislääkärikoulutukseen tapahtuu kahdesti
vuodessa sähköisesti opintopolku.fi -järjestelmässä. Haku- ja valintamenettely on kuvattu [tiedekunnan
internetsivuilla](#).

Erikoistujalla voi kerrallaan olla voimassa vain yksi opinto-oikeus erikoislääkärikoulutusohjelmaan, ja
vain yhdessä yliopistossa.

Erikoistumisvirkoihin pääsy ja niissä toimiminen edellyttää henkilön soveltuvuutta kyseiselle erikois-
alalle. Valinta erikoistumisvirkoihin tapahtuu terveystalvujärjestelmässä.

Erikoistuva suorittaa koulutuksen niiden vaatimusten mukaan, jotka ovat voimassa opiskeluoikeuden
myöntämisaikana. Opiskelijan on mahdollista siirtyä suorittamaan koulutus uusimpien vaatimus-
ten mukaisesti. Opiskelupaikan vastaanottamalla erikoistuva sitoutuu noudattamaan koulutuksesta an-
nettuja ohjeita ja määräyksiä sekä noudattamaan opinto-oppaan vaatimuksia. Erikoislääkärikoulutelu
suoritetaan kuitenkin aina viimeisimpien vaatimusten mukaan.

Erikoistuvan lääkärin on [ilmoittauduttava joka lukuvuosi läsnä- tai poissaolevaksi](#). Läsnä olevaksi pitää ilmoittautua niinä lukukausina, joihin osallistuu opetukseen, saa säännöllistä ohjausta, suorittaa teoreettista kurssia, osallistuu kuulusteluun tai hakee todistusta.

Koulutusohjelman vaihtaminen tapahtuu samaa menettelyä noudattaen kuin haettaessa ensimmäistä kertaa opinto-oikeutta erikoislääkärikoulutukseen. Vaihtaessaan koulutusohjelmaa erikoistuvan on osallistuttava uudelleen valintamenettelyyn.

3. KOULUTUKSEN TAVOITTEET JA RAKENNE

Erikoislääkärikoulutuksen tavoitteena on perehdyttää lääkäri erikoisalansa tieteelliseen tietoon ja tiedonhankintaan ja antaa hänelle valmiudet alansa erikoislääkärin tehtäviin, ammattitaidon ylläpitämiseen ja erikoisalansa kehittämiseen sekä toimimiseen erikoislääkärinä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmässä. Koulutuksen tulee antaa erikoislääkärille valmiudet hallita vaativia diagnostisia menetelmiä sekä suunnitella ja toteuttaa erikoisalansa vaativa sairauksien ennaltaehkäisy ja hoito yksilö- ja väestötasolla. Koulutuksen tavoitteena on lisäksi, että lääkäri perehtyy terveydenhuollon suunnitteluun, hallintoon, johtamiseen ja moniammatilliseen yhteistyöhön. Erikoislääkärikoulutuksen tulee olla suunniteltua ja ohjattua. Erikoistuva lääkäri osallistuu normaaliin kliiniseen työhön ja hankkii näin erikoisalansa käytännön taidot.

Erikoislääkärikoulutuksen voi aloittaa heti lääketieteen lisensiaatin tutkinnon ja laillistamisen jälkeen.

Erikoislääkärikoulutus jakaantuu seuraaviin kokonaisuuksiin:

1. Käytännön palvelu ja toimipaikkakoulutus: Koulutuksen pituus on viisi tai kuusi vuotta alasta riippuen. Käytännön palvelu sisältää terveyskeskuspalvelun, runkokoulutuksen tai täydentävän koulutuksen sekä varsinaisen erikoisalankoulutuksen. Erikoislääkärikoulutuksessa tulee vähintään puolet suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolisissa koulutuspaikoissa erikoislääkäriasetuksessa mainittuja erikoisalajoja lukuun ottamatta (A 56/2015, 6 §) Poikkeuksen hakemisesta em. sääntöön säädetään asetuksessa 56/2015. Oulun yliopiston vastuualueelle myönnettyistä poikkeuspäätöksistä löytyy tietoa tiedekunnan kotisivulta: <http://www oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/poikkeuslupa>.

2. Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

3. Johtamiskoulutus

4. Valtakunnallinen erikoisalakohtainen kuulustelu

5. Koulutuksen arviointi: Erikoistuvan lääkärin tulee osallistua oman oppimisen ja koulutuksen kehittämiseen ja arviointiin.

Erikoislääkärikoulutuksen rakenne

Vähintään puolet palvelusta tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella, lukuun ottamatta asetuksessa mainittuja 10:ä erikoisalaa.

4. ERIKOISLÄÄKÄRIKOULUTUKSEN SUORITTAMINEN

4.1 Käytännön palvelu ja toimipaikkakoulutus

4.1.1 Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu

Kaikkien erikoisalojen koulutukseen tulee sisältyä terveyskeskuksessa suoritettua palvelua vähintään yhdeksän kuukautta. Terveyskeskusjakson aikana erikoistuvan lääkärin tulee tutustua monipuolisesti terveyskeskuksen useaan toiminta-alueeseen ohjaajan ohjauksessa. Terveyskeskuspalvelun sisältö tulee selvittää terveyskeskuksen koulutusvastaavan antamassa koulutustodistuksessa (ns. monipuolisuustodistus). Siinä tulee myös esittää koulutusjakson pituus ja viikkotuntimäärä. Palvelun koordinoi ja hyväksyy yleislääketieteen oppiala. Yleislääketieteen erityiskoulutuksen vastuuhenkilö päättää tapauskohtaisesti ennen opinto-oikeuden myöntämistä suoritettun palvelun hyväksymisestä.

Terveyskeskusjakso suoritetaan lääketieteellisen tiedekunnan hyväksymissä terveyskeskuksissa, jotka täyttävät tiedekunnan kanssa tehdyssä sopimuksessa määritellyt laatuksiteerit. Kukin yleislääketieteen oppiala solmii koulutussopimukset omalla vastuualueellaan.

Hyväksytyssä koulutuspaikassa tulee täytyä ainakin seuraavat kriteerit:

- Terveyskeskuksessa on nimetty koulutusvastaava ja koulutettavilla on käytössään lokikirja.
- Terveyskeskuksen koulutusvastaava nimittää jokaiselle koulutusta suorittavalle lääkärille henkilökohtaisen ohjaajan, jonka tulee olla palvelusuhteessa kuntaan tai kuntayhtymään.
- Ohjaukselle on työjärjestyksessä varattu riittävästi aikaa.
- Terveyskeskuskoulutuksessa on varmistettu kunnan vastuulla olevan kansanterveystyön sekä perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja sosiaalihuollon yhteistyön osaaminen.
- Terveyskeskuksessa työskentely sisältää keskeiset perusterveydenhuollon tehtävät
- Terveyskeskuksessa on järjestettävä toimipaikkakoulutusta vähintään 100 tuntia/vuosi, josta osa tulee olla moniammatillista ja koulutettavilla tulee olla oikeus osallistua tähän koulutukseen.
- Koulutettavalla tulee olla mahdollisuus vähintään kerran kuukaudessa päästä päiväksi ulkopuoliseen koulutukseen.

Yllä olevat kriteerit koskettavat erikoistuvia lääkäreitä, jotka ovat saaneet tiedekunnalta opinto-oikeuden 1.8.2011 lähtien ja jotka myös suorittavat terveystieteiden palvelua 1.8.2011 lähtien. Aiemmin suoritettavat palvelut hyväksytään aiemmin voimassa olleiden vaatimusten mukaisesti.

Oulun yliopiston hyväksymät koulutusterveyskeskukset ovat luettavissa lääketieteellisen tiedekunnan verkkosivulla <http://www oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/yek>.

Tampereen yliopiston verkkosivulta löytyy lista kaikista koko maan koulutusterveyskeskuksista <http://www.uta.fi/med/ammattillinenjatkokoulutus/yleislaaketieteenerityiskoulutus/kaytannon-ohjeita.html>.

Yleislääketieteen erityiskoulutuksen vastuuhenkilö hyväksyy 1.8.2011 jälkeen opinto-oikeuden saaneiden opiskelijoiden terveystieteiden palvelun, jos palvelu on myös tehty 1.8.2011 jälkeen. Erikoisalan vastuuhenkilö hyväksyy terveystieteiden palvelun niiden opiskelijoiden kohdalla, jotka ovat saaneet opinto-oikeuden ennen 1.8.2011 ja terveystieteiden palvelu on suoritettu kokonaisuudessaan tai osa siitä ennen 1.8.2011.

Pakollisesta yhdeksän kuukauden terveystieteiden palvelusta vähintään 6 kk tulee suorittaa Suomessa tiedekunnan määräysten mukaisesti. Loput 3 kk terveystieteiden palvelua vastuuhenkilö voi harkintansa mukaan hyväksyä ulkomailla tehtynä terveystieteiden palveluna.

4.1.2 Yliopistosairaalan ulkopuolinen koulutus ja runkokoulutus

Joidenkin sisällöltään läheisten erikoisalojen koulutukseen sisältyy ns. runkokoulutus. Yhteinen runko-osa suoritetaan pääsääntöisesti yliopistosairaalan ulkopuolisissa koulutuspaikoissa. Tarkoituksena on varmistaa koulutuksen riittävä laaja-alaisuus ja tarkoituksenmukaisuus terveystieteiden järjestelmän kannalta sekä taata mm. päivystystoiminnassa tarvittavat valmiudet. Runkokoulutusjaksolle voidaan nimetä oma vastuuhenkilö. Yliopistosairaalan ulkopuolisessa koulutuspaikassa työtä ohjaavat koulutusyksikön hyväksymä kouluttaja, henkilökohtainen ohjaaja ja muut erikoislääkärit. Oulun yliopiston hyväksymät yliopistosairaalan ulkopuoliset koulutuspaikat ovat luettavissa lääketieteellisen tiedekunnan verkkosivuilla <http://www oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/elkoulutus>.

Runkokoulutus tulee pääsääntöisesti suorittaa ennen eriytyvän koulutuksen aloittamista. Runkokoulutuksen jälkeen siirytään sen alan eriytyvään koulutukseen, millä alalla erikoislääkäri koulutus suoritetaan. Runkokoulutuksen päättyessä tarkistetaan henkilökohtainen koulutussuunnitelma ja varmistetaan, että runkokoulutuksen tavoitteet on saavutettu.

4.1.3 Yliopistosairaalan palvelu ja eriytyvä / erikoisalan koulutus

Eriytyvän/erikoisalan koulutuksen aikana erikoistuva lääkäri perehtyy oman erikoisalansa tietoon ja erikoislääkärin tehtäviin. Eriytyvä/erikoisalan palvelu suoritetaan pääosin yliopistollisessa sairaalassa, mutta alakohtaisesti osia voidaan suorittaa muissakin koulutussairaaloissa, joiden kanssa on tehty koulutussopimus. Oulun yliopiston hyväksymät yliopistosairaalan ulkopuoliset koulutuspaikat ovat luettavissa lääketieteellisen tiedekunnan verkkosivuilla <http://www oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/elkoulutus>.

Koulutuksesta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella asetuksessa mainittuja erikoisaloja lukuun ottamatta. Koulutusyksiköt voivat myöntää erikoisaloittaisen poikkeuksen yliopistosairaalan ulkopuolella suoritettavan koulutusajan vaatimuksesta, mikäli keskussairaalat tai muut sairaalat eivät voi osoittaa koulutuspaikkaa kohtuullisen ajan kuluessa. Oulun yliopiston vastuualueelle myönnettyistä poikkeuspäätöksistä löytyy tietoa tiedekunnan kotisivulta: <http://www oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/poikkeuslupa>.

Yliopistosairaalassa työtä ohjaavat koulutuksen vastuuhenkilö, muut kouluttajat, henkilökohtainen ohjaaja, yliopiston opetushenkilökunta ja sairaalan palveluksessa olevat erikoislääkärit.

4.1.4 Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään koulutuspaikassa työaikana 2–5 tuntia viikossa. Koulutustilaisuudet voivat olla seminaareja, demonstraatioita tai tilaisuuksia, joissa käydään järjestelmällisesti läpi oman erikoisalan ja terveydenhuollon kokonaisuuden keskeisiä kysymyksiä.

4.2 Teoreettinen koulutus

Erikoistumiskoulutus sisältää teoreettista kurssimuotoista koulutusta. Tuntimäärä vaihtelee erikoisaloittain (ks. erikoisalakohdaiset vaatimukset). Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus on perusopinnoista syventävää ja alalla toimimisen kannalta tärkeitä aihekokonaisuuksia käsittelevää opetusta. Suoritettavien kurssien tulee muodostaa erikoistumisen kannalta mielekäs kokonaisuus. Suunnitelma teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen eri osa-alueista tehdään henkilökohtaisen koulutussuunnitelman yhteydessä. Koulutuksen vastuuhenkilö hyväksyy suunnitelman. Osallistuminen osoitetaan erillisellä todistuksella tai lokikirjamerkinnoilla. Ulkomailla järjestettäviä kursseja hyväksytään vastuuhenkilön päätöksellä.

Työnantajan, joka saa valtion maksamaa tukea erikoislääkärikoulutuksesta, tulee antaa erikoistuvalla lääkärillä työaikana mahdollisuus osallistua vuosittain kurssimuotoiseen koulutukseen. Työnantajan tulee osallistua myös tästä aiheutuviin kustannuksiin. Koulutuksen tulee olla mahdollista suorittaa koko erikoistumiseen varatussa ajassa (esimerkiksi vaadittu teoreettisen koulutuksen kokonaismäärä jaettuna erikoistumiseen vaadittujen kouluttautumisvuosien määrällä).

4.3 Johtamiskoulutus

Erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus (EJO). Koulutus koskee 1.8.2009 ja sen jälkeen opinto-oikeuden saaneita erikoistuvia lääkäreitä ja hammaslääkäreitä. Ne, jotka ovat suorittaneet tai ovat aloittaneet erikoislääkäri- tai erikoishammaslääkärikoulutukseen kuuluvan 10 opintopisteen laajuisen johtamiskoulutuksen, voivat laajentaa sen 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi suorittamalla 20 opintopisteen laajuiset lisäopinnot.

Lisätietoa johtamiskoulutuksesta tiedekunnan verkkosivulla: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatko-koulutus/johtamiskoulutus>.

4.4 Valtakunnallinen erikoislääkärikuulustelu

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun koordinaatiosta huolehtii Helsingin yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan opintotoimistossa työskentelevä valtakunnallinen yhdyshenkilö. Yhdyshenkilön tehtävänä on kuulustelun koordinoimisen lisäksi kuulustelurekisterin ylläpitäminen, erilaiset tilastointitehtävät ja tarvittaessa kuulustelijoiden yhteistyön avustaminen. Valtakunnallinen erikoislääkärikoulutuksen asiantuntijakokous koordinoi ja käsittelee kuulustelua koskevia asioita.

Kuulusteluun liittyvät ajankohtaiset tiedot, kuten kuulusteluajankohdat, ilmoittautumislinkki ja ohjeet löytyvät tiedekunnan [internet-sivuilta](#). Kuulusteluvaatimukset sekä vanhat kuulustelukysymykset löytyvät Helsingin yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan soveltuvin osin Helsingin yliopiston tutkinto- ja oikeusturvajohtosääntöä ja arkistonmuodostussuunnitelmaa.

Tavoitteet

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun tavoitteena on arvioida erikoistuvan teoreettista tietoa ja osaamista sekä kykyä toimia tarkoituksenmukaisesti erikoislääkärin kohtaamisissa tilanteissa.

Kuulustelijat

Kukin koulutusyksikkö nimeää kullekin omassa tiedekunnassa edustetulle erikoisalalle vähintään yhden kuulustelijan, joka ilmoitetaan yksikköjen yhteiseen kuulustelijarekisteriin. Mahdollisuuksien mukaan koulutusyksiköt nimeävät enemmän kuin yhden kuulustelijan jokaiselle erikoisalalle.

Koulutusyksikköjen pitää ryhtyä toimenpiteisiin uuden kuulustelijan nimeämiseksi esim. kuulustelijan eläkkeelle siirtymisen vuoksi. Mikäli kuulustelija ei pysty toimimaan ennalta sovitusti kuulustelijana (esim. ulkomaanmatkan tai virkavapauden vuoksi), pitää siitä ilmoittaa omaan koulutusyksikköön.

Kullakin erikoisalalla eräitä erikseen sovittavia poikkeuksia lukuun ottamatta toimii kullakin kuulustelukerralla kaksi kuulustelijaa.

Kuulusteluvaatimukset

Koulutusyksiköt vahvistavat kuulusteluvaatimukset koulutusohjelmien kuulustelijoiden valtakunnallisesti sovitusta yhtenäisestä esityksestä. Vaatimukset tarkistetaan kaikissa koulutusyksiköissä samanaikaisesti kahden vuoden välein. Kuulustelijat toimittavat yhteisenä esityksenään erikoisalakohdattaiset kuulusteluvaatimukset yhdyshenkilölle tarkistettavaksi ennen niiden vahvistamista.

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä, minä vuonna erikoistuva on opinto-oikeutensa saanut.

Kuulusteluajankohdat ja -paikat

Valtakunnallinen erikoislääkärikuulustelu järjestetään kaikissa koulutusyksiköissä – Helsingin yliopistolla, Itä-Suomen yliopistolla, Oulun yliopistolla, Tampereen yliopistolla ja Turun yliopistolla – samanaikaisesti kolme kertaa vuodessa: kaksi kertaa kevätlukukaudella ja kerran syyslukukaudella. Koulutusyksiköt järjestävät kuulustelutilaisuuden omalla paikkakunnallaan. Kuulustelun siirtyessä sähköiseen järjestelmään huhtikuusta 2019 alkaen voi kuulustelun toistaiseksi suorittaa vain siinä yliopistossa, jossa erikoistuvalla on opinto-oikeus. Helmikuun 2019 kuulusteluun voi vielä osallistua millä tahansa kuulustelupaikkakunnalla, mikäli toisen yliopiston kuulustelupaikassa on tilaa.

Kuulusteluun ilmoittautuminen

Kuulusteluun osallistuvan on varattava tenttipaikka oman erikoisalansa tenttiajankohdalle oman yliopistonsa Exam-järjestelmässä. Jos kuulusteluun järjestetään lisäksi ennakoilmoittautuminen erillisellä ilmoittautumislomakkeella, päättyy se viisi (5) viikkoa ennen kuulustelua. Tenttipaikkaa varatessa erikoistuvalla on oltava kyseisen erikoisalan opinto-oikeus, läsnäoloilmoittautuminen omaan yliopistoon kunnossa kuluvalle lukuvuodelle, sekä käytössään oman yliopistonsa verkkotunnukset. Tenttipaikkojen varaus aukeaa 30 päivää ennen kuulustelua. Osallistujia suositellaan varaamaan tenttipaikka mahdollisimman nopeasti, koska vapaan paikan löytymistä viime hetkellä ennen kuulustelua ei voida taata.

Patologian erikoistuvat voivat ilmoittautua kuulustelun eri osioihin (essee- ja preparaattikuulustelu) erikseen. Osiot voi halutessaan tehdä myös samalla tenttikerralla, jolloin essee- ja preparaattikuulusteluille on varattu peräkkäiset kolmen tunnin tenttiajat. Radiologian erikoistuvat tekevät essee- ja kuvakuulustelun eri kuulustelukertoina. Esseekuulustelu on suoritettava hyväksytysti ennen kuin voi ilmoittautua kuvakuulusteluun.

Kuulustelukysymysten asettaminen

1.8.2011 alkaen valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun voi suorittaa vain suomeksi tai ruotsiksi. Kuulustelukysymykset laaditaan siis suomeksi ja myös ruotsiksi, jos kuulusteltava on sitä ilmoittautuessaan pyytänyt. 31.7.2011 mennessä opinto-oikeuden saaneilla on mahdollisuus tehdä erikoislääkärikuulustelu suomen ja ruotsin lisäksi englannin kielellä, mikäli kuulustelijat siihen suostuvat.

Kuulustelu perustuu kuulusteluvaatimuksissa mainittuun kirjallisuuteen, lehtiin ja lainsäädäntöön sekä kunkin erikoisalan käytännön tietoon, joka erikoistuvalla lääkärielle on erikoistumisensa aikana kertynyt.

Kuulusteltavat esiintyvät kuulustelussa koodeina. Kuulustelutulosten tultua erikoistujalla on mahdollisuus saada tietää kuulustelun arvostelijat.

Kuulustelujen arvostelu

Kuulustelu arvostellaan asteikolla hyväksytty/hylätty ja käyttäen pisteytystä.

Hylätyistä suorituksista kuulustelijoiden pitää antaa aina kirjallinen vastine. Se voi olla joko vaadittavien asiakokonaisuuksien luettelo tai henkilökohtainen kirjallinen palaute.

Kuulustelujen tuloksista ilmoittaminen

Kuulustelijoiden on palautettava kuulustelun arvostelu neljän (4) viikon kuluttua kuulustelupäivästä.

Kuulustelijat vievät itse tulokset sähköiseen järjestelmään, josta tieto lähtee sähköpostitse kuulusteluun osallistuneille. Sähköpostiviestin saatuaan osallistuja voi kirjautua itse Exam-järjestelmään, josta näkee kuulustelun tuloksen, pisteet ja kirjallisen palautteen.

Mikäli erikoistuva hylätään kolmessa kuulustelussa, tulee erikoistujan keskustella erikoisalan vastuuhenkilön kanssa ongelmista, jotka ovat johtaneet hylkäyksiin.

Oikaisumenettely

Kuulusteltava voi kirjallisesti pyytää oikaisua kuulustelun päätöksestä 14 päivän kuluessa siitä ajankohdasta, jolloin hän on saanut kuulustelun tulokset tietoonsa. Oikaisupyynnön toimitetaan valtakunnallisen kuulustelun yhdyshenkilölle, joka toimittaa oikaisupyynnön edelleen kuulustelun arvostelulle kuulustelijoille.

Kuulustelijoiden pitää antaa perusteltu vastauksensa saamaansa oikaisupyynnöön 1 kuukauden kuluessa. Kuulustelijat toimittavat oikaisupyynnön vastineensa valtakunnallisen kuulustelun yhdyshenkilölle, joka lähettää sen tiedoksi oikaisupyynnön tekijälle. Mikäli kuulusteltava on oikaisupyynnön vastineen saatuaan edelleen tyytymätön päätökseen, hän voi hakea oikaisua vielä opintosuoritusten tutkintolautakunnalta 14 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut päätöksestä tiedon. Kirjallisesti perusteltu oikaisupyynnön toimitetaan oman yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan kansliaan.

Suullinen kuulustelu

Kirjallisen kuulustelun lisäksi pidetään suullinen kuulustelu seuraavilla aloilla: lastenkirurgia ja plastiikkakirurgia. Erikoisalat suunnittelevat kuulustelun, joka suoritetaan hyväksytyyn kirjallisen osion jälkeen. Kuulustelupäivät ilmoitetaan kirjallisen kuulustelun tulosten saapumisen jälkeen.

Suullisen kuulustelun kuulustelijoita on kaksi. He ovat yleensä samat henkilöt kuin suullista kuulustelua edeltävässä kirjallisessa kuulustelussa. Kuulustelupaikkakunta sovitaan erikseen tapauskohtaisesti. Suullisen kuulustelun vaatimukset ovat samat kuin kirjallisessa kuulustelussa.

Suullisen kuulustelun tarkoitus on testata kuulusteltavan kykyä hallita kokonaisuuksia, ei detaljeja. Kuulustelussa pyritään arvioimaan kuulusteltavan kykyä suunnitella diagnostiset tutkimukset, tulkita löydökset ja suunnitella nykytiedon pohjalta asianmukainen hoito ongelmatapauksissa. Kuulusteltavan on kyettävä loogisesti perustelevaan valitsemansa tutkimukset ja hoitolinjat, ei välttämättä löytämään oikeaa diagnoosia kuulustelutilanteessa.

Kuulustelussa käytettävä materiaali muodostuu kliinisistä tiedoista, röntgenkuvista ja laboratoriovastauksista. Lastenkirurgian suulliseen kuulusteluun liittyy mahdollisuuksien mukaan leikkausdemonstraatio, jossa kuulusteltava suorittaa tavallisen lastenkirurgisen toimenpiteen, esim. tyräleikkauksen. Plastiikkakirurgian suullisessa kuulustelussa kysytään pääasiallisesti hoitoratkaisuja kuvina esitettyihin potilastapauksiin.

Suullisesta kuulustelusta annetaan kirjallinen lausunto ja jos kuulusteltava reputtaa, lausunnossa perustellaan reputuksen syy. Reputuksen jälkeinen ensimmäinen uusimismahdollisuus on seuraavan alalla järjestettävän kirjallisen kuulustelun jälkeinen suullinen kuulustelu. Sama pätee silloin jos erikoistuva ei pääse osallistumaan heti kirjallisen kuulustelun jälkeen järjestettyyn suulliseen tenttiin tai ei saa sovittua kuulustelijoiden kanssa erillistä ajankohtaa.

Kuulustelun vanheneminen

Kuulustelu vanhenee neljässä vuodessa.

4.5 Arviointi ja erikoistuvan lääkärin ohjaus

Erikoistuva lääkäri tekee henkilökohtaisen koulutussuunnitelman, jonka vastuuhenkilö tai hänen valtuuttamansa kouluttaja käyvät läpi erikoistumiskoulutuksen alussa. Erikoistuvan lääkärin aikaisempi työkokemus ja omat oppimistavoitteet otetaan suunnitelmaa tehdessä huomioon. Suunnitelmasta tulee käydä ilmi koulutukselle asetettavat tavoitteet sekä eri koulutusvaiheiksi hyväksyttävät ajanjaksot ja suunnitellut koulutuspaikat. Koulutuksen edistymisestä tulee raportoida viimeistään runkokoulutusvaiheen lopussa mutta tarvittaessa jo aikaisemmin. Koulutuksen seurannasta vastaa vastuuhenkilö.

Koulutusyksikön tulisi tarjota erikoistujalle ao. erikoisalan lokikirja koulutuksen alussa. Erikoisala vastaa lokikirjan sisällöstä, mutta erikoistuva lääkäri siihen tulevien merkintöjen ajantasaisuudesta. Lokikirjan merkinnöillä voidaan osoittaa jo saatu koulutus ja toisaalta miltä osa-alueilta koulutusta tulisi vielä saada.

Erikoistuvalla lääkärillä nimetään henkilökohtainen ohjaaja, joka ohjaa kussakin koulutuspaikassa työtehtävissä toimimista. Ohjaaja voi olla sama koko koulutuksen ajan, runkokoulutusvaiheeseen ja eriytyvään vaiheeseen voidaan nimetä oma ohjaaja tai ohjaaja voi olla koulutuspaikkakohtainen. Ohjaajan tulee myös osallistua koulutusprosessin arviointiin.

Oppimisen ja koulutuksen arvioinnin perustan muodostavat etukäteen asetetut tavoitteet, joihin suorituksia ja saavutuksia verrataan. Koulutusohjelmalla ja myös sen eri jaksoilla tulee olla selkeät ja tarkoituksenmukaiset tavoitteet. Arvioinnissa voidaan käyttää apuna sitä varten laadittuja lomakkeita. Koulutuksen vastuuhenkilö vastaa koulutuksen seurannasta. Vastuuhenkilö ja erikoistuva lääkäri arvioivat tarvittaessa koulutuksen alussa asettamiensa tavoitteiden saavuttamista toistuvasti ja laativat koulutuksen etenemisestä yhteenvedon vähintään vuosittain. Erikoistuva lääkäri ja kouluttaja selvittävät yhdessä eri koulutusjaksojen alkaessa jaksolle asetetut tavoitteet, sovittavat ne yhteen erikoistujan henkilökohtaisten tavoitteiden kanssa sekä arvioivat oppimista jaksojen ja koulutusohjelmien tavoitteiden pohjalta jaksojen aikana ja niiden lopulla.

On suositeltavaa, että erikoistuva lääkäri voi arvioida myös kouluttajan toimintaa. Tämä hyödyttää myös kouluttajan työtä ja sen kehittämistä.

Erikoisalat antavat yksityiskohtaisemmat ohjeet arvioinnista omissa koulutusohjelmissaan.

5. KOULUTUSTA JA PALVELUJA KOSKEVIA YLEISIÄ MÄÄRÄYKSIÄ

Erikoislääkärikoulutukseen voidaan hyväksyä palveluita ja muita suorituksia (kuten teoreettinen koulutus), jotka ovat suoritettu lääketieteen lisensiaatin tutkinnon ja sitä seuranneen laillistuksen jälkeen. Laillistuksen tulee olla voimassa koko erikoistumisen ajan. Mikäli laillistuksessa on katkoksia, ei niiltä ajoilta voida hyväksyä palvelua eikä muita suorituksia koulutukseen. Mikäli laillistus on sidottu johonkin tiettyyn sairaalaan/terveyskeskukseen, ei myöskään siltä ajalta voida hyväksyä palveluita/suorituksia.

Ulkomailla lääkärin tutkinnon suorittaneella erikoistujalla tulee olla voimassa oleva lupa toimia lääkärinä Suomessa. Laillistuksen tulee olla koko ajan voimassa, eikä se saa olla sidottu johonkin tiettyyn sairaalaan/terveyskeskukseen.

Ennen opinto-oikeuden myöntämistä suoritettu palvelu voidaan hyväksyä koulutukseen, mikäli se vastaa erikoisalan opetussuunnitelmaa ja voimassa olevia pysyvääsmääräyksiä. Terveyskeskuspalvelun hyväksymisestä päättää yleislääketieteen erityiskoulutuksen vastuuhenkilö.

5.1 Palveluajat

Lyhin erikoiskoulutukseksi hyväksyttävä yksittäinen palvelujakso on vähintään yksi kuukausi (kalenterikuukausi tai 30 päivää). (Palvelujakso = työsuhteen kesto, josta vähennetään keskeytykset ohjeiden mukaisesti.)

Erikoislääkärikoulutus (sekä terveyskeskuspalvelu että erikoisalan palvelut) suoritetaan ensisijaisesti kokopäivätyössä. Mikäli palvelulle asetetut tavoitteet saavutetaan, se on mahdollista suorittaa myös osittain osapäiväisenä. Osa-aikainen palvelu on kuitenkin oltava vähintään 50 % kokopäiväisestä palvelusta. Tällöin koulutusaika vastaavasti pitenee. Osa-aikaisesta palvelusta tulee sopia etukäteen koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa, mikäli yli puolet koulutuksesta suoritetaan osa-aikaisena.

Palveluita voidaan hyväksyä koulutukseen vain siihen päivämäärään asti, mihin työ-/palvelutodistus on päivätty. Jos työsuhde on ollut esimerkiksi ajalla 1.1.2015–31.3.2015, mutta todistus on päivätty 15.2.2015, lasketaan palveluita koulutukseen hyväksi vain ajalta 1.1.2015–15.2.2015.

5.2 Poissaolojen ja keskeytysten vaikutus

Kunakin koulutusvuonna (kalenterivuonna) sairaudesta tai muusta pätevästä syystä pidetystä virkavapaudesta, äitiys-, isyys- ja vanhempainlomasta ja opintovapaasta tentin lukua varten voidaan lukea koulutukseen yhteensä yksi kuukausi (30 päivää), mikäli virkamääräys on voimassa. Yhteen lapseen liittyvästä äitiys-, isyys- tai vanhempainlomasta voidaan lukea koulutukseen kuitenkin vain kuukausi, vaikka loma/vapaat jakautuisivat eri vuosille. Yksityisasian vuoksi otettu virkavapaus pidentää palvelua virkavapauden ajan.

Keskeytyspäiviksi ei lasketa mm. seuraavia:

- vuosilomapäivät
- lomarahavapaat
- säästövapaat (palkalliset)
- aktiivivapaat
- päivystysvapaat
- täydennyskoulutus (työn edellyttämä/palkallinen)
- ulkomainen koulutus (palkallinen)

Jos aktiivivapaiden tai muiden yllämainittujen vapaiden määrä on poikkeuksellisen suuri, on erikoisalan vastuuhenkilön varmistuttava siitä että koulutuksen oppimistavoitteet saavutetaan. Tarvittaessa erikoisalan vastuuhenkilö voi määrätä lisäpalvelua, mikäli todetaan että opiskelija ei ole saavuttanut jaksolle asetettuja oppimistavoitteita.

Kun muun muassa seuraavien päivien yhteenlaskettu määrä ylittää 30 pv kalenterivuodessa, vähennetään ylimenevä aika suoraan palvelusta, mikäli palvelussuhde on ollut voimassa:

- sairausloma (palkallinen)
- tilapäinen hoitovapaa (palkallinen/palkaton)
- pakottavat perhesyyt
- äitiysloma, isyysloma, vanhempainvapaa (palkallinen/palkaton)
- opintovapaalain mukainen opintovapaa
- opiskelu (palkaton)
- lomaloma kuulustelua varten
- puolustusvoimien kertausharjoitukset
- lomautukset / säästösyöt

Seuraavat päivät vähennetään suoraan palvelusta:

- yksityisasia (palkaton)

- virkavapaus/työloma (palkallinen/palkaton)
- sairausloma(palkaton)
- hoitovapaa (palkaton)
- vuorotteluvapaa (palkaton)
- sopeuttamisvapaa

5.3 Eri toimissa työskentely

Koulutuksen vastuuhenkilön hyväksymä palvelu erikoislääkärin pätevyyttä edellyttävässä virassa, toimessa tai tehtävässä hyväksytään erikoiskoulutukseksi edellyttäen, että erikoistuva lääkäri osallistuu varsinaisissa koulutusviroissa oleville tarkoitettuun koulutukseen ja että hänellä on kouluttaja.

Minkä tahansa koulutusyksikön erikoistumisviroissa suoritettu erikoiskoulutuksen palvelu hyväksytään kaikissa koulutusyksiköissä ao. koulutusohjelman vaatimusten mukaiseksi palveluksi, mikäli se vastaa sisällöltään erikoisalakohtaisten vaatimusten lisäksi myös pisyväismääräyksiä.

Toimimista **apulaisopettajan/kliinisen opettajan tai päätoimisen tuntiohjaajan** virassa hyväksytään erikoiskoulutukseen enintään kaksi vuotta edellyttäen, että siihen liittyy ao. alan sivuvirka yliopistollisessa keskussairaalassa tai kliinistä toimintaa.

Toimiminen **varusmieslääkärinä tai siviilipalveluun sisältyvää työskentelyä päätoimisissa lääkärin tehtävissä** tiedekunnan hyväksymässä koulutuspaikassa hyväksytään osaksi koulutusta tapauskohteisesti toimenkuvan perusteella. Varusmieslääkärinä toimimisella ei voi kuitenkaan korvata koulutukseen kuuluvaa pakollista 9 kuukauden terveyskeskuspalvelua.

Erikoisalan koulutukseen voidaan hyväksyä enintään kuusi kuukautta (6 kk) **päätoimisena tutkijana toimimista**, joka on erikoisalaan liittyvää ja vastuuhenkilön puoltamaa. Tutkimustyö lasketaan siihen koulutusosioon (keskussairaala/yliopistosairaala tai muu yliopistosairaalan ulkopuolella tehty tutkimus, esim. yliopisto), missä tutkimustyö on tosiasiallisesti tehty. Lisäksi erityisistä syistä, mikäli vastuuhenkilö arvioi tutkimustyön tukevan erikoisalan koulutusta, voidaan tutkimustyötä lisäksi hyväksyä kuusi kuukautta (6 kk), mikäli koulutusohjelman kliiniset tavoitteet saavutetaan. Erikoistuvalla lääkärillä, joka on hyväksytty tutkijakouluun, voidaan hyväksyä tutkijana toimimisesta eriytyvään/erikoisalan koulutuksen vastuuhenkilön etukäteen tekemän koulutussuunnitelman mukaisesti enintään yksi vuosi (1v). Erikoislääkärinkoulutukseen tutkimustyötä voidaan siis hyväksyä korkeintaan yksi vuosi (1v). Tutkimustyöstä on esitettävä aina erillinen todistus, josta ilmenee tutkimuksen aihe, kuvaus työtehtävistä tutkimustyön aikana, tutkimustyöstä mahdollisesti syntyneet julkaisut, tutkimuksen vastuuhenkilö, tutkimusajanjakso ja mahdollinen osa-aikaisuus sekä keskeytykset. Tutkimustyöstä tehdyn selvityksen tulee olla erikoistujan ja tutkimustyötä johtaneen henkilön allekirjoittama. Todistus liitetään todistushakemuksen liitteeksi muiden palvelu- ja koulutustodistusten tavoin.

Osa erikoislääkärinkoulutukseen kuuluvasta palvelusta voidaan suorittaa **ulkomailla**. Erikoisalan vastuuhenkilö päättää ulkomailla tehdyn palvelun hyväksymisestä. Erikoistujan tulee esittää suomen-, ruotsin-, tai englanninkielinen työtodistus, josta käy ilmi työskentelyaika, palvelun sisältö ja mahdolliset keskeytykset tai maininta, ettei niitä ole. Ulkomaisen kliinisen palvelun hyväksymisen edellytyksenä ovat lääkärin oikeudet kyseissä maassa. Erikoislääkärinkoulutukseen voidaan lukea hyväksi palvelua, joka on tehty ulkomailla ennen erikoistumisen aloittamista.

5.4 Suoritusten vanheneminen

Pakollinen ja kaikille erikoisalaille yhteinen yhdeksän kuukauden terveyskeskuspalvelu sekä johtamiskoulutus eivät vanhene. Mikäli koulutukseen kuuluu enemmän kuin yhdeksän kuukautta terveyskeskuspalvelua, se vanhenee 10 vuodessa. Muuhun koulutukseen kuuluvat palvelut sekä teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen kurssit vanhenevat 10 vuodessa. Valtakunnallinen kuulustelu vanhenee neljässä vuodessa. Vanhenemissäännöt koskettavat myös toista tai kolmatta erikoislääkärinkoulutusta suorittavia: aiempi erikoislääkärintutkinto/-koulutus ei oikeuta automaattiseen palveluiden hyväksymiseen, jos ne ovat yli 10 vuotta vanhoja todistusta haettaessa. Vaikka erikoistujalle olisi

tehty välipäätös, suoritteet eivät saa olla todistusta haettaessa vanhentuneita (välipäätös ei estä palveluita vanhenemasta).

Erityisestä syystä erikoistuva lääkäri saa pidennystä suoritustensa voimassaoloon (esim. äitiys-, isyys- ja vanhempainloma, varusmiespalvelu). Hoitovapaan osalta palvelujen vanhenemisessä voidaan pidennyksenä huomioida äitiys- ja vanhempainrahaan oikeuttava aika (noin yksi vuosi). Muut poissaolot (kuten tutkimustyö) pidentävät palveluiden ja muiden suoritteiden voimassaoloaikaa vastuuhenkilön harkinnan mukaan. Vanhentuneiden palvelujen hyväksymiseksi erikoistujan on esitettävä kirjallinen perustelu. Vanhentuneiden suoritusten hyväksymisestä päättää erikoisalan vastuuhenkilö.

5.5 Aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen (AHOT)

Aiemman erikoislääkärikoulutuksen aikana tai muuten hankittu osaaminen voidaan hyväksyä, mikäli opiskelija osoittaa saavuttaneensa koulutukselle asetetut oppimistavoitteet. Aiempi erikoislääkärikoulutus Suomessa tai muussa maassa ei oikeuta automaattiseen hyväksilukemiseen. Suoritusten vanhenemista koskevat määräykset ovat voimassa myös aikaisemmin hankitun osaamisen tunnustamista koskevissa tapauksissa. Tarvittaessa osaamisen varmistamiseksi opiskelijalle voidaan määrätä kuulustelu, haastattelu, lisäpalvelua tmv. erikoisalan vastuuhenkilön harkinnan mukaan.

Opiskelijan vastuulla on tehdä esitys hänen aiemmin hankkimansa osaamisen tunnustamisesta. Opiskelija voi saada aikaisemmasta erikoislääkärikoulutuksesta hyväksi luettua enintään puolet uuden erikoislääkärikoulutuksen koulutusajasta (EU:n ammattipätevyyden tunnustamisesta annettu direktiivi 2005/36/EY). Direktiiviä on muutettu vuoden 2014 alussa niin, että jäsenvaltioiden on varmistuttava siitä, että aikaisemmasta vastaavantasoisesta tutkinnosta myönnetty vapautus vastaa enintään puolta kyseisen erikoislääkärikoulutuksen vähimmäiskestosta.

Samaa palvelua on mahdollista lukea hyväksi toiseen koulutukseen, mikäli se vastaa uuden koulutusohjelman vaatimuksia ja voimassa olevia yleisiä määräyksiä sekä noudattaa direktiivin asettamia rajoja. Hyväksilukeminen perustuu direktiiviin, AHOT-periaatteisiin ja henkilökohtaiseen koulutussuunnitelmaan. Hyväksilukemisessa noudatetaan yliopiston ohjeita aiemmin hankitun osaamisen tunnustamisesta ja tunnustamisesta.

Erikoistuva voi pyytää kirjallisesti oikaisua koulutusohjelman vastuuhenkilöltä opintosuoritusten hyväksi lukemista koskeviin päätöksiin 14 päivän kuluessa siitä ajankohdasta, jolloin hän on saanut päätöksen tietoonsa. Mikäli erikoistuva on edelleen tyytymätön päätökseen, hän voi hakea oikaisua Oulun yliopiston tutkintolautakunnalta 14 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut päätöksestä tiedon.

6. TODISTUKSEN HAKEMINEN SUORITETUSTA KOULUTUKSESTA

Todistusta koulutuksen suorittamisesta haetaan siitä yliopistosta, jonka vastuualueella yliopistollinen koulutus on pääosin suoritettu. Hakemus toimitetaan tiedekuntaan siinä vaiheessa kun kaikki palvelut ja suoritukset (teoreettiset kurssit, johtamiskoulutus, valtakunnallinen kuulustelu) ovat tehtyinä. Palvelujen hyväksymisessä noudatetaan sen vuoden opinto-opasta, jolloin opinto-oikeus on myönnetty.

Erikoistuvan pitää perehtyä ennen todistushakemuksen täyttämistä koulutusohjelman rakenteeseen ja vaatimuksiin sekä yleisiin koulutusta koskeviin koulutusvaatimuksiin.

Todistushakemukseen pitää eritellä selkeästi ne kaikki palvelusuhteet ja koulutustilaisuudet, jotka esitetään otettavaksi huomioon tutkintoon. Jokainen erikoistuva laskee itse palveluidensa keston todistushakemukseen ja vähentää pois myös mahdolliset keskeytykset. Myös jokainen teoreettinen kurssi merkitään hakemuslomakkeeseen erikseen.

Kaikista todistushakemuksessa esitetyistä palveluista ja koulutustilaisuuksista pitää olla hakemuksen liitteenä asianmukaiset todistukset (kahden henkilön oikeaksi todistamat kopiot). Palvelujaksoista on esitettävä työtodistukset, joista käy ilmi palvelusuhde-aika, mahdollinen osa-aikaisuus sekä keskeytykset. Mikäli keskeytyksiä ei ole, tulee siitä olla maininta työtodistuksessa. Tietyillä erikoisaloilla erikoistuvan pitää lisäksi liittää hakemukseen täytetty lokikirja.

Hakemus toimitetaan asianmukaisine todistusjäljennöksineen tiedekuntaan joko henkilökohtaisesti tuomalla tai postitse lähettämällä. Tiedekunta hyväksyy palvelut ja muut suoritukset, mikäli ne ovat pysyväismääräysten ja opetussuunnitelman vaatimusten mukaisia. Erikoisalan vastuuhenkilö hyväksyy opintosuoritukset osaksi erikoislääkärikoulutusta ja vahvistaa opintosuoritusten sisällöllisen ja määrällisen riittävyyden todistuksen saamiseksi suoritetusta erikoislääkärikoulutuksesta. Koulutusdekaani myöntää todistuksen erikoislääkärikoulutuksen suorittamisesta.

7. LAILLISTAMINEN ERIKOISLÄÄKÄRIKOULUTUKSEN JÄLKEEN

Valmistuneen erikoislääkärin tulee hakea Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta (Valviralta) oikeutta harjoittaa erikoislääkärin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä. Hakemuslomake ja tarkat ohjeet löytyvät Valviran www-sivuilta osoitteesta www.valvira.fi. Hakemukseen tulee liittää tiedekunnan antama jäljennös erikoislääkärin todistuksesta.

8. KRITEERIT YLIOPISTOSAIRAALAN ULKOPUOLISTEN KOULUTUSPAIKKOJEN HYVÄKSYMISELLE

Lääketieteelliset tiedekunnat valvovat erikoislääkärikoulutusta. Tiedekunta voi hyväksyä kriteerit täyttäviä yliopistosairaalan ulkopuolisia terveydenhuollon yksiköitä koulutuspaikoiksi, jotta voidaan taata riittävien valmiuksien saaminen erikoislääkärikoulutuksen aikana. Erikoislääkärikoulutuksen tulee kyetä vastaamaan terveystalvotusjärjestelmän ja sen asiakkaiden muuttuviin tarpeisiin sekä turvata lääkäreiden saatavuus terveystalvotusjärjestelmässä.

Erikoislääkäreiden alueellinen ja valtakunnallinen tarve tulee ottaa huomioon erikoisaloittain päätettäessä ulkopuolisten koulutuspaikkojen määrästä. Koulutuspaikkojen määrä tulisi mitoittaa niin, että jonoja koulutukseen yliopistosairaaloissa ei pääse syntymään.

Kriteerijä, jotka huomioidaan myönnettäessä koulutusosoikeuksia:

Kouluttajan:

- tulee olla alan erikoislääkäri
- tulisi olla ensisijaisesti alan dosentti
- kouluttajalla tulisi olla pedagogista koulutusta

Koulutuspaikan resurssit:

- koulutus tulee toteuttaa lääketieteellisen tiedekunnan hyväksymän erikoisalan koulutusohjelman vaatimusten mukaan
- tautikirjon tulee olla riittävän monipuolinen ja yliopistosairaalan opetusta täydentävä
- yksikön tulee päivystää niillä aloilla, joilla päivystys on olennaista, takapäivystyksen tulee olla kunnossa
- yksikössä tulee olla sopiva alan kirjasto, jossa on erikoisalan tenttivaatimuksissa vaadittavat kirjat ja lehdet sekä elektroniset tiedonsaantijärjestelmät
- toimipaikkakoulutus (mm. säännöllinen meeting-toiminta), edellytetään 2–5 tuntia viikossa, lukukausien aikana toimipaikkakoulutuksen lisäksi tulee järjestää muuta, erikoistuvien lääkäreiden tarpeista lähtevää koulutusta, joka määritellään koulutus sopimuksessa.
- erikoistuvien lääkäreiden tulee myös voida osallistua (evo-raham tai aluehallintovirastojen kautta työntäjille maksettavan tuen turvin) toimipaikan ulkopuoliseen koulutukseen.

8.1 Koulutuspaikkasopimus

Koulutuspaikaksi hakevan sairaalan, terveyskeskuksen tai muun terveydenhuollon yksikön tulee ottaa yhteyttä ko. koulutusohjelman vastuuhenkilöön (yliopiston professori tai dosentti) ja neuvotella koulutussopimuksesta ja sen sisällöstä. Koulutussopimuksessa tulee käydä ilmi miten pitkä koulutusaika ulkopuolisessa koulutuspaikassa hyväksytään, miten koulutuspaikalle asetetut kriteerit täytetään sekä mitkä valmiudet erikoistuvan lääkärin tulee saavuttaa koulutusjakson aikana. Koulutuspaikaksi hyväksytyyn sairaalan tai terveyskeskuksen tulee osallistua yliopiston järjestämään arviointiin. Koulutussopimukset voivat olla määräaikaisia tai toistaiseksi voimassa. Mikäli koulutussopimukseen tulee oleellisia muutoksia sopimusaikana, niistä tulee tiedottaa tiedekunnalle tai tehdä uusi koulutussopimus.

Ulkopuolisen koulutuspaikan hyväksymisestä päättää kyseisen erikoisalalan vastuuhenkilö. Koulutussopimuslomake löytyy tiedekunnan verkkosivulta: <http://www oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/koulutussopimus>. Koulutussopimuksen allekirjoittavat koulutusohjelman vastuuhenkilö ja kouluttaja. Koulutussopimus toimitetaan lääketieteelliselle tiedekunnalle.

Työterveyshuollon ja yleislääketieteen erikoisaloilla on omat sopimusmallit, jotka noudattavat pääosin em. kriteerejä.

8.2 Henkilökohtainen koulutussopimus

Silloin kun ei ole tarkoituksenmukaista tehdä pysyvää koulutuspaikkasopimusta, voidaan tarpeen mukaan tehdä erikoistuvaa lääkäriä koskeva henkilökohtainen koulutussopimus. Sopimus tarkoittaa, että koulutusohjelman vastuuhenkilö ja sairaalassa tai terveyskeskuksessa oleva kouluttaja tekevät yhdessä erikoistuvan kanssa koulutussopimuksen, jossa määritellään hyväksyttävä koulutusaika sekä opeteltavat tiedot ja taidot. Koulutussopimuslomake löytyy tiedekunnan verkkosivulta: <http://www oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/koulutussopimus>. Henkilökohtaisen koulutussopimuksen hyväksyy koulutusohjelman vastuuhenkilö ja sen allekirjoittavat ao. koulutusohjelman vastuuhenkilö, kouluttaja yliopistosairaalan ulkopuolisessa koulutuspaikassa sekä erikoistuva lääkäri. Koulutussopimuksesta toimitetaan kopio tiedoksi tiedekunnalle.

9. TEOREETTISEN KURSSIMUOTOISEN KOULUTUKSEN JÄRJESTÄMINEN

Koulutusyksiköt vastaavat hyväksytyjen koulutusohjelmien tasosta ja laadusta. Tavoitteena on, että koulutusyksiköt tarjoavat vaaditun kurssimuotoisen koulutuksen itse tai yhteistyössä jonkin muun tahon kanssa. Koulutusyksikkö voi hyväksyä kursseja, joiden järjestäjänä ovat mm. erikoisalayhdistys, lääkäriyhdistykset tai muu lääketieteellinen taho. Koulutuksen tulee tällöinkin täyttää teoreettiselle koulutukselle asetetut vaatimukset.

Koulutuksen järjestäjän tulee hakea kurssien hyväksymistä teoreettiseksi kurssimuotoiseksi koulutukseksi etukäteen siltä koulutusyksiköltä, missä on kurssin suunnittelu- ja järjestämisvastuu. Täysin ulkopuoliset järjestäjät pyytävät hyväksymistä lähimmästä kyseisen erikoisalalan koulutusta järjestävästä koulutusyksiköstä.

1. Hakemuksesta tulee käydä ilmi kurssin järjestäjä(t), tuntimäärä ja kurssin vastuuhenkilö. Lisäksi on ilmoitettava koulutuksen kohderyhmä, tavoitteet, hinta ja mahdolliset vaatimukset etukäteismateriaalista ja -valmistautumisesta sekä tieto tarvittavasta kirjallisuudesta, jos kyseessä on laajempi kokonaisuus, johon sisältyy tehtäviä tai kuulustelu. Pakollisena liitteenä tulee toimittaa yksityiskohtainen kurssiohjelma, josta ilmenevät myös tiedot aikataulusta ja kouluttajista. Puutteellisin tiedoin varustettuja hakemuksia ei käsitellä.

2. Yksityisten yritysten tulee valmistella ja järjestää koulutus niin, että mukana on aina hammaslääketieteellinen taho, kuten yliopisto, koulutusoikeuden saanut klinikka tai erikoisalayhdistys. Ulkopuolisten järjestäjien tulee selkeästi raportoida yhteistyö lääketieteellisten tahojen kanssa.
3. Ohjelman sisällöstä vastaavan henkilön tai yhdistyksen tulee edustaa jotakin niistä erikoisaloista, joille koulutusta haetaan. Koulutus voidaan silti hyväksyä teoreettiseksi koulutukseksi myös muille anotuille erikoisaloille.
4. Koulutusohjelman aiheiden otsikoinnissa ei saa näkyä kauppanimiä tai logoja.
5. Suositeltavia ovat laajat kokonaisuudet, esimerkiksi oppiaineiden itsensä järjestämät vuosittain toistuvat kurssit. Pienillä erikoisaloilla voidaan kurssimuotoinen koulutus järjestää yhteistyönä.
6. Yhtä opetustuntia vastaa 45 minuutin luento tai muu opetustilanne. Alle kolmen tunnin mittaisia yksittäisiä koulutustilaisuuksia ei hyväksytä. Hyväksyttävä maksimituntimäärä on 15 tuntia.
7. Koulutuksen järjestäjältä edellytetään palautteen keräämisestä koulutuksesta. Palaute voidaan kerätä strukturoidulla lomakkeella tai avoimilla kirjallisilla kysymyksillä. Kaiken palautteen ja arvioinnin tarkoituksena on auttaa kurssien järjestäjiä kehittämään jatkokoulutusta sekä samalla kehittää ja parantaa erikoishammaslääkärikoulutuksen teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen laatua. Koulutuksen järjestäjän on pyydettäessä annettava palautteen yhteenveto ja osallistujien lukumäärätieto tiedekunnan käyttöön arviointia varten.

Kun kurssi on hyväksytty teoreettiseksi kurssimuotoiseksi koulutukseksi, hakijalle ilmoitetaan hyväksytyt erikoisalot ja tuntimäärä. Missä tahansa koulutusyksikössä hyväksytty kurssi hyväksytään kaikissa koulutusyksiköissä teoreettiseksi kurssimuotoiseksi koulutukseksi, mikäli ne vastaavat näitä pysyvääsmääräyksiä.

AKUUTTIILÄÄKETIEDE

6 vuoden koulutusohjelma

Vastuhenkilö ja kuulustelija:

LT, ensihoidon ja päivystyksen johtaja Matti Martikainen
Ensihoitokeskus, Oulun seudun yhteispäivystys, Kajaanintie 50, PL 20, 90029 OYS
Puh. (08) 315 2190, 0400 240131, matti.martikainen(at)ppshp.fi

JOHDANTO

Akuuttilääketiede vastaa kaikenikäisten potilaiden vammojen ja akuuttien sairauksien oireiden vaatimasta diagnostiikasta ja kiireellisestä hoidosta kiireellisyysluokan vaatimalla tavalla. Akuuttilääketiede yhdistää ja täydentää muiden erikoisalojen akuuttitoimintoja. Korkealaatuinen päivystyshoito edellyttää etupainotteista diagnostiikkaa ja viiveetöntä hoidon aloitusta. Akuuttilääketieteen erikoislääkäri on ensisijaisesti päivystysklinikassa toimiva klinikko, jonka muita tehtäviä ovat päivystystoiminnan suunnittelu, päivittäinen ohjaaminen, koulutustoiminnan järjestäminen sekä päivystyksen talouden hallinta ja tutkimustyö. Tulevaisuuden sairaalapäivystys toimii pääasiassa akuuttilääketieteen erikoislääkäreiden avulla.

KOULUTUSOHJELMAN TAVOITTEET

Erikoistumisalan koulutuksen tavoitteena on antaa erikoistuvalla riittävät tiedot ja taidot kriittiseen itsenäiseen työskentelyyn sekä valmiudet ammattitaidon ylläpitämiseen akuuttilääketieteen erikoislääkärinä. Akuuttilääketieteeseen kuuluu ensihoidon tuntemus.

Akuuttilääketieteen erikoislääkärin tulee kyetä toimimaan alansa erikoislääkärin tehtävissä siten, että hän

- Omaa kliiniseen päätöksentekoon liittyvän kokonaisvaltaisen ajattelutavan ja lääketieteen eettiset periaatteet
- Kykenee tunnistamaan ja hoitamaan potilaan vaikeat ja henkeä uhkaavat tilat sekä sairaudet, joiden hoidon viivästyminen aiheuttaisi potilaan tilan merkittävän huononemisen
- Kykenee arvioimaan potilaan tutkimuksen ja hoidon kiireellisyyden ja luokittelemaan hoitoon hakeutuneiden kiireellisyysjärjestykseen
- Hallitsee erotusdiagnoosiikan niin, että voi potilaan oireiden ja löydösten perusteella arvioida eri tautien todennäköisyyden
- On perehtynyt terveydenhuollon hallintoon, kykenee johtamaan työtä päivystyksessä ja ymmärtää ensihoidon johtamisperiaatteet
- Kykenee tilanteen edellyttämään kanssakäymiseen potilaiden ja omaisten kanssa sekä moniammatilliseen yhteistyöhön lääkärin, muun henkilökunnan ja opiskelijoiden sekä viranomaisten ja tiedotusvälineiden kanssa
- Omaa tieteellisen suhtautumistavan työhönsä, on perehtynyt tutkimusmenetelmiin sekä näyttöön perustuvan lääketieteen ja kriittisen tieteellisen arvioinnin menetelmiin ja kykenee osallistumaan oman alansa tieteelliseen tutkimukseen, kehittämiseen ja suunnitteluun
- Kykenee toimimaan alansa erityiskysymysten opettajana terveydenhuollon henkilöstön koulutuksessa.

KOULUTUKSEN SISÄLTÖ

Koulutukseen kuuluu erikoisalaa tukeva koulutus, erikoistumisalan eriytyvä koulutus ja teoreettinen kurssimuotoinen koulutus. Erikoistumisalan koulutus koostuu käytännön palvelusta ja toimipaikka-koulutuksesta.

1. KÄYTÄNNÖN PALVELUN SUORITTAMINEN

Koulutusohjelman kokonaispituus on 6 vuotta, josta vähintään kolme vuotta on suoritettava yliopistosairaalan ulkopuolella ja vähintään yksi vuosi yliopistosairaalassa. Erikoislääkäritutkinnon suorittamista koskevat säännöt on koottu tiedekuntaneuvoston vahvistamiin pysyväismääräyksiin. Erikoistuvan tulee tutustua niihin opinto-oppaan ja yliopiston Internet-sivujen avulla.

Koulutukseen tulee sisältyä **terveyskeskuksessa suoritettavaa palvelua vähintään 9 kk**. Tavoitteena on ymmärtää perusterveydenhuollon merkitys ja mahdollisuudet oman erikoisalalan potilaiden tunnistamisessa, hoitoon ohjauksessa ja jatkohoidossa. Koulutus tulee suorittaa yliopiston hyväksymässä opetus- tai koulutusterveyskeskuksessa.

Terveyskeskuspalvelun sisältö ja vaatimukset on kuvattu [terveyskeskuspalvelun lokikirjassa](#).

Oulun yliopiston koulutusterveyskeskukset löytyvät verkkosivulta: <http://www oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/elkoulutus>.

Valtakunnallinen luettelo kaikkien yliopistojen koulutusterveyskeskuksista on Tampereen yliopiston verkkosivulla: <http://www.uta.fi/med/ammatillinenjatkokoulutus/yleislaaketieteenerityiskoulutus/kaytannonohjeita.html>

Erikoisalalan koulutus, 5 vuotta 3 kuukautta

Akuuttilääketieteen erikoisalaa tukeva koulutus

Enintään 1 v 3 kk palvelua sairaalan tai muun sopivan terveydenhuollon organisaation akuuttilääketiedettä tukevan/täydentävän erikoisalalan (sisätautien erikoisalalat, kirurgian erikoisalalat, neurologia, yleislääketiede, keuhkosairaudet ja allergologia, lastentaudit, radiologia, naistentaudit ja synnytys, silmätaudit, korva-, nenä- ja kurkkutaudit, psykiatria) lääkärin tehtävissä sisältäen palvelua vähintään kolmella erikoisalalla.

Akuuttilääketieteen eriytyvä koulutus

Eriytyvä koulutus toteutetaan ensisijaisesti monipuolisen potilasmateriaalin omaavassa, erikoisalojen yhteispäivystyksenä toimivassa päivystysklinikassa. Vaihtoehtoisesti/täydentävästi palvelua voidaan myös suorittaa useammalla suppealla tai eriytyneellä päivystyspoliklinikalla. Koulutus sisältää vähintään 4 vuotta palvelua akuuttilääketieteessä seuraavin laskennallisina palveluajoin.

- Konservatiivisten alojen (sisätautien erikoisalalat, neurologia, keuhkosairaudet ja allergologia, yleislääketiede) potilaiden diagnostiikka ja hoito vähintään 12 kk
- Operatiivisten alojen (kirurgian erikoisalalat, naistentaudit ja synnytykset, KNK, silmätaudit, yleislääketiede) potilaiden diagnostiikka ja hoito vähintään 12 kk
- Lapsipotilaiden diagnostiikka ja hoito vähintään 6 kk
- Anestesia/ tehostettu valvonta/ tehohoito vähintään 6 kk
- Ensihoito vähintään 3 kk

Erikoisalaan liittyvää tutkimustyötä päätoimisena tutkijana voidaan hyväksyä erikoislääkärin tutkintoon enintään 6 kk.

2. TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Toimipaikkakoulutusta (luentoja, seminaareja, demonstraatioita ja simulaatioita) järjestetään vähintään 3 – 5 tuntia viikossa ja 40 viikkona vuodessa. Niissä käydään läpi akuuttilääketieteen keskeiset alueet ja käsitellään ajankohtaisia kysymyksiä. Muita toimipaikkakoulutuksen muotoja ovat mm. henkilökohtainen toimenpideohjaus. Toimenpiteiden suorittamisesta pidetään lokikirjaa. Koulutettava pitää erikoistumisalan koulutusjaksonsa aikana vähintään 6 seminaariesitelmää.

3. TEOREETTINEN KURSSIMUOTOINEN KOULUTUS, VÄHINTÄÄN 100 TUNTIA

Erikoistuvan lääkärin on osallistuttava koulutussuunnitelman mukaisesti koulutusyksikön / tiedekunnan järjestämään tai hyväksymään koulutukseen akuuttilääketieteen alalla. Koulutus toteutetaan siten, että se muodostaa erikoistuvan kannalta mielekkään kokonaisuuden akuuttilääketieteen erityiskysymyksistä ja niihin liittyvistä seikoista. Teoreettisen koulutuksen kesto on vähintään 100 tuntia, josta vähintään 60 tuntia on akuuttilääketieteen koulutusta.

Teoreettiseksi koulutukseksi lasketaan

- tiedekunnan hyväksymät kotimaiset erikoisalaa koskevat tai sitä läheisesti sivuavat koulutus-tilaisuudet
- vastuuhenkilön hyväksymät ulkomaiset kurssit ja kongressit.

Koulutuksen aikana voidaan järjestää kirjallisia tai suullisia kuulusteluja.

Osa erikoislääkärin tutkintoon oikeuttavasta palvelusta voidaan suorittaa ulkomailla. Palvelu hyväksytään sisällön perusteella. Ulkomaisen kliinisen palvelun hyväksymisen edellytyksenä on, että erikoistujalla on lääkärin oikeudet kyseisessä maassa.

Koulutukseen kuuluvat palvelut (lukuun ottamatta 9 kk terveyskeskuspalvelua) ja teoreettinen koulutus (johtamiskoulutusta lukuun ottamatta) vanhenevat 10 vuodessa. Vanhenemissääntö koskee myös palveluita aiemman erikoistumistutkinnon hyväksyttäviksi esitettävien suoritusten osalta.

4. JOHTAMISKOULUTUS

Erikoislääkärin tutkintoon tulee sisältyä Johtamiskoulutus erikoistuville lääkäreille –opintokokonaisuus vähintään 10 opintopisteen laajuisena. Lisätietoja johtamiskoulutuksesta:

<http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>

5. ERIKOISTUVAN LÄÄKÄRIN OHJAUS JA ARVIOINTI

Erikoistuva lääkäri tekee henkilökohtaisen koulutussuunnitelman yhdessä koulutusohjelman vastuuhenkilön ohjeistuksen mukaisesti koulutuspaikan kouluttajan kanssa. Koulutussuunnitelmaa voidaan tarkistaa erikoistumisen kuluessa. Koulutuksen etenemistä seurataan lokikirjan avulla, jonka koulutusyksikkö tarjoaa erikoistuvalla. Koulutettava vastaa, että lokikirjan merkinnät ovat ajan tasalla.

Vastuuhenkilön nimeämä koulutuspaikan kouluttaja osoittaa erikoistuvalla lääkärille henkilökohtaisen tutorin, joka säännöllisesti seuraa ja tukee koulutettavan toimintaa kyseisessä koulutusyksikössä. Yliopiston ulkopuolisen koulutusyksikön vastuuhenkilön (yleensä ylilääkäri) on vähintään kahdesti vuodessa seurattava koulutuksen edistymistä (palautekeskustelut) ja tehtävä siitä kirjallinen merkintä erikoistujan koulutuskansioon.

Säännöllisissä tutorin, kouluttajien ja koulutettavan tapaamisissa arvioidaan koulutuksen edistymistä ja tuloksellisuutta. Arvioinnin kohteena on koulutettavan edistyminen ammatillisesti, suhtautuminen potilaisiin ja yhteistyökyky.

Erikoistuva lääkärin itsearviointi muodostaa osan oppimisen arvioinnista.

Koulutuspaikat

Koulutuspaikaksi hakevan terveydenhuollon yksikön tulee ottaa yhteyttä koulutusohjelman vastuuhenkilöön ja neuvotella koulutussopimuksesta ja sen sisällöstä. Koulutussopimuksessa tulee käydä ilmi hyväksyttävä koulutusaika, kouluttajat ja mitkä valmiudet erikoistuvan lääkärin tulee saavuttaa koulutusjakson aikana. Koulutusjakson tavoitteiden seuraamiseen tulee käyttää myös lokikirjaa.

Hyväksytyssä koulutuspaikassa tulee täytyä ainakin seuraavat kriteerit

- Yhteispäivystyksenä toimivassa päivystysklinikassa tulee olla vuosittain vähintään 30 000 potilaskäyntiä
- Koulutuspaikassa tulee olla tehtävään nimetty kouluttajalääkäri, joka vastaa työn monipuolisuudesta, käytännön työn ohjauksesta ja hyväksyy suoritettun palvelun. Hänellä tulee olla mahdollisuus kouluttautua tehtävään yliopiston kanssa sovitulla tavalla.
- Koulutuspaikassa on säännöllistä toimipaikkakoulutusta vähintään 120 tuntia vuodessa.
- Saatavilla tulee olla painettua tai sähköistä akuuttilääketieteen ja koulutusjaksoon liittyvää kirjallisuutta

Koulutuspaikan kouluttaja

- Jokaisessa akuuttilääketieteen koulutuspaikassa on oltava koulutusohjelman vastuuhenkilön nimeämä kouluttaja
- Kouluttaja on akuuttilääketieteen erikoislääkäri tai hänellä on joko ensihoito- tai päivystyslääketieteen erityispätevyys. Kouluttajan tulee olla toiminut päätoimisesti päivystysalueella vähintään 5 vuotta. Kouluttajan työkokemusta koskevan vaatimuksen siirtymäaika on 5 vuotta.
- Kouluttaja on virkasuhteessa koulutuspaikkaan
- Hän toimii erikoistuvien lääkärin klinisenä kouluttajana käytännön työssä
- Hän vastaa paikallisesti erikoistuvien lääkärin koulutuksesta ja koulutusvaatimuksista
- Hän järjestää säännölliset tapaamiset erikoistuvien kanssa
- Kouluttajalla tulee mielellään olla pedagogista koulutusta

Koulutuspaikan Tutor

- Tutor on erikoistuvan lääkärin tukihenkilö, joka seuraa koulutuksen etenemistä
- Tutor huolehtii koulutussuunnitelman toteuttamisesta ja osallistuu arviointeihin

6. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

ANESTESIOLOGIA JA TEHOHOITO

6 vuoden koulutusohjelma

Vastuuhenkilö ja kuulustelija:

Professori Seppo Alahuhta, puh. (08) 315 2262, seppo.alahuhta(at)oulu.fi

Kouluttajat: professori Seppo Alahuhta, kliiniset opettajat LT Merja Vakkala ja LT Janne Liisanantti

KOULUTUSOHJELMAN TAVOITTEET

Anestesiologian ja tehohoidon erikoislääkäriin tulee kyetä toimimaan erikoislääkäriin tehtävissä siten, että hän:

- kykenee tekemään arvion potilaan leikkausta edeltävästä tilasta, hoitotoimenpiteiden tarpeesta ja tunnistaa leikkaukseen liittyvät riskit
- kykenee soveltamaan työssään tutkimus-, synnytys-, leikkaus- yms. toimenpiteiden edellyttämiä anestesia- ja kivunlievitysmenetelmiä, ja kykenee toimimaan erityisosaamista vaativissa anestesiaerikoislääkäriin tehtävissä
- osaa suunnitella ja toteuttaa välittömän leikkauksenjälkeisen valvonnan ja hoidon
- osaa perustella yleisteho-osaston potilaiden potilasvalinnan, hallitsee diagnostiikan ja tehohoidon menetelmät ja hoidon periaatteet niin että kykenee toimimaan yleisteho-osaston lääkärinä
- hallitsee elimistön fysiologisen tasapainon ylläpitämiseen ja palauttamiseen liittyvät diagnostiset toimenpiteet ja hoidon
- kykenee hoitamaan muut alansa äkilliset tilanteet ja suorittamaan alansa kuuluvat muut diagnostiset ja terapeuttiset toimenpiteet
- osaa tunnistaa kriittisesti sairaan tai vammautuneen potilaan, arvioida elintoimintojen häiriöt, aloittaa vitaalielintoimintojen tukihoidot
- hallitsee kriittisesti sairaan potilaan siirtokuntoon saattamisen, kuljetuksen hoitolaitosten välillä sekä hoitolaitosten sisällä
- osaa toimia elvytysryhmän johtajana
- on perehtynyt alansa eettisiin kysymyksiin
- osaa toimia monialaisessa ja moniammatillisessa tiimissä alansa asiantuntijana
- osaa selittää ensihoitopalvelun sisällön ja toimintaperiaatteet
- osaa soveltaa suuronnettomuustilanteessa ja normaaliaikojen häiriötilanteissa alueellisia hoitosuunnitelmia
- tuntee pitkäkestoisten- ja ongelmallisten kiputilojen yleisen diagnostiikan ja hoitoperiaatteet sekä hallitsee niiden edellyttämät alansa valmiudet
- osaa suunnitella syöpäpotilaan oireenmukaisen hoidon
- osaa ohjelmoida elämän loppuvaiheen oireenmukaisen hoidon
- osaa edistää potilasturvallisuutta omassa työympäristössään
- kykenee toimimaan oman alansa erityiskysymysten opettajana terveydenhuollon henkilöstön koulutuksessa
- omaa tieteellisen suhtautumistavan työhönsä, on perehtynyt tutkimusmenetelmiin sekä näyttöön perustuvan lääketieteen ja tieteellisen kriittisen arvioinnin menetelmiin ja kykenee osallistumaan oman alansa tieteelliseen tutkimukseen, kehittämiseen ja suunnitteluun
- kykenee jakamaan alansa yleistä terveystietoa
- on perehtynyt terveydenhuollon hallintoon, talouteen ja hoidon porrastukseen.

KOULUTUKSEN SISÄLTÖ

Koulutukseen kuuluu terveystieteiden keskuspalvelu, erikoistumiskoulutus ja teoreettinen kurssimuotoinen koulutus, joista erikoisalalan koulutus sisältää käytännön palvelun ja toimipaikkakoulutuksen.

Terveystieteiden keskuspalvelun sekä täydentävän koulutuksen tarkoituksena on perehdyttää koulutettava perusterveydenhuoltoon ja hoidon porrastukseen sekä syventää koulutettavan tietämystä erikoisalalla vahvistavilla, erityisesti diagnostiikkaan suuntautuneilla aloilla. Erikoisalalan koulutuksen tavoitteena on antaa koulutettavalle riittävät tiedot ja taidot anestesiologiasta ja tehohoidosta, jotta hän saavuttaisi kyvyn itsenäiseen ja kriittiseen työskentelyyn sekä valmiudet ammattitaidon ylläpitämiseen anestesiologian ja tehohoidon erikoislääkärinä.

Erikoistuvalla

- nimetään kouluttaja, jonka kanssa laaditaan koulutuksen alkuvaiheessa kirjallinen koulutussuunnitelma, minkä koulutusohjelman vastuuhenkilö hyväksyy ja jonka toteutumista kouluttaja yhdessä vastuuhenkilön kanssa seuraa.
- nimetään kussakin toimipisteessä henkilökohtainen ohjaaja/tutor.

Milloin koulutus tapahtuu yliopistosairaalan ulkopuolella, sairaalan kanssa tehdään koulutus sopimus koulutusohjelmaan hyväksytyin osalta ja koulutettavalle nimetään ko. toimipaikassa henkilökohtainen ohjaaja. Koulutus sopimukset tehdään yliopistopiirin sairaaloiden kanssa. Koulutukseen voidaan hyväksyä myös toisen yliopiston tekemän koulutus sopimuksen kautta tehty palvelu yliopistopiirin ulkopuolella.

1. KÄYTÄNNÖN PALVELUN SUORITTAMINEN

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet, terveystieteiden keskuspalvelu mukaan luettuna, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveystieteiden keskuspalvelu 9 kk

Tavoitteena on ymmärtää perusterveydenhuollon merkitys ja mahdollisuudet oman erikoisalalan potilaiden tunnistamisessa, hoitoon ohjauksessa ja jatkohoidossa. Terveystieteiden keskusjakson aikana erikoistuvan lääkärin tulee perehtyä monipuolisesti terveystieteiden keskuksen eri toiminta-alueisiin, kuten terveystieteiden keskuksen ajanvarausvastaanottoon, lastenneuvolan sekä äitiysneuvolan toimintaan, kotisairaanhoidon, päivystykseen, vuodeosastotoimintaan, mielenterveysohjaamiseen sekä vanhainkodin ja palvelutalon toimintaan. Päivystystä ja vuodeosastotoimintaa hyväksytään yhteensä korkeintaan 3 kk. Terveystieteiden keskuspalvelun sisältö tulee selvittää terveystieteiden keskuksen koulutusvastaavan antamassa koulutustodistuksessa.

Terveystieteiden keskuspalvelun sisältö ja vaatimukset on kuvattu [terveystieteiden keskuspalvelun lokikirjassa](#).

Oulun yliopiston koulutusterveystieteiden keskuksia löytyvät verkkosivulta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/elkoulutus>.

Valtakunnallinen luettelo kaikkien yliopistojen koulutusterveystieteiden keskuksista on Tampereen yliopiston verkkosivulla: <http://www.uta.fi/med/ammatillinenjatkokoulutus/yleislaaketieteenerityiskoulutus/kaytannonohjeita.html>

Täydentävä koulutus

Joka sisältää erikoisalalan koulutuksen lisäksi täydentävää koulutusta seuraavasti:

Vähintään 6 kk ja enintään 9 kk sairaalan tai muun sopivan terveydenhuollon organisaation anestesiologiaa ja tehohoitoa tukevan/täydentävän erikoisalalan lääkärin tehtävissä. Tällaisia aloja ovat kirurgian ja sisätautiin eri erikoisalueet, keuhkosairaudet ja allergologia, neurologia, lastentaudit, kliininen fysiologia ja isotooppilääketiede, kliininen neurofysiologia, kliininen farmakologia ja lääkehoito, korva-, nenä ja kurkkutaudit, synnytyksen- ja naistentaudit tai muu koulutusohjelman vastuuhenkilön

hyväksymä vastaava palvelu. Enintään 6 kk tästä voi olla palvelua lääkärinä ensihoitolääketieteen yksikössä.

Edellä mainitun muun sairaalan tai terveydenhuollon lääkäripalvelun lisäksi voidaan hyväksyä enintään 6 kk päätoimista tutkimustyötä erikoistumisalalla tai jollakin edellä mainituilla anesthesiologiaa ja tehohoitoa tukevalla/täydentävällä erikoisalalla.

Erikoisalan koulutus

Vähintään 4 v 6 kk, mistä yliopistosairaalassa suoritettavan anesthesiologian ja tehohoidon palvelun pituus voi olla enintään 3 vuotta, mutta vähintään 2 v 3 kk. Yliopiston hyväksymässä muussa sairaalassa (keskus-, alue- tai kaupunginsairaala tai vastaava) suoritettua palvelua hyväksytään 1 v – 2 v 3 kk tehdyn koulutussopimuksen mukaan.

Käytännön palvelusta teholläketieteen koulutusta tulee olla 9–12 kk, josta vähintään 6 kk suoritetaan yliopistosairaalassa. Tehohoitopalvelun tulee olla päätoimista ja keskussairaalassa tulee olla nimetty tehohoidosta vastaava kouluttava lääkäri. Vaatimukset käytännön palvelun jakautumisesta erikoisalan muille painopistealueille on määritelty lokikirjassa.

Muu järjestely palveluaikojen suhteen edellyttää sopimista koulutuksen vastuuhenkilön kanssa.

2. TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Toimipaikkakoulutuksen laajuus on 37 viikkoa vuodessa, jonka aikana järjestetään toimipaikkakoulutustilaisuuksia (luennot, seminaarit, demonstraatiot) 3-5 tuntia viikossa. Niissä käydään läpi anesthesiologian ja tehohoidon keskeiset alueet ja käsitellään ajankohtaisia kysymyksiä. Muita toimipaikkakoulutuksen muotoja ovat henkilökohtainen työhohjaus ja henkilökohtainen toimenpideopastus. Teho-osastoilla koulutettava saa opetusta ensisijaisesti päivittäisillä potilaskierroilla ja potilastyökentelyn yhteydessä. Käytännön tasolla koulutuksesta vastaavat sairaalan eri yksiköiden vastaavat lääkärit. Koulutettava pitää toimipaikkakoulutukseen kuuluvana erikoistumisalan koulutusjakson aikana 2-4 seminaariesitelmää vuodessa. Teoreettisen koulutuksen ohjelmat julkaistaan lukukausittain.

3. TEOREETTINEN KURSSIMUOTOINEN KOULUTUS

Koulutettavan on osallistuttava anesthesiologian ja tehohoidon alan koulutukseen vähintään 60 h. Koulutus toteutetaan siten, että se muodostaa koulutettavan kannalta mielekkään kokonaisuuden anesthesiologian ja tehohoidon erityiskysymyksistä ja niihin liittyvistä seikoista. Koulutukseen katsotaan edelleen soveltuvan monet erikoislääkäriyhdistysten ja lääkäriyhdistysten järjestämät koulutustilaisuudet, joiden hyväksymisestä kurssimuotoiseksi koulutukseksi päättää yliopiston lääketieteellinen tiedekunta. Ulkomaisten kongressien ja muiden koulutustilaisuuksien hyväksymisestä päättää koulutusohjelman vastuuhenkilö.

4. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutesaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi.

Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>

5. ERIKOISTUVAN LÄÄKÄRIN OHJAUS JA ARVIOINTI

Erikoistuvan lääkärin koulutuksen tueksi on julkaistu kotimainen oppikirja Anestesiologia ja tehohoito (toim. Rosenberg, Alahuhta, Lindgren, Olkkola, Ruokonen, Kustannus OY Duodecim, viimeisin painos). Kirja tulee tenttiä erikoisalakohdaisen koulutuksen kuluessa säännöllisissä tapaamisissa kouluttajan kanssa siten, että ensimmäinen tapaaminen on 3-6 kk:n kuluessa koulutuksen alusta. Näin kussakin koulutusyksikössä määriteltyjen osaamistavoitteiden toteutuminen varmistetaan. Teho-osastopalvelun aluksi tentitään lisäksi Peruselintoimintojen häiriöt ja niiden hoito-oppikirja.

Säännöllisissä tapaamisissa henkilökohtaisen ohjaajan ja koulutettavan kanssa arvioidaan koulutuksen edistyminen tiedollisesti ja ammatillisesti, suhtautuminen potilaisiin sekä yhteistyökyky. Vastavasti koulutettava arvioi lukukausittain saamaansa opetusta, ohjaajaansa ja kouluttajiaan. Arvioinneista annetaan palautteet asianomaisille.

Lokikirjan ja ATK:n avulla seurataan koulutettavan suorittamien toimenpiteiden lukumääriä ja eri työpisteissä työskentelyaika riittävän monipuolisen koulutuksen varmistamiseksi.

6. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

ENDOKRINOLOGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Vastuuhenkilö ja kuulustelija:

Dosentti Tapani Ebeling, [tapani.ebeling\(at\)ppshp.fi](mailto:tapani.ebeling(at)ppshp.fi)

Runkokoulutuksen aikana henkilökohtaisina ohjaajina toimivat ne henkilöt, jotka on siihen sovittu yhteisesti eri sisätautierikoisalojen kesken.

KOULUTUSOHJELMAN YLEISKUVAUS

Endokrinologian koulutusohjelman kesto on 6 vuotta. Koulutusohjelma koostuu 9 kk:n terveyskeskuspalvelusta, 2v 3kk–3 v:n runkokoulutuksesta ja varsinainen eriytyvä endokrinologian koulutus kestää 3v, josta vähintään 2 vuotta suoritetaan OYS:ssa. Runkokoulutus toteutetaan keskussairaaloissa. Eriytyvästä koulutuksesta voidaan sopimuksen mukaan toteuttaa 3–6 kk keskussairaalassa, jossa on endokrinologiaan perehtynyt kouluttaja ja voimassa on koulutussopimus. Muussa suomalaisessa yliopistosairaalassa tai ulkomaisessa endokriinisessä yksikössä annetusta koulutuksesta voidaan eri sopimuksen mukaan hyväksyä 3–6 kk:n mittainen koulutusjakso. Sisätautien erikoislääkärin tutkinnosta voidaan hyväksyä 1 vuosi soveltuvilta osin endokrinologian palveluun. Endokrinologian alan kliinistä työtä koulutusaikana tällöinkin yleensä edellytetään 2 v palvelua eriytyvässä jaksossa OYS:ssa. Alaan soveltuvalla tieteellisellä koulutuksella voidaan korvata osa (3–6 kk) koulutusta. Periaatteet, joita tällöin sovelletaan, ovat samat kuin Oulun yliopiston muilla sisätautien erikoisaloilla.

1. KÄYTÄNNÖN PALVELUN SUORITTAMINEN

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuspalvelu 9kk

Terveyskeskuspalvelun sisältö ja vaatimukset on kuvattu [terveyskeskuspalvelun lokikirjassa](#).

Oulun yliopiston koulusterveyskeskukset löytyvät verkkosivulta: <http://www oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/elkoulutus>.

Valtakunnallinen luettelo kaikkien yliopistojen koulusterveyskeskuksista on Tampereen yliopiston verkkosivulla: <http://www.uta.fi/med/ammattillinenjatkokoulutus/yleislaaketieteenerityiskoulutus/kaytannonohjeita.html>

Runkokoulutus- (ks. sisätautialojen yhteinen runkokoulutus)

- 2 v 3 kk–3 v palvelua sisätautien erikoisalan koulutusviroissa keskussairaaloissa tai osan tästä eli 0–12 kk voi suorittaa aluesairaalassa. Lisäksi koulutusta voi suorittaa 0–3 kk muulla soveltuvalla alalla.

Runkokoulutuksen teoreettiset tiedot ja kliiniset valmiudet

Eriytyvän koulutuksen aloitus edellyttää riittävät käytännön perusvalmiudet endokrinologian keskeisiltä osa-alueilta (diabetes ja kilpirauhassairaudet) sekä alan peruskirjallisuuteen tutustumista (kotimainen endokrinologian perusoppikirja).

Eriytyvä koulutus

- 3 v palvelua endokrinologian erikoisalan koulutusvirassa yliopistosairaalassa. Koulutuksesta 3–12 kk voidaan hyväksyä harkinnanvaraisena muualla keskussairaalassa (3–12 kk), muun yliopistosairaalan endokriinisen osaston (3–6 kk), ulkomaisen endokrinologisen klinikkapalvelun (3–6kk) tai tieteellisen koulutuksen (3 kk) perusteella. Muun keskussairaalan antama koulutus edellyttää etukäteen tehtyä koulutussopimusta ja annettavan koulutuksen kuvaamista. Sisätautien erikoislääkärin tutkinnosta voidaan hyväksyä 1 vuosi soveltuvilta osin endokrinologian palveluun.

Eriytyvän koulutuksen tavoitteet ja sisältö

Koulutuksen tavoitteena on tuottaa riittävät valmiudet toimia keskussairaالاتasoisena kliinisenä endokrinologina. Oulun yliopisto kouluttaa endokrinologeja vastuualueensa tarpeisiin. Koulutus ei ole jatkuvaa, vaan koulutustarve todetaan tarvittaessa ja siihen varataan tällöin koulutusvirka ja kiintiö, joka on enintään yksi koulutettava kerrallaan.

2. TEOREETTINEN KOULUTUS

Erikoisalan koulutusta tulee suorittaa vähintään 70 tuntia. Erikoisalan koulutusta voidaan saada mm. Suomen Endokrinologiyhdistyksen vuotuisista kahden päivän koulutustilaisuuksista. Tämän lisäksi on suosituksena osallistuminen joko amerikkalaisen Endocrine Society:n tai Euroopan Endokriinisen federaation kliinisen endokrinologian post-graduate -kurssille.

3. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutesaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi.

Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>

4. ERIKOISTUVAN LÄÄKÄRIN OHJAUS JA ARVIOINTI

Henkilökohtainen koulutuksen suunnitelma tehdään lokikirjaan.

Erikoistuvan lääkärin koulutuksen edistymistä seurataan kevät- ja syyslukukausien päättyessä kaksi kertaa vuosittain. Lähtökohtana on henkilökohtaisen koulutussuunnitelman arviointi. Vastuhenkilö ja koulutettava käyvät läpi käytännön palvelun suorittamista, teoreettisen koulutuksen toteutumista ja koulutuksen sisällön kehittymistä. Tarvittaessa muutetaan suunnitelmia. Arviointiperusteet ovat tiedekunnan suosittamat yleiset periaatteet, joita noudatetaan kaikilla sisätautien erikoisaloilla. Tämän lisäksi koulutettava antaa vähintään kerran vuodessa arvion siitä, miten koulutusympäristö ja kouluttajat ovat onnistuneet koulutusprosessissa.

5. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

FONIATRIA

5 vuoden koulutusohjelma

Vastuuhenkilö ja kuulustelija:

LT, vt. osastonylilääkäri Sanna Häkli,
puh. 040 8654832, sanna.hakli(at)ppshp.fi, sanna.hakli(at)oulu.fi

KOULUTUSOHJELMAN TAVOITTEET

Foniatrian (puhe- ja äänihäiriöt) koulutusohjelman suoritettuaan foniatrian erikoislääkärin tulee kyetä toimimaan alansa erikoislääkärin tehtävissä siten, että hän:

- hallitsee oman alansa sairauksien ehkäisyyn, diagnostiikan, hoidon ja lääkinnällisen kuntoutuksen
- tuntee puhutun kielen kommunikaatiojärjestelmän rakenteen, toiminnan ja toimintahäiriöt sekä hallitsee näiden hoidon ja terapian sekä tuntee tärkeimmät korvaavat ja tukevat kommunikaatiomenetelmät
- hallitsee instrumentaalisen foniatrisen diagnostiikan
- kykenee toimimaan alansa erityiskysymysten opettajana terveydenhuollon henkilöstön koulutuksessa
- kykenee osallistumaan alansa kehittämiseen ja suunnitteluun
- kykenee jakamaan alansa yleistä terveystietoutta
- on perehtynyt terveydenhuollon hallintoon

KOULUTUKSEN SISÄLTÖ

Koulutuksessa käydään läpi foniatrian alan kliinisen tutkimuksen, hoidon ja kuntoutuksen yleiset järjestelyt ja käytännöt. Aihealueita ovat äänihäiriöt, lasten puheen ja kielen kehityshäiriöt, lasten kuuloviat, hankitut kielelliset häiriöt, ääntämisen häiriöt, suulaen rakenteen ja toiminnan häiriöt, puherytmin häiriöt, lukemisen ja kirjoittamisen häiriöt ja nielemishäiriöt sekä lasten kuulontutkimusmenetelmät ja kuulovammaisten lasten kuntoutus. Aihealueet voivat painottua eri tavoin koulutusohjelman vastuuhenkilön ja koulutettavan sopimuksella. Tämän lisäksi koulutukseen kuuluu runkokoulutuksena (ks. alla) perehtyminen kuulontutkimukseen ja -kuntoutukseen sekä korva-, nenä- ja kurkkutautien tutkimus- ja hoitomenetelmiin.

1. KÄYTÄNNÖN PALVELUN SUORITTAMINEN

Terveyskeskuspalvelu (9 kk)

Terveyskeskuspalvelun sisältö ja vaatimukset on kuvattu [terveyskeskuspalvelun lokikirjassa](#).

Oulun yliopiston koulutusterveyskeskukset löytyvät verkkosivulta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/elkoulutus>.

Valtakunnallinen luettelo kaikkien yliopistojen koulutusterveyskeskuksista on Tampereen yliopiston verkkosivulla: <http://www.uta.fi/med/amatillinenjatkokoulutus/yleislaaketieteenerityiskoulutus/kaytannonohjeita.html>

Runkokoulutus (1 v 3 kk)

Runkokoulutuksen tavoitteena on perehdyttää foniatriaan erikoistuva korva-, nenä- ja kurkkutautien tutkimusmenetelmiin ja yleisimpiin hoitotoimenpiteisiin sekä audiologisiin tutkimus- ja kuntoutusmenetelmiin ja -järjestelyihin. Tämän lisäksi runkokoulutukseen sisällytetään reunakoulutusta jollakin jäljempänä mainituilla aloilla.

Koulutus sisältää seuraavat palvelut:

- 6 kk palvelua audiologian erikoisalalla yliopistosairaalassa
- 6 kk palvelua korva-, nenä- ja kurkkutautien erikoisalalla keskus- tai yliopistosairaalassa
- 3 kk palvelua jollakin seuraavista erikoisaloista: ihotaudit ja allergologia, keuhkosairaudet ja allergologia, lastentaudit, lastenneurologia, lastenpsykiatria, neurologia, perinnöllisyyslääketiede, psykiatria, plastiikkakirurgia ja työterveyshuolto – voidaan suorittaa keskussairaalassa

Eriytyvä koulutus (3 v)

3 vuotta palvelua foniatrian erikoisalan koulutusviroissa yliopistosairaaloissa. Eriytyvään koulutukseen voidaan hyväksyä enintään 6 kk työskentelyä fonetiikan, logopedian tai fysiologian tai vastavassa laitoksessa.

2. TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Toimipaikkakoulutuksen laajuus on 2–5 tuntia viikossa. Toimipaikkakoulutuksen muodot ovat:

- luennot, seminaarit ja kirjallisuusreferaatit
- ohjattu puhe- ja äänihäiriöiden tutkimus ja terapia
- potilasmeetingit
- muiden erikoisalojen konsultaatiot

Toimipaikkakoulutukseksi voidaan hyväksyä myös muiden alojen (esim. lastenneurologia, lastenpsykiatria, neurologia, korva-, nenä- ja kurkkutaudit, logopedia) aiheiltaan sopivat seminaarit ja vastaavat koulutustilaisuudet.

3. TEOREETTINEN KOULUTUS

Foniatrian erikoisalan teoreettista kurssimuotoista koulutusta tulee suorittaa vähintään 60 tuntia. Kurssimuotoinen koulutus sisältää opintoja seuraavista aihepiireistä:

- puhe- ja äänifysiologia, äänihäiriöt ja –terapia
- kuulontutkimus ja kuntoutus
- kielen- ja puheenkehitys ja sen häiriöt
- puheen rytmin häiriöt
- psykogeeniset kommunikaation häiriöt
- neurologisten sairauksien aiheuttamat puheen ja kielen häiriöt
- puhe-elinten anomaliat ja puhehäiriöt
- geneettiset sairaudet foniatriassa
- instrumentaalinen foniatriinen diagnostiikka
- puhetta korvaavat ja tukevat menetelmät
- kommunikaation apuvälineet
- fonetiikan ja lingvistiikan perusteet

- (neuro-)psykologiset ja logopediset tutkimusmenetelmät
- fonokirurgian periaatteet ja indikaatiot

Koulutettava voi käyttää hyväkseen foniatrian ja muiden erikoisalayhdistysten sekä yliopistojen järjestämää jatko- ja täydennyskoulutusta sekä soveltuvia ulkomaisia kursseja.

4. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutesaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi.

Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>

5. ERIKOISTUVAN LÄÄKÄRIN OHJAUS JA ARVIOINTI

Koulutettavalle laaditaan henkilökohtainen koulutusohjelma, jonka toteutumista seurataan lokikirjan avulla. Koulutuksen käytännön toteutumisesta vastaa koulutettavalle nimettävä henkilökohtainen vastuuhenkilö (tutor). Arviointi toteutetaan koulutusohjelman vastuuhenkilön, tutorin ja koulutettavan keskinäisissä arviointikokouksissa.

6. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

FYSIATRIA

5 vuoden koulutusohjelma

Vastuhenkilö ja kuulustelija:

Yliääkäri, dosentti Eero Kyllönen, puh. (08) 3152149, eero.kyllonen(at)ppshp.fi

TAVOITTEET

Fysiatrian erikoislääkärin tulee hallita alaan kuuluva diagnostiikka, hoito- ja kuntoutusmenetelmät ja niiden teoreettinen perusta kyeten soveltamaan niitä eri-ikäisten ihmisten sairauksissa, vammoissa ja toimintakykyongelmissa, joissa nämä menetelmät ovat osoittautuneet tehokkaiksi huomioiden myös kustannushyötynäkökohdat. Fysiatrian keskeisenä substanssina on sairauksien ja vammojen vaikutus toimintakykyyn.

- Fysiatrian erikoislääkäri on perehtynyt erityisesti tuki- ja liikuntaelimestön sairauksiin ja kiputiloihin, sekä vaikeavammaisuutta aiheuttaviin tauti- tai tapaturmatiloihin.
- Hän hallitsee liikuntaelinten anatomian, fysiologian ja klinisen biomekaniikan ja ymmärtää erityisesti fysikaalisten hoitojen erilaiset biologiset vaikutukset.
- Hän perehtyy koulutusohjelman aikana moniammatilliseen kuntoutusprosessiin.
- Hän osaa arvioida eri apuvälineiden tarvetta ja hyötyä.
- Fysiatrian erikoislääkärin tulee hallita myös Suomen lainsäädäntö kuntoutukseen ja vakuutuslääketieteeseen liittyviltä osilta.
- Hän pystyy tekemään fysiatrian alan resurssi- ja toimintasuunnitelman palvelujärjestelmän eri tasoilla ja omaa valmiudet moniammatillisen fysiatrian ja kuntoutuksen yksikön johtamiseen.

Koulutusohjelma noudattaa Eurooppalaisen fysiatrjärjestön UEMS European Board of PRM:n ohjeita, ks. tarkemmin White Book (<http://www.euro-prm.org/index.php?lang=en>).

KOULUTUSOHJELMAN RAKENNE

Koulutusohjelman kokonaispituus on 5 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella. Erikoistuvan tulee tutustua koulutusvaatimukseen, jotka löytyvät Oulun yliopiston verkkosivulta: <http://www oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/elkoulutus> .

1. KÄYTÄNNÖN PALVELUN SUORITTAMINEN

Terveyskeskuspalvelu 9 kk

Tavoitteena on ymmärtää perusterveydenhuollon merkitys ja mahdollisuudet oman erikoisalan potilaiden tunnistamisessa, hoitoon ohjauksessa ja jatkohoidossa. Terveyskeskuspalvelun laaja-alaisuus ja monipuolisuus tulee toteutua 9 kuukauden aikana. Lääkärin tulee perehtyä **vähintään neljään** terveyskeskuksen toiminta-alueeseen, kuten terveyskeskuksen ajanvarausvastaanottoon (vähintään 3 kk), lastenneuvolan sekä äitiysneuvolan toimintaan, kotisairaanhoidon, päiväpäivystykseen, vuodeosastotoimintaan, mielenterveystyöhön sekä vanhainkodin ja palvelutalon toimintaan. Päiväpäivystystä ja vuodeosastotoimintaa hyväksytään yhteensä korkeintaan 3 kk. Palvelun sisältö selvitetään ohjaajan antamalla koulutustodistuksella.

Erikoistuvan tulee tarkistaa erikoislääkärikoulutuksen koulutusvaatimuksista tarkemmat terveyskeskuspalvelun suorittamisen ohjeet (<http://www oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/elkoulutus>). Tarken-

netut ohjeet koskettavat terveysterveyskeskuspalvelua, joka suoritetaan 1.8.2011 lähtien. Jakson suorittamiseksi tulee opinto-oikeus erikoislääkärikoulutukseen olla voimassa. Koulutus tulee suorittaa yliopiston hyväksymässä terveysterveyskeskuksessa, joka täyttää koulutuspaikalle asetetut laatuvaatimukset.

Terveysterveyskeskuspalvelun sisältö ja vaatimukset on kuvattu [terveysterveyskeskuspalvelun lokikirjassa](#).

Oulun yliopiston koulutusterveysterveyskeskukset löytyvät verkkosivulta: <http://www oulu fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/elkoulutus>.

Valtakunnallinen luettelo kaikkien yliopistojen koulutusterveysterveyskeskuksista on Tampereen yliopiston verkkosivulla: <http://www.uta.fi/med/ammattillinenjatkokoulutus/yleislaaketieteenerityskoulutus/kaytannonohjeita.html>

Erikoistumiskoulutus (4 v 3 kk)

Koulutuksesta 3 kk suositellaan suoritettavaksi joillain seuraavista erikoisaloista: akuuttilääketiede, geriatria, kliininen fysiologia, kliininen neurofysiologia, liikuntalääketiede, neurokirurgia, neurologia, ortopedia ja traumatologia, psykiatria, radiologia, reumatologia, työterveyshuolto, yleiskirurgia, yleissisätaudit. Erikoisalan koulutuksen kesto on 4 vuotta, josta yliopistosairaalan palvelua on vähintään 2 vuotta. Yliopistosairaalan ulkopuolista palvelua voidaan hyväksyä kouluttajan harkinnan mukaan koulutuspaikoissa, joiden kanssa on tehty koulutus sopimus.

2. TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 2–5 tuntia viikossa.

Koulutussairaalat ja kouluttajat löytyvät Oulun yliopiston verkkosivulta: <http://www oulu fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/elkoulutus> .

3. TEOREETTINEN KOULUTUS (60 TUNTIA)

Koulutuksen tulee sisältää keskeisiä asioita koulutusohjelman tavoitteista, jotka soveltuvat erikoistuvan koulutuskokonaisuuteen. Teoreettiseksi koulutukseksi lasketaan tiedekunnan hyväksymät kotimaiset fysiatrian erikoisalaa koskevat tai sitä läheisesti sivuavat koulutustilaisuudet, esim. Suomen Fysiatriyhdistyksen järjestämiin kokouksiin sisältyvät tieteelliset ohjelmat ja ulkomaiset fysiatrian alan koulutustilaisuudet. Osallistuminen osoitetaan erillisellä todistuksella tai lokikirjan merkinnällä.

4. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutessaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi.

Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www oulu fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>

5. ERIKOISTUVAN LÄÄKÄRIN OHJAUS JA ARVIOINTI

Erikoistuva lääkäri osallistuu oman oppimisen ja koulutuksen toimivuuden kehittämiseen ja arviointiin. Koulutuskokonaisuuden alussa erikoistuvalla lääkärillä laaditaan koulutussuunnitelma. Suunnitelma noudattaa lokikirjaperiaatetta. Samalla sovitaan koulutuspaikkakohtaisesti suunnitelman toteuttaminen ja aikataulu sekä teoreettisen koulutuksen tarve. Koulutuksessa pyritään jatkuvaan oppimisolosuhteiden, työtehtävien ja kehittämistarpeiden arviointiin. Koulutusohjelman lopussa lokikirjan avulla arvioidaan koulutuksen onnistumista eri osa-alueilla.

6. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

GASTROENTEROLOGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Vastuhenkilö ja kuulustelija:

LT, erikoislääkäri Ritva Koskela, puh. (08) 315 4356, 040 1922725; ritva.m.koskela(at)ppshp.fi

Kouluttajat:

AYL Olli-Pekka Koivurova, olli-pekka.koivurova(at)ppshp.fi

EL LT Antti Ala-Rämi, antti.ala-rami(at)ppshp.fi

EL Timo Blomster, timo.blomster(at)ppshp.fi

EL Olli Kettunen; olli.kettunen(at)ppshp.fi

YLEISTÄ

Gastroenterologien koulutuksen tulee täyttää European Section & Board of Gastroenterology & Hepatology (ESBGH) antamien suositusten vähimmäisvaatimukset helpottamaan Suomessa koulutettun gastroenterologin hakeutumista töihin EU-maissa. Saatuaan gastroenterologin pätevyyden Suomessa erikoistunut lääkäri voi anoa ESBGH:ltä Eurodiplomia.

KOULUTUSOHJELMAN TAVOITTEET

Koulutuksen saatuaan gastroenterologin tulee

- hallita tavanomaisten endoskopiitutkimusten tekniikka ja löydöksiin liittyvä diagnostiikka ja hoito
- osata tavalliset endoskopiaoihin liittyvät toimenpiteet
- omata riittävät teoreettiset ja käytännön tiedot gastrointestinaalikanavan, haiman, sappiteiden ja maksasairauksien etiologiasta, patogeneesista, kliinisestä kuvasta, hoidosta, seurannasta ja ennusteesta
- tuntea perustiedot mainittujen elinten sairauksien diagnostiikkaan käytettävistä laboratorio- ja kuvantamismenetelmistä
- kyetä laatimaan ja perustelemaan potilaalle hoito- ja seurantasuunnitelma
- kyetä hyvään yhteistyöhön eri ammattiryhmien ja eri erikoisalojen kanssa
- kyetä kehittämään omaa erikoisalaa
- olla perillä alueen sairauksien hoitoon liittyvistä eettisistä ja terveystaloudellisista näkökohdista

1. KÄYTÄNNÖN PALVELUN SUORITTAMINEN

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuspalvelu 9 kk

Terveyskeskuspalvelun sisältö ja vaatimukset on kuvattu [terveyskeskuspalvelun lokikirjassa](#).

Oulun yliopiston koulutusterveyskeskukset löytyvät verkkosivulta: <http://www oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/elkoulutus>.

Valtakunnallinen luettelo kaikkien yliopistojen koulutusterveyskeskuksista on Tampereen yliopiston verkkosivulla: <http://www.uta.fi/med/ammattillinenjatkokoulutus/yleislaaketieteenerityiskoulutus/kaytannonohjeita.html>

Runkokoulutus (ks. sisätautialojen yhteinen runkokoulutus)

2 v 3 kk palvelua sisätautien erikoisalalan koulutusviroissa keskussairaaloissa tai osan tästä eli 0–12 kk voi suorittaa aluesairaalassa. Lisäksi koulutusta voi suorittaa 0–3 kk muulla soveltuvalla alalla.

Eriytyvä koulutus

Yhteensä 3 v palvelua gastroenterologian koulutusvirassa.

Eriytyvästä koulutuksesta yliopistosairaalapalvelua on oltava vähintään 1 v 6 kk. Enintään 1v 6 kk voi tapahtua muissa yliopiston ja vastuuhenkilön hyväksymissä sairaaloissa (erilliset koulutussopimukset sairaaloiden kanssa). Koulutussairaaloissa on nimetty gastroenterologikouluttaja.

Potilastyö:

Koulutettava oppii gastrointestinaalikanavan endoskopiatuskimusten tekniikan ja tavalliset endoskopiaihin liittyvät toimenpiteet sekä löydöksiin liittyvää diagnostiikkaa ja hoitoperiaatteita. Koulutukseen sisältyy myös gastrointestinaalikanavan funktiotutkimuksia. Koulutettava osallistuu gastroenterologisen poliklinikan ja gastroenterologisten vuodeosastopotilaiden tutkimuksiin ja hoitoon sekä konsultaatiotoimintaan kouluttajan ja erikoislääkäreiden ohjauksessa. Potilastapaussessioita yhdessä gastrokirurgien, patologisten ja radiologisten ym. yhteistyökumppanien kanssa ovat osa koulutusta.

Korvaava koulutus

Korvaavaa koulutusta voidaan hyväksyä enintään yhteensä 6 kk. Korvaava koulutus voi olla:

- a) kliinistä fysiologiaa, ellei funktiotutkimuksiin saa riittävää koulutusta omassa yksikössä
- b) kirurgista koulutusta gastrokirurgian osastolla ja / tai toimenpide-endoskopiaa
- c) gastrointestinaalikanavan patologiaa
- d) gastrointestinaalikanavan syöpien hoitoon perehtymistä
- e) gastroenterologisten sairauksien radiologista diagnostiikkaa
- f) työskentely maksansiirtoyksikössä
- g) alan tieteellistä tutkimustyötä

Korvaavaksi koulutukseksi voidaan hyväksyä myös koulutuksen vastuuhenkilön harkinnan mukaan ulkomailla saatu ESBGH:n hyväksymässä paikassa hankittu koulutus (trainee exchange EU-maissa). Ohjaavina kouluttajina voivat toimia alan erikoislääkärit. Kouluttajia on oltava kussakin koulutuspaikassa vähintään kaksi ja yhtä kouluttajaa kohden voi olla enintään yksi erikoistuva. Koulutusvirkaan valinnan suorittaa koulutuksen vastuuhenkilö. Erikoistuva hakee ao. yliopiston opiskelijaksi. Erikoistuva sopii koulutuksen vastuuhenkilön kanssa koulutusohjelmasta, josta laaditaan suunnitelma.

Koulutusvirat

OYS:ssa on yksi koulutusvirka. Gastroenterologinen koulutus tapahtuu joko erikoistuvan lääkärin virassa tai muussa tarkoitukseen sopivassa virassa.

2. TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Koulutettava osallistuu koulutuspaikan järjestämiin sisäisiin meetingeihin vähintään kolme tuntia viikossa, josta kaksi tuntia käsittää osaksi tai kokonaan gastroenterologiaa.

3. TEOREETTINEN KOULUTUS

Eriytyvä koulutus 80 tuntia + runkokoulutus 40 tuntia.

Koulutuksen tavoite on opettaa gastroenterologisten sairauksien keskeiset kysymykset niin, että koulutuksen jälkeen on valmiudet toimia vastuunalaisena gastroenterologian alan asiantuntijana ja kouluttajana erikoissairaanhoidossa. Tätä varten erikoistuvan on hankittava riittävät teoreettiset tiedot gastrointestinaalikanavan, haiman, sappiteiden ja maksan sairauksien etiologiasta, patogeenisista, kliinisestä kuvasta ja hoidosta sekä niiden diagnostiikkaan käytettävistä laboratorio- ja kuvantamismenetelmistä, sekä perehdyttävä sairauksien hoitoon liittyviin eettisiin ja terveystaloudellisiin näkökohtiin.

Teoreettinen koulutus hankitaan kansallisissa ja kansainvälisissä alan kokouksissa. Erikoistuvan on osallistuttava vähintään yhteen kansalliseen kokoukseen/koulutusvuosi ja vähintään kahteen kansainväliseen kokoukseen/koulutusaika. Koulutukseksi hyväksytään myös mm. OY:n ja muiden yliopistojen hyväksymät koulutustilaisuudet, ja toimipaikkatilaisuuksista voidaan osa hyväksyä koulutukseksi.

Teoreettista koulutusta tulee olla yhteensä vähintään 80 tuntia, josta vähintään 60 tuntia on gastroenterologiaa. Erikoistuvan on pidettävä koulutusaikanaan esitelmä joko kansallisessa tai kansainvälisessä gastroenterologian alan kokouksessa.

4. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutessaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi.

Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>

5. ERIKOISTUVAN LÄÄKÄRIN OHJAUS JA ARVIOINTI

Koulutuksen edistymistä seurataan lokikirjan ja ohjaavan kouluttajan kanssa käytävissä keskusteluissa säännöllisesti. Ohjaava kouluttaja ja/tai koulutuksen vastuuhenkilö varmentavat lokikirjan merkinnät nimikirjoituksillaan. Lokikirjaan merkitään ja tallennetaan myös pidetyt esitelmät, tieteelliset työt ja meetingohjelmat sekä koulutustodistukset.

6. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

GASTROENTEROLOGINEN KIRURGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Vastuhenkilö ja kuulustelija:

Professori Jyrki Mäkelä, puh. (08) 315 2018, jyrki.makela(at)oulu.fi

Ohjaava kouluttaja: Dosentti Juha Saarnio, juha.saarnio(at)ppshp.fi

KOULUTUSOHJELMAN TAVOITTEET

Koulutuksen tavoitteena on, että koulutuksen saanut lääkäri on koulutusohjelman päätyttyä ja valtakunnallisen tentin suoritettuaan omaksunut sellaiset tiedot ja taidot, että hän kykenee itsenäiseen työskentelyyn gastroenterologikirurgina (gastrokirurgina) ja toimimaan alan asiantuntijana ja kouluttajana erikoissairaanhoidossa. Riittävät teoreettiset tiedot ja kliiniset käytännön taidot on hankittava gastrointestinaalikanavan, maksan, sappiteiden ja haiman sairauksien, etiologiassa, diagnostiikassa ja hoidossa.

Koulutuksen osa-alueina ovat: 1) ylemmän mahasuolikanavan kirurgia, 2) hepato-pankreato-biliaarinen kirurgia, 3) alemman mahasuolikanavan kirurgia, 4) mahasuolikanavan tähytykset ja niihin liittyvät toimenpiteet, 5) tyräkirurgia.

Gastroenterologisen kirurgian erikoislääkärin on:

- Tunnettava gastroenterologisen kirurgian diagnostiikka ja diagnostisten menetelmien käyttö yhteistyössä muiden erikoisalojen kanssa
- Hallittava keskeinen gastropatologia ja tiivis yhteistyö patologisten kanssa
- Kyettävä laatimaan gastrokirurgisen potilaan tutkimus- ja hoitosuunnitelma sekä valitsemaan tapauskohtaisesti sopivat konservatiiviset ja operatiiviset hoitomenetelmät.
- Hallittava gastrokirurgisen päivystyspotilaan hoitolinjat sekä toimenpiteet (leikkaukset ja endoskopiat)
- Kyettävä osallistumaan kriittisesti sairaan gastrokirurgisen potilaan moniammatilliseen tehohoitoon
- Osattava itsenäisesti suorittaa keskeiset elektiiviset gastroenterologisen kirurgian leikkaukset ja endoskooppiset toimenpiteet. Lokikirja
- Hallittava syövän palliatiivinen hoito, onkologisen konsultaatiotoiminnan indikaatiot ja kokonaisvaltainen kivunhoito
- Hallittava postoperatiivinen hoito, jälkiseuranta ja gastrokirurginen konsultaatiotoiminta
- Kyettävä arvioimaan hoitotuloksia tieteellisin menetelmin ja osallistumaan oman erikoisalansa kehittämiseen
- Tunnettava potilas-, talous- ja henkilöstöhallintoon liittyvät toimintaperiaatteet sekä tunnettava Suomessa käytössä olevat laadunseurantaan liittyvät keskeiset rekisterit.
- Osattava suunnitella ja johtaa gastroenterologisen yksikön toimintaa yhteistyössä muiden ammattiryhmien kanssa.

1. KÄYTÄNNÖN PALVELUN SUORITTAMINEN

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuspalvelu 9kk

Terveyskeskuspalvelun sisältö ja vaatimukset on kuvattu [terveyskeskuspalvelun lokikirjassa](#).

Oulun yliopiston koulutusterveyskeskukset löytyvät verkkosivulta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/elkoulutus>.

Valtakunnallinen luettelo kaikkien yliopistojen koulutusterveyskeskuksista on Tampereen yliopiston verkkosivulla: <http://www.uta.fi/med/ammattillinenjatkokoulutus/yleislaaketieteenerityiskoulutus/kaytannonohjeita.html>

Runkokoulutus (laajemmin kirurgian alojen runkokoulutus)

2 vuotta 3 kuukautta kirurgian (peruskirurgian) koulutusta erikoisalan koulutusviroissa keskus- tai aluesairaaloissa. Peruskirurgian koulutuspaikan edellytyksenä on säännöllinen päivystystoiminta. Runkokoulutuksen jälkeen gastroenterologiseen kirurgiaan erikoistuvan on hallittava eri kirurgian alojen päivystysleikkausten indikaatiot ja käytännön toiminnan suunnittelu.

Eriytyvä koulutus

3 vuotta OYS:n gastroenterologisen kirurgian osastoilla erikoistuvan lääkärin virassa.

Eriytyvään koulutukseen voidaan hyväksyä korkeintaan yhden vuoden vastaavanlainen koulutus OYS:n vastuualueen muussa sairaalassa. Erillinen koulutussopimus tulee laatia hyvissä ajoin ennen eriytyvän vaiheen koulutuksen alkamista ja koulutussopimuksen on sisällettävä yksityiskohtainen koulutussuunnitelma. Tutkimustyötä voidaan koulutukseen hyväksyä korkeintaan 6 kuukautta. Korvaavaksi koulutukseksi voidaan hyväksyä myös vastuuhenkilön harkinnan mukaan ulkomailta saatu vastaava koulutus.

Erikoistumiskoulutuksessa huolehditaan siitä, että erikoistuja pääsee perehtymään kaikkiin gastroenterologisen kirurgian osa-alueisiin koulutuksen alkuvaiheessa laaditun suunnitelman mukaisesti. Koulutettavalle nimetään tutor, joka toimii yhdyshenkilönä, tukee ja seuraa koulutussuunnitelman toteutumista.

2. TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Viikoittaiset klinikkameetingit (2 kertaa/viikko), sisätauti-kirurgiset meetingit, syöpämeetingit, muut erikoisalojen yhteismeetingit, seniorikirurgien kliiniset kierrot osastoilla, ohjattu leikkaus- ja endoskopiatoiminta sekä koulutuksen vastuuhenkilöiden ja klinikan erikoislääkäreiden antama henkilökohmainen ohjaus.

3. TEOREETTINEN KOULUTUS

Teoreettista koulusta vaaditaan 80 tuntia omalla erikoisalalla. Teoreettisesta koulutuksesta 30 tuntia tulee suorittaa runkokoulutuksen aikana ja 50 tuntia eriytyvän koulutuksen aikana. Teoreettiseksi koulutukseksi hyväksytään lääketieteellisen tiedekunnan ammatillisen jatkokoulustoimikunnan hyväksymät koulutustilaisuudet sekä muiden yliopistojen ja erikoisalayhdistysten järjestämät koulutustilaisuudet, kuten Suomen Kirurgiyhdistyksen, Suomen Gastroenterologiyhdistyksen ja Suomen Gastrokirurgiyhdistyksen järjestämät tieteelliset jatkokoulutustilaisuudet. Erikseen voidaan hyväksyä ulkomaisia koulutustilaisuuksia.

Koulutukseen tulee sisältyä lisäksi säteilysuojelukoulutusta 2-3 opintopistettä (54-81 t) oppialasta riippuen. Tähän vaadittavaan määrää sisällytetään myös peruskoulutuksen aikainen säteilysuojelukoulutus. Koulutuksen pitää olla luento- tai verkkokoulutus –tyyppistä koulutusta (esim. nk. moniammatilliset röntgen –meetingit eivät ole tähän sisältyvää koulutusta). Suoritusmerkinnän antaa Juha Nikkinen. Säteilysuojelukoulutuksesta voi kysyä tarkemmin: dosentti, sädehoidon ylifyysikko Juha Nikkinen (juha.nikkinen(at)ppshp.fi).

4. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutesaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi.

Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>.

5. ERIKOISTUVAN LÄÄKÄRIN OHJAUS JA ARVIOINTI

Jokaiselle erikoistujalle nimetään henkilökohtainen tutor, joka läheisesti seuraa koulutusohjelman toteutumista. Erikoistumiskoulutusta pyritään arvioimaan 6-12 kk välein, järjestämällä koulutettavan ja kouluttajien välisiä palautekeskusteluja. Ohjaava kouluttaja järjestää erilliset kehityskeskustelut. Erikoistuja voi erikseen vaatia arviointia, mikäli hän kokee koulutuksessaan olevan häiriöitä. Erikoistujan tulee pitää lokikirjaa tekemistään leikkauksista, tähystystoimenpiteistä ja teoreettisista koulutuksista, jotta erikoistumisen edistymistä voidaan seurata ja koulutuksen laatu varmistaa. Lokikirjan ohella suositetaan henkilökohtaisen portfolion täyttämistä.

6. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

GERIATRIA

5 vuoden koulutusohjelma

Vastuuhenkilö ja kuulustelija:

Professori Riitta Antikainen, puh. 040 568 5003, riitta.antikainen(at)oulu.fi

TAVOITTEET

Koulutusohjelman suoritettuaan geriatrian erikoislääkärin:

- tulee tuntea ikääntyneen ihmisen muuttuneeseen biologiseen, fyysiseen, psykologiseen ja sosiaaliseen tilanteeseen liittyvät erityisongelmat
- on tunnettava vanhuksilla esiintyvien sairauksien ja oireyhtymien epidemiologian ja riskitekijät, erityispiirteet, prevention mahdollisuudet
- on osattava käyttää kokonaisvaltaista geriatriasta arviointia potilaan toiminnallisen ja kokonaistilan määrittämisessä ja keskeiset diagnostiset toimenpiteet
- on pystyttävä hoitamaan vanhuspotilaita, joiden tutkiminen, kokonaistilanteen selvitys, toimintakyvyn arvio, kokonaisvaltaisen lääkityksen arvio, hoito, kuntoutus, toimenpiteet ja hoidon jatkuvuuden toteuttaminen sisältävät ikääntyneelle ihmiselle ja vanhusväestölle ominaisia erityisongelmia
- on kyettävä arvioimaan potilaan hoito- ja kuntoutusmahdollisuudet ja niistä saatava hyöty
- on osattava toteuttaa ja järjestää elämän loppuvaiheen hoito, tunnistaa saattohoidon oikea-aikainen tarve ja toteuttaa sen laadukkaasti
- on hallittava alan keskeinen teoreettinen tietous ja pystyttävä seuraamaan sen kehitystä
- tulee pystyä oman alansa tieteelliseen tutkimustyöhön
- tulee pystyä toimimaan alan kouluttajana ja asiantuntijatehtävissä, moniammatillisen tiimin johtajana ja vastaamaan yksikkönsä toiminnasta.
- on pystyttävä osallistumaan vanhusten terveys- ja sosiaalipalvelujen suunnitteluun ja ennalta ehkäisevän toiminnan ja järjestämiseen.

1. KÄYTÄNNÖN PALVELUN SUORITTAMINEN

Kokonaiskoulutusaika on 5 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella

Runkokoulutus

2 vuoden yleislääketieteen erityiskoulutus yliopiston hyväksymässä terveyskeskuksessa ja sairaalassa muodostaa yhteisen runkokoulutuksen työterveyshuollon (vaihtoehtoisena), yleislääketieteen, geriatrian ja terveydenhuollon erikoisaloille. Koulutukseen kuuluu myös näiden yhteisenä järjestämää teoreettista koulutusta. Runkokoulutukseen tulee sisältyä vähintään 9 kuukautta palvelua terveyskeskuksessa ja vähintään 6 kuukautta palvelua sairaalassa sekä korkeintaan 3 kuukautta alaan liittyvää, vastuuhenkilön puoltamaa tutkimustyötä (ks. tarkemmin yleislääketieteen erityiskoulutus).

Terveyskeskuspalvelun sisältö ja vaatimukset on kuvattu [terveyskeskuspalvelun lokikirjassa](#).

Oulun yliopiston koulutusterveyskeskukset löytyvät verkkosivulta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/elkoulutus>.

Valtakunnallinen luettelo kaikkien yliopistojen koulutusterveyskeskuksista on Tampereen yliopiston verkkosivulla: <http://www.uta.fi/med/ammattillinenjatkokoulutus/yleislaaketieteenerityiskoulutus/kaytannonohjeita.html>

Eriytyvä koulutus

Koulutusaika on 3 vuotta. Koulutus jakaantuu seuraaviin jaksoihin:

- 24 kuukautta palvelua geriatrian erikoistumiskoulutukseen hyväksytyissä yksiköissä. Tämän tulee sisältää tasapainoisesti vanhusten hoidon eri osa-alueita kuten sairaalageriatriaa, avohoitogeriatriaa, kuntoutusta, akuuttigeriatriaa, vanhusten pitkäaikaishoitoa, palliatiivista hoitoa, polikliinistä toimintaa (muistipoliklinikka), SAS-toimintaa, kotihoitoa, kotisairaalatoimintaa ja päivystystä lokikirjan mukaan.
- Yhteensä 6 kuukautta sisätauteja yksikössä, jossa on päivystys sekä neurologiaa (yksikössä mielellään päivystys) ja vanhuspsykiatriaa 3 kk kumpaakin geriatrian koulutuspaikoiksi hyväksytyissä yksiköissä.
- Koko viiden vuoden koulutusjaksoon tulee sisältyä vähintään 6 kk palvelua yliopistosairaalassa tai – klinikassa. Geriatrian 24 kuukauden koulutusosioista voi tehdä 6 kuukautta tutkijana. Tutkimustyö on tällöin päätoimioimista, liittyy alaan ja on vastuuhenkilön puolta.

Koulutuspaikat, kouluttajat ja erikoistuvan lääkärin virat:

Koulutuspaikat, jonka kanssa on tehty koulutussopimus, tulee olla riittävän monipuolinen potilasaineisto, saatavissa on oltava erikoisan tonttivaatimukset ja lehdet. Erikoistuva lääkäri tekee henkilökohtaisen koulutussuunnitelman vastuuhenkilön ja hänen valtuuttamansa henkilön kanssa (lokikirja). Kunkin palvelujakson päättyessä kouluttaja ja erikoistuva lääkäri arvioivat yhdessä oppimista ja koulutusta.

Koulutusohjelman eripituisia palvelujaksoja voi suorittaa useissa sopimus pohjaisissa koulutuspaikoissa, kussakin on nimetty kouluttaja. Ajankohtaiset tiedot koulutuspaikoista ja –ajoista löytyvät internetsivuilta.

2. TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Koulutuksen tavoitteena on antaa erikoistuvalla lääkärille riittävät perustiedot ja -taidot geriatrian alalla. Toimipaikkakoulutuksen laajuus on 100 tuntia vuodessa. Säännöllisiä koulutustilaisuuksia järjestetään keskimäärin 2-5 tuntia viikossa. Koulutuksen muotoja ovat esitelmät, seminaarit, opetuskierrat ja demonstraatiot. Koulutustilaisuuksissa käydään järjestelmällisesti läpi geriatrian keskeiset osa-alueet ja käsitellään ajankohtaisia kysymyksiä. Erikoistuja valmistaa 1-2 kertaa vuodessa esityksen erikseen sovitusta alan aiheesta.

3. TEOREETTINEN KOULUTUS

Erikoistuvan lääkärin tulee suorittaa geriatrian erikoisan koulutusta vähintään 60 tuntia. Teoreettista koulutusta tullaan järjestämään yhdessä yleislääketieteen, terveydenhuollon ja työterveyshuollon kanssa. Kurssimuotoista koulutusta voidaan hyväksyä eri yliopistojen, Suomen Geriatrien, Societas Gerontologica Fennican ja muiden tieteellisten seurojen ja valtakunnallisten järjestöjen ja kansainvälisten kongressien järjestämät koulutustilaisuudet sekä paikalliset tiedekunnan hyväksymät koulutustilaisuudet.

4. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutesaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi.

Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>

5. ERIKOISTUVAN LÄÄKÄRIN OHJAUS JA ARVIOINTI

Erikoistuvan lääkärin tulee osallistua oman oppimisensa arviointiin ja koulutuksen kehittämiseen koko koulutusjakson aikana. Erikoitumisopintojen alussa opiskelija laatii henkilökohtaisen opetus-suunnitelman yhdessä kouluttajan kanssa. Koulutuksen etenemistä seurataan lokikirjan avulla, saatavilla Gernetin verkkosivuilta.

<https://gernet.s3.amazonaws.com/uploads/f8f00dc3882b4957ad5f66e4ad28d114/Geriatrician%20erikoisl%C3%A4%C3%A4k%C3%A4rikoulutuksen%20lokikirja.pdf>.

Erikoistuvalla lääkärillä nimetään henkilökohtainen ohjaaja/tutor. Kouluttaja arvioi erikoistujan kanssa vuosittain eriytyvän koulutuksen aikana koulutussuunnitelman toteutumista.

6. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

IHOTAUDIT JA ALLERGOLOGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Vastuuhenkilö ja kuulustelija:

Professori Kaisa Tasanen-Määttä, puh. (08) 315 3500, kaisa.tasanen(at)oulu.fi

TAVOITTEET

Tavoitteena on, että koulutusohjelman suoritettuaan ihotautien- ja allergologian erikoislääkäri hallitsee ihotautien diagnostiikan, hoidon ja kuntoutuksen, muiden sairauksien ilmentämien iho-oireiden diagnostiikan, allergisten sairauksien diagnostiset toimenpiteet ja erotusdiagnoosiin, hoitokäytännöt sekä lääkinnällisen ja ammatillisen kuntoutuksen. Ammatti-ihotautien osalta tulee hallita niitä koskeva lainsäädäntö, diagnostiikka ja lääkinnällinen ja ammatillinen kuntoutus. Erikoislääkäriin tulee hallita sukupuolitautilien diagnostiikka ja hoito sekä ihokirurgia omaan erikoisalaansa liittyen. Lisäksi erikoislääkäriin tulee olla valmius tieteelliseen tutkimustyöhön erikoisalallaan.

1. KÄYTÄNNÖN PALVELUN SUORITTAMINEN

Koulutuksen kokonaisaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuspalvelu 9 kk

Terveyskeskuspalvelun sisältö ja vaatimukset on kuvattu [terveyskeskuspalvelun lokikirjassa](#).

Oulun yliopiston koulutusterveyskeskukset löytyvät verkkosivulta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/elkoulutus>.

Valtakunnallinen luettelo kaikkien yliopistojen koulutusterveyskeskuksista on Tampereen yliopiston verkkosivulla: <http://www.uta.fi/med/ammattillinenjatkokoulutus/yleislaaketieteenerityiskoulutus/kaytannonohjeita.html>

Täydentävä koulutus

Kolme kuukautta palvelua sisätautien alalla.

Erikoisalan koulutus

sisältää palvelua sairaalalääkäriin tehtävissä seuraavasti:

- vähintään 3 vuotta palvelua ihotaudeissa (ihotautien poliklinikalla, ihotautiosastolla)
- vähintään 1 vuosi allergologiassa
- 3-6 kk sukupuolitaudeissa
- vähintään 6 kk pituinen valinnainen täydentävä koulutus

Valinnainen täydentävä koulutus voidaan suorittaa yliopistollisessa sairaalassa tai muussa vastuuhenkilön ja tiedekunnan hyväksymässä yksikössä ja se voi sisältää seuraavia osa-alueita:

- allergologiaa
- ammatti-ihotauteja
- ihokirurgiaa (mukaan lukien laserhoidot)
- ihopatologiaa
- sukupuolitauteja

Puolet (3 vuotta) kokonaispalveluajasta suoritetaan yliopistosairaalan ulkopuolella hyväksytyissä koulutusyksiköissä ja puolet (3 vuotta) yliopistosairaalassa. Yliopistosairaalan ulkopuolinen palvelu koostuu 9 kk:n terveyskeskuspalvelusta, 3 kk:n sisätautien palvelusta ja 2 vuoden ihotautien ja allergologian alan erikoistumiskoulutuksesta.

Erikoisalan koulutuksen käytännön palvelusta voidaan korvata 6-9 kk alaan liittyvän tieteellisen työn suorittamisella koulutuksen vastuuhenkilön suostumuksella. Tieteellinen työ voi kuitenkin korvata enintään 6 kk yleisdermatologiasta tai enintään 3 kk allergologiasta, sukupuolitaudeista tai valinnaisesta jaksosta riippuen siitä, mihin osa-alueeseen tutkimus liittyy.

EU-säännösten mukaisesti voidaan erikoistumiskoulutukseen hyväksyä myös korkeintaan yksi vuosi ulkomaisessa koulutusyksikössä saatua koulutusta. Tästä tulee kuitenkin sopia etukäteen vastuuhenkilön kanssa.

Yliopistosairaalan ulkopuoliset koulutuspaikat

Seuraavien koulutuspaikkojen kanssa on tehty koulutussopimukset:

Etelä-Karjalan keskussairaala	2 v
Kainuun keskussairaala	2 v (voimassa 31.7.2017 saakka)
Keski-Pohjanmaan keskussairaala	2 v
Lapin keskussairaala	2 v (voimassa 31.7.2017 saakka)
Länsi-Pohjan keskussairaala	2 v (sopimus tulossa)
Vaasan keskussairaala	2 v

2. TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Säännöllisiä toimipaikkakoulutustilaisuuksia järjestetään 37 viikkona vuodessa syys-toukokuussa noin neljä tuntia viikossa (148t/v). Toimipaikkakoulutuksen muodot ovat seuraavat: tieteelliset meetingit ja seminaarit, potilasmeetingit (koulutettava esittelee potilastapauksen) ja konsultaatiot sekä dermatopatologiset meetingit. Erikoistuva valmistaa itse seminaariesitelmän 2-4 kertaa lukuvuoden aikana.

3. TEOREETTINEN KOULUTUS JA TIETEELLINEN TYÖ

Ihotautien ja allergologian koulutusta vähintään 60 tuntia. Koulutukseksi voidaan hyväksyä eri yliopistojen, Suomen ihotautilääkäriyhdistyksen, Työterveyslaitoksen ja muiden tieteellisten seurojen ja valtakunnallisten järjestöjen järjestämät alan jatkokoulutustilaisuudet sekä osallistuminen alan kansainvälisiin koulutustilaisuuksiin.

Erikoistumiskoulutuksessa olevilta edellytetään vähintään yhtä JUFO-pisteitä tuottavaa peer review-julkaisua kotimaisessa tai ulkomaisessa lääketieteen alan lehdessä. Tohtorin tutkinto tai aiemmat vastaavat artikkelit hyväksytään korvaamaan ko vaatimuksen.

4. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutesaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi.

Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>

5. ERIKOISTUVAN LÄÄKÄRIN OHJAUS JA ARVIOINTI

Koulutuksen toteuttaminen tapahtuu seuraavasti:

- kouluttautuva hakee koulutusohjelmaan
- hänellä on perusterveydenhuollon ja sisätautien koulutusjakso (yht. 12kk) pääosin suoritettu
- koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa laaditaan henkilökohtainen koulutussuunnitelma, aloitetaan suoritusten kirjaaminen lokikirjaan

Koejaksolla suoritetaan ensimmäinen arviointi henkilön soveltuvuudesta alalle, esim. koulutettava itse arvioi soveltuvuuttaan alan virassa sijaisena toimimisensa perusteella

- valitseminen erikoistumisvirkaan (ei pakollinen)
- teoreettinen koulutus

Koulutettavan oppimista seurataan lokikirjan avulla. Lokikirja on yhteneväinen ja yhteinen alan kaikkien koulutusyksiköiden kesken.

Kullekin koulutettavalle tullaan laatimaan yksilöllinen koulutussuunnitelma ja nimeämään henkilökohtainen ohjaaja, jonka kanssa koulutussuunnitelman etenemistä seurataan. Lisäksi nimetään koulutuspaikkakohtainen ohjaaja. Koulutettava osallistuu oman oppimisensa ja koulutuksen toimivuuden kehittämiseen ja arviointiin säännöllisesti toistuvissa tapaamisissa ohjaajan ja vastuuhenkilön kanssa. Arvioinnit dokumentoidaan kirjallisesti ja huolehditaan puutteiden korjaamisesta.

Oppimisprosessin seuranta ja arvioinnin välineet

Oppimisprosessia seurataan ensinnä määrittelemällä oppimisen tavoitteet (ks. tavoitekuvaus ja lokikirja). Tavoitteiden saavuttamista seurataan lokikirjan avulla sekä ohjaajan ja kouluttajan kanssa tapahtuvien säännöllisten tapaamisten avulla. Ohjaaja ja kouluttaja seuraavat myös erikoistuvan oppimista jokapäiväisen potilastyön (konsultaatiot, sairauskertomusten tarkistaminen, potilaiden esittely kierroilla ja potilasmeetingeissä) kautta. Koulutuksen vastuuhenkilö arvioi oppimistavoitteiden saavuttamisen kerran vuodessa.

Vastaavasti koulutettava arvioi saamaansa opetusta edellä mainituissa yhteyksissä. Arvioinnit dokumentoidaan kirjallisesti ja huolehditaan puutteiden korjaamisesta.

Kouluttajat

Koulutusohjelman vastuuhenkilö nimeää kouluttajat. OYS:n ulkopuolisten kouluttajien kanssa solmitaan koulutussopimus, jonka tiedekunta hyväksyy. Vastuuhenkilö huolehtii kouluttajien ja henkilökohtaisten ohjaajien kouluttamisesta. Kouluttajina toimivat pääsääntöisesti dosenttien pätevyys omaavat iho- ja sukupuolitautilien ja ihotautilien ja allergologian erikoislääkärit.

Yliopistosairaalan ulkopuolisten koulutusyksiköiden kanssa solmitaan erillinen koulutussopimus sen jälkeen kun yksikön toiminnan on arvioitu täyttävän koulutukselle asetettavat vaatimukset. Vastuuhenkilö huolehtii yliopistosairaalan ulkopuolisten koulutusyksiköiden sopeuttamisesta koulutusohjelman vaatimuksiin. Ulkopuolinen koulutusyksikkö hakee koulutusoikeudet tiedekunnalta.

Kouluttaja vastaa osaltaan erikoistuvan lääkärin koulutussuunnitelman toteutumisesta ja arvioinnin toteuttamisesta.

6. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

INFEKTIOSAIRAUDET

6 vuoden koulutusohjelma

Vastuhenkilö ja kuulustelija:

Dosentti Heikki Kauma, puh. 040 5070641, heikki.kauma(at)ppshp.fi

TAVOITTEET

Infektiosairauksien erikoislääkärin tulee:

- pystyä toimimaan alansa erikoislääkärin tehtävissä ja hallita sekä avohoidossa että sairaaloissa esiintyvien tavallisten ja harvinaisten infektiosairauksien etiologian, epidemiologian, patogeneesin, kliinisen kuvan, diagnostiikan, erotusdiagnoosiin, hoidon, komplikaatiot ja ehkäisy
- tuntea lisääntyneen infektioherkkyyden etiologian, diagnostiikan ja hoitolinjaukset
- tuntea globaalisti merkittävien infektiosairauksien epidemiologian, patogeneesin, kliinisen kuvan, diagnostiikan ja hoidon
- pystyä antamaan infektioalan konsultaatiopalveluja muiden alojen ja avohoidon lääkäreille
- hallita mikrobilääkkeiden ominaisuudet, käyttöindikaatiot ja käyttötavat mikrobilääkeresistenssin minimoimiseksi
- ymmärtää hoitoon liittyvien infektioiden torjunnan ja seurannan periaatteet ja osata toimia hygieniahoitajan työparina
- hallita rokotteiden ominaisuudet ja käyttöindikaatiot
- pystyä laatimaan sairaalaa ja sen vastuualuetta koskevia infektio-ohjeita ja -tiedotteita sekä hoitoon liittyvien infektioiden torjunnan ohjeita, mukaan lukien poikkeusolojen varalta ennalta laadittavat suunnitelmat
- pystyä antamaan suosituksia epidemiatilanteissa toimien yhteistyössä valtakunnallisten, alueellisten ja paikallisten asiantuntijoiden ja viranomaisten kanssa
- osata tiedottaa infektioista ja niiden ehkäisystä suurelle yleisölle
- osata ohjata infektioita koskevaa täydennyskoulutusta sairaalan ja sen vastuualueen lääkäreille
- olla perehtynyt säädöksiin, valtakunnallisiin ohjeisiin ja hallintoon siltä osin kuin ne koskevat infektiosairauksia ja epidemioiden torjuntaa
- pystyä toimimaan puheenjohtajana tai asiantuntijana sairaalahygieniatyöryhmässä ja mikrobilääketyöryhmässä ja muissa infektiolääkärin asiantuntemusta vaativissa työryhmissä

KOULUTUSOHJELMAN YLEISKUVAUS

Infektiosairauksien koulutusohjelman pituus on 6 vuotta. Se koostuu terveystieteiden koulutusohjelmasta, sisätautiin yhteisestä runkokoulutuksesta ja varsinaisesta infektiosairauksien koulutusohjelmasta. Infektiosairauksien käytännön palvelu tapahtuu koulutusvirassa tai infektiosairauksien erikoislääkärin viransijaisena pääosin OYS:n sisätautiin vastuualueella ja infektioiden torjuntayksikössä. OYS:ssä suoritettavaan palveluun verrattavana hyväksytään myös palvelu Suomen muiden yliopistosairaaloiden koulutusviroissa.

kuuluvat osallistuminen sairaalan kliinisten erikoisalojen infektiotaiheita käsitteleviin kokouksiin sekä osallistuminen sairaalan infektiotalan kokouksiin (infektio-toimikunta, infektiotyhdyshenkilöt, infektiokokoukset). Erikoistuva lääkäri toimii kouluttajana (esitelmöitsijänä) infektiotalaa käsittelevissä sairaalan eri yksiköiden tilaisuuksissa sekä osallistuu alueellisiin sairaalahygieniapäiviin ja muihin infektiotalan koulutuspäiviin.

Koulutuksen aikana perehdytään mm. näihin osa-alueisiin:

- infektiosairauksien epidemiologia ja infektiopidemioiden selvittely
- mikrobilääkkeet ja rokotteet
- elinsiirto- ja muiden immunosuppressiopotilaiden infektiot
- matkailuun liittyvät ja maahanmuuttajien infektiot
- HIV-infektio ja AIDS
- hoitoon liittyvät infektiot ja niiden torjunta
- tehohoitopotilaan infektiot
- vierasesineinfektiot
- postoperatiiviset ja muut kirurgiset infektiot
- luu- ja pehmytkudosinfektiot
- moniresistenttien mikrobien aiheuttamat erityisongelmat sairaalassa ja avohoidossa
- keskushermostoinfektiot
- septiset infektiot ja endokardiitti
- virushepatiitit ja vatsan alueen infektiot
- hengitystieinfektiot
- urogenitaaliset infektiot
- epäselvä kuume
- tuberkuloosi
- trooppiset taudit
- mikrobiologisten ja kuvantamistutkimusten käyttö infektiodiagnostiikassa
- lisääntynyt infektiokerkyys ja primaarit immuunivajavuudet

3. TEOREETTINEN KOULUTUS

Teoreettista kurssimuotoista koulutusta vaaditaan yhteensä 80 tuntia, josta 40 tuntia voidaan suorittaa runkokoulutuksen aikana siihen liittyvistä aiheista. 40 tuntia on infektiosairauksien varsinaista teoreettista kurssimuotoista koulutusta.

4. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutesaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi.

Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>

5. ERIKOISTUVAN LÄÄKÄRIN OHJAUS JA ARVIOINTI

Vastuukouluttaja tapaa jokainen koulutettava henkilökohtaisesti vähintään kaksi kertaa vuodessa kahden kesken, missä yhteydessä käydään läpi koulutettavan oppimistavoitteiden saavuttaminen, mahdolliset puutteet ja niiden korjausmahdollisuudet. Näissä tapaamisissa on koulutettavalla mahdollisuus myös arvioida kouluttajien onnistumista. Näiden tapaamisten lisäksi kouluttajat ja koulutettavat noudattavat tiedekunnan määräämiä yleisohjeita koulutuksen kehittämisestä ja arvioinnista. Kaikille infektiosairauksien erikoisalan koulutettaville laaditaan lokikirja, jonka avulla voidaan seurata koulutuksen etenemistä. Lisäksi lokikirja toimii apuvälineenä koulutuksen laadunvarmistuksessa.

Oppimisprosessin seuranta perustuu sekä lokikirjaan että henkilökohtaisiin palavereihin vastuukouluuttajan kanssa.

6. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

KARDIOLOGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Vastuuhenkilö ja kuulustelija:

Professori Heikki Huikuri, heikki.huikuri(at)oulu.fi (31.8.2017 saakka)

Apulaisprofessori Juhani Junttila, juhani.junttila(at)oulu.fi (1.9.2017 alkaen)

Ohjaava kouluttaja: osastonylilääkäri Timo Mäkikallio

TAVOITTEET

Koulutusohjelman suoritettuaan kardiologian erikoislääkärin tulee kyetä toimimaan alansa erikoislääkärin tehtävissä siten että hän:

- hallitsee oman alansa tautien ehkäisy, diagnostiikan, hoidon ja lääkinnällisen kuntoutuksen
- tuntee edellä mainittujen tautien esiintyvyyden, patogeenien ja syyt
- kykenee hoitamaan alansa äkilliset sairastapaukset
- kykenee suorittamaan alansa kuuluvat diagnostiset ja terapeuttiset toimenpiteet
- kykenee toimimaan alansa erityiskysymysten opettajana terveydenhuollon henkilöstön koulutuksessa
- kykenee jakamaan alansa yleistä terveystietoa

1. KÄYTÄNNÖN PALVELUN SUORITTAMINEN

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella

Terveyskeskuspalvelu 9 kk

Terveyskeskuspalvelun sisältö ja vaatimukset on kuvattu [terveyskeskuspalvelun lokikirjassa](#).

Oulun yliopiston koulutusterveyskeskukset löytyvät verkkosivulta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/elkoulutus>.

Valtakunnallinen luettelo kaikkien yliopistojen koulutusterveyskeskuksista on Tampereen yliopiston verkkosivulla: <http://www.uta.fi/med/ammattillinenjatkokoulutus/yleislaaketieteenerityiskoulutus/kaytannonohjeita.html>

Runkokoulutus (ks. sisätautialojen yhteinen runkokoulutus)

– 2 v 3 kk, josta pääosapalvelua sisätaudeilla keskussairaaloissa tai osan tästä eli 0-12 kk voi suorittaa aluesairaaloissa. Lisäksi koulutusta voi suorittaa yhteensä enintään 0-3 kk muulla soveltuvalla alalla.

Eriytyvä koulutus

3 vuotta palvelua kardiologian erikoisalalan koulutusvirassa yliopistosairaalassa. Koulutukseen voidaan hyväksyä korkeintaan 6 kuukautta päätoimista tutkimustyötä kardiologian alalta.

Kardiologian erikoiskoulutus tapahtuu pääsääntöisesti yliopistosairaalassa. Koulutuksesta voidaan kuitenkin suorittaa 1 v-1 v 6 kk niissä keskussairaaloissa, joiden kanssa on tehty koulutussopimus tai joissa on kardiologian erikoislääkäri kouluttajana, useampi kuin kaksi kardiologian erikoislääkärinä kouluttajana ja riittävä määrä invasiivisia ja muita lokikirjassa mainittuja toimenpiteitä.

Eriytyvän koulutuksen sisältö:

Sisältää 12–18 kuukautta työtä konsultoivana kardiologina poliklinikalla, vuodeosastoilla, teho-osastoilla ja sydänkirurgisella osastolla.

Lisäksi koulutukseen kuuluu seuraavat toimenpiteet:

- EKG:n tulkintaa vastaten vähintään 1000 EKG-nauhaa
- rasisus-EKG:n tulkintaa: vähintään 300
- pitkäaikais-EKG-rekisteröintien tulkintaa: vähintään 200
- kaikukardiografiatutkimuksia: vähintään 500, joista ruokatorven kautta tehtyjä vähintään 50
- pysyvien tahdistimien asennuksia: vähintään 10
- tahdistimen ohjelmointia: vähintään 50
- rytmihäiriötahdistimen ohjelmointia: vähintään 10
- oikean ja vasemman puolen sydänkatetrisaatioita: vähintään 25
- sepelvaltimoiden varjoainekuvauksia vähintään: 300 *
- pallolaajennustoimenpiteitä ja muita interventionaalisia toimenpiteitä: vähintään 50 **
- elektrofysiologisia tutkimuksia: vähintään 25 **
- sydänlihaskiopsiat tai väliaikaisen tahdistimen asennukset: vähintään 20
- sydämen isotooppitutkimuksia: vähintään 30 **

* =joista 100 itsenäisenä

** = sisältää myös toimenpiteet, joissa mukana toimenpiteessä, hoitoratkaisujen pohdinnassa tai tulosten tulkinnassa

2. TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Toimipaikkakoulutuksen tavoitteena on antaa koulutettavalle riittävät perustiedot ja -taidot kardiologian eri osa-alueilta, jotta hän saavuttaisi kyvyn itsenäiseen ja kriittiseen työskentelyyn kardiologina. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 37 viikkona vuodessa 3–5 tuntia viikossa.

Koulutuksen muodot:

Luennot, seminaarit ja vastaavat koulutustilaisuudet 1–3 tuntia viikossa

Potilastapausseminaarit 1–2 tuntia viikossa

Kirjallisuus ja tutkijakoulutusseminaarit ½–1 tuntia viikossa

3. TEOREETTINEN KOULUTUS

Kardiologian erikoisalaa koskevaa teoreettista kurssimuotoista koulutusta tulee suorittaa vähintään 60 tuntia. Suositellaan osallistumista valtakunnalliseen Suomen Kardiologisen Seuran järjestämään kurssitoimintaan.

Koulutukseen tulee sisältyä lisäksi säteilysuojelukoulutusta 0.5 opintopistettä (14 t). Säteilysuojelukoulutuksesta voi kysyä tarkemmin: dosentti, sädehoidon ylifyysikko Juha Nikkinen (juha.nikkinen(at)ppshp.fi).

4. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutesaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi.

Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>

5. ERIKOISTUVAN LÄÄKÄRIN OHJAUS JA ARVIOINTI

Kullekin erikoistuvalla lääkärillä nimetään henkilökohtainen ohjaaja, joka on klinikassa toimiva kardiologi. Ohjaajan tehtävänä on opastaa erikoistuvaa lääkärinä ja seurata hänen edistymistään koko koulutuksen ajan. Lisäksi kullakin kardiologian osa-alueella on vastaava kouluttaja. Seurannan apuvälineenä käytetään henkilökohtaista lokikirjaa.

6. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

Valtakunnallisen kuulustelun vaihtoehtona on eurooppalainen monivalintatentti.

KEUHKOSAIRAUDET JA ALLERGOLOGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Vastuhenkilö ja kuulustelija:

Professori Riitta Kaarteenaho, riitta.kaarteenaho(at)oulu.fi

KOULUTUSOHJELMAN TAVOITTEET

Keuhkosairauksien ja allergologian erikoislääkärin koulutuksen tavoitteena on valmistuminen alalla itsenäisesti työskenteleväksi erikoislääkäriksi, jonka koulutuksessa otetaan huomioon keuhkosairauksien ja allergologisten sairauksien ehkäisy, diagnostiikka, erotusdiagnoosi, hoito ja ennusteeseen vaikuttavat tekijät. Keskeisiä tavoitteita ovat myös kyky arvioida kriittisesti ja vertailla eri hoitomenetelmiä, sekä pätevyys arvioida hoidon porrastukseen, hallintotehtäviin, sairaanhoidolliseen suunnitteluun sekä alan koulutukseen liittyviä asioita.

Keuhkosairauksien ja allergologian erikoislääkärin

- on hallittava alan keskeinen teoreettinen tietous ja pystyttävä seuraamaan sen kehitystä
- on hallittava keskeisimmät keuhkosairauksien diagnostiset toimenpiteet, niiden suorittaminen ja tulkinta (toimenpiteet luetellaan tarkemmin erikoistuvan lääkärin lokikirjassa)
- on hallittava keskeiset keuhkosairauksien hoidot ja tunnettava niiden ennusteeseen vaikuttavat tekijät
- on hallittava keskeisten keuhkosairauksien syytekijät ja niiden ehkäisyn mahdollisuudet ja menetelmät
- on kyettävä toimimaan moniammatillisen tiimin jäsenenä keuhkosairauksien ja allergologian osa-alueilla

1. KÄYTÄNNÖN PALVELUN SUORITTAMINEN

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuskoulutus 9 kuukautta

Terveyskeskuspalvelun sisältö ja vaatimukset on kuvattu [terveyskeskuspalvelun lokikirjassa](#).

Oulun yliopiston koulutusterveyskeskukset löytyvät verkkosivulta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/elkoulutus>.

Valtakunnallinen luettelo kaikkien yliopistojen koulutusterveyskeskuksista on Tampereen yliopiston verkkosivulla: <http://www.uta.fi/med/ammatillinenjatkokoulutus/yleislaaketieteenerityiskoulutus/kaytannonohjeita.html>

Sisätautikoulutus 1 vuosi 3 kuukautta

Suoritetaan pääosin keskussairaaloissa tai yliopistosairaaloissa, mutta 1–6 kk voi suorittaa aluesairaalassa tai vastaavassa kouluttajan hyväksymässä yksikössä. Sisätautikoulutuksen tulee sisältää myös ensiapupäivystystä.

Sisätautikoulutusta voi korvata vastuukouluttajan harkinnan mukaan 1–3 kk

- Päätoimisella tutkimustyöllä millä tahansa lääketieteen alalla, tai
- Koulutuksella jollakin muulla soveltuvalla erikoisalalla

Keuhkosairauksien ja allergologian koulutus 4 vuotta

Suoritetaan yliopistojen hyväksymissä keuhkosairauksien koulutusyksiköissä.

- Vähintään 2 vuotta tulee suorittaa yliopistosairaalassa, mutta tässä voidaan joustaa tilanteissa, joissa keskussairaalan koulutusvastaava on erityisen pätevä antamaan yliopistosairaalaan verrannollista koulutusta.
- Koulutuksen tulee tavanomaisen keuhkoyksikön toiminnan lisäksi sisältää
 - 3 - 6 kk koulutusta yliopistollisen sairaalan allergiapoliklinikalla tai vastuuhenkilön hyväksymässä yksikössä, jossa hoidetaan allergiapotilaita
 - 3 – 6 kk palvelua valvotun hoidon tai tehohoidon yksikössä.
- Keuhkosairauksien ja allergologian koulutuksesta 1-6 kk voidaan suorittaa:
 - Päätoimisena tutkimustyönä keuhkosairauksien ja allergologian alalla, tai
 - Keuhkosairauksien kliinisen opettajan toimessa vastuukouluttajan harkinnan mukaan riippuen siitä, kuinka paljon toimeen sisältyy kliinistä työtä, tai
 - Koulutuksena muulla erikoisalalla vastuukouluttajan harkinnan mukaan riippuen koulutuksen sisällöstä ja erikoistuvan yksilöllisestä koulutussuunnitelmasta

2. TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Toimipaikkakoulutuksen tavoitteena on antaa erikoistuvalla lääkärille riittävät perustiedot ja -taidot kaikilta erikoisalaltaan liittyviltä osa-alueilta, jotta hän saavuttaisi kyvyn itsenäiseen ja kriittiseen työskentelyyn keuhkosairauksien ja allergologian erikoislääkärinä. Koulutuksen muotoja ovat mm erikoistuvien lääkäreiden meetingit, ongelmameetingit, radiologian ja thoraxkirurgian meetingit, klinikan tiedemeetingit, seniorilääkärin osastokierrot ja henkilökohtainen ohjaus potilastyöskentelyssä.

3. TEOREETTINEN KOULUTUS

Keuhkosairauksien ja allergologian alan koulutusta vähintään 60 tuntia siten, että ne muodostavat erikoistujan kannalta mielekkään kokonaisuuden. Kurseja pyritään järjestämään mm. seuraavista aihepiireistä:

- keuhkosairauksien epidemiologia
- kansanterveydellinen merkitys ja kuntoutus
- keuhkoalan kliininen fysiologia
- keuhkosairauksiin liittyvät hätätilanteet
- kliininen immunologia ja allergologia
- kliininen farmakologia keuhkosairauksissa
- keuhko-onkologia
- obstruktiiviset keuhkosairaudet
- keuhkoparenkymisairaudet
- systeemisairauksien ja lääkkeiden aiheuttamat keuhkomuutokset
- keuhkoputkien ja rintakehän endoskopia
- tuberkuloosi ja muut keuhkojen infektiot
- keuhkojen ja välikarsinan radiologinen kuvantaminen
- unenaikaiset hengityshäiriöt
- keuhkosairauksissa käytetyt apuvälineet

4. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutesaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi.

Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>

5. ERIKOISTUVAN LÄÄKÄRIN OHJAUS JA ARVIOINTI

Jotta erikoistumiskoulutuksen aikana ehtii oppia kaikki tarvittavat tiedot ja taidot, on tärkeää mahdollisimman varhain tehdä suunnitelma koulutuksen toteuttamisesta yhdessä vastuukouluttajan kanssa. Erikoistumiskoulutuksen edistymistä ja koulutussuunnitelman toteutumista seurataan kehityskeskusteluin ja lokikirjoin. Kehityskeskustelujen yhteydessä myös erikoistuva antaa palautetta koulutuksesta ohjaajalle.

6. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

KLIININEN HEMATOLOGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Vastuuhenkilö ja kuulustelija:

Dosentti Marjaana Säily, marjaana.saily(at)ppshp.fi

Kouluttajat ja lisäkuulustelijat: dosentti Timo Siitonen, dosentti Sakari Kakko

KOULUTUKSEN TAVOITTEET

Koulutusohjelman suorittaneen tulee

- hallita erikoisalaansa kuuluvat diagnostiset toimenpiteet ja menetelmät
- hallita erikoisalaansa kuuluvien sairauksien syyt, patogeneesi ja hoito
- hallita alan keskeinen teoreettinen tietous ja kyetä seuraamaan sitä
- kyetä arvioimaan hoitotuloksia tieteellisin menetelmin
- kyetä osallistumaan oman alansa kehittämiseen ja suunnitteluun
- pystyä toimimaan alan hoitohenkilökunnan kouluttajana sekä asiantuntijana

1. KÄYTÄNNÖN PALVELUN SUORITTAMINEN

Koulutuksen kokonaisaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuspalvelu (9 kk)

Terveyskeskuspalvelun sisältö ja vaatimukset on kuvattu [terveyskeskuspalvelun lokikirjassa](#).

Oulun yliopiston koulutusterveyskeskukset löytyvät verkkosivulta: <http://www oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/elkoulutus>.

Valtakunnallinen luettelo kaikkien yliopistojen koulutusterveyskeskuksista on Tampereen yliopiston verkkosivulla: <http://www.uta.fi/med/ammattillinenjatkokoulutus/yleislaaketieteenerityiskoulutus/kaytannonohjeita.html>

Runkokoulutus (2 v 3 kk; katso sisätautialojen yhteinen runkokoulutus)

2v 3kk palvelua sisätautien erikoisalan koulutusviroissa aluesairaaloissa ja keskussairaaloissa. Tästä koulutuksesta voi suorittaa 0–3 kk muulla soveltuvalla alalla.

Eriytyvä koulutus (3 v)

Pääasiallinen palvelu tulee suorittaa koulutuksesta vastaavan Oulun yliopistollisen sairaalan medisiinisen tulosalueen hematologisia potilaita hoitavalla osastolla ja syöpätautien ja hematologian poliklinikalla. Palveluun kuuluu osallistuminen sisätautien (tai hematologian, jos sellainen käynnistetään koulutusjakson aikana) päivystystoimintaan.

Eriytyvään koulutukseen voidaan hyväksyä:

1. Hematologiapainotteinen palvelu keskussairaalassa 12 kk, erillisen sopimuksen mukaan
2. Aikaisemmin suoritettu palvelu yliopistollisen sairaalan hematologian yksikössä 6–12 kk, erillisen sopimuksen mukaan
3. Palvelua 6 kk seuraavilla aloilla:
 - yliopistollisen sairaalan hematologinen laboratorio
 - yliopistosairaalan infektioyksikkö
 - SPR:n veripalvelu
 - yliopistosairaalan syöpätautien ja sädehoidon yksikkö
 - hematologian alan tutkimustyö (kuitenkin enintään 3kk)

2. TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Osallistuminen hematologisen yksikön koulutuskokouksiin, joissa käydään läpi hematologian keskeisiä osa-alueita.

Osallistuminen medisiinisen tulosalueen ja erityisesti syöpätautien ja hematologian vastuualueen yleisiin koulutuskokouksiin.

3. TOUREETTINEN KOULUTUS

Siitä tulee suorittaa yhteensä 80 tuntia seuraavasti: 30 t yleissisätauteja runkokoulutuksen aikana ja 50 t hematologiaa varsinaisen eriytyvän koulutuksen yhteydessä.

Yleissisätautien teoreettiseen koulutukseen hyväksytään koulutusta seuraavilla alueilla: sydän- ja verisuonitaudit, keuhkosairaudet, endokrinologia, infektiosairaudet, gastroenterologia, nefrologia, reumatologia, akuutti sisätautioppi.

Varsinaiseen eriytyvään koulutukseen hyväksytään teoreettista koulutusta hematologian alalta sisältäen tietoa verenvuototaudeista, verensiirtotoiminnasta, kantasolusiirtotoiminnasta, pahanlaatuisien veritautien hoidosta sekä muusta keskeisestä hematologiasta.

4. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutesaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi.

Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>

5. ERIKOISTUVAN LÄÄKÄRIN OHJAUS JA ARVIOINTI

Koulutettava antaa vuosittain kirjallisen arvion oppimisestaan. Kouluttaja antaa vuosittain kirjallisen arvion koulutettavan oppimisesta. Arviot kirjataan lokikirjaan. Arviot huomioidaan koulutuksen kehittämisessä.

6. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#). Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

KLIIININEN KEMIA

5 vuoden koulutusohjelma

Vastuuhenkilö ja kuulustelija:

Kliinisen kemian ylilääkäri Tuija Männistö, Tuija.Mannisto(at)nordlab.fi

Kouluttajat:

Dosentti Eeva-Riitta Savolainen, eeva-riitta.savolainen(at)nordlab.fi, puh. 040-6356297

TAVOITTEET

Koulutusohjelman suoritettuaan tulee koulutettavan

- ymmärtää laboratoriotutkimusten merkitys sairauksien diagnostiikan, hoidon seurannan ja ennaltaehkäisyn osana
- hallita kliiniskemiallisten ja hematologisten tutkimusten ja näistä sovellettujen vieritutkimusten kliininen käyttö, suorittaminen ja laadunvarmistus sekä tulosten tulkinta
- kyetä konsultoimaan muiden alojen laboratoriotutkimusten käyttöön ja tulkintaan liittyvissä kysymyksissä
- kyetä johtamaan ja kehittämään kliinisen laboratorion toimintaa ja olla perehtynyt terveydenhuollon lainsäädäntöön, hallintoon, tietotekniikkaan ja terveystaloustieteiden perusteisiin
- hallita alueellisen porrastetun laboratoriotoininnan periaatteet, suunnittelu ja toteutus
- kyetä toimimaan laboratoriolääketieteen opettajana
- olla hyvin perehtynyt lääketieteelliseen kirjallisuuteen ja pystyä arvioimaan laboratoriotutkimusten käyttöön ja merkitykseen liittyviä tieteellisiä julkaisuja
- tuntea laboratoriolääketieteellisen tutkimus- ja kehitystyön periaatteet

1. KÄYTÄNNÖN PALVELUN SUORITTAMINEN

Terveyskeskuspalvelu 9 kk

Terveyskeskuspalvelun sisältö ja vaatimukset on kuvattu [terveyskeskuspalvelun lokikirjassa](#).

Oulun yliopiston koulutusterveyskeskukset löytyvät verkkosivulta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/elkoulutus>.

Valtakunnallinen luettelo kaikkien yliopistojen koulutusterveyskeskuksista on Tampereen yliopiston verkkosivulla: <http://www.uta.fi/med/ammatillinenjatkokoulutus/yleislaaketieteenerityiskoulutus/kaytannonohjeita.html>

Täydentävä koulutus

Joka sisältää erikoisalan koulutuksen lisäksi seuraavaa palvelua:

3 kk palvelua sairaalalääkärin työssä millä tahansa muulla kuin kliinisen kemian erikoisalalla. Koulutus voidaan hankkia missä tahansa terveydenhuollon toimintayksikössä ja sen tulisi olla suoritettu ennen varsinaisen erikoislääkärikoulutuksen alkamista.

Erikoisalan koulutus

4 vuotta palvelua kliinisen kemian erikoisalan koulutusvirassa Oulun yliopistollisen sairaalan laboratoriopalveluja tuottavassa liikelaitoskuntayhtymässä (NordLab Oulu), jossa toimii koulutuksen vastuuhenkilö. Tästä ajasta voidaan hyväksyä vastuuhenkilön harkinnan mukaan yksi vuosi palvelua kliinisen kemian lääkärin virassa jonkun muun sairaalan laboratorioissa edellyttäen, että kyseisessä sairaalassa on kouluttajana kliinisen kemian dosentin pätevyyden omaava erikoislääkäri. Erikoisalan koulutukseen voidaan hyväksyä enintään 6 kuukautta päätoimisena (palkallisena) tutkijana toimimista, joka on erikoisalaan liittyvää ja vastuuhenkilön puoltamaa. Koulutuksen vastuuhenkilö voi erikoistapauksissa hyväksyä tutkimusta enemmänkin, mutta korkeintaan yhden vuoden.

Käytännön toteuttaminen

Koulutettavalle laaditaan henkilökohtainen koulutusohjelma lokikirjoineen, jossa otetaan huomioon hänen aikaisempi perehtymisensä laboratoriolääketieteeseen. Lokikirjan runko muodostuu seuraavan luvun pääaiheista, joita tarkennetaan (kouluttaja ja koulutettava yhdessä) ennen kunkin koulutusjakson alkua.

Koulutus tapahtuu ensi sijassa siten, että koulutettava tekee ohjattuna laboratoriolääkärin työtä. Hän osallistuu käytännön laboratoriotyöhön, perehtyy eri menetelmien perusteisiin, osallistuu niiden laadunvarmistukseen ja uusien menetelmien sisään ajamiseen ja kehittämiseen. Hän osallistuu seminaareihin ja muihin laboratorion jatkokoulutustilaisuuksiin ja toimipaikkakoulutukseen pitäen niissä myös esitelmiä sekä perehtyy laboratorion johtamiseen esim. osallistumalla määräajan laboratorion johtoryhmän tai jonkin laboratorion osan pienjohtoryhmän työskentelyyn.

Koulutettava osallistuu myös tutkimustulosten tulkintaan ja lausuntojen antamiseen ohjattuna toimintana. Edelleen hän osallistuu klinikkakokouksiin ja klinikoille laboratorioasioista järjestettäviin koulutus- ja informaatiotilaisuuksiin.

Koulutettava osallistuu tutkimus- ja kehittämistyöhön.

PÄÄAIHEET

Yleiset kliiniseen kemiaan liittyvät asiat, kliniskemiallinen perusanalytiikka ja sen automaatio (vähintään 12 kk)

Tavoitteena oppia:

- näytteenotto (sisältää myös potilaiden esivalmistelun ja muun sellaisen ohjeistuksen) ja esikäsitteleminen
- kliniskemiallisten tutkimusten yleisimmät virhelähteet, lääkeaineiden vaikutukset mukaan lukien
- tartuntavaara ja kemialliset terveysriskit laboratoriotyössä
- tietotekniikan hyväksikäyttömahdollisuudet laboratoriotyössä
- laboratoriolääketieteen termistö, yksiköt, viitearvoproblematiikka ja biostatistiikan perusteet
- muualla kuin laboratoriossa tehtävien tutkimusten mahdollisuudet (point-of care-analytiikka)
- kliniskemiallisten tutkimusten automatisoinnin periaatteet ja laadunvalvonta
- eri elinten (sydän, luurankolihas, maksa, haima, aivot, keuhkot, munuaiset, suolisto, luusto) sairauksien diagnostiikkaan liittyvät laboratoriotutkimukset
- tavallisimpien analyysimenetelmien (esim. spektroskooppiset, ionispesifiset, immunologiset ja happo-emästase-mittaukset) perusperiaatteet ja käyttöalueet
- elektroforeettisten proteiinitutkimusten suoritus ja tulkinta
- laboratoriotutkimusten käyttö ja järjestäminen päivystysaikana

- tulevaisuuden haasteet laboratoriolääketieteessä (sisältäen mm henkilökohtaiseen lääketieteeseen liittävät asiat)

Hematologia (vähintään 12 kk)

Tavoitteena oppia:

- solulaskennan periaatteet
- veren solujen morfologia
- anemioiden ja polysytemioiden laboratoriodiagnostiikka
- luuydinnäytteen solujen morfologia
- leukemioiden ja lymfoomien fenotyypaus
- verensiirron valmistelututkimukset
- verensiirtoreaktioiden seurantatutkimukset
- verivalmisteiden käyttöindikaatit ja käytön seuranta
- hyytymishäiriöiden laboratoriodiagnostiikka
- nukleiinihappotutkimusten käyttö hematologisessa diagnostiikassa

Hormoni-, lääkeaine- ja kasvainmerkkitutkimukset ja aineenvaihduntasairauksiin liittyvät tutkimukset (vähintään 6 kk)

Tavoitteena oppia:

- immunologisten kromatografisten (ohutkerroskromatografia, nestekromatografia, kaasukromatografia) ja massaspektrometrinen menetelmien periaatteet, käyttöalueet ja automatisointi
- hormonitutkimukset aivolisäkkeen, kilpirauhasen, lisäkilpirauhasten, haiman, lisämunuaisen kuoren ja ytimen, munasarjojen ja kivesten, ruoansulatuskanavan hormoneja tuottavan solukon sekä raskauden häiriöiden diagnostiikassa
- kasvainmerkkimerkkitutkimukset
- lääkeaine- ja toksikologiset tutkimukset
- allergiatutkimukset
- hivenaine- ja vitamiinitutkimukset
- aminohappojen, orgaanisten happojen ja muiden aineenvaihduntasairauksien diagnostiikassa tarvittavien kemiallisten tutkimusten käyttöalueet ja saatavuus; laboratorion osuus näiden sairauksien diagnostiikassa
- nukleiinihappotutkimusten käyttö synnynnäisten aineenvaihduntasairauksien diagnostiikassa

Molekyyligenetiikka

Tavoitteena oppia:

- ymmärtämään, miten perimän muutokset aiheuttavat sairauksia
- nukleiinihappojen muutosten osoittamisessa käytettävät perustekniikat (esim. DNA:n ja RNA:n eristäminen, ketjumonistus, sekvenointi mukaan lukien pistemutaation osoitus ns.

minisekvenoinnilla, nukleiinihappotutkimuksissa käytettävät elektroforeesi- ja blottausmenetelmät) sekä oppia ymmärtämään uudempia sekvensointimenetelmiä ja niiden käyttöä diagnostiikassa

- tulkitsemaan molekyyligeneettisten tutkimusten tulokset ja antamaan niistä lausuntoja

Huomautus: Molekyyligenetiikan tutkimusten koulutus tulee soveltuvin osin koordinoita hematologisten ja aineenvaihduntasairauksien diagnostiikassa tarvittavien tutkimusten koulutuksen kanssa.

Erikseen sovittavan suuntautumisvaihtoehdon mukainen erityisperehtyminen (vapaaehtoinen)

Suunnitellaan koulutettavan tarpeen ja kiinnostuksen mukaan.

2. TEOREETTINEN KOULUTUS

Kliinisen kemian erikoisalaa koskevaa teoreettisia kurssimuotoisia opintoja tulee olla vähintään 60 tuntia. Koulutuksen aihepiirejä voivat olla yleisen kliinisen kemian lisäksi kaikki ne teoreettiset tai kliiniset aiheet, joissa merkittävässä määrin käsitellään kliniskemiallisia laboratoriotutkimuksia ja niiden käyttöä. Opetus voidaan järjestää koulutusyksiköiden välisenä yhteistyönä.

3. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutesaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi.

Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>

4. ERIKOISTUVAN LÄÄKÄRIN OHJAUS JA ARVIOINTI

Koulutettava seuraa koulutuksensa etenemistä lokikirjan avulla. Koulutuksen vastuuhenkilö käy koulutettavan kanssa puolen vuoden välein arviointikeskustelun, jossa arvioidaan sekä kouluttajan toimintaa ja koulutusympäristöä että oppimistuloksia. Kunkin jakson (ks. kohta pääaiheet) päätyttyä käyvät asianomainen kouluttaja ja koulutettava yllä mainitun kaltaisin arviointikeskustelun. Koulutuksen tukena voidaan käyttää myös portfolioa.

5. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

KLIININEN MIKROBIOLOGIA

5 vuoden koulutusohjelma

Vastuuhenkilöt ja kuulustelijat:

Professori Sohvi Hörkkö, sohvi.horkko(at)oulu.fi, sohvi.horkko(at)nordlab.fi, puh. (040) 635 6429

TAVOITTEET

Koulutusohjelman suoritettuaan mikrobiologian erikoislääkärin tulee kyetä toimimaan alansa erikoislääkärin tehtävissä siten, että hän:

- hallitsee pääpiirteittäin infektiotautien taudinkuvat, epidemiologian, ehkäisyn ja hoidon
- hallitsee infektiotautien mikrobiologisen diagnostiikan
- hallitsee immuunisairauksien laboriodiagnostiikan
- hallitsee kahdessa edellisessä kohdassa tarkoitettujen menetelmien laadunvalvonnan
- kykenee suunnittelemaan ja kehittämään mikrobiologian ja immunologian alan menetelmiä ja arvioimaan niiden toimivuutta
- hallitsee sairaalainfektioiden tutkimisen ja epidemiologian, mikrobiologisen laboratorion turvallisuusvaatimukset ja infektioauteja koskevan lainsäädännön ja on täten kykenevä ohjaamaan sairaalan infektiorjuntapolitiikkaa
- kykenee toimimaan alansa erityiskysymysten opettajana terveydenhuollon henkilöstön koulutuksessa
- kykenee jakamaan omaan alaansa liittyvää (yleistä) terveystietoutta
- on perehtynyt terveydenhuollon hallintoon

1. KÄYTÄNNÖN PALVELUN SUORITTAMINEN

Terveyskeskuspalvelu 9 kk

Terveyskeskuspalvelun sisältö ja vaatimukset on kuvattu [terveyskeskuspalvelun lokikirjassa](#).

Oulun yliopiston koulutusterveyskeskukset löytyvät verkkosivulta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/elkoulutus>.

Valtakunnallinen luettelo kaikkien yliopistojen koulutusterveyskeskuksista on Tampereen yliopiston verkkosivulla: <http://www.uta.fi/med/ammatillinenjatkokoulutus/yleislaaketieteenerityiskoulutus/kaytannonohjeita.html>

Täydentävä koulutus

Joka sisältää varsinaisen erikoisalan koulutuksen lisäksi 6 kuukautta palvelua sairaalassa. Sairaalapalvelu tulee suorittaa yksiköissä, joissa infektiotautien osuus on merkittävä.

Erikoisalan koulutus

3 v 9 kk palvelua kliinisen mikrobiologian kliinistä näytetutkimustoimintaa suorittavassa laboratoriossa alan koulutusvirassa tai -toimessa.

Tästä 3 v 6 kk on palvelua kliinisen mikrobiologian laboratoriossa, jonka vastuullisella johtajalla on vähintään kliinisen mikrobiologian erikoislääkärin ja lääketieteen tohtorin pätevyys. Tiedekunta hyväksyy kriteerit yliopiston ulkopuolisille koulutusyksiköille ja tekee koulutusyksikön kanssa koulutus-sopimuksen. Kolme kuukautta (3 kk) voi kuitenkin olla palvelua muussa kliinisen mikrobiologian tai infektiotautien alan koulutusvirassa tai erikoislääkärin viransijaisena, tai tutkijana koulutusyksikön hyväksymässä kliinisen mikrobiologian tutkimuslaitoksessa.

Käytännön palvelun tulee sisältää vähintään 1v 6 kk kliinistä bakteriologiaa, yksi vuosi kliinistä immunologiaa ja yksi vuosi kliinistä virologiaa sekä koulutusyksikön riittäväksi katsoma määrä kliinistä mykologiaa ja parasitologiaa.

2. TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Toimipaikkakoulutus saadaan toimimalla erikoistuvana lääkärinä kliinisen mikrobiologian laboratoriossa, jossa häntä opastetaan alan menetelmien käytössä, niiden tuloksien arvioinnissa ja niitä koskevissa kliinisissä konsultaatioissa. Kliinisen mikrobiologian laboratoriotoinnin kliinisen käyttöarvon ymmärtämiseksi järjestetään mahdollisuus osallistua ajoittain sairaalan osastojen lääkärinkier-toihin. Kliinisen mikrobiologian keskeiset alueet ja alaan liittyvä kirjallisuus omaksutaan koulutuksen aikana säännöllisen ohjatun opetuksen ja omatoimisen opiskelun avulla. Ohjattua koulutusta (laboratoriodemonstraatiot, laboratoriolöydösraportit, luennot, seminaarit, tieteelliset kokoukset) järjestetään vähintään 3 tuntia viikossa. Koulutusohjelma julkaistaan kutakin lukuvuotta varten erikseen.

Koulutuksesta vastaavassa laboratoriossa on omat erikoislääkärikoulutuksen vastuuhenkilöt, ja he sopivat keskenään koulutustyönjaosta. Vastuuhenkilöt laativat yhteisesti erikoistuvalla lääkäriin henkilökohtaisen koulutussuunnitelman. Koulutussuunnitelman toteutuksen apuna käytetään lokikir-jaa.

3. TEOREETTINEN KOULUTUS

Kliinisen mikrobiologian alan teoreettista kurssimuotoista koulutusta tulee suorittaa vähintään 60 tuntia. Erikoisalan teoreettisen koulutuksen tulee jakautua tasapainoisesti erikoisalan alueiden suh-teen (bakteriologia, virologia, immunologia, mykologia, parasitologia).

4. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutes-saan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi.

Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>

5. ERIKOISTUVAN LÄÄKÄRIN OHJAUS JA ARVIOINTI

Koulutuksen päätyttyä koulutettava laatii kirjallisen arvion saamansa koulutuksen laadusta ja tarkoi-tuksenmukaisuudesta ja omasta edistymisestään portfoliodokumenttina.

Arviointi toteutetaan erikoiskoulutusosion aikana kerran vuodessa. Arviointitilaisuuteen osallistuu koulutettava, koulutuksen vastuuhenkilö ja kouluttaja/kouluttajia. Koulutettava laatii arviointitilaisuus-desta ja kehityskeskustelusta portfoliodokumentin. Arviointiin liittyy myös kouluttajien ja koulutuspai-kan laatima kirjallinen arvio, joka liitetään portfoliodokumentiksi. Lokikirja sisältää koulutettavan ja kouluttajan tekemät yksityiskohtaiset merkinnät erikoisalan koulutuksen sisällöllisten vaatimusten to-teutumisesta.

6. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

KLIININEN NEUROFYSIOLOGIA

5 vuoden koulutusohjelma

Vastuhenkilö ja kuulustelija:

Dosentti Mika Kallio, mika.kallio(at)oulu.fi, puh. (08) 315 4530

TAVOITTEET

Kliinisen neurofysiologian (KNF) koulutusohjelma noudattaa Euroopan Erikoislääkäriyhdistyksen (Union Européenne des Médecins Spécialistes, UEMS) vuoden 2017 alussa päivitettyjä kliinisen neurofysiologian erikoistumiskoulutuksen vaatimuksia (European Training Requirements for Clinical Neurophysiology, UEMS section of Clinical Neurophysiology, 2017). Koulutusohjelman tavoitteena on saavuttaa hyvät tiedot ja taidot erikoislääkärin kaikilla pätevyysalueilla: lääketieteellinen asiantuntijuus, yhteistyötaidot, tiedottamisen, yhteiskunnallisen vaikuttamisen ja johtamisen taidot, tieteellinen tutkimus ja ammatillinen osaaminen.

Erikoisalakohtaisen koulutuksen tavoitteena on saavuttaa hyvä itsenäinen osaaminen KNF-palveluiden perustason palvelukokonaisuuksissa (UEMS: ”module”). Lisäksi koulutettavan tulee saavuttaa hyvä tiedollinen osaaminen sekä käytännön taitoja (koulutuskeskuksen toiminnan kuvan mukaan) vaativissa KNF-palveluissa.

Eriytyvä koulutus tarjoaa koulutettavalle erikoislääkärin tarvitsemat tiedot, taidot, valmiudet ja asenteet kliinisen neurofysiologian osa-alueilla. Koulutusohjelman suoritettuaan kliinisen neurofysiologian erikoislääkärin tulee kyetä toimimaan itsenäisesti alansa erikoislääkärin ja ylilääkärin tehtävissä. Koulutuksen sisällölliset tavoitteet on yksityiskohtaisesti lueteltu koulutettavan lokikirjassa sekä UEMS:n päivityksissä KNF-erikoistumiskoulutuksen vaatimuksissa.

Keskeiset tavoitteet ovat:

- kliinisen neurofysiologian tutkimusmenetelmien itsenäinen hallinta ja käyttö diagnostiikassa ja tulosten kliinisen merkityksen tulkitseminen ja arviointi
- saada valmiudet kliinisen neurofysiologian yksikön johtamiseen ja kehittämiseen, sovelta-
maan ja ottamaan käyttöön alan menetelmiä, sekä pystyä ohjaamaan ja opettamaan yksikön
muuta henkilökuntaa kliinisen neurofysiologian tutkimusten suorittamisessa
- osata arvioida alan mittalaitteiden soveltuvuutta kliiniseen käyttöön ja tieteelliseen tutkimuk-
seen sekä niiden potilasturvallisuutta sekä olla perehtynyt KNF-alan tutkimusmenetelmien ja
laboratorioiden laadunhallintaan
- saada valmiudet oman erikoisalalan tieteellisen tutkimustyön kriittiseen seuraamiseen ja so-
veltamiseen.
- hankkia riittävä tuntemus niistä erikoisaloista, jotka käyttävät kliinisen neurofysiologian alan
tutkimuksia

Koulutettavan on erikoistumiskoulutuksen päättyessä kyettävä vastaamaan lokikirjaan kirjattujen kliinisen neurofysiologian alan tutkimusten ja toimenpiteiden suorittamisesta ja tulinnasta.

Koulutusohjelman kesto ja rakenne

Koulutuksen pituus on 5 vuotta. Kliinisen neurofysiologian koulutusohjelma jakautuu 9 kk pituiseen terveyskeskuspalveluun, muuhun runkokoulutukseen (6 kk) ja eriytyvään koulutukseen (3 v 9 kk). Tultuaan otetuksi koulutukseen koulutettava laatii yhdessä vastuuhenkilön kanssa henkilökohtaisen koulutussuunnitelman. Suunnitelman toteutumista seurataan henkilökohtaisella lokikirjalla ja vuosittaisilla kehityskeskusteluilla.

Koulutusohjelman valtakunnalliset kuulustelijat:

Professori Esa Mervaala (ISY), professori Sari-Leena Himanen (TAY), professori Sampsa Vanhatalo (HY), dosentti Erika Haaksiluoto (HY), dosentti Mika Kallio (OY) ja professori Satu Jääskeläinen (TY).

1. KÄYTÄNNÖN PALVELUN SUORITTAMINEN

Terveyskeskuspalvelu 9 kk

Terveyskeskuspalvelun sisältö ja vaatimukset on kuvattu [terveyskeskuspalvelun lokikirjassa](#).

Oulun yliopiston koulutusterveyskeskukset löytyvät verkkosivulta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/elkoulutus>.

Valtakunnallinen luettelo kaikkien yliopistojen koulutusterveyskeskuksista on Tampereen yliopiston verkkosivulla: <http://www.uta.fi/med/ammattillinenjatkokoulutus/yleislaaketieteenerityiskoulutus/kaytannonohjeita.html>

Runkokoulutus (6 kk)

Yhteinen neuroalojen koulutusrunko voidaan valita seuraavilla aloilla: neurologia, lastenneurologia, neurokirurgia ja kliininen neurofysiologia. Kliinisen neurofysiologian osalta yhteensä 6 kuukautta tulee palvella joillakin edellä mainituista erikoisaloista ja 3 kuukautta tästä suositellaan olevan neurologiaa. Lisäksi koulutusohjelman vastuuhenkilön päätöksellä voidaan runkokoulutuksessa huomioida enintään 3 kk palvelu ortopedia/käsikirurgian yksikössä, uniapneaa hoitavassa keuhkosairauksien yksikössä, kliinisen fysiologian yksikössä tai muussa koulutusvastaavan hyväksymässä kliinisen neurofysiologian reunapalveluksi soveltuvalla alalla.

Eriytyvä koulutus (3 v 9 kk)

Eriytyvä 3 v 9 kk koulutus voidaan suorittaa kokonaisuudessaan yliopistosairaalassa. Yksi vuosi koulutusta voidaan hankkia muussa erikoislääkärin johtamassa kliinisen neurofysiologian yksikössä, josta palvelusta tehdään erillinen sopimus. Näin ollen vähintään 2 v 9 kk tulee olla palvelua yliopistollisen sairaalan kliinisen neurofysiologian yksikössä Suomessa tai ulkomailla. 6 kuukautta tätä eriytyvää koulutusta voidaan suorittaa ohjatussa tieteellisessä työssä silloinkin osallistuen koulutuseminaareihin. Eriytyvä koulutus koostuu kliinisen neurofysiologian alan eri osa-alueista (moduulipohjainen koulutus). Eriytyvä koulutus tarjoaa erikoistuvalla erikoislääkärin tarvitsemat tiedot, taidot, valmiudet ja asenteet kliinisen neurofysiologian osa-alueilla.

2. TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Toimipaikkakoulutuksen tavoitteena on antaa jatkokoulutettavalle lääkärille riittävät alan perustiedot, käytännön taidot eri mittausmenetelmistä ja niiden käytöstä kliinisesti ja hallinnolliset tiedot, jotta hän saavuttaisi kyvyn itsenäiseen työskentelyyn kliinisen neurofysiologian erikoislääkärinä. Toimipaikkakoulutukseen kuuluu henkilökohtainen tutkimuskohtainen ohjaus, kliinisen neurofysiologian jatkokoulutusseminaarit, joissa käsitellään alan keskeisiä menetelmiä ja uusia tutkimussuuntauksia, kliinisen neurofysiologian hallintokokoukset, viikoittaiset kliiniset potilaskokoukset ja soveltuvin osin muiden neurologisten alojen kokoukset.

Koulutuspaikat ja koulutusvirat

OYS:n kliinisen neurofysiologian yksikössä on yksi erikoistuvan lääkärin virka.

3. TEOREETTINEN KOULUTUS

Erikoistuvan lääkärin tulee suorittaa yksikön ulkopuolista kurssimuotoista teoreettista koulutusta. Kliinisen neurofysiologian alan koulutusta tulee suorittaa vähintään 80 tuntia. Kurssimuotoista koulutusta ovat esimerkiksi Suomen kliinisen neurofysiologian yhdistyksen tilaisuudet, erikoistuvien lääkäreiden valtakunnalliset kurssit, alan kansainvälisten kongressit ja niiden yhteydessä järjestettävät kurssit sekä yliopiston järjestämät tohtorikoulutukseen liittyvät kurssit. Koulutuksesta vähintään 60 % tulee olla erikoisalakohtaista koulutusta.

4. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutesaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi.

Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>

5. ERIKOISTUVAN LÄÄKÄRIN OHJAUS JA ARVIOINTI

Kouluttaja ohjaa ja arvioi erikoistuvan edistymistä työsuoritusten ja kahdenkeskisten keskustelujen perusteella. Koulutusta varten laaditaan yksilöllinen koulutussuunnitelma ja koulutussuunnitelman toteutuminen kirjataan lokikirjaan. Kouluttaja käy arviointi- ja kehittämiskeskustelun erikoistuvan kanssa säännöllisesti lukukauden aikana.

6. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkeriikustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

KORVA-, NENÄ- JA KURKKUTAUDIT

5 vuoden koulutusohjelma

Vastuhenkilö ja kuulustelija:

Professori Olli-Pekka Alho, puh. (08) 3153473. olli-pekka.alho(at)oulu.fi

TAVOITTEET

Koulutusohjelman suorittanut on perehtynyt hyvin korva-, nenä- ja kurkkutautien erikoisalalan teoreettiseen sisältöön sekä hallitsee erikoisalalla vaadittavat käytännön tehtävät ja toimenpiteet ja on valmis korva-, nenä- ja kurkkutautien erikoislääkärin tehtäviin ja toimimiseen itsenäisesti erikoislääkärinä.

1. KÄYTÄNNÖN PALVELUN SUORITTAMINEN

Kokonaiskoulutusaika on 5 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9 kk

Terveyskeskuspalvelun sisältö ja vaatimukset on kuvattu [terveyskeskuspalvelun lokikirjassa](#).

Oulun yliopiston koulutusterveyskeskukset löytyvät verkkosivulta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/elkoulutus>.

Valtakunnallinen luettelo kaikkien yliopistojen koulutusterveyskeskuksista on Tampereen yliopiston verkkosivulla: <http://www.uta.fi/med/ammatillinenjatkokoulutus/yleislaaketieteenerityiskoulutus/kaytannonohjeita.html>

Runkokoulutus

Vähintään kolme (3) kuukautta päätoimista palvelua jollakin kirurgisella erikoisalalla tai anestesiologian ja tehohoidon erikoisalalla.

Eriytyvä koulutus

Vähintään 2 v 6 kk palvelua korva-, nenä- ja kurkkutautien erikoisalalla yliopistosairaalassa ja enintään 1 v 6 kk yliopistosairaalan ulkopuolisessa hyväksytyssä (voimassaoleva koulutussopimus) koulutuspaikassa.

2. TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Erikoistumiseen kuuluva toimipaikkakoulutus käsittää luentoja, seminaareja, demonstraatioita, tapausselostuksia, kliinis-patologisia kokouksia, kuvantamis-demonstraatioita, tieteellisen kirjallisuuden referointia, opetuskiertoja, leikkaussaliopetusta ja muuta henkilökohtaista ohjausta potilastyökentelyssä sekä perehdyttämistä erikoisalalan tutkimustoimintaan. Toimipaikkakoulutuksen laajuus on n. 4–6 t/viikossa. Koulutukseen kuuluvissa tilaisuuksissa käsitellään erikoisalalan keskeiset kysymykset 3–4-vuotiskausittain.

Käytännön toimipaikkakoulutus toteutetaan UEMS:n ORL-HNS-sektion laatiman lokikirjan mukaisesti.

3. TEOREETTINEN KOULUTUS

Korva-, nenä- ja kurkkutautien erikoisalnan teoreettista koulutusta tulee suorittaa vähintään 60 tuntia. Teoreettiseksi koulutukseksi hyväksytään lääketieteellisten tiedekuntien vahvistamat koulutustilaisuudet kuitenkin siten, että vastaavan kouluttajan tulee erikseen arvioida ja hyväksyä koulutuksen lopullinen sisältö ja laajuus.

4. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutesaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi.

Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>

5. ERIKOISTUVAN LÄÄKÄRIN OHJAUS JA ARVIOINTI

Jokaisella erikoislääkärikoulutukseen hyväksytyllä tulee olla määrättyä vastaava kouluttaja ja tarpeen mukaan myös henkilökohtainen koulutuksen ohjaaja (tutor). Audiologia, rinologian ja pään ja kaulan kirurgian tiimien vastuulääkärit vastaavat omaltaan erikoistuvan lääkärin koulutuksesta. Lisäksi jokaiselle koulutukseen hyväksytylle voidaan laatia henkilökohtainen koulutussuunnitelma, jonka vastaava kouluttaja yhdessä koulutettavan kanssa allekirjoittaa. Vastaavan kouluttajan tulee seurata ja tarvittaessa tarkentaa koulutussuunnitelman etenemistä. Erikoislääkärikoulutuksessa olevalle tulee järjestää mahdollisuus osallistua oman oppimisensa ja koulutuksensa toimivuuden kehittämiseen ja arviointiin.

6. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

KÄSIKIRURGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Vastuhenkilö ja kuulustelija:

Professori Juhana Leppilähti, puh. 08 315 2454, 050 327 1369, juhana.leppilahti(at)oulu.fi tai juhana.leppilahti(at)ppshp.fi

Kouluttaja: Erikoislääkäri Marko Sunnari, marko.sunnari(at)ppshp.fi

KOULUTUSOHJELMAN YLEISKUVAUS

Käsi­kirurgian koulutusohjelman pituus on kuusi vuotta. Siihen sisältyy yhdeksän kuukautta terveystieteiden keskus­palvelua ja 2 v 3 kk runkokoulutusta eri kirurgian aloilla (katso kirurgian alojen runkokoulutus). Eri­tyvä koulutus tapahtuu yliopistosairaalassa ja koulutus­aika on kolme vuotta. Koulutuksesta 3 kk suositellaan suoritettavaksi päivystävässä käsi­kirurgisessa yksikössä. Enintään yksi vuosi koulutuksesta voidaan suorittaa toisessa käsi­kirurgisessa yksikössä joko Suomessa tai ulkomailla.

TAVOITTEET

Käsi­kirurgian erikoislääkärin tulee kyetä toimimaan alansa erikoislääkärin tehtävissä siten, että hän:

- koulutuksen aikana oppii syvällisesti tuntemaan käden ja yläraajan anatomian sekä biomekaniikan
- hallitsee alan diagnostiset menetelmät ja toimenpiteet
- ymmärtää eri kudosten paranemisominaisuudet ja hallitsee kudosten hellävaraisen käsittelyn
- hallitsee mikrokirurgisen tekniikan
- hallitsee leikkausindikaatioiden ja leikkauksen kelpoisuuden arvioinnin
- hallitsee erilaiset leikkaustekniikat
- kykenee suoriutumaan itsenäisesti käsi­kirurgiaan kuuluvasta elektiivisestä ja päivystystoiminnasta
- hallitsee postoperatiivisen hoidon, ml. haavan sidonnan ja kipsauksen
- kykenee ohjaamaan käsi­kirurgisten potilaiden kuntoutusta yhteistyössä käsi­terapeuttien (fy­sioterapeutti ja toimintaterapeutti)
- pystyy kouluttamaan muita ammattiryhmiä käsi­potilaiden hoidossa
- kykenee ohjaamaan käsi­potilaiden osalta perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välistä hoitoketjua
- tuntee endoproteesit, implantit ja alloplastiset materiaalit
- kykenee arvioimaan hoitotuloksia kriittisesti tieteellisin menetelmin
- osallistuu tieteelliseen tutkimustyöhön
- ymmärtää eettisesti hyväksyttävän hoidon sekä kollegiaalisuuden periaatteet

Koulutusohjelmaan hyväksyminen

Käsi­kirurgian erikoislääkärin koulutusohjelmaan hyväksymiselle on edellytyksenä, että opiskelija on suorittanut kirurgian yhteisen runkokoulutusjakson. Lisäksi suositetaan mikrokirurgisen leikkaustekniikan peruskurssin (esim. TAYS:n kurssi) suorittamista. Lisäksi koulutusohjelmaan hakijoita valittaessa katsotaan eduksi vähintään puolen vuoden palvelujakso yhdessä tai useammassa seuraavista erikoisaloista: ortopedia ja traumatologia, lastenkirurgia, plastiikkakirurgia, verisuonikirurgia tai reumakäsi­kirurgia.

1. KÄYTÄNNÖN PALVELUN SUORITTAMINEN

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella

Terveyskeskuspalvelu 9 kk

Terveyskeskuspalvelun sisältö ja vaatimukset on kuvattu [terveyskeskuspalvelun lokikirjassa](#).

Oulun yliopiston koulutusterveyskeskukset löytyvät verkkosivulta: <http://www oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/elkoulutus>.

Valtakunnallinen luettelo kaikkien yliopistojen koulutusterveyskeskuksista on Tampereen yliopiston verkkosivulla: <http://www.uta.fi/med/ammattillinenjatkokoulutus/yleislaaketieteenerityiskoulutus/kaytannonohjeita.html>

Runkokoulutus (ks. kirurgialojen yhteinen runkokoulutus)

2 v 3 kk palvelua kirurgian (peruskirurgia) erikoisalan koulutusviroissa keskus- tai aluesairaaloissa. Koulutukseen tulee sisältyä päivystystoiminta.

Runkokoulutus suoritetaan yliopistosairaalan ulkopuolella.

Eriytyvä koulutus

Eriytyvän koulutuksen kesto on 3 vuotta ja se suoritetaan pääsääntöisesti OYS:n käsikirurgian yksikössä. Eriytyvään koulutukseen voidaan hyväksyä 3-12 kuukautta palvelua toisessa käsikirurgisessa yksikössä Suomessa tai ulkomailla. Koulutuksesta voidaan hyväksyä 3-6 kuukautta suoritettavaksi käsikirurgiaan liittyvillä erikoisaloilla, kuten plastiikkakirurgia, reumaortopedia, yläraajaortopedia sekä lastenkirurgia. Tieteellisestä tutkimustyöstä hyväksytään eriytyvään koulutukseen enintään kaksi kuukautta kalenterivuotta kohti.

2. TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Toimipaikkakoulutusta järjestetään viikoittain 3 tuntia, ja se käsittää aktiivisen osallistumisen käsikirurgisen omiin koulutustilaisuuksiin (2 t/viikko) sekä nk. rtg-meetingiin (0,5 t/vko), kirurgian klinikan yhteismeetingeihin (1 t/viikko) sekä osallistumisen muiden erikoisalojen viikoittaisiin koulutustilaisuuksiin soveltuvin osin. Omaa perehtymistä kirjallisuuteen vaaditaan 2-3 tuntia viikossa käsittäen nk. Viikkotehtävät. Lisäksi siihen kuuluu osallistuminen kouluttajan mukana käsikirurgiseen potilaskiertoon ja potilasdokumenttien valmistukseen, poliklinikkavastaanottoon ja käsikirurgisiin leikkauksiin 2-6 t/viikossa. Koulutettavalle pyritään järjestämään mikrokirurgian käytännön harjoittelu koeläinkeskuksessa.

3. TEOREETTINEN KOULUTUS

Käsikirurgian erikoisalan teoreettista koulutusta tulee suorittaa vähintään 80 tuntia. Teoreettiseen kurssimuotoiseen koulutukseen hyväksytään käsikirurgian alan koti- ja pohjoismaiset koulutustilaisuudet sekä kansainväliset tieteelliset kokoukset. Sopivia kursseja ovat mm. mikrokirurgian jatkokurssit, perifeerisen hermokirurgian kurssi, jännekirurgian kurssi ja tieteellisen tutkimuksen teon kurssi.

Erikoistuvan lääkärin tulee koulutusjakson aikana osallistua vähintään viiteen kotimaiseen tai ulkomaalaiseen koulutustilaisuuteen tai tieteelliseen kokoukseen. Osana omaa oppimisprosessia, erikoistuva lääkäri osallistuu käsiterapeuttien ohjaukseen ja opetukseen. Tavoitteena on, että erikoistuva lääkäri pitää koulutusjakson aikana vähintään yhden alaa koskevan esitelmän kotimaisessa tai kansainvälisessä tieteellisessä kokouksessa.

4. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutesaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi.

Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>.

5. ERIKOISTUVAN LÄÄKÄRIN OHJAUS JA ARVIOINTI

Käytännön koulutuksesta ja koulutuksen edistymisestä vastaa kouluttaja. Erikoistuva pitää leikkauspäiväkirjaa eli lokikirjaa, johon merkitään kaikki leikkaustoimenpiteet, joihin erikoistuva on osallistunut tai ohjattuna/itsenäisesti suorittanut. Lokikirja käydään läpi kouluttajan ja vastuuhenkilön kanssa säännöllisin väliajoin. Koulutusohjelman vastuuhenkilö vastaa koulutusohjelman toteuttamisesta ja seuraa koulutussuunnitelmien edistymistä.

6. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

LASTENKIRURGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Vastuhenkilö ja kuulustelija:

Professori Willy Serlo, puh: (08) 3152011, willy.serlo(at)ppshp.fi

TAVOITTEET

Tavoitteena on antaa peruskirurgian koulutuksen ("common trunk") jälkeen lääkäriille lastenkirurgian erikoisalalan hyvät teoreettiset ja käytännön taidot. Elektiivisen toiminnan osalta on koulutuksen jälkeen pystyttävä keskeisten lastenkirurgisten sairauksien diagnostiikkaan ja hoitoon. Koulutuksen tulee antaa valmiudet toimia itsenäisesti oman alansa takapäivystäjänä. Koulutus tapahtuu yliopistosairaalassa ja koulutusaika on 3 vuotta. Koulutuksesta 3 kk suositellaan suoritettavaksi HYKS:n lasten ja nuorten sairaalassa harvinaisten potilastapausten hoidon laajemman näkemyksen saavuttamiseksi. Korkeintaan yksi vuosi koulutuksesta voi tapahtua ulkomailla, kouluttajan etukäteen hyväksymässä laitoksessa. Koulutus koostuu sekä teoreettisesta että käytännön opetuksesta lastenkirurgian eri osa-alueilla.

Koulutuksen aikana koulutettavan tulee operatiivisen valmiuden ohella perehtyä kirurgisten toimenpiteiden diagnostiikkaan, hoidon suunnitteluun, pre- ja postoperatiiviseen hoitoon, seurantaan ja kuntoutukseen. Koulutettavalle nimetään henkilökohtainen ohjaaja ("tutor").

Koulutusohjelman suorittaneen erikoislääkärin tulee:

- pystyä tarkkaan ja loogiseen potilaan kliiniseen tutkimiseen ja hallita alansa diagnostiset toimenpiteet
- osata laatia lastenkirurgisen potilaan tutkimus-, hoito- ja seurantasuunnitelmat sekä osata valita oikeat konservatiiviset ja operatiiviset hoitomenetelmät.
- osata arvioida eri kirurgisten sairauksien optimaaliset hoitoajankohdat
- osata hoitaa nopeita ratkaisuja vaativat tapaukset itsenäisesti
- osata suorittaa itsenäisesti lastenkirurgian erikoisalalan kuuluvat toimenpiteet (luetellaan yksityiskohtaisesti lokikirjassa)
- hallita ja osata järjestää lastenkirurgisen potilaan postoperatiivisen hoidon ja kuntoutuksen
- osata analysoida hoitotuloksia tieteellisin keinoin
- olla perehtynyt potilashallintoon ja kustannusseurantaan
- osata johtaa poliklinikan, vuodeosaston ja toimenpideyksikön välistä yhteistyötä
- osata huomioida lastenkirurgisen potilaan perheen ongelmia
- osata antaa oman alan koulutusta muulle sairaalan henkilökuntaryhmille sekä avoterveydenhuollolle
- osata ohjata perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon hoitoketjua lastenkirurgisten potilaiden osalta

1. KÄYTÄNNÖN PALVELUN SUORITTAMINEN

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella

Terveyskeskuspalvelu 9 kk

Terveyskeskuspalvelun sisältö ja vaatimukset on kuvattu [terveyskeskuspalvelun lokikirjassa](#).

Oulun yliopiston koulutusterveyskeskukset löytyvät verkkosivulta: <http://www oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/elkoulutus>.

Valtakunnallinen luettelo kaikkien yliopistojen koulutusterveyskeskuksista on Tampereen yliopiston verkkosivulla: <http://www.uta.fi/med/ammattillinenjatkokoulutus/yleislaaketieteenerityiskoulutus/kaytannonohjeita.html>

Runkokoulutus (ks. kirurgialojen yhteinen runkokoulutus)

– 2 v 3 kk palvelua kirurgian (peruskirurgia) erikoisalan koulutusviroissa keskus- tai aluesairaaloissa. Koulutukseen tulee sisältyä päivystystoiminta.

Runkokoulutus suoritetaan yliopistosairaalan ulkopuolella.

Eriytyvä koulutus

3 vuotta palvelua lastenkirurgian koulutusvirassa yliopistollisessa sairaalassa. Tästä koulutuksesta enintään 1 vuosi voidaan suorittaa vastuuhenkilön etukäteen hyväksymässä ulkomaisessa alan yksikössä.

Käytännön koulutus

Tavoitteena on kolmen vuoden koulutusjakson aikana saada omakohtainen valmius pystyä tekemään tietyt tyyppileikkaukset, jotka jokaisen lastenkirurgin tulisi hallita. Koulutuksen aikana koulutettava työskentelee eri lastenkirurgian osa-alueilla (neonataalikirurgia, gastroenterologinen kirurgia, urologia, ortopedia, traumatologia, neurokirurgia, thorax ja sydänkirurgia, poliklinikka ja tehohoito). Kirurgisen taidon saavuttaminen edellyttää yleisempien leikkausten tekemistä koulutusaikana ensin avustettuna ja sitten itsenäisesti. Toisen ryhmän muodostavat leikkaukset, joiden itsenäistä suoritamista ei kaikkien osalta voida edellyttää vielä kolmen vuoden koulutusjakson jälkeen. Nämä toimenpiteet pitäisi kuitenkin pyrkiä suorittamaan seniorin avustamana.

Kolmannen ryhmän muodostavat leikkaukset, jotka harvinaisuutensa tai vaativuutensa takia ei voida katsoa kuuluvan jokaisen lastenkirurgin kokemuspiiriin, mutta joiden teoreettinen tausta on tunnettava ja leikkaustekniikka ymmärrettävä.

Käytännön koulutuksen edistymistä seurataan lokikirjalla.

2. TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Toimipaikkakoulutusta järjestetään vuosittain 60 tuntia. Tämä koostuu viikoittaisesta lastenkirurgian koulutuksesta, röntgenmeeningeistä ja ohjaajan opetuskierroista sekä pediatrian ja muiden kirurgian erikoisalojen säännöllisestä koulutuksesta.

3. TEORETTINEN KOULUTUS

Vähintään 80 tuntia oman alan tai siihen läheisesti liittyvän alan teoreettista koulutusta oman yksikön ulkopuolella. Tästä koulutuksesta korkeintaan 1/3 voi olla yhden ainoan suppean alueen (esim. urologia, ortopedia) koulutusta. Osa koulutuksesta voidaan korvata osallistumalla alan kansainvälisiin koulutuksiin.

Koulutuksen aikana on myös perehdyttävä hoitotulosten tieteelliseen arviointiin. Viimeisen koulutusvuoden aikana on suoritettava valtakunnallinen lastenkirurgian tentti.

4. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutesaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi.

Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>.

5. ERIKOISTUVAN LÄÄKÄRIN OHJAUS JA ARVIOINTI

Arviointi suoritetaan lokikirjan avulla ja koulutuksen vastuuhenkilön, tutorin ja koulutettavan kesken käytävissä kehityskeskusteluissa.

6. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

LASTENNEUROLOGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Vastuuhenkilö ja kuulustelija:

Dosentti Johanna Uusimaa, johanna.uusimaa(at)oulu.fi

TAVOITTEET

Koulutusohjelman tavoitteena on antaa koulutettavalle valmiudet toimia itsenäisesti lastenneurologian erikoislääkärinä ja erikoistuttuaan ylläpitää ammattitaitoaan.

Lastenneurologian erikoislääkärin tulee:

- tuntea hermoston normaali ja poikkeava kehitys, rakenne ja toiminta
- tuntea lastenneurologiset taudit ja vammat sekä niiden patofysiologia, diagnostiikka, hoito, kuntoutus ja ehkäisy
- hallita lastenneurologiset tutkimus- ja hoitotoimenpiteet
- omata keskeiset tiedot lastentaudeista, neurologisilta erikoisaloilta, lastenpsykiatriasta ja lastenkirurgiasta
- tuntea sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmä

1. KÄYTÄNNÖN PALVELUN SUORITTAMINEN

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuspalvelu 9 kk

Terveyskeskuspalvelun sisältö ja vaatimukset on kuvattu [terveyskeskuspalvelun lokikirjassa](#).

Oulun yliopiston koulutusterveyskeskukset löytyvät verkkosivulta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/elkoulutus>.

Valtakunnallinen luettelo kaikkien yliopistojen koulutusterveyskeskuksista on Tampereen yliopiston verkkosivulla: <http://www.uta.fi/med/ammattillinenjatkokoulutus/yleislaaketieteenerityiskoulutus/kaytannonohjeita.html>

Runkokoulutus

- 1 vuosi lastentautilien koulutusta (sisältäen vastasyntyneiden tutkimista, esim. vastasyntyneiden seurantapoliklinikka) ja 3 kuukautta neurologian alan koulutusta yliopisto- tai keskussairaaloissa

Eriytyvä koulutus

4 vuotta koulutusta lastenneurologian erikoisalan koulutusvirassa. Koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa voidaan erikseen sopia, että 12 kuukautta erikoisalakoulutuksesta voidaan korvata seuraavilla erikoisaloilla:

- lastentaudit
- muu neuroala (neurologia, kliininen neurofysiologia, neurokirurgia, neuropatologia, neuroradiologia ja neurotieteellinen tutkimus)
- perinnöllisyyslääketiede

- kehitysvammalääketiede
- lasten- ja/tai nuorisopsykiatria

2. TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Koulutettava osallistuu lastentautien klinikan toimipaikkakoulutukseen seuraavasti:

- systemaattinen lastentautien opetus 1 tunti joka toinen viikko
- tieteellisten artikkeleiden arviointi 1 tunti joka toinen viikko
- kirjallisuusreferaatteja 30 min kerran viikossa
- senioriopetus 30 minuuttia kerran viikossa
- röntgenmeeting 30 minuuttia kerran viikossa
- potilasmeeting 1 tunti joka viikko
- seminaari 1 tunti joka toinen viikko

Erillinen lastenneurologinen koulutus:

- systemaattinen lastenneurologian opetus 1 tunti joka toinen viikko
- kirjallisuusreferaatteja 1 tunti kerran viikossa
- neuroradiologian meeting 30 minuuttia kerran viikossa
- neurofysiologian meeting 30 minuuttia kerran viikossa
- kuntoutusmeeting 1 tunti kerran viikossa

3. TEOREETTINEN KOULUTUS

Lastenneurologian erikoisalan koulutusta tulee suorittaa vähintään 60 tuntia.

4. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutesaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi.

Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>.

5. ERIKOISTUVAN LÄÄKÄRIN OHJAUS JA ARVIOINTI

Koulutuksen aikana koulutettava osallistuu oman oppimisen ja koulutuksen arviointiin yhteistyössä koulutuksen vastuuhenkilön kanssa. Tämän tukena käytetään lokikirjaa tai portfolioa OYS:n lasten- ja nuorisoklinikan käytännön mukaisesti.

6. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

LASTENPSYKIATRIA

6 vuoden koulutusohjelma

Vastuhenkilö ja kuulustelija:

Professori Hanna Ebeling, puh. 08-3155231, 040-5538306, hanna.elina.ebeling(at)ppshp.fi

KOULUTUSOHJELMAN TAVOITTEET

Koulutuksen jälkeen erikoistuva lääkäri:

- osaa etsiä ja arvioida tieteellistä tietoa sekä käyttää sitä lastenpsykiatrian erikoislääkärin tehtävissä
- omaa valmiudet erikoislääkärin tehtävissä toimimiseen, ammattitaidon ylläpitämiseen, erikoisan alan kehittämiseen ja toimimiseen lastenpsykiatrian erikoislääkärinä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmässä
- omaa valmiudet osallistua lapsia ja perheitä koskevan terveydenhuollon suunnitteluun, hallintoon ja moniammatilliseen yhteistyöhön

Runkokoulutuksen ja eriytyvän koulutuksen tavoitteet on määritelty näiden koulutuskokonaisuuksien otsikoiden alla.

Erikoistuvan tulee tutustua erikoistumista koskeviin yleisiin määräyksiin.

1. KÄYTÄNNÖN PALVELUN SUORITTAMINEN

Lastenpsykiatrian erikoistumiskoulutus voi alkaa lääketieteen lisensiaattitutkinnon jälkeen. Koulutus toteutetaan v. 2015 säädetyn erikoislääkäriasetuksen mukaisesti. Pyrimme toimimaan yleisellä tasolla UEMS:n ohjeiden mukaisesti.

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella. Terveyskeskuksessa suoritettavan palvelun osuus on 9 kuukautta, runkokoulutuksen osuus 15 kuukautta ja eriytyvän koulutuksen osuus 48 kuukautta. Palvelujen muodostaman kokonaisuuden tulee olla riittävän monipuolinen ja toteutua pääsääntöisesti siten, että palvelu yhdessä yksikössä on vähintään noin 6kk. Palvelun tulee sisältää riittävästi sekä osastopalvelua että avohoidon palvelua ja vähintään 12 kuukautta psykiatrian alojen päivystystä.

Teoreettinen koulutus käsittää toimipaikkakoulutuksen, Oulun yliopiston lastenpsykiatrian seminaarisarjat sekä muun teoreettisen, esimerkiksi tieteellisten seurojen ja tieteellisten kongressien koulutuksen.

Terveyskeskuspalvelu 9 kk

Tavoitteena on ymmärtää perusterveydenhuollon merkitys ja mahdollisuudet oman erikoisan alan potilaiden tunnistamisessa, hoitoon ohjauksessa ja jatkohoidossa. Terveyskeskuspalvelun laaja-alaisuus ja monipuolisuus tulee toteutua 9 kk aikana. Koulutus tulee suorittaa yliopiston hyväksymässä terveyskeskuksessa, joka täyttää koulutuspaikalle asetettavat laatuksiteerit. Erikoistuvan tulee tarkistaa erikoislääkärikoulutuksen yleisistä määräyksistä tarkemmat terveyskeskuspalvelun suorittamisen ohjeet.

Terveyskeskuspalvelun sisältö ja vaatimukset on kuvattu [terveyskeskuspalvelun lokikirjassa](#).

Oulun yliopiston koulutusterveyskeskukset löytyvät verkkosivulta: <http://www oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/elkoulutus>.

Valtakunnallinen luettelo kaikkien yliopistojen koulutusterveyskeskuksista on Tampereen yliopiston verkkosivulla: <http://www.uta.fi/med/ammatillinenjatkokoulutus/yleislaaketieteenerityiskoulutus/kaytannonohjeita.html>

Runkokoulutus, 1v 3 kk

- Suoritetaan 6 kk aikuispsykiatriassa (ensisijaisesti akuutti aikuispsykiatria) ja 9 kk lastenpsykiatriassa, nuorisopsykiatriassa, aikuispsykiatriassa ja/ tai oikeuspsykiatriassa.

Runkokoulutus suoritetaan pääsääntöisesti yliopistosairaalan ulkopuolisissa koulutusyksiköissä ennen eriytyvää koulutusta. Runkokoulutuksen tavoitteena on varmistaa koulutuksen riittävä laaja-alaisuus ja tarkoituksenmukaisuus palvelujärjestelmän kannalta.

Runkokoulutuksen oppimistavoitteet

Tiedolliset:

- psykiatriset häiriöt, sairaudet ja diagnostiikka aikuisilla, nuorilla ja lapsilla
- perustiedot psykiatrisesta lääkehoidosta sekä psykososiaalisten hoitojen/psykoterapioiden perusteet
- perustiedot psykiatriaan liittyvästä lainsäädännöstä ja oikeuspsykiatrisista näkökulmista
- psykiatrinen palvelujärjestelmä

Taidolliset:

- päivystystoiminnassa tarvittavat valmiudet ja kyky ohjata psykiatriseen hoitoon
- perhetilanteen huomioiminen psykkisen sairauden yhteydessä
- psykiatrisessa työssä tarvittavat kommunikaatio- ja vuorovaikutustaidot

Eriytyvä koulutus 4 v

Sisältää palvelua 3–4 v lastenpsykiatriassa ja 0–1 v nuorisopsykiatriassa. Erikoistumiskoulutuksesta vähintään noin 2 v tulee suorittaa yliopistosairaalassa, ellei erillisellä sopimuksella ole toisin sovittu tilanteessa, jossa yliopistosairaalan ulkopuolisessa koulutuspaikassa on monipuolista lastenpsykiatrista toimintaa ja erityisen hyvät koulutusjärjestelyt. Erikoistumiskoulutusta tulee suorittaa eri-ikäisten ja eri tavalla oireilevien lasten parissa sekä avohoidossa että osastohoidossa siten, että koulutuksesta muodostuu monipuolinen ja tasapainoinen kokonaisuus. Eriytyvään koulutukseen voi sisältyä koulutusohjelman vastuuhenkilön hyväksymä 6 kk koulutus kliinisellä erikoisalalla, joka vastaa koulutuksellisia päämääriä (esim. lastentaudit, lastenneurologia, naistentaudit ja synnytykset). Lisäksi eriytyvään koulutukseen voi sisältyä 6-12 kk erikoisalaa koskevaa tutkimustyötä.

Terveyskeskuksessa suoritettavaan palveluun ja/tai eriytyvään koulutukseen tulee sisältyä 6 kk koulutus lääketieteen alueella, joka liittyy lapsen ruumiilliseen kasvuun, kehitykseen tai terveydentilaan.

Runkokoulutukseen ja/tai eriytyvään koulutukseen tulee sisältyä vähintään 12 kk psykiatrian alojen päivystystä.

Eriytyvän koulutuksen oppimistavoitteet

Tiedot ja taidot, jotka lastenpsykiatrian erikoislääkärillä tulee olla koulutusohjelman suoritettuaan.

Tiedot:

- Lapsen ja nuoren normaali neurologinen ja muu fyysinen sekä psyykinen kehitys ja niiden keskinäiset yhteydet sekä biologiset ja psykososiaaliset riski- ja suojaava tekijät
- Lasten psyykkisiä häiriöitä ehkäisevän työn periaatteet, menetelmät ja sovellusmahdollisuudet

- Lasten ja nuorten psykiatristen häiriöiden ja sairauksien epidemiologia, etiologia, kliininen kuva, arviointi, diagnostiikka, hoito- ja kuntoutus ja ennuste.
- Lastenpsykiatrian psykososiaaliset hoito- ja kuntoutusmenetelmät (yksilö-, perhe-, verkostoterapiat, vanhemmuustaitojen ja sosiaalisten taitojen ohjaus, psykoedukaatio ym), näiden teoreettiset viitekehykset, indikaatiot, vaikuttavuus ja seuranta
- Lasten psykofarmakologia
- Lastenpsykiatrian konsultaation periaatteet ja menetelmät
- Lasten ja nuorten oikeuspsykiatrian pääperiaatteet
- Mielenterveystyön ja hoidon palvelujärjestelmä, porrastus, yhteistyötahot ja johtaminen
- Lastenpsykiatristen tieteellisen tutkimuksen periaatteet, yleisimmät menetelmät, arvioiminen
- Psykiatriseen hoitoon liittyvä lapsia, nuoria ja perheitä koskeva lainsäädäntö

Taidot, koulutettava osaa:

- luoda ja säilyttää luottamuksellisen yhteistyösuhteen lasten/nuorten ja heidän vanhempiensa kanssa
- lapsen, vanhemman ja perheen haastattelutaidot sekä lapsen ja lapsi-vanhempi vuorovaikutuksen havainnointitaidot
- käyttää ja tulkita strukturoituja ja puolistrukturoituja haastattelumenetelmiä, oirekyselylomakkeita, havainnointimenetelmiä ja arvioida lapsen ja perheen kuormitus- ja toiminnantasoa
- tehdä vaativan eritystason lastenpsykiatristen arvion, diagnoosin ja hoito- ja seurantasuunnitelman
- hoitaa lastenpsykiatriset akuutit/ erityisvaativat tilanteet
- käyttää psykoedukaatiota lasten, vanhempien ja yhteistyötahojen kanssa toimiessa
- valita ja ohjata soveltuviin psykososiaalisiin hoitoihin /psykoterapioihin ja järjestää seurannan sekä käyttää psykoterapeuttisia menetelmiä työssään
- toteuttaa lapsen psykiatristen lääkehoidon ja järjestää lääkehoidon seurannan
- kommunikoida selkeästi kirjallisesti ja suullisesti psykiatristen arvion ja hoidon lapselle, vanhemmille ja yhteistyötahoille
- osoittaa yhteistyötaitoja moniammatillisessa työryhmässä, verkostojen kanssa toimiessa ja monikulttuuristen perheiden kanssa toimiessa
- konsultoida muiden alojen asiantuntijoita ja antaa pyydettyjä konsultaatioita ja lausuntoja
- arvioida tieteellistä kirjallisuutta ja käyttää sitä arvioinnin ja hoidon suunnittelussa, palvelujärjestelmän ja hoitojen kehittämisessä sekä tutkimustyössä. Pitää tieteelliseen tietoon pohjautuvia oman alan esitelmiä
- johtamistaitoja, kykenee toimimaan työryhmän johtajana
- ohjaamisen, opettamisen taitoja, osaa antaa rakentavaa palautetta

2. TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Toimipaikkakoulutus toteutuu koulutusyksikön käytännön toiminnassa ja sitä annetaan lukuvuoden aikana noin 4 tuntia viikossa (runkokoulutuksen aikana noin 240 t, eriytyvän koulutuksen aikana noin 640 t). Toimipaikkakoulutus tarkoittaa jatkuvaa ja säännöllistä

- käytännön työhön ohjaavaa koulutusta eli potilaan tutkimiseen ja hoitamiseen liittyvää kliinisen työn opetusta, ohjaamista ja valvontaa (ml. työnohjaus);
- työaikana ryhmälle annettavaa ohjattua, seminaarityyppistä teoriaopetusta

3. TEOREETTINEN KOULUTUS

Lastenpsykiatrian alan koulutusta vähintään 60 tuntia. Teoreettiseksi kurssimuotoiseksi koulutukseksi hyväksytään yliopistojen lastenpsykiatrian erikoistumiseen hyväksymät koulutukset sekä

alaa koskevat ulkomaiset ja kansainväliset kongressit, jotka ovat vastuukouluttajan hyväksymiä. Teoreettinen koulutus tapahtuu ensisijaisesti eriytyvän koulutuksen aikana.

Psykoterapeuttikoulutus

Psykoterapeuttista koulutusta sisältyy sekä runko- että eriytyvän vaiheen koulutukseen. Psykoterapeuttista koulutusta annetaan erikoislääkärikoulutuksen aikana lapsen ja nuoren hoitosuhteen perusteista, kriisien hoidosta, pitkäkestoisen psykoterapian perusteista sekä työskentelystä lapsen ja nuoren vanhempien ja perheen kanssa. Erikoistuva lääkäri perehtyy myös ryhmäterapiaan sekä toiminnallisiin ja luoviin terapiamuotoihin ja verkostotyöskentelyyn.

Tavoitteena on, että koulutettava saa erikoistumisaikana perusvalmiudet joko yksilöterapian tai perhepsykoterapian alueella. Erikoistumisaikana koulutettava voi hankkia psykoterapeuttikoulutuksen, joka oikeuttaa psykoterapeutin ammattinimikkeen käyttöön.

4. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutesaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi.

Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>.

5. ERIKOISTUVAN LÄÄKÄRIN OHJAUS JA ARVIOINTI

Koulutettavalle laaditaan henkilökohtainen opetussuunnitelma, jonka toteutumista koulutettava seuraa lähikouluttajan ja vastuukouluttajan kanssa. Koulutus sisältää ja edellyttää lähikouluttajan säännöllistä ohjausta yleensä viikon, vähintään kahden viikon välein. Tapaamisissa seurataan erikoistuvan kliinisen työn ja koulutuksen toteutumista sekä erikoistuvan edistymistä vähintään 1-2 kertaa lukukaudessa. Koulutuksen vastuuhenkilö seuraa erikoistuvan oppimisprosessia vuosittain. Lokikirjaa voidaan käyttää apuna, kun tarkastellaan koulutuksen etenemistä: kliinistä työtä, taitojen kehittymistä, teoreettista osaamista ja erikoistuvan asennoitumista potilaisiin, potilaiden vanhempiin ja muihin omaisiin, työtovereihin, kykyä moniammatilliseen työskentelyyn sekä hallinnollisiin ja johtamistehtäviin.

6. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

LASTENTAUDIT

6 vuoden koulutusohjelma

Vastuuhenkilö:

Professori Mika Rämets, puh. 050-433 6276, mika.ramet(at)oulu.fi

Kuulustelijat: Professori Mika Rämets ja professori Riitta Veijola

TAVOITTEET

Tavoitteena on kouluttaa tiedoiltaan ja taidoiltaan päteviä, perheen, lasten ja nuorten asemaa ymmärtäviä lastenlääkäreitä. Pediatria kattaa laajan osaamisalueen ja siitä johtuen lastentautien suppeita erikoisaloja on lukuisia. Koulutusohjelmassa on mahdollisuus suuntautua keskussairaalan lääkäriksi, avohoitopediatriseksi tai yliopistollisen keskussairaalan lääkäriksi tavoitteena joko erikoislääkärin, lääkäritutkijan tai hallintolääkärin ura.

YLEISKUVAUS

Lastentautien koulutusohjelman pituus on 6 vuotta. Tämä muodostuu terveyskeskuspalvelusta (9 kk) ja erikoistumiskoulutuksesta (5 v 3 kk). Erikoistumiskoulutus sisältää yliopistosairaalan palvelua ja yliopistosairaalan ulkopuolella tapahtuvaa palvelua sairaalassa, jolla on koulutusvirka ja voimassa oleva koulutussopimus.

Yliopistosairaalan ulkopuolella tapahtuvaa palvelua (tavallisimmin keskussairaalan palvelua) tulee olla pääsääntöisesti vähintään 2 v 3 kk, ja erityistapauksissa palvelukseksi voidaan hyväksyä ulkopuolissa yksiköissä suoritettavaa koulutusta.

OYS:n Lasten ja Nuorten sairaalassa – tai mahdollisesti yhdessä toisen yliopistosairaalan kanssa - suoritettava koulutus on vähintään 2 vuotta ja tavallisesti enintään 3 vuotta. Tällä hetkellä Oulussa on voimassa poikkeus ns. 50-50 –säännöstä. Vaatimuksena on kuitenkin vähintään vuoden ja 6 kk palvelu keskussairaalassa.

Saatuaan opinto-oikeuden koulutusohjelmaan, on mahdollista neuvotella 1-3 kk pituisen perehdyttämävaiheen suorittamisesta OYS:ssa. Erikoistuva neuvottelee koulutussuunnitelman toteuttamisesta koulutusohjelman vastuuhenkilön ja tulosyksikön edustajan kanssa. Erikoistuvan perehdyttäminen ja tutorointi kuuluvat ohjelmaan. Opetustoimikunta, joka koostuu sekä opettajien, hallinnon, erikoislääkäreiden ja sairaalalääkärien edustajista kokoontuu säännöllisesti ja käsittelee erikoistumiseen liittyviä kysymyksiä. Alueen kouluttajat ja erikoistuvat järjestävät 4 kertaa vuodessa yhteisen koulutusiltapäivän. Koulutustilaisuuksia videoidaan keskussairaaloihin OYS:n Lasten ja Nuorten sairaalasta viikoittain. Ulkopuolisiin koulutustilaisuuksiin osallistumista tuetaan.

1. KÄYTÄNNÖN PALVELUN SUORITTAMINEN

Terveyskeskuspalvelu 9kk

Terveyskeskuspalvelu (9 kk) suoritetaan yliopistojen hyväksymissä terveyskeskuksissa, jotka täyttävät yliopiston kanssa tehdyssä sopimuksessa määritellyt laatuvaatimukset:

- Terveyskeskuksessa on nimetty koulutusvastaava ja koulutettavilla on käytössään lokikirja
- Terveyskeskuksen koulutusvastaava nimittää jokaiselle koulutusta suorittavalle lääkärille henkilökohtaisen ohjaajan, jonka tulee olla palvelussuhteessa kuntaan tai kuntayhtymään
- Ohjaukselle on työjärjestyksessä varattu riittävästi aikaa
- Terveyskeskuskoulutuksessa on varmistettu kunnan vastuulla olevan kansanterveystyön

sekä kunnan perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja sosiaalihuollon yhteistyön osaaminen

- Terveyskeskuksessa työskentely sisältää keskeiset perusterveydenhuollon tehtävät
- Terveyskeskuksessa on järjestettävä toimipaikkakoulutusta vuodessa vähintään 100 tuntia, josta osa tulee olla moniammatillista ja koulutettavilla tulee olla mahdollisuus osallistua tähän koulutukseen
- Koulutettavalla on mahdollisuus vähintään kerran kuukaudessa päästä päiväksi ulkopuoliseen koulutukseen.

Terveyskeskusjakson aikana erikoistuvan lääkärin tulee tutustua monipuolisesti terveystieteiden useaan toiminta-alueeseen ohjaajan ohjauksessa. Terveyskeskuspalvelun aikana erikoistuva pitää koulutuksestaan lokikirjaa. Terveyskeskuspalvelun sisältö tulee selvittää terveystieteiden koulutusvastaavan antamassa koulutustodistuksessa. Siinä tulee myös esittää koulutusjakson pituus ja viikkotuntimäärä.

Terveyskeskuspalvelun sisältö ja vaatimukset on kuvattu [terveyskeskuspalvelun lokikirjassa](#).

Oulun yliopiston koulutusterveyskeskukset löytyvät verkkosivulta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/elkoulutus>.

Valtakunnallinen luettelo kaikkien yliopistojen koulutusterveyskeskuksista on Tampereen yliopiston verkkosivulla: <http://www.uta.fi/med/ammatillinenjatkokoulutus/yleislaaketieteenerityiskoulutus/kaytannonohjeita.html>

Erikoistumiskoulutus

Lastentautien erikoistumiskoulutus kestää 5 v 3 kk. Tästä pääsääntöisesti vähintään 2 v 3 kk suoritetaan yliopistosairaalan ulkopuolella tapahtuvana palveluna (tavallisimmin keskussairaalapalveluna). Pääsääntöisesti erikoistumiskoulutus suositellaan aloitettavaksi OYS:n ulkopuolisissa sairaaloissa. Kun lääkäri on hyväksytty koulutusohjelmaan, hän neuvottelee koulutusohjelman vastuhenkilön ja tulosyksikön johtajan/nimetyt kouluttajan kanssa koulutuksensa toteuttamisesta ja laatii henkilökohtaisen koulutussuunnitelman. Erikoistuvalla lääkärillä nimetään tutor. Koulutuksen alkuvaiheessa järjestetään perehdyttäminen ja jaetaan perehdyttämiskansio. Tavoitteiden saavuttamista ja haasteita käydään läpi koulutusta suuntaavien tapaamisten yhteydessä.

Osaamistavoitteita keskussairaalapalvelun aikana

Tavoitteena on omaksua seuraavia tietoja, taitoja ja asenteita. Luettelo painottaa tärkeitä osaamisalueita, joiden omaksuminen jatkuu koko koulutuksen aikana myös yliopistopalveluiden aikana. Osaamisen karttumisen seuraamisessa käytetään hyväksi lokikirjaa.

Kasvu ja kehitys

- Normaali kasvu ja sen vaihtelu; kasvun säätelyyn vaikuttavat tekijät
- Kasvun ja murrosiän endokrinologia
- Kasvukäyrästä ja kasvuseulan periaatteet
- Murrosiän kehitys ja vaihtelevuus; murrosiän asteiden arvioiminen
- Luustoiän ja kasvukäyrästä käyttö kasvun arvioinnissa
- Kasvuhäiriöiden syyt ja merkitys; eri kasvutyyppien ja poikkeavan kasvun tunnistaminen
- Motoriikan, puheen, sosiaalis-emotionaalisten, kognitiivisten toimintojen kehitys & arviointi

- Näön ja kuulon tutkiminen eri-ikäisillä
- Normaalivaihtelujen ääri rajojen aiheuttaman huolen ymmärtäminen; kehitysviiveet
- Lasten terveydenhoidon toteuttaminen; neuvolatyö, kouluterveydenhoito, terveystieteiden kasvatusta

Nuorten terveys

- Nuorten maailma ja prioriteetit (seksuaalisuus, riskikäyttäytyminen, liitännäistaudit)
- Sairaudet nuoruudessa
- Syömishäiriöiden tunnistaminen
- Kommunikaatio vanhempien mukana ja poissa ollessa
- Pitkäaikaisesti sairaan siirtyminen aikuislääkärin hoitoon
- Nuorten erityisterveydenhuollon tarpeiden tunteminen ja oikeus vaikuttaa omaan hoitoonsa ja terveyteensä
- Fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen kypsytymisen yhteensovittaminen

Ravitsemus

- Ravintoaineiden imeytyminen ja aineenvaihdunta; vitamiini- ja mikroravinteet
- Raskaus- ja imetysajan ravitsemuksen merkitys
- Ravintosuosituksia eri-ikäisille; ravinto-sairaus-yhteydet; ruokatottumukset; valistaminen
- Rintaruokinnan merkitys: äidinmaidon, korvikkeiden ja erityisvalmisteiden tuntemus
- Imeväisten tavalliset syömisongelmat; aliravitsemuksen oireet, merkitys
- Ruoka-anamneesin ottaminen; ravitsemus- ja nestetasapainon arvioiminen
- Ravitsemushäiriöiden tunnistaminen; laihdutus hoitojen toteuttaminen
- Sikiöajan, lapsuuden ja nuoruusiän ravitsemuksen yhteys aikuisiän sairastavuuteen

Neonatologia

- Perinataalikuolleisuuden ja – sairastavuuteen vaikuttavien tekijöiden tunteminen
- Antenataalihoito sikiön kannalta; vastasyntyneen normaali ja poikkeava adaptaatio
- Sairaana vastasyntyneen elvytys, alkuhoito ja siirtäminen tarvittaessa jatkohoitopaikkaan
- Anomalian vastasyntyneen preoperatiivinen arvio ja hoito, postoperatiivinen hoito
- Vastasyntyneen tutkiminen; terveen vastasyntyneen hoito/seulonnat; vanhempien opastaminen vastasyntyneen hoidossa
- Sairaana vastasyntyneen hoidon tunteminen; asfyksia; keskosoisuus; hengitysvaikeudet
- Infektion, hypoglykemian ja kellastumisen diagnoosi, hoito ja ehkäisy
- Toimenpiteet; intubaatio, iv- ja napakatetit; punktiot
- Seuranta- ja hengitystukilaitteiden käyttö
- Sairaana vastasyntyneen vanhempien tukeminen; toiminta erityistilanteissa
- Vastasyntyneen rakennevikaisuuden, vammautumisen ja kuoleman kohtaaminen

Kardiologia

- Sikiön verenkierron anatomia, fysiologia; normaali/poikkeava vastasyntyneen adaptaatio
- Tavallisten rakennevikojen tunteminen, oikea-aikainen epäily; vastasyntyneen välittömän lisätutkimuksen aiheet
- Perustiedot rytmihäiriöiden syistä, diagnostiikasta ja hoidosta
- Sydämen kliininen tutkimus; fysiologisen sivuäänen tunnistaminen
- Sydämen vajaatoiminnan hoito ja verenkierron tukeminen
- Verenpaineen mittaus, tulkinta; sydämen koon ja keuhko-verekkyuden arvio eri ikäisillä
- Sydänkäyrän (EKG) tulkinta

Endokrinologia

- Perustiedot tavallisten umpieritysrauhasten toiminnasta ja hormonien merkityksestä
- Synnyntäisen hypotyreoosin seulonta
- Tavallisimpien endokrinologisten häiriöiden ja tutkimustarpeiden arviointi
- Endokrinologisten lisätutkimusten aiheet: lyhyt- ja pitkäkasvuiset, varhainen ja viivästynyt murrosikä, lihominen
- Diabeteksen diagnosointi, alkuhoito ja jatkohoito; lisäsairauksien seulonta
- Teknologian hyödyntäminen diabeteksen hoidossa
- Ryhmätyön merkityksen ymmärtäminen ja toteuttaminen diabeteshoidossa

Gastroenterologia

- Imeväisen huono menestyminen, lapsen pitkäaikainen ripuli ja toistuva vatsakipu
- Ummetuksen syyt ja toiminnallisen ummetuksen hoito
- Suoliston rakenneviat, niiden oireet ja hoitolinjat
- Perehtyminen suoliston, maksan ja haiman fysiologiaan ja ruoka-aineiden imeytymishäiriöiden syihin
- Tärkeimpien suolistosairauksien tunnistaminen, oireiden arviointi ja hoito
- Lasten kroonisten maksa- ja sappitesairauksien diagnostiikka ja hoito
- Vatsa-alueen natiiviröntgen- ja varjoainetutkimusten arviointi
- Lasten ja heidän vanhempiansa valmistaminen usein hankaliin suolistotutkimuksiin

Nefrologia

- Vesi- ja elektrolyyttitasapaino; häiriöiden seuranta ja hoito
- Virtsatieinfektion diagnoosi, hoito ja seuranta
- Nefroosin ja nefriittien diagnostiikka ja hoitoperiaatteet
- Tavallisimmat synnyntäiset munuaisten ja virtsateiden taudit

- Munuaisen toiminnanvajauksen diagnostiikka ja hoitoperiaatteet
- Hemolyyttisyyden oireyhtymän diagnostiikka ja hoito sisältäen akuutin dialyysin toteutuksen yleisperiaatteet
- Kastelun tutkiminen ja hoitoperiaatteet
- Virtsanäytteen otto eri tilanteissa, rakon katetrointi
- Munuaistoimintaa kuvaavien tutkimusten tuntemus

Hematologia ja onkologia

- Verenkuvan tulkinta eri ikäkausina
- Trombosytopenian ja leukopenian diagnostiikka hoito
- Anemian diagnostiikka ja hoito
- Hemostaasin mekanismit ja tavallisimmat häiriöt
- Verituotteiden käyttö
- Immunosuppressivisen potilaan infektioiden hoito
- Tavallisimpien malignoomien oireet ja diagnostiikka
- Lasten tavallisten syöpätautien hoitolinjat
- Sytostaattihoidon toteutus
- Syöpähoidon pitkäaikaiset haittavaikutukset
- Vaikeasti sairaan potilaan ja perheen kohtaaminen
- Terminaalivaiheen hoito

Aineenvaihduntasairaudet

- Tavallisimpien metabolisten sairauksien piirteet ja ilmeneminen
- Pre- ja perinataalidiagnostiikan periaatteet
- Tärkeimpien aineenvaihduntareittien kliininen ja ravitsemuksellinen merkitys
- Näytteiden otto epäiltäessä metabolista sairautta

Reumatologia ja liikuntaelinten sairaudet

- Luuston kasvun anatomia ja fysiologia
- Riisitaudin patofysiologia: diagnoosi, hoito ja ehkäisy
- Tuoreen artriitin erotusdiagnostiset vaihtoehdot: alkuhoidon kiireellisyysluettelo
- Kroonisten artriittien diagnostiikka ja alkuhoito
- Tavallisimmat kollageenisairaudet ja muiden systeemisairauksien luu- ja nivelmanifestaatiot
- Tulehduskipulääkkeiden käyttö ja tavallisimpien reumalääkkeiden sivuvaikutukset
- Osteomyeliitin ja septisen artriitin varhaisdiagnostiikka
- Niveltutkimusten perusteet

- Ortopedisten perustutkimusten suorittaminen: selkä, ryhti, kävely

Allergologia ja pulmonologia

- Allergisten sairauksien patofysiologian, diagnostiikan ja hoidon tunteminen
- Tiedot kliinisestä keuhkofysiologiasta, hengitysoireiden syntymekanismeista, keuhkofunktio tutkimusten tulkinnasta ja hengitysvaikeuksien hoidosta
- Astman ja allergioiden omahoidon ohjaaminen ja inhalaatiolaitteiden käytön hallitseminen
- Perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon työjako

Immunologia

- Immuunijärjestelmän kehityksen ja toiminnan tunteminen eri ikäkausina
- Immuunivälitteisten lapsuusiän sairauksien (autoimmunitteetti, allergiat ja astma, infektiot) immunologisen perustan tunteminen
- Immuunipuutokseen viittaavien oireiden ja löydösten tunnistaminen

Ihotaudit

- Tavalliset häiriöt vastasyntyneen ihossa ja kynsissä
- Iho- ja limakalvomuutokset yleissairauksissa
- Tavallisten ihosairauksien tunnistaminen ja hoito; ekseema, akne, scabies, impetigo, vaippaihottuma, psoriasis; virus-, bakteeri- ja sieni-infektiot
- Syylien ja molluskoiden hoito

Infektiotaudit

- Lasten keskeiset bakteeri-, virus-, alkueläin- ja matotaudit
- Mikrobien pääjaottelu ja kliininen relevanssi
- Keskeisten diagnostiikkametodien suoritus näytteenotosta analyysiin
- Mikrobilääkkeiden pääluokittelu, vaikutusmekanismit ja tarkoituksenmukainen käyttö
- Sairaalainfektioiden merkitys ja ehkäisymahdollisuudet
- Suomalaisen lapsen rokotukset
- Keskeinen lainsäädäntö infektiotautien osalta
- Infektiokierteisen lapsen tutkiminen ja hoito
- Septisen sokin ja DIC:n patofysiologia
- Tuberkuloosille, HIV:lle tai hepatiitille altistuneen lapsen hoito ja seuranta

Neurologia

- Päänsäryn etiologisten syiden tunteminen ja päänsärkypotilaan hoitaminen
- Ei-epileptisten kohtausten diagnostiikka ja hoito

- Epilepsian pitkäaikaishoito
- Poikkeavien neurologisten löydösten tasodiagnostiikka
- Yleisimmät kehitykselliset poikkeavuudet ja neurologiset sairaudet
- Hydrokefaluksen ja aivokasvainten hoitoperiaatteet
- Keskushermoston kuvantamistutkimusten ja neurofysiologisten tutkimusten pääperiaatteet ja käyttöaiheet
- Moniammatillisen kuntoutustyöryhmän toimintaperiaatteet ja työnjaon toteuttaminen

Kliininen farmakologia

- Lääkkeiden käyttöindikaatiot eri sairauksissa; kotilääkkeet
- Tavallisten lääkkeiden toimintatapa, farmakodynamiikka ja tärkeät lääkeinteraktiot
- Lääkkeet, joiden käyttöön liittyy lapsille ominaisia sivuvaikutuksia
- Lääkeannostelu eri-ikäisillä ja indikaatiot seurata lääkkeiden veripitoisuuksia
- Inhaloitavien lääkkeiden käyttövälineet ja inhalaatiolaitteiden tunteminen
- Lääkkeiden sivuvaikutusten raportointi
- Polyfarmasian välttäminen; erittäin kalliiden lääkkeiden käytön eettiset kysymykset

Psykosomatiikka

- Akuutin sairauden psykologiset seuraamukset eri-ikäisillä lapsilla ja nuorilla
- Pitkäaikaissairauden psykologiset seuraamukset eri-ikäisillä lapsilla ja nuorilla

Kliininen genetiikka

- Suomalainen tautiperintö
- Milloin tautia tulee epäillä perinnölliseksi
- Geneettiset tekijät monitekijäsairauksien osana
- Tautigeenien tunnistamisen periaatteet ja periytymistapojen tunteminen
- Perinnöllisyysneuvonnan perusteet

Akutologia

- Elvytyksen suoritus ja toiminnan koordinointi
- Akuutin kouristuksen etiologia ja ensiapu
- Tajuttoman lapsen tutkiminen ja ensiapu
- Hemodynamiikkaa uhkaavan rytmihäiriön tunnistaminen ja hoito
- Akuutin metabolisen kriisin diagnostiset alkututkimukset ja hoito
- Oligo- ja anurisen potilaan ensiapu
- Akuutisti vuotavan lapsen hoito

- Vaikeasti aneemisen lapsen hoito
- Myrkytyksen saaneen lapsen hoito
- Anafylaktisen sokin hoito
- Kuivumistilassa olevan lapsen akuutti hoito
- Vaikean diabeettisen ketoasidoosin hoito
- Sepsiksen ensiapu ja hoito
- Immunosuppressiopotilaan kuumeen hoito
- Invasiivisen ja noninvasiivisen hengitystuen toteuttaminen
- Sedaatio ja kivunhoito lasten tehohoidon aikana

Pediatrinen etiikka

- YK:n, EU:n ja Suomen keskeinen lasta ja nuorta koskettava lainsäädäntö
- Lääkärin etiikka (Suomen lääkäriliitto); omakohtaisen globaalisen vastuun arviointi
- Taito aloittaa terminaalihoito, kun se on aiheellista
- Lapsen kivun huomioiminen, hoito ja ehkäisy

Sosiaali- ja yhteisöpediatria

- Lastensuojelu ja siihen liittyvä lainsäädäntö
- Lasten kaltoinkohtelun tunnistaminen; pahoinpitely; heitteille jättö; perheväkivalta; seksuaalinen tai henkinen hyväksikäyttö
- Maahanmuuttajien eritysongelmat ja -sairaudet

Yliopistosairaalakoulutuksen kesto ja toteutus

Koulutus yliopistosairaalassa kestää vähintään 2 vuotta. Erikoistuva saa alussa perehdyttämiskoulutusta, hänelle nimetään tutor ja hän saa lokikirjan. Erikoistuva laatii tai täydentää henkilökohtaista koulutussuunnitelmaansa, joka jätetään koulutuksen vastuuhenkilölle. Erityistarpeen niin vaatiessa osa koulutuksesta suoritetaan muussa koulutukseen hyväksytyssä yksikössä. Yliopistosairaalassa tapahtuvan koulutuksen tarkoituksena on syventää ja laajentaa lastentautien spesialiteetin alueen tietoja, taitoja tai asenteita. Koulutusta annetaan myös johtamis- ja vuorovaikutustaidoissa, näyttöön perustuvasta lääketieteessä, lastentauteihin liittyvästä tieteellisestä tutkimuksesta, epidemiologiassa ja tilastotieteissä. Viimeistään yliopistopalvelun alkuvaiheessa erikoistuvalla lääkäriltä odotetaan näkemystä suuntautumisesta yliopistosairaala-, keskussairaala- tai avohoito-pediatriaan, ja koulutuksessa pyritään huomioimaan nämä tavoitteet. Tutkimustyötä voidaan hyväksyä harkinnan mukaan 6 kk koulutukseen, edellyttäen että se liittyy pediatriaan ja tukee koulutustavoitteita.

Koulutuksesta vastaavat lääkärit

Lastentautien kouluttajat OYS:ssa

Kaikki seniorilääkärit toimivat kouluttajina. Seuraavat lääkärit toimivat vastaavina kouluttajina suppeilla erikoisaloilla:

Allergologia: dos. Teija Dunder

Endokrinologia: prof. Riitta Veijola
 Gastroenterologia: El Sami Turunen
 Hematologia ja onkologia: dos. Merja Möttönen
 Infektiotaudit: dos. Terhi Tapiainen
 Kardiologia: LT Markku Leskinen
 Nefrologia: prof. Matti Nuutinen
 Neonatologia: dos. Timo Saarela
 Tehohoito: LT Outi Peltoniemi
 Reumataudit: dos. Paula Vähäsalo

Lastentautien kouluttajat keskussairaaloissa

Keskussairaalan lastenosaston seniorilääkärit osallistuvat koulutukseen. Vastaavina kouluttajina toimivat siihen nimetyt ylilääkärit niissä Pohjois-Suomen ja muissa Suomen keskussairaaloissa, joilla on koulutussopimus Oulun Yliopiston kanssa.

Henkilökohtaiset ohjaajat ja tutorit

Kullakin erikoistuvalla lääkäriellä on vaihtuva henkilökohtainen kouluttaja, jona toimii osaston vastaava lääkäri, suppean erikoisan vastaava kouluttaja tai heidän nimeämänsä edustaja. Koulutusjaksoa edeltävästi kouluttaja ja erikoistuva lääkäri käyvät tavoitekeskustelun ja koulutusjakson jälkeen palautekeskustelun. Käydyt keskustelut merkitään lokikirjaan. Ohjaaja ja koulutettava tapaavat toisensa säännöllisesti keskinäisen sopimuksen mukaan. Runkokoulutuksen alussa erikoistuvalla lääkärille nimetään tutor. Klinikka järjestää tutor-koulutusta.

2. TEOREETTINEN KOULUTUS

Tiedekunnan hyväksymää koulutusta vaaditaan vähintään 100 tuntia. Tämä edellyttää vähintään 2 työpäivän virkavapautta sairaalalääkäriin tehtävistä vuosittain koulutuksen aikana.

3. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutessaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi.

Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>.

4. ERIKOISTUVAN LÄÄKÄRIN OHJAUS JA ARVIOINTI

Erikoistuva lääkäri käy vuosittain kehityskeskustelun koulutuksen vastuuhenkilön ja sairaalan vastualuejohtajan (tai tämän nimeämän edustajan) kanssa. Lisäksi erikoistuva lääkäri käy lokikirjan oppimistavoitteiden pohjalta keskustelua kouluttajan kanssa koulutusjakson alkaessa ja päättyessä. Keskustelut käydään oppimista tukevassa hengessä ammattimaisesti ja niissä noudatetaan tasa-puolisuutta ja -arvoisuutta. Keskusteluista pidetään lokikirjaa ja saavutetut oppimistavoitteet kirjataan.

Erikoislääkärikoulutukseen osallistujille annetaan mahdollisuus portfoliokoulutukseen. Portfolion ylläpitäminen jatkuu erikoistumisvaiheen jälkeen. Lokikirjaa seurataan koko koulutuksen ajan.

5. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

LIIKUNTALÄÄKETIEDE

5 vuoden koulutusohjelma

Vastuhenkilö ja kuulustelija:

Erikoislääkäri Tiina Nylander, tiina.nylander(at)odl.fi

TAVOITTEET

Koulutusohjelman suoritettuaan liikuntalääketieteen erikoislääkärin pitää:

- tuntea liikunnan terveysvaikutukset kasvuiässä, aikuisvuosina ja ikääntyessä
- hallita liikunnan käyttömahdollisuudet terveyden edistämässä, sairauksien ehkäisyssä, hoidossa ja kuntoutuksessa
- hallita terveyden, toimintakyvyn ja fyysisen suorituskyvyn mittaamisessa, selvittämisessä ja diagnostiikassa keskeisten arviointi-, mittaus- ja diagnostisten menetelmien käyttö
- tuntea liikuntaan liittyvät kardiovaskulaariset ja ortopedistraumatologiset riskit
- hallita liikunta- ja urheiluvammojen ennaltaehkäisy, diagnostiikka, hoito ja kuntoutus
- kyetä toimimaan alansa asiantuntijatehtävissä, välittämään tietoa alansa erityiskysymyksistä sosiaali-, terveys- ja liikunta-alan henkilöstölle sekä liikunnan harrastajille
- tuntea dopingin ilmenemismuodot ja antidopingtyön lähtökohdat
- hallita urheilujoukkueen lääkärin tehtävät
- hallita liikuntalääketieteellisen tutkimustyön periaatteet ja kyetä tieteellisten julkaisujen kriittiseen seuraamiseen
- olla perehtynyt terveydenhuollon hallintoon

1. KÄYTÄNNÖN PALVELUN SUORITTAMINEN

Kokonaiskoulutusaika on 5 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella

Terveyskeskuspalvelu 9 kk

Terveyskeskuspalvelun sisältö ja vaatimukset on kuvattu [terveyskeskuspalvelun lokikirjassa](#).

Oulun yliopiston koulutusterveyskeskukset löytyvät verkkosivulta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/elkoulutus>.

Valtakunnallinen luettelo kaikkien yliopistojen koulutusterveyskeskuksista on Tampereen yliopiston verkkosivulla: <http://www.uta.fi/med/ammatillinenjatkokoulutus/yleislaaketieteenerityiskoulutus/kaytannonohjeita.html>

Täydentävä koulutus 3 kk

Terveyskeskuspalvelun lisäksi muu osa voi olla työskentelyä lääkärinä muussa avoterveydenhuollon yksikössä, työterveyslääkärinä, lääkärinä kuntoutusyksikössä ja kirurgian, sisätautien sekä neurologian klinikoissa.

Erikoisalan koulutus 4 v

Neljän vuoden erikoisalan koulutuksen pääosa suoritetaan ensisijaisesti Oulun Diakonissalaitoksen Liikuntaklinikassa (2,5 - 3 v). Näissä toimissa erikoistuvan lääkärin työnkuva painottuu liikunnan terveyttä ja toimintakykyä edistävään ja ylläpitävään toimintaan, liikunnalliseen kuntoutukseen, liikunta-

ja urheiluvammojen diagnostiikkaan ja hoitoon, liikuntaa rajoittavien sairauksien diagnostiikkaan ja hoitoon, liikuntakelpoisuuden arviointiin, liikuntaan liittyvien riskien arviointiin ja hallintaan, kliinisfysiologisiin diagnostisiin toimenpiteisiin sekä suorituskyvyn testaukseen sekä koulutustoimintaan. Osana erikoistuvan lääkärin työtä on myös osallistuminen liikuntalääketieteelliseen tutkimustoimintaan.

Muu erikoisalan koulutus (1-1,5 v) suunnitellaan henkilökohtaisesti koulutettavan kanssa seuraavasti: loput neljästä vuodesta voidaan suorittaa palveluna vähintään kahdella seuraavista erikoisaloista (2-8 kk/ valittu erikoisala): fysiatria, yleiskirurgia, ortopedia ja traumatologia, sisätaudit ja kardiologia. Lisäksi erikoistumiskoulutuksena voidaan suorittaa palveluja (1-6 kk valittu erikoisala) seuraavilla erikoisaloilla: kliininen fysiologia ja isotooppilääketiede, lastentaudit, neurologia, sisätaudit, radiologia ja työterveyshuolto. Henkilökohtainen kouluttaja ja ohjaaja näiden valinnaisten erikoistumisalojen osalta nimetään samassa yhteydessä kuin henkilökohtainen koulutussuunnitelma täsmennetään. Eriytyvään koulutukseen voidaan hyväksyä 1–6 kk toimimista liikuntalääketieteeseen liittyvässä tutkimustyössä.

2. TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Eriytyvän koulutuksen jaksoon liittyy toimipaikkakoulutus, jonka tavoitteena on antaa erikoistuvalla riittävät perustiedot ja taidot liikuntalääketieteen eri osa-alueilla, jotta hän saavuttaisi kyvyn itsenäiseen ja kriittiseen työskentelyyn liikuntalääketieteen erikoislääkärinä. Säännöllisiä klinisiä ja teoreettisia toimipaikkakoulutustilaisuuksia järjestetään 37 viikkona vuodessa syys-toukokuussa, 3-5 tuntia viikossa. Osa toimipaikkakoulutuksesta tapahtuu henkilökohtaisena työnohjauksena ja konsultaationa. Koulutusohjelma suunnitellaan kutakin lukuvuotta varten erikseen.

Toimipaikkakoulutuksen opetusmuotoina ovat seuraavat:

- luennot, seminaarit ja vastaavat tilaisuudet, joissa käydään läpi systemaattisesti liikuntalääketieteen keskeiset alueet sekä käsitellään ajankohtaisia kysymyksiä
- läheisten alojen koulutustilaisuudet. Erikoistuva sopii koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa, mihin koulutustilaisuuksiin hän osallistuu säännöllisesti
- kliiniset demonstraatiot, meetingit ja tapauselostukset
- kirjallisuusreferaatit
- henkilökohtainen ohjaus liikuntapoliklinikkatoiminnassa, kuntotestaus- ja terveystarkastustoimenpiteissä, joukkue- ja kilpailulääkäratoiminnassa sekä dopingvalvonnassa
- osallistumalla tutkimus- ja opetustilaisuuksiin sekä tiedotustoimintaan
- koulutusyksiköiden yhteisseminaarit lukukausittain

3. TEOREETTINEN KOULUTUS

Liikuntalääketieteen alan teoreettista kurssimuotoista koulutusta tulee suorittaa vähintään 60 tuntia. Koulutus tulee hankkia siten, että se muodostaa tarkoituksenmukaisen, erikoistuvan suuntautumista tukevan kokonaisuuden.

Tiedekunnan yhteisten kurssien lisäksi aihepiireinä voivat olla: liikunnan ennaltaehkäisevät, hoitavat ja kuntouttavat vaikutukset keskeisissä kansanterveysongelmissa kuten esim. sydämen ja verenkiertoelimistön sairauksissa, tuki- ja liikuntaelimistön sairauksissa ja traumoissa sekä erilaisissa mielenterveyden oireissa ja ongelmissa. Muita tärkeitä aihepiirejä ovat ravitsemustiede, endokrinologia, erityisryhmien liikunta (erityisesti kasvuikäisten, vammaisten, kroonisesti sairaiden ja ikääntyneiden henkilöiden liikunta), biomekaniikka, liikuntafysiologia, liikuntapsykologia ja epidemiologia. Kurssimuotoiseksi teoreettiseksi koulutukseksi voidaan hyväksyä yllämainittuja aiheita käsitteleviä kansainvälisiä symposiumeja ja kursseja.

4. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutesaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi.

Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>.

5. ERIKOISTUVAN LÄÄKÄRIN OHJAUS JA ARVIOINTI

Erikoistuvan lääkärin osallistuminen oman oppimisen ja koulutuksen toimivuuden kehittämiseen ja arviointiin:

Erikoistuva lääkäri osallistuu valtakunnalliseen liikuntalääketieteen kouluttajien ja koulutettavien yhteiskokoukseen, jossa samassa yhteydessä annetaan teoreettista koulutusta ja arvioidaan koulutuksen toimivuutta. Vastuuhenkilö tapaa koulutettavan eriytyvän koulutuksen perusjakson aikana lähes päivittäin toimipaikallaan ja valinnaisten jaksojen aikana vähintään lukukausittain, jolloin koulutuksen toimivuutta myös voidaan analysoida.

Oppimisprosessin seuranta ja arvioinnin välineet:

Perustan muodostaa lokikirja sekä vastuuhenkilön ja erikoistuvan väliset tapaamiset. Ennen valinnaisia jaksoja vastuuhenkilö, kouluttaja ja koulutettava asettavat lokikirjaan merkittävät tavoitteet ko. koulutusjaksolle ja jakson kuluessa ja sen päätyttyä tavoitteiden toteutumista arvioidaan.

6. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

NAISTENTAUDIT JA SYNNYTYKSET

6 vuoden koulutusohjelma

Vastuuhenkilö ja kuulustelija:

Professori Hannu Martikainen, hannu.martikainen(at)oulu.fi

TAVOITTEET

Koulutusohjelman suoritettuaan naistentautien ja synnytysten erikoislääkärillä tulee olla:

- riittävät tiedot synnytyselinten rakenteesta ja toiminnasta
- riittävät tiedot raskauden kulkuun ja seurantaan liittyvistä tekijöistä
- riittävät tiedot synnytysten hoitoon ja tehostettuun valvontaan liittyvistä tekijöistä sekä lapsivuodeajan tapahtumista normaaleissa ja poikkeavissa tapauksissa
- taito hallita itsenäisesti gynekologisten sairauksien diagnostiikka ja hoito
- valmius keskeisten gynekologisten ja obstetristen toimenpiteiden suorittamiseen
- valmius gynekologisten ja synnytysopillisten ennaltaehkäisevien toimenpiteiden suunnitteluun ja toteuttamiseen

1. KÄYTÄNNÖN PALVELUN SUORITTAMINEN

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella

Terveyskeskuspalvelu 9 kk

Terveyskeskuspalvelun sisältö ja vaatimukset on kuvattu [terveyskeskuspalvelun lokikirjassa](#).

Oulun yliopiston koulutusterveyskeskukset löytyvät verkkosivulta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/elkoulutus>.

Valtakunnallinen luettelo kaikkien yliopistojen koulutusterveyskeskuksista on Tampereen yliopiston verkkosivulla: <http://www.uta.fi/med/ammattillinenjatkokoulutus/yleislaaketieteenerityiskoulutus/kaytannonohjeita.html>

Täydentävä koulutus

Sisältää erikoisalan koulutuksen lisäksi seuraavia palveluja:

Erikoistumiskoulutuksesta vähintään 6 kk tulee tapahtua kirurgian yksikössä. Edelleen erikoistumiskoulutuksesta voidaan harkinnan mukaan hyväksyä 6 kk millä tahansa lääketieteen kliinisellä erikoisalalla. Suosituksena on tämän koulutuksen suorittaminen seuraavissa klinikoissa: anestesiologia ja tehohoito, lastentaudit, yleiskirurgia, urologia, perinnöllisyyslääketiede. Edelleen koulutuksesta voidaan enintään 6 kk suorittaa koulutusyksikön hyväksymissä laitoksissa suoritettavassa tieteellisessä tutkimustyössä.

Erikoisalan koulutus

- 3 v 9 kk – 4 v 9 kk palvelua naistentautien ja synnytysten erikoisalan koulutusvirassa. Yliopistoklinikassa suoritettavan koulutuksen keston tulee olla vähintään 2 vuotta.

– 6 vuoden kokonaiskoulutusohjelmasta vähintään 3 vuotta tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Yliopistoklinikka tekee koulutussopimuksen ulkopuolisten koulutusyksiköiden kanssa. Tässä koulutussopimuksessa määritellään ulkopuolisessa yksikössä saatavan koulutuksen laatu ja tavoitteet. Lyhin tällöin hyväksyttävä palveluajan pituus on yhteensä 1 kuukausi. Lyhempiäkin ajanjaksoja voidaan hyväksyä, mikäli ne on suoritettu koulutuspaikassa ajallisesti lähekkäin.

Koulutussopimukset on tehty seuraavien sairaaloiden kanssa:

Kainuun keskussairaala	2 vuotta+ 3 kk kirurgiaa
Keski-Pohjanmaan keskussairaala	2 vuotta
Lapin keskussairaala	2 vuotta
Länsi-Pohjan keskussairaala	2 vuotta
Oulaskankaan sairaala	1 vuosi
Raahen sairaala	9 kuukautta

Lisäksi koulutettavien kanssa voidaan tehdä henkilökohtainen koulutussopimus.

2. TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Käytännön koulutus

Tarkoituksena on antaa koulutettavalle riittävät perustiedot ja –taidot naistentautien ja synnytysten eri osa-alueilla, jotta hän saavuttaisi kyvyn itsenäiseen ja kriittiseen työskentelyyn obstetrikona ja gynekologina. Tavoitteena on käydä läpi erikoisalnan kliinisiin ongelmiin liittyvät erikoistilanteet ja tuottaa niihin sekä teoreettiseen taustatietoon että kliiniseen kokemukseen pohjaavat ratkaisumallit.

Kliininen koulutus annetaan vähintään sellaisessa laajuudessa, että se täyttää European Board of College of Obstetricians and Gynecologists (EBCOG)- ja Union Européenne des Médecins Spécialistes (UEMS, Section d'Obstétrique et de Gynécologie) –järjestöjen kulloinkin voimassa olevat koulutusvaatimukset.

Koulutukseen sisältyy seuraavat osiot:

- klinikassa toimivien opettajien ja erikoislääkäreiden antama kliininen koulutus polikliinisessä potilastyöskentelyssä, obstetrisissa ja gynekologisissa tutkimus- ja hoitotoimenpiteissä sekä vuodeosastohoidossa
- teoreettinen koulutus
- oman oppimisen ja koulutuksen toimivuuden ja kehittämisen arviointi
- erikoisalaan liittyvään tutkimustyöhön osallistuminen ja perehtyminen sekä tutkimusraporttien laatiminen

Toimipaikkakoulutus sijoittuu yleensä säännölliseen työaikaan. Se koostuu mm. seuraavista osista:

- koulutuksen vastuuhenkilöiden ja erikoislääkäreiden antama henkilökohtainen ohjaus sekä konsultointi kliinisessä potilastyössä, operatiivisissa toimenpiteissä ja tieteellisessä tutkimustyössä
- demonstraatiot, erityiskohteita (ultraäänitutkimus, leikkausmenetelmät, kolposkopia jne.) käsittelevät seminaarit ja käytännön perehdyttämistilanteet
- kliinispatologiset seminaarit, perinatologiset meetingit, gynekologista endokrinologiaa ja infertiliteettiä käsittelevät kokoukset

- säännölliset etukäteen lukukausittain ohjelmoidut seminaarit, joissa käydään systemaattisesti läpi naistentautien ja synnytysten keskeiset alueet ja ajankohtaiset kysymykset. Nämä tilaisuudet toimivat jatkokoulutustapahtumina myös klinikan ja sen vastuualueen erikoislääkäreille
- kirjallisuusreferoinnit
-

Koulutuspaikan teoreettinen koulutus eli toimipaikkakoulutus

Toimipaikkakoulutusta annetaan Oulun yliopiston synnytys- ja naistentautien klinikassa mm. seuraavasti:

- koulutettavien itsensä, kouluttajien avustamana valmistelemat seminaarityyppiset, kirjalliseen muotoon tuotetut, suullisesti pidettävät esitelmät synnytys- ja naistentautiopin keskeistä aiheista. Seminaarien määrä n. 10 / lukukausi, kullekin koulutettavalle tulee 1-2 esitelmää lukuvuodessa
- osallistuminen erikoislääkäreiden ajankohtaisista synnytys- ja naistentautiopin aiheista pitämiin viikoittaisiin seminaareihin. Määrä noin 15 / lukukausi
- kliinispatologiset kokoukset: 1 / vko
- perinatologimeetingit: 1 / vko
- erikoislääkäreiden demonstraatiot eräistä keskeisistä synnytys- ja naistentautiopin aiheista (ultraäänidiagnostiikka, kolposkopia, urodynamiikka, leikkaustekniikat, jne.): n. 10 / lukukausi
- ultraäänitutkimuksen hands-on-training 1 viikon kestävä perehdytysohjelma. Jokainen koulutettava osallistuu kerran yliopistoklinikkavaiheessa
- lehtireferoinnit meetingeissä: n. 40 / lukukausi

Toimipaikkakoulutusta hankitaan myös muissa koulutussopimuksen tehneissä klinikoissa erikseen koulutussopimukseen kirjatulla tavalla. Tällöin kiinnitetään huomiota kyseisen klinikan sisäiseen meetingtoimintaan sekä osallistumiseen yliopistoklinikan järjestämiin koulutustilaisuuksiin Oulussa tai videovälitteisesti.

Käytännön palvelun suorittaminen koskee sekä Oulun yliopiston synnytys- ja naistentautien klinikkaa että muita hyväksytyjä sairaaloita.

Gynekologinen kirurgia

Opetuksesta huolehtivat alan erikoislääkärit, ylilääkärit, apulaisopettajat, dosentit ja professorit. Toimittuaan avustajana leikkauksissa erikoistuva lääkäri suorittaa leikkauksia ensin kouluttajan avustamana, sitten kouluttajan konsultaation tukemana. Varsinainen opetusleikkaus ohjelmoidaan kahdesti viikossa. Samanaikainen vuodeosastotoiminta sisältää perehtymisen muihinkin gynekologian sairaalahoitoa vaativiin tilanteisiin (infektiot, alkuraskauden ongelmat jne.). Koulutusaika yliopistoklinikassa osastotoiminta mukaan lukien vähintään 8 kk. Henkilökohtainen lokikirja palvelee erityisesti tämän palvelun seurannassa.

Gynekologinen polikliininen toiminta

Erikoistuja työskentelee opetusta antavien lääkäreiden kanssa yleisellä gynekologisella poliklinikalla ja alan erikoispoliklinikoilla. Hänelle järjestetään konsultaatiomahdollisuus, ja hän osallistuu poliklinikan erikoiskysymyksiä käsitteleviin koulutustilaisuuksiin. Koulutusaika yliopistoklinikassa vähintään 6 kk.

Gynekologinen endokrinologia, nuorisogynekologia, vaihdevuosisongelmat sekä gynekologinen geriatria:

Erikoistuja tutustuu yliopistokoulutuksensa aikana gynekologisen endokrinologian ja vaihdevuosien sekä vanhuusajan erityiskysymyksiin kouluttajan opastamana sekä vuodeosastoilla että poliklinikoilla. Samalla hän perehtyy kouluttajan opastuksella myös nuorisogynekologian ongelmiin. Koulutusaika yliopistoklinikassa 1 – 2 kk.

Gynekologinen onkologia:

Erikoistuja osallistuu kouluttajan opastamana gynekologisen syövän diagnostiikkaan ja hoitoon sekä perehtyy tässä yhteydessä kolposkopiaan. Koulutusaika yliopistoklinikassa 2 kk.

Normaalin ja patologisen raskauden ja synnytyksen hoito:

Koulutuksessa oleva perehtyy raskauden suunnitteluun, prenataalidiagnostiikkaan, normaalin ja patologisen raskauden, normaalin ja patologisen synnytyksen sekä synnytyksen jälkeisen ajan seurantaan ja hoitoon. Tänä aikana hän perehtyy äitiyspoliklinikan toimintaan, osallistuu alaa käsitteleviin seminaareihin ja kokouksiin ja opettelee obstetriset toimenpiteet kouluttajansa ohjaamana. Koulutusaika yliopistoklinikassa vähintään 12 kk. Lokikirja palvelee tämän osa-alueen seuraamista.

Ehkäisyneuvonta ja perhesuunnittelu:

Koulutuksessa oleva perehtyy nykyaikaisiin ehkäisymenetelmiin ja perhesuunnitteluun ja niitä koskevaan lainsäädäntöön.

Ultraäänidiagnostiikka:

Koulutuksessa oleva perehtyy obstetriseen ja gynekologiseen ultraäänidiagnostiikkaan sekä käyttää ultraäänitutkimusta eri koulutusasteissa ohjattuna ja omatoimisesti. Yhden viikon kestävä henkilökohtainen hands-on-training ohjelma sisältyy yliopistoklinikan koulutusvaiheeseen.

3. TEOREETTINEN KOULUTUS

Gynekologian erikoisalaan liittyvää, kliinistä opiskelua syventävää, eri aihekokonaisuuksia käsittelevää koulutusta tulee suorittaa vähintään 60 tuntia.

Klinikan järjestämässä teoreettisessa koulutuksessa käydään erikoisalan pääalueiden keskeiset ongelmat järjestämällä kurseja ja seminaareja mm. seuraavista aihepiireistä:

- lapsuus- ja nuoruusiän gynekologia
- gynekologinen endokrinologia
- fertiilitesti ja steriilitesti
- vaihdevuosisongelmat ja geriatrinen gynekologia
- perhesuunnittelu ja raskauden ehkäisy
- gynekologiset infektiot
- gynekologinen onkologia
- gynekologinen urologia
- gynekologinen kirurgia
- raskaudenaikaan ja synnytykseen liittyvät erikoistapaukset
- prenataalidiagnostiikka
- gynekologinen ja obstetrinen ultraäänitutkimus

Teoreettista kurssimuotoista koulutusta voi hankkia lisäksi myös osallistumalla kotimaisiin koulutus-tilaisuuksiin, jotka jokin lääketieteellinen tiedekunta on hyväksynyt kurssimuotoiseksi naistentautien ja synnytyksen erikoisalan teoreettiseksi koulutukseksi. Kurssimuotoisen teoreettiseen koulutukseen voidaan hyväksyä myös osallistumista kansainvälisiin naistentauteja ja synnytyksiä käsitteleviin kokouksiin, jotka koulutusohjelman vastuuhenkilö on hyväksynyt.

4. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutesaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi.

Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>.

5. ERIKOISTUVAN LÄÄKÄRIN OHJAUS JA ARVIOINTI

Koulutettavalle nimetään kussakin koulutuspaikassa henkilökohtainen ohjaaja (tutor), jonka kanssa koulutettava säännöllisin väliajoin analysoi omaa oppimistaan. Ohjaaja pyrkii tarvittaessa vaikuttamaan koulutuksen tasapuoliseen jakautumiseen erikoisalan eri osa-alueiden osalta koulutettavan käytännön palveluissa.

Lisäksi ohjaaja valvoo, että koulutettava pääsee osallistumaan vaatimusten edellyttämällä tavalla teoreettiseen kurssimuotoiseen koulutukseen. Jokaiselle koulutettavalle tehdään yksilöllinen koulutussuunnitelma ja hänen edistymistään arvioidaan säännöllisin väliajoin koulutuksen vastuuhenkilöiden toimesta.

Jokaiselle koulutettavalle tulee seurannan helpottamiseksi henkilökohtainen lokikirja, joka suunnitellaan yhdenmukaiseksi yliopistoklinikoiden toimesta. Se on keskeinen itsearvioinnin väline koulutuksen edistymisen arvioinnissa. Sitä käytetään sekä yliopistoklinikan että muiden koulutussairaaloiden toimesta kullekin koulutettavalle.

6. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

NEFROLOGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Vastuhenkilö ja kuulustelija:

Dosentti, osastonylilääkäri Risto Ikäheimo, risto.ikaheimo(at)ppshp.fi,
puh. (08) 3154584 tai 040-5501935

YLEISKUVAUS JA TAVOITTEET

Nefrologian erikoisalaan kuuluvat akuuttien ja kroonisten munuaissairauksien diagnostiikka ja hoito. Erikoisalan keskeisiä toimintoja ovat dialyysihoidot, potilaiden valmistelu munuaisensiirtoon sekä tämän jälkihoito. Krooninen munuaistauti aiheuttaa liitännäistauteja, joiden ennaltaehkäisy ja hoidon nefrologian erikoislääkärin tulee hallita. Verenpainetauti liittyy olennaisena osana nefrologiaan ja erikoislääkärin kuuluu myös tuntea sen patogeneesi ja hoito. Munuaistaudin hoitoon liittyy tärkeitä eettisiä pulmia. Lisäksi dialyysihoito ja munuaisensiirto johtavat usein vuosia kestäväan lääkäri-potilas-suhteeseen. Erikoislääkärin tulee pystyä kommunikoiamaan potilaiden ja heidän omaistensa kanssa. Koska nefrologiassa hoidetaan paljon kroonisesti sairaita potilaita, on yhteistyö perusterveydenhuollon kanssa hyvin tärkeää, ja nefrologin tulee tuntea sen ja muun sairaanhoito-organisaation toimintaehdot ja -tavat. Nefrologiselle toiminnalle on tyypillistä läheinen yhteistyö myös monien muiden erikoisalojen kanssa, esimerkkeinä näistä ovat mm. elinsiirto- ja verisuonikirurgia, munuaispatologia, kardiologia, radiologia, infektiosairaudet, anestesiologia ja tehohoito. Nefrologiassa edellytetään pitkäjännitteisyyttä, laajaa kliinistä ja teknistä osaamista sekä toimenpidetaitoja. Lääkärin tulee pystyä toimimaan ripeästi nopeaa päätöksentekoa edellyttävissä tilanteissa sekä yksin että osana moniammatillista tiimiä.

1. KÄYTÄNNÖN PALVELUN SUORITTAMINEN

Koulutusohjelman kokonaispituus on 6 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Yliopistosairaalan ulkopuolisiin koulutuspaikkoihin voidaan katsoa kuuluvaksi keskussairaalat ja aluesairaalat, joissa on nefrologi tai nefrologiaan perehtynyt sisätautilääkäri.

Terveyskeskuspalvelu 9 kk

Terveyskeskuspalvelun sisältö ja vaatimukset on kuvattu [terveyskeskuspalvelun lokikirjassa](#).

Oulun yliopiston koulutusterveyskeskukset löytyvät verkkosivulta: <http://www oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/elkoulutus>.

Valtakunnallinen luettelo kaikkien yliopistojen koulutusterveyskeskuksista on Tampereen yliopiston verkkosivulla: <http://www.uta.fi/med/ammattillinenjatkokoulutus/yleislaaketieteenerityiskoulutus/kaytannonohjeita.html>

Runkokoulutus- (Ks. sisätautialojen yhteinen runkokoulutus)

2 v 3 kk-3 v palvelua sisätautien erikoisalan koulutusviroissa keskussairaaloissa, osan tästä eli 0-12 kk voi suorittaa aluesairaalassa. Lisäksi koulutusta voi suorittaa 0-3 kk muulla soveltuvalla alalla. Koulutuksen aikana erikoistuvan lääkärin tulee seurata sisätautien kirjallisuutta ja hankkia valmiudet hoitaa jatkossakin sisätautialan päivystysongelmia ja munuaispotilaiden muita sisätautiongelmia.

Eriytyvä koulutus (3 v)

2 v 3 kk-3 v palvelua pääsääntöisesti yliopistollisessa sairaalassa nefrologian erikoisalan koulutusvirassa. Eriytyvästä koulutuksesta 6-12 kk voidaan hyväksyä palvelusta keskus- tai aluesairaaloissa, joissa on nefrologi tai nefrologiaan perehtynyt sisätautilääkäri edellyttäen, että palvelu on sisältänyt pääosin dialyysipotilaiden hoitoa ja/tai munuaispotilaiden poliklinikka- tai vuodeosastohoitoa nefrologin tai nefrologiaan perehtyneen lääkärin valvonnassa ja opetuksessa. Erikoistumiseen kuuluu vähintään 2-3 kk:n palvelu munuaissiirtoyksikössä Helsingin yliopistollisessa sairaalassa. Sopimuksen mukaan osa eriytyvästä koulutuksesta voidaan suorittaa myös muussa suomalaisessa yliopistosairaalassa tai ulkomaisessa yksikössä. Eriytyvästä koulutusajasta voidaan hyväksyä korkeintaan 6 kuukautta kokopäiväistä tieteellistä työtä, jos se sisältää selvästi syventänyt koulutettavan asiaan kuuluvaa osaamista.

Koulutukseen asetetut vaatimukset

Nefrologian erikoislääkärin tulee kyetä toimimaan alansa erikoislääkärin tehtävissä siten, että hän hallitsee

- munuaisten ja virtsaelinten anatomian ja fysiologian
- alaan kuuluvien diagnostisten toimenpiteiden ja muiden tutkimusten indikaatiot ja tulkinnan
- neste-, happo-, emäs- ja elektrolyyttihäiriöt
- primaarisen ja sekundaarisen, erityisesti munuaisperäisen verenpainetaudin
- tulehduksellisten munuaistautien patogeneettiset mekanismit, luokittelun, oireet ja hoidot
- synnynnäiset ja periytyvät virtsaelinten ja munuaisten taudit
- systeemitauteihin liittyvät munuaissairaudet
- raskauteen liittyvät munuaiskomplikaatiot ja munuaistaudin vaikutukset raskauteen
- munuaisten ja virtsateiden infektiot
- tubulointerstiaaliset taudit ja virtsakivitaudin
- etenevän munuaisten vajaatoiminnan mekanismit, liitännäissairaudet, niiden ennaltaehkäisy ja hoidot
- dialyysiä edeltävän vaiheen suunnittelun ja hoitotavan valinnan
- dialyysitiet ja niistä sopivimman valitseminen
- hemo- ja peritoneaalidialyysin eri muodot ja hoidon suunnittelun
- dialyysivedelle asetetut vaatimukset, sen valmistuksen ja seurannan
- munuaisensiirtoleikkauksen kelpoisuuden arvioinnin ja siirron jälkeisen hoidon
- lääkkeiden tärkeimmät munuaistoksiset vaikutukset ja lääkkeiden annostelun munuaispotilailla
- akuuttien munuaistautien patogeneettiset mekanismit, oireet ja hoidot
- jatkuvien filtraatiohoitojen eri muodot ja hoitojen suunnittelun
- myrkytysten nefrologiset hoitomenetelmät

Työskentelyssään nefrologiaan erikoistuvan lääkärin tulee olla empaattinen, pystyä kommunikoidaan vaivattomasti potilaattensa ja heidän omaistensa kanssa sekä pystyä antamaan heille tarvittavat tiedot. Hän työskentelee osana moniammatillista työyhteisöä ja hän ymmärtää uremian aktiivihoidon liittyvät eettiset kysymykset. Hän pystyy laatimaan nefrologista hoitoa tarvitsevan potilaan hoitosuunnitelman, arvioimaan sen onnistumista ja hoitotuloksia tieteellisin menetelmin sekä johtamaan sairaalan nefrologian yksikköä ja alan alueellista kehitystä.

2. TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Toimipaikkakoulutuksen avulla annetaan koulutettavalle riittävät perustiedot ja -taidot nefrologian eri osa-alueilta. Koulutus sisältää työskentelyn vuode- ja dialyysiosastoilla, poliklinikalla sekä konsultaatiotoimintaa teho-osastoilla ja muiden erikoisalojen osastoilla. Koulutettava osallistuu myös viikoittaisiin munuaisosaston osastokokouksiin sekä kuukausittain munuaisbiopsiakokoukseen. Teoreettista koulutusta järjestetään sisätautiklinikan koulutustilaisuuksissa säännöllisin väliajoin toistuvien nefrologisten lehtien referoinnin, potilastapausten, kuvantamiskokousten, seminaariesitelmien ja patologikokousten muodossa. Nefrologian ja dialyysihoidon keskeisiä osa-alueita käsitellään osastolla määräjain järjestettävissä koulutustilaisuuksissa. Akateemiseen lukukauteen kuuluvat myös koko sisätautiklinikan koulutustilaisuudet ja runsas meeting-tarjonta.

3. TEOREETTINEN KOULUTUS

Erikoistuva neuvottelee kouluttajan kanssa sopivista yksikön ulkopuolella annettavista nefrologian koulutustilaisuuksista, joihin olisi tarkoituksenmukaista osallistua siten, että niistä kertyy yhteensä vähintään 60 tuntia teoreettista koulutusta, joka muodostaa mahdollisimman monipuolisen kokonaisuuden. Keskeisimmät koulutukset ovat Suomen Nefrologiyhdistyksen kaksi vuotuista kokousta ja muut yhdistyksen tai yliopistojen erikoistuville järjestämät koulutustilaisuudet, joka toinen vuosi tapahtuvat pohjoismaisen tai kansainvälisen nefrologiseuran kongressit sekä vuotuiset Euroopan ja USA:n nefrologiseurojen kongressit. Lisäksi järjestetään sekä Euroopassa että USA:ssa yleensä 3-7 päivän pituisia nefrologian keskeisimpiä asioita käsitteleviä kursseja, jotka sopivat erinomaisesti tarkoitukseen.

4. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutesaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi.

Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>.

5. ERIKOISTUVAN LÄÄKÄRIN OHJAUS JA ARVIOINTI

Ohjaava kouluttaja on vastuussa erikoistuvan ohjelman toteutuksesta. Koulutettavan toimipisteiden vaihtuessa nefrologian seniorit toimivat hänen kliinisinä neuvonantajinaan potilasasioissa, mutta yleisluontoisissa ja muissa koulutukseen liittyvissä asioissa hän kääntyy kouluttajan puoleen. Kouluttajan kanssa käydään keskusteluja erikoistumisen etenemisestä, alan kirjallisuudesta sekä teoreettisen koulutuksen valinnoista useita kertoja vuodessa. Kouluttaja antaa palautetta erikoistuvalla hänen etenemisestään, samalla koulutettavalla on mahdollisuus antaa palautetta koulutuksen järjestelyistä.

6. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

NEUROKIRURGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Vastuhenkilö ja kuulustelija:

Dosentti Timo Kumpulainen, timo.kumpulainen(at)ppshp.fi, puh. (08) 3152336

KOULUTUSOHJELMAN TAVOITTEET

Neurokirurgiaan erikoistunut

- pystyy toimimaan erikoislääkärinä sekä Suomen neurokirurgisissa yksiköissä että eurooppalaisissa neurokirurgisissa yksiköissä,
- hallitsee neurokirurgista hoitoa vaativien sairauksien diagnostiikan, hoidon ja kuntoutuksen,
- pystyy suorittamaan itsenäisesti perusneurokirurgiaan kuuluvat toimenpiteet ja hoitamaan niihin mahdollisesti liittyvät komplikaatiot,
- on perehtynyt neurotehohoitoon ja neurovalvontaan,
- pystyy arvioimaan alansa tieteellistä kirjallisuutta ja on perehtynyt tieteellisen tutkimuksen menetelmiin oman työnsä arvioimiseksi ja uuden tiedon luomiseksi,
- on perehtynyt terveydenhuollon hallintaan ja voi toimia alansa opettajana terveydenhuollon henkilöstölle.

Koulutusohjelman kokonaispituus on 6 vuotta.

1. KÄYTÄNNÖN PALVELUN SUORITTAMINEN

Terveyskeskuspalvelu 9 kk

Terveyskeskuspalvelun sisältö ja vaatimukset on kuvattu [terveyskeskuspalvelun lokikirjassa](#).

Oulun yliopiston koulutusterveyskeskukset löytyvät verkkosivulta: <http://www oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/elkoulutus>.

Valtakunnallinen luettelo kaikkien yliopistojen koulutusterveyskeskuksista on Tampereen yliopiston verkkosivulla: <http://www.uta.fi/med/ammattillinenjatkokoulutus/yleislaaketieteenerityiskoulutus/kaytannonohjeita.html>

Runkokoulutus

Runkokoulutuksen pituus on 1v 3 kk, joka jakaantuu seuraavasti:

- 3 kk neurologiaa
- 6 kk valinnaista (kirurgia, neurologia, lastenneurologia, neuroradiologia, neuroanestesia- ja tehohoito, neuropatologia, neuro-onkologia, korva, nenä- ja kurkkutaudit)
- 6 kk neurokirurgiaa

Eriytyvä koulutus

4 vuotta palvelua neurokirurgian erikoisalan koulutusvirassa yliopistosairaalassa. Osa koulutuksesta voidaan suorittaa Suomen muissa neurokirurgisissa yksiköissä tai vastuuhenkilön hyväksymissä ulkomaalaisissa yksiköissä.

KOULUTUSVAATIMUKSET

- erikoistuvan on osallistuttava koulutuksen aikana vähintään 600 neurokirurgiseen leikkaukseen, joista 200 on tehtävä itsenäisesti
- leikkauksista on pidettävä lokikirjaa, joka kattaa tutkintoon tarvittavat EU/EANS-suositusten mukaiset perusleikkaukset,
- läpäistävä kansallinen neurokirurgian kirjallinen kuulustelu (lisäksi EANS:n kuulustelu on suositeltava),
- osallistuttava koulutuskauden aikana neuroalaan liittyvän julkaisun valmisteluun ja pidettävä esitelmä neuroalan kokouksessa.

Tutkimustyö

Erikoistuvaa kannustetaan osallistumaan klinikan tutkimusprojekteihin. Väitöskirjaa neurotieteiden alueelta pidetään suotavana. Neurokirurgian klinikka tukee kaikin tavoin väitöskirjatyötä klinikassa tai kliinisten yhteistyöalojen ja perustutkimuksen yhteistyönä.

Tutkimustyötä voidaan hyväksyä erikoistumiskoulutukseen enintään 6 kk, josta enintään 3 kk runko-koulutuksen neurokirurgian osalta.

2. TOIMIPAIKKAKOULUTUS

- neurokirurgian klinikan koulutustilaisuudet (1 tunti/viikko)
- vuode- ja teho-osastojen päivittäiset kierrot, poliklinikkatyöskentely
- neuroradiologian meetingit (2 /viikko)
- muiden erikoisalojen kanssa pidettävät yhteismeetingit
- leikkausopetus tapahtuu leikkaussalissa seniorilääkärin ohjaamana. Alussa erikoistuva lääkäri toimii leikkauksissa avustajana. Myöhemmin riittävän leikkaustekniikan omaksuttuaan hän suorittaa sovittuja leikkauksia seniorilääkärin avustamana/itsenäisesti.

3. TEOREETTINEN KOULUTUS

Erikoistuvan lääkärin tulee suorittaa neurokirurgian erikoisalan kurssimuotoista koulutusta vähintään 60 tuntia.

Merkittävä osa neurokirurgista erityiskoulutusta järjestetään Suomen, Skandinavian ja eurooppalaisten (EANS) koulutusyksikköjen yhteistyönä:

- Neurokirurgiaan erikoistuvien valtakunnalliset opintopäivät vuosittain (10 h).
- Helsinki Live Microneurosurgery Course vuosittain (40 h/v).
- Skandinaavisen Neurokirurgiyhdistyksen viikon kurssit (Beitostölen) 4 vuoden aikana (30 h/v).
- Euroopan Neurokirurgiyhdistyksen viikon kurssit (EANS Training Course) 4 vuoden aikana (40 h/v).
- Muut erilliskysymyksiin ja uusiin tekniikoihin liittyvät kurssit (10 h/v).

4. OPPIMISEN JA KOULUTUKSEN ARVIOINTI

Koulutusyksikkö (resurssit, tavoitteet, koulutusohjelma, toteutuminen) ilmoitetaan EU:n neurokirurgian koulutusohjelmaan viiden vuoden välein tapahtuvaa auditointimahdollisuutta varten.

Kouluttavalle nimetään lukukausittain henkilökohtainen kouluttaja tai erityisosaamisryhmä klinikan seniorilääkäreistä näiden erityisosaamisen alueita (subspesialiteetti) käyttäen.

Jokaiselle erikoistuvalla laaditaan henkilökohtainen koulutussuunnitelma erikoistumiskauden alussa.

Kouluttajien on lukukausittain käytävä seurantakeskustelu erikoistuvan kanssa tämän suunnitelman toteutumisesta, tarkistettava henkilökohtainen lokikirja ja yhdessä tutoreilta saadun palautteen kanssa arvioitava ja tarkennettava seuraavan vuoden suunnitelmaa erikoistuvan kanssa.

Koulutuksesta kerätään suoritukset ja todistukset erityiseen erikoistuvan pitämään portfolioon.

5. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutesaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi.

Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>

6. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

NEUROLOGIA

Vastuuhenkilö ja kuulustelija:

Professori Kari Majamaa, puh. (040) 509 9596, kari.majamaa(at)oulu.fi

KOULUTUSOHJELMAN YLEISKUVAUS:

Neurologian koulutusohjelma jakautuu runkokoulutukseen ja eriytyvään koulutukseen, joiden yhteispituus on 6 vuotta. Erikoislääkärikoulutuksesta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella. Yliopisto on myöntänyt erikoisalakohtaisen poikkeuksen yliopistosairaalan ulkopuolella suoritettavan koulutusajan vaatimukseen terveyskeskuksessa suoritettavaa koulutusaikaa lukuun ottamatta kohdassa ”Käytännön palvelun suorittaminen” kuvatulla tavalla. Poikkeuspäätöstä voidaan soveltaa erikoistuviin lääkäreihin, jotka ovat saaneet opinto-oikeuden ennen poikkeuspäätöstä sekä poikkeuspäätöksen aikana opinto-oikeuden saaneisiin. Poikkeus on voimassa 22.12.2017 saakka. Määräajan jälkeenkin näillä erikoistuvilla lääkäreillä säilyy oikeus suorittaa erikoislääkärikoulutus poikkeuspäätöksen mukaisesti.

Erikoistuvien valinnat koulutusvirkoihin suoritetaan vastuuhenkilön toimesta OYS:ssa tai vastuuhenkilön kanssa käydyn neuvottelun perusteella koulutussopimuksen saaneessa keskussairaалassa. Koulutettavalle laaditaan henkilökohtainen koulutussuunnitelma, jonka toteutuminen kirjataan lokikirjaan. Suoritettuaan hyväksytysti koulutusohjelman ja valtakunnallisen kuulustelun, koulutettava hakee erikoislääkärin tutkintoa, jonka hänelle myöntää Oulun yliopiston lääketieteellinen tiedekunta.

TAVOITTEET:

Koulutusohjelman suoritettuaan neurologian erikoislääkärin tulee kyetä itsenäisesti toimimaan alansa erikoislääkärin tehtävissä. Hänellä tulee olla seuraavat taidot:

- hallitsee neurologisten tautien ehkäisyä, diagnostiikan, hoidon ja lääkinnällisen kuntoutuksen
- tuntee neurologisten tautien yleisyyttä, esiintymistä, patogeneesiä ja syitä
- kykenee hoitamaan alansa äkilliset tilanteet ja on perehtynyt niiden tehohoitoon
- kykenee suorittamaan alansa kuuluvat diagnostiset ja terapeuttiset toimenpiteet
- omaa potilaiden tutkimukseen, hoitoon ja kuntoutukseen liittyvät ihmissuhdetaidot
- kykenee toimimaan alansa erityiskysymysten opettajana terveydenhuollon koulutuksessa
- kykenee osallistumaan oman alansa tieteelliseen tutkimukseen, kehittämiseen ja suunnitteluun
- kykenee jakamaan alansa yleistä terveystietoutta tuntien palvelujen saatavuuden ja työnjaon
- on perehtynyt alansa eettisiin kysymyksiin, terveydenhuollon hallintoon ja suunnitteluun

1. KÄYTÄNNÖN PALVELUN SUORITTAMINEN

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella (tiedekunnan poikkeuspäätös voimassa 22.12.2017 saakka).

Terveyskeskuspalvelu 9 kk

Terveyskeskuspalvelun sisältö ja vaatimukset on kuvattu [terveyskeskuspalvelun lokikirjassa](#).

Oulun yliopiston koulutusterveyskeskukset löytyvät verkkosivulta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/elkoulutus>.

Valtakunnallinen luettelo kaikkien yliopistojen koulutusterveyskeskuksista on Tampereen yliopiston verkkosivulla: <http://www.uta.fi/med/ammatillinenjatkokoulutus/yleislaaketieteenerityiskoulutus/kaytannonohjeita.html>

Runkokoulutus 1 v 3 kk:

- Terveyskeskuspalvelu ja runkokoulutus kestää yhteensä 2 vuotta. Runkokoulutus, jonka pituus on 1 v 3 kk, suoritetaan mieluiten yliopistosairaalan ulkopuolisissa koulutuspaikoissa. Se voi sisältää palvelua missä tahansa päätoimisessa lääkärin virassa soveltuvalla alalla (esim. sisätaudit, psykiatria, kuntoutus, neurokirurgia, lastenneurologia, kliininen neurofysiologia ym.) tai erikoisalaan liittyvää tutkimustyötä (enintään 6 kk). Koulutusjaksojen hyväksymisestä sovitaan koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa jo koulutusohjelmaa laadittaessa. Sekä perusterveydenhuollon palvelu että runkokoulutus olisi mieluiten suoritettava ennen eriytyvään koulutukseen siirtymistä.

Eriytyvä koulutus:

- 4 vuotta palvelua neurologian erikoisalalan koulutusvirassa, josta poikkeuspäätöksen mukaisesti vähintään 1 vuosi on suoritettava yliopistollisen sairaalan neurologian toimialueella ja vähintään 1 vuosi keskussairaalan neurologian yksikössä. Koulutuspaikan on järjestettävä riittävä toimipaikkakoulutus, joka takaa perustiedot ja -taidot neurologian eri osa-alueilta.

Koulutusvirat

Eriytyvää koulutusta varten OYS:ssa on 8 sairaalalääkärin virkaa. Keskussairaalat ja muut koulutuspaikat voivat hakea koulutusoikeuksia yliopistolta ja järjestää tarvittaessa sopimuksen mukaiset koulutusvirat.

2. TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Toimipaikkakoulutusta annetaan 37 viikon aikana vuodessa (ajanjaksoina syyskuu-toukokuu). Säännöllisiä opetustilaisuuksia järjestetään 3-5 tuntia viikossa. Näihin luetaan mm. luennot, seminaarit, opetuskierrat ja demonstraatiot. Näissä käydään läpi systemaattisesti neurologian keskeiset alueet tautioppi, diagnostiikka, hoitotoimenpiteet, kuntoutus sekä käsitellään ajankohtaisia kysymyksiä. Koulutusohjelma julkaistaan lukuvuosittain erikseen. Lisäksi toimipaikkakoulutukseen kuuluu henkilökohtainen työnohjaus, josta vastaa nimetty ohjaaja.

3. TEOREETTINEN KOULUTUS

Neurologian erikoisalalan teoreettisessa koulutuksessa perehdytään keskeisiin neurologian alueisiin. Neurologian erikoisalaan liittyvää teoreettista kurssimuotoista koulutusta on suoritettava vähintään 60 tuntia. Erikoisalalan koulutus voi sisältää yliopiston järjestämiä kursseja, Suomen Neurologisen Yhdistyksen koulutustilaisuuksia ja kansainvälisten kongressien yhteydessä järjestettäviä kursseja.

4. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutessaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi.

Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>.

5. ERIKOISTUVAN LÄÄKÄRIN OHJAUS JA ARVIOINTI

Ohjaaja ohjaa ja arvioi koulutettavan edistymistä työsuoritusten ja kahdenkeskisten palautekeskustelujen perusteella säännöllisin väliajoin. Ohjaaja vastaa myös koulutettavan alkuperähdytyksestä. Ohjaajina toimivat koulutusta antavat seniorilääkärit. Koulutuksen edistymistä laaditun koulutus-suunnitelman mukaisesti seurataan lokikirjan avulla.

Lokikirja

Neurologian erikoislääkärin tulee kyetä suorittamaan neurologian alaan kuuluvien sairauksien diagnostiset ja hoidolliset toimenpiteet. Edistyminen tässä suhteessa merkitään lokikirjaan (kouluttaja kuittaa), jossa on luetteloitu ne toimenpiteet ja taidot, jotka lääkärin on välttämätöntä oppia hallitsemaan.

6. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

NUORISOPSYKIATRIA

6 vuoden koulutusohjelma

Vastuhenkilö ja kuulustelija:

Professori Hanna Ebeling, puh. 08-315 5231, 040-5538306, hanna.elina.ebeling(at)ppshp.fi

TAVOITTEET

Nuorisopsykiatrian erikoislääkärikoulutuksen tavoitteena on antaa erikoistuvalla valmiudet erikoisalansa tehtäviin, moniammatilliseen työhön, ammattitaidon ylläpitämiseen, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmässä toimimiseen ja perehdyttää tieteelliseen tietoon.

Runkokoulutuksen jälkeen lääkärin tulee hallita eri-ikäisten psykiatristen häiriöiden diagnostiikkaa ja lääkehoitoa, psykososiaalisten hoitojen, psykiatristen hoitojen lainsäädännön ja oikeuspsykiatrian näkökulmien perusteet sekä psykiatrinen palvelujärjestelmä. Hän osaa psykiatrisessa työssä tarvittavat kommunikaatio- ja vuorovaikutustaidot sekä hallitsee potilaan kokonaistilanteen ja läheisten huomioon ottamisen. Lääkärillä on valmiudet akuuttiin ja päivystykselliseen psykiatriseen toimintaan.

Eriytyvän koulutuksen suoritettuaan lääkärin tulee tuntea nuorisopsykiatrian tieteellinen perusta, hallita nuoruusiän psyykinen ja fyysinen kehitys, nuorten psyykkisten häiriöiden epidemiologia, diagnostiikka, etiologia, tutkimus-, hoito- ja kuntoutusmenetelmät, häiriöiden ennuste sekä häiriöiden preventio. Hänen tulee hallita nuoren hoitosuhde. Hänen tulee hallita nuorten psyykenlääkehoito ja tuntea nuorten eri psykoterapiamuodot. Hänen tulee hallita moniammatillisen työryhmän työskentely ja kyetä toimimaan moniammatillisen työryhmän johtajana. Hänen tulee tuntea nuorten psykiatrinen hoitojärjestelmä ja toimintaan tarvittava lainsäädäntö.

Koulutukseen hakeutuminen ja koulutusohjelman rakenne

Nuorisopsykiatrian erikoistumiskoulutus voi alkaa lääketieteen liseniaattitutkinnon jälkeen. Koulutus toteutetaan v. 2015 säädetyn erikoislääkäriasetuksen mukaisesti. Pyrimme toimimaan yleisellä tasolla eurooppalaisen UEMS:n ohjeiden mukaisesti.

Kliininen palvelu koostuu terveystieteiden palvelusta, runkokoulutuksesta ja eriytyvästä koulutuksesta. Palvelujen muodostaman kokonaisuuden tulee olla riittävän monipuolinen ja toteutua pääsääntöisesti siten, että palvelua yhdessä yksikössä on 6-12 kk. Palvelukokonaisuuden tulee sisältää riittävästi sekä osastopalvelua että väestövastuullista avohoidon palvelua ja 12 kk psykiatrian alojen päivystystä.

Teoreettinen koulutus käsittää toimipaikkakoulutuksen, Oulun yliopiston nuorisopsykiatrian seminaarisarjat sekä muun teoreettisen, esimerkiksi tieteellisten seurojen ja tieteellisten kongressien järjestämän koulutuksen.

Erikoistuvan tulee tutustua erikoistumista koskeviin yleisiin määräyksiin.

1. KÄYTÄNNÖN PALVELUN SUORITTAMINEN

Koulutusohjelman kokonaispituus on 6 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveystieteiden palvelu 9 kk

Tavoitteena on ymmärtää perusterveydenhuollon merkitys ja mahdollisuudet oman erikoisalan potilaiden tunnistamisessa, hoitoon ohjauksessa ja jatkohoidossa. Terveystieteiden palvelun laaja-alaisuus ja monipuolisuus tulee toteutua 9 kuukauden aikana. Koulutus tulee suorittaa yliopiston hyväksymässä terveystieteiden keskuksessa, joka täyttää koulutuspaikalle asetetut laatuvaatukset. Erikoistuvan tulee

tarkistaa erikoislääkärikoulutuksen yleisistä määräyksistä tarkemmat terveyskeskuspalvelun suorittamisen ohjeet.

Terveyskeskuspalvelun sisältö ja vaatimukset on kuvattu [terveyskeskuspalvelun lokikirjassa](#).

Oulun yliopiston koulusterveyskeskukset löytyvät verkkosivulta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/elkoulutus>.

Valtakunnallinen luettelo kaikkien yliopistojen koulusterveyskeskuksista on Tampereen yliopiston verkkosivulla: <http://www.uta.fi/med/ammattillinenjatkokoulutus/yleislaaketieteenerityiskoulutus/kaytannonohjeita.html>

Runkokoulutus 1 v 3 kk

Vähintään 6 kk palvelua akuutissa aikuispsykiatriassa ja 9 kk palvelua jollakin muulla psykiatrian erikoisalalla (lastenpsykiatria, nuorisopsykiatria, aikuispsykiatria, oikeuspsykiatria). Runkokoulutus suoritetaan pääsääntöisesti yliopistosairaalan ulkopuolisissa koulutuspaikoissa ja ennen eriytyvää koulutusta. Muu psykiatrinen palvelu sisältää sellaista psykiatrista palvelua, joka vastuuhenkilön hyväksymänä vastaa koulutuksellisia päämääriä. Runkokoulutuksen aikana järjestetään erikoistuvalla koulutusta, joka sisältää aikuis-, lasten-, nuoriso- ja oikeuspsykiatriaa. Erikoistuvan siirtyessä eriytyvään koulutukseen vastuuhenkilö arvioi erikoistuvan runkokoulutuksen aikana saavuttamat taidot.

Eriytyvä koulutus 4 v

Eriytyvä koulutus sisältää palvelua 3–4 v nuorisopsykiatriassa ja 0 kk–12 kk jollakin muulla psykiatrian erikoisalalla, ja palvelua tulee suorittaa sekä osastolla että avohoidossa. Eriytyvä koulutus tapahtuu yliopistollisessa sairaalassa ja sovituissa yliopistosairaalan ulkopuolisissa koulutuspaikoissa, joissa tulee olla riittävä koulutus, nuorisopsykiatrin konsultaatiomahdollisuus ja työnohjaus. Palvelua yliopistosairaalassa vaaditaan vähintään noin 2 vuotta, ellei erillisellä koulutussopimuksella ole toisin sovittu. Koulutusohjelman ja palvelun tulee olla vastuuhenkilön hyväksymiä. Eriytyvään koulutukseen voi sisältyä enintään 6 kk erikoisalaa koskevaa, päätoimista tutkimustyötä ja 6 kk palvelua kliinisellä nuoren ruumiilliseen kasvuun ja kehitykseen liittyvällä erikoisalalla (esim. pediatria, neurologia, sisätaudit).

Viikoittain tapahtuvan kliinisen lähiohjauksen lisäksi koulutuksen suositellaan sisältävän vähintään 2 vuotta toimipisteen ulkopuolella tapahtuvaa säännöllistä työnohjausta.

Kouluttajat ja koulutusvirat / koulutuspaikat

Yliopistosairaalat ja niiden koulutusvirat:

Oulun yliopistollisen sairaalan nuoruusikäisten psykiatrista hoitoa toteuttavien yksiköiden virat

Muut koulutusyksiköt ja –virat:

Kainuun, Keski-Pohjanmaan, Lapin, Länsi-Pohjan ja Oulun kaupungin nuorisopsykiatrian lääkärinvirat silloin, kun koulutuspaikassa on myös nuorisopsykiatriaan erikoistunut lääkäri ja edellytykset koulutuksen antamiselle täyttyvät. Virkojen käyttö erikoistumiseen edellyttää koulutusohjelman vastuuhenkilön hyväksyntää ja tiedekunnan päätöstä.

2. TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Käytännön työtä täydentävät säännölliset toimipaikkakoulutustilaisuudet, jotka syventävät tietämystä erikoisalasta. Koulutus sisältää luentoja, seminaareja, potilaskokouksia ja henkilökohtaista opetusta. Toimipaikkakoulutusta on 3-5 tuntia viikossa.

Psykoterapiakoulutus

Psykoterapeuttista koulutusta sisältyy sekä runko- että eriytyvän vaiheen koulutukseen. Psykoterapeuttista koulutusta annetaan erikoislääkärikoulutuksen aikana nuoren hoitosuhteen perusteista, kriisien hoidosta, pitkäkestoisen psykoterapian perusteista sekä työskentelystä nuoren vanhempien ja perheen kanssa. Erikoistuva lääkäri perehtyy myös ryhmäterapiaan sekä toiminnallisiin ja luoviin terapiamuotoihin ja verkostotyöskentelyyn.

Tavoitteena on, että erikoistuvalla lääkäriellä on erikoistumisaikana mahdollisuus hakeutua johonkin Oulun yliopiston järjestämään psykoterapeuttikoulutukseen, joka johtaa psykoterapeuttipätevyyteen.

3. TEOREETTINEN KOULUTUS

Teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen määrä on nuorisopsykiatriassa 80 tuntia. Näistä tunteista suoritetaan runkokoulutuksen aikana noin 40 tuntia ja eriytyvän koulutuksen aikana noin 40 tuntia. Koulutus jaetaan tasaisesti erikoistumisvuosille.

Teoreettiseksi kurssimuotoiseksi koulutukseksi hyväksytään yliopistojen nuorisopsykiatrian erikoistumiseen hyväksymät koulutukset sekä alaa koskevat ulkomaiset ja kansainväliset kongressit, jotka ovat vastuukouluttajan hyväksymiä. Toimipaikkakoulutuksen ja teoreettisen koulutuksen tavoitteet on esitetty kohdassa tavoitteet.

4. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutesaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi.

Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>.

5. ERIKOISTUVAN LÄÄKÄRIN OHJAUS JA ARVIOINTI

Koulutettavalle laaditaan henkilökohtainen opetussuunnitelma, jonka toteutumista koulutettava seuraa lähikouluttajan ja vastuukouluttajan kanssa. Koulutus sisältää ja edellyttää lähikouluttajan säännöllistä ohjausta yleensä viikon, vähintään kahden viikon välein. Tapaamisissa seurataan erikoistuvan kliinisen työn ja koulutuksen toteutumista sekä erikoistuvan edistymistä vähintään 1-2 kertaa lukukaudessa. Koulutuksen vastuuhenkilö seuraa erikoistuvan oppimisprosessia vuosittain. Lokikirjaa voidaan käyttää apuna, kun tarkastellaan koulutuksen etenemistä: kliinistä työtä, taitojen kehittymistä, teoreettista osaamista ja erikoistuvan asennoitumista potilaisiin, potilaiden vanhempiin ja muihin omaisiin, työtovereihin, kykyä moniammatilliseen työskentelyyn sekä hallinnollisiin ja johtamistehtäviin.

6. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

OIKEUSLÄÄKETIEDE

5 vuoden koulutusohjelma

Vastuhenkilö ja kuulustelija:

Professori Philippe Lunetta, puh. (02) 3337421, (046) 5941207, philippe.lunetta(at)utu.fi

TAVOITTEET

Koulutusohjelman suoritettuaan oikeuslääketieteen erikoislääkäri pystyy toimimaan alansa erikoislääkärin tehtävissä (Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen oikeuslääkärinä, yliopistolla, muussa tehtävässä) siten, että hän:

- Hallitsee oikeuslääketieteellisen ja siihen liittyvän juridisen ajattelutavan.
- Hallitsee kuolemansyynselvityksen perusteet ja siihen liittyvän lainsäädännön.
- Kykenee tekemään itsenäisesti oikeuslääketieteellisiä ruumiinavauksia ja tutkimaan niihin liittyvät histologiset kudoksenäytteet sekä tulkitsemaan biokemiallisten ja toksikologisten analyysien tulokset ja laatimaan hyvän ruumiinavauslausunnon.
- Hallitsee lääkärintodistusten ja lausuntojen laatimisen kliinisessä oikeuslääketieteessä ja muussa työskentelyssä
- Kykenee toimimaan alansa kouluttajana ja konsulttina terveydenhuollon henkilöstölle ja osallistumaan ko. henkilöstön valvontaan.
- Pystyy osallistumaan oman alansa kehittämiseen ja suunnitteluun sekä tieteelliseen tutkimukseen
- Tuntee lääkintä-, siviili-, hallinto-, prosessi- ja rikosoikeutta alalle soveltuvin osin.
- On perehtynyt valtion hallintoon ja eri viranomaisten väliseen yhteistyöhön läänin tasolla, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

1. KÄYTÄNNÖN PALVELUN SUORITTAMINEN

Terveyskeskuspalvelu 9 kk

Terveyskeskuspalvelun sisältö ja vaatimukset on kuvattu [terveyskeskuspalvelun lokikirjassa](#).

Oulun yliopiston koulutusterveyskeskukset löytyvät verkkosivulta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/elkoulutus>.

Valtakunnallinen luettelo kaikkien yliopistojen koulutusterveyskeskuksista on Tampereen yliopiston verkkosivulla: <http://www.uta.fi/med/ammatillinenjatkokoulutus/yleislaaketieteenerityiskoulutus/kaytannonohjeita.html>

Erikoitumiskoulutus

3 v 9 kk palvelua Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen ja yliopiston välisen koulutussopimuksen mukaisessa oikeuslääketieteeseen erikoistuvan lääkärin tehtävässä. Kyseisenä aikana tulee suorittaa vähintään 175 ruumiinavausta vuodessa niihin liittyvine lisätutkimuksineen ja antaa näistä lausunnot. Käytännön taitojen oppiminen tapahtuu kouluttajien henkilökohtaisessa ohjauksessa ja valvonnassa. Koulutukseen kuuluu myös perehtyminen alan kirjallisuuteen ja tieteellisiin artikkeleihin. Erikoitumiskoulutukseen sisältyy lisäksi 6 kk palvelua yliopiston patologian yksikössä tai yliopistollisen keskussairaalan tai muu keskussairaalan patologian osastolla. Opintojaksoja rikosoikeudessa,

siviilioikeudessa tai hallinto-oikeudessa suositellaan myös sisällytettäväksi erikoistumiskoulutukseen. Nämä voidaan suorittaa varsinaisen erikoistumisen aikana.

Erikoistumiskoulutuksen tavoitteet

Erikoistumispaikassa tapahtuvan koulutuksen tarkoituksena on antaa tutkintoa suorittavalle hyvät perustiedot ja taidot oikeuslääketieteen eri osa-alueilla, jotta hän voi työskennellä itsenäisesti ja kriittisesti oikeuslääketieteen erikoislääkärin tehtävissä.

Koulutus toimipaikalla on ympärivuotista ja se tapahtuu henkilökohtaisena kouluttajan ja koulutettavan vuorovaikutteisena työnä seuraavia opetusmuotoja soveltaen:

Oikeuslääketieteellisten ruumiinavausten suorittaminen kouluttajan valvonnassa.

- Histopatologisten näytteiden tutkiminen, erikoisvärjäykset ja immunohistokemia sekä muut oikeuslääketieteellisiin ruumiinavauksiin liittyvät jatkotutkimukset
- Oikeuslääketieteellisten lausuntojen laatiminen ja niihin liittyvien lisätutkimusten tulkinta
- Yliopistojen oikeuslääketieteen yksiköiden ja THL:n koulutustilaisuudet ja sekä alaan liittyvät muiden yksiköiden tai yhteisöjen järjestämät vastaavat tilaisuudet. Sairaalapatologian osalta koulutus tapahtuu asianomaisen yksikön käytännön mukaisesti

2. TEOREETTINEN KOULUTUS

Oikeuslääketieteen alan teoreettista kurssimuotoista koulutusta tulee suorittaa vähintään 60 tuntia.

Koulutuksen aiheita ovat mm. seuraavat:

- Oikeuspatologia, erityisesti vaikeat oikeudellisia näkökohtia sisältävät tapaukset
- Histopatologisissa tutkimuksissa tarvittavat erikoisvärjäykset, immunohistokemia, mikrobiologiset tutkimukset ruumiinavausten yhteydessä
- Traumatologia, äkilliset yllättävät kuolemat, ammattitaudit, henkirikokset, itsemurhat
- Oikeustoksikologia ja myrkytyskuolemat. Alkoholin käyttöön liittyvät kuolemat ja alkoholin osuus kliinisessä oikeuslääketieteessä
- Seksuaalinen oikeuslääketiede
- Tunnistaminen ja biologisen sukulaisuuden osoittaminen. Molekyylibiologiset tutkimukset oikeuslääketieteessä
- Vakuutuslääketiede
- Liikennelääketiede
- Oikeuspsykiatria
- Terveystieteiden lainsäädäntö, lääkintäetiikka

Kliininen oikeuslääketiede

Erikoistuvalla lääkärillä pyritään järjestämään mahdollisuus osallistua Oulun yhteispäivystykseen, jossa hän voisi tutkia erityisesti pahoinpitely- ja raiskaustapauksia ja liikenneonnettomuuksia ja käydä tarvittaessa vainajien löytöpaikoilla.

3. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutessaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi.

Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>.

4. ERIKOISTUVAN LÄÄKÄRIN OHJAUS JA ARVIOINTI

Erikoistuvalla lääkäriellä on lokikirja, johon ruumiinavaukset merkitään. Näin voidaan varmistaa, että koulutusaikana syntyy riittävä kokemus erityyppisistä tapauksista. Lokikirjaan merkitään myös suoritettu teoreettinen koulutus ja erikoistumisaikana julkaistut tutkimukset. Kouluttaja suorittaa erikoistumisen aikana jatkuvaa arviointia yhteistyössä koulutettavan kanssa.

5. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

ORTOPEDIA JA TRAUMATOLOGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Vastuhenkilö ja kuulustelija:

Professori, osastonylilääkäri Juhana Leppilahti,
juhana.leppilahti(at)ppshp.fi, juhana.leppilahti(at)oulu.fi

TAVOITTEET

Koulutusohjelman suorittanut:

- pystyy tarkkaan ja loogiseen potilaan kliiniseen tutkimiseen ja hallitsee alansa diagnostiset toimenpiteet
- osaa laatia ortopedisen ja traumatologisen potilaan tutkimus-, hoito- ja seurantasuunnitelmat sekä osaa valita oikeat konservatiiviset ja operatiiviset hoitomenetelmät
- osaa hoitaa nopeita ratkaisuja vaativat akuutit traumatologiset tapaukset
- osaa suorittaa itsenäisesti ja teknisesti oikein ortopedian ja traumatologian erikoisalaan kuuluvat toimenpiteet
- hallitsee ja osaa järjestää ortopedisen ja traumatologisen potilaan postoperatiivisen hoidon, kuntoutuksen ja seurannat
- pystyy yhteistyöhön muiden erikoisalojen lääkäreiden kanssa
- osaa analysoida ja seurata hoitotuloksia tieteellisin keinoin
- osaa potilashallintoon ja kustannusseurantaan liittyvät toimintaperiaatteet
- osaa suunnitella ja johtaa vuodeosaston, poliklinikan ja leikkausosastojen välistä yhteistyötä oman työyksikkönsä puitteissa

1. KÄYTÄNNÖN PALVELUN SUORITTAMINEN

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella

Terveyskeskuspalvelu 9 kk

Terveyskeskuspalvelun sisältö ja vaatimukset on kuvattu [terveyskeskuspalvelun lokikirjassa](#).

Oulun yliopiston koulutusterveyskeskukset löytyvät verkkosivulta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/elkoulutus>.

Valtakunnallinen luettelo kaikkien yliopistojen koulutusterveyskeskuksista on Tampereen yliopiston verkkosivulla: <http://www.uta.fi/med/ammattillinenjatkokoulutus/yleislaaketieteenerityiskoulutus/kaytannonohjeita.html>

Runkokoulutus (ks. kirurgialojen yhteinen runkokoulutus)

- 2 v 3 kk palvelua kirurgian (peruskirurgiassa) erikoisalan koulutusviroissa keskus- ja aluesairaaloissa. Koulutukseen tulee sisältyä päivystystoimintaa.

Runkokoulutus suoritetaan yliopistosairaalan ulkopuolella.

Eriytyvä koulutus

Kolme (3) vuotta palvelua pääsääntöisesti OYS:n ortopedian osastoilla, jota varten koulutettava hakee sairaalalääkärin tointa. Enintään 6 kk voidaan hyväksyä suoritettavaksi jossakin OYS:n vastualueen muussa sairaalassa. Ulkopuolisella sairaalalla on oltava voimassa oleva koulutussopimus Oulun yliopiston kanssa.

Erikoistumiskoulutuksessa on huolehdittava siitä, että koulutettava pääsee perehtymään kaikkiin ortopedian ja traumatologian suppeisiin aloihin. Koulutukseen kuuluu lisäksi 3 kk:n perehdyttämisjakso lasten ortopediaan ja käsikirurgiaan.

Koulutettavalle määrätään henkilökohtainen tutor, joka toimii tukihenkilönä ja seuraa koulutuksen toteutumisesta.

2. TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Toimipaikkakoulutus runko- ja eriytyvän koulutuksen aikana

- ohjaajien säännölliset kliiniset opetuskierrat osastoilla
- kirurgian klinikan yhteiset meetingit sekä röntgenmeetingit
- henkilökohtainen ohjattu potilastyöskentely ja toimenpiteiden suorittaminen
- henkilökohtainen ohjattu leikkaustoiminta
- avustaminen toimenpiteissä ja leikkauksissa
- osasto- ja polikliiniset potilaskonsultaatiot
- ortopedian yhteiset viikkomeetingit eriytyvän koulutuksen aikana
- koulutuksen loppuvaiheessa ortopedian takapäivystäjänä toimiminen
- senioriortopedien antama henkilökohtainen ohjaus tutkimustyössä

3. TEOREETTINEN KOULUTUS

Ortopedian erikoisalan koulutusta tulee suorittaa vähintään 80 tuntia.

Edelleen vaaditaan säteilysuojelukoulusta 0.5 opintopistettä (14 t). Säteilysuojelukoulutuksesta voi kysyä tarkemmin dosentti, sädehoidon ylifyysikko Juha Nikkinen (juha.nikkinen(at)ppshp.fi).

4. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutesaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi.

Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>.

5. ERIKOISTUVAN LÄÄKÄRIN OHJAUS JA ARVIOINTI

Koulutuksen aikana järjestetään koulutuksen vastuhenkilön koulutettavan välinen tulokeskustelu ja nimetään tutor. Koulutettavan ja kouluttajien on vuosittain tehtävä yhteisarvio koulutuksen edistymisestä. Tämän lisäksi koulutettavan on tehtävä vuosittainen itsearviointi koulutuksestaan.

Lokikirja

Koulutettavan on rekisteröitävä tekemänsä toimenpiteet lokikirjaan, johon on merkitty ne toimenpiteet, jotka on tehtävä itse, suoritettava avustajana tai tunnettava teoreettisesti. Lokikirjan lisäksi suositellaan käytettäväksi henkilökohtaista portfoliota. Koulutuksesta vastaavan on hyväksyttävä lokikirjan suoritukset ennen eriytyvään koulutukseen siirtymistä ja ennen kuin erikoislääkärin oikeutta anotaan.

6. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

PATOLOGIA

5 vuoden koulutusohjelma

Vastuhenkilö ja kuulustelija:

Professori Tuomo Karttunen, tuomo.karttunen(at)oulu.fi, puh. 02 9448 5949

TAVOITTEET

Koulutusohjelman suorittaneella tulee olla riittävät teoreettiset ja käytännön valmiudet, jotta hän kykenee itsenäisesti toimimaan alansa erikoislääkärin tehtävissä, ylläpitämään ammattitaitoansa ja kehittämään erikoisalaansa. Tämä edellyttää:

- kykyä tehdä itsenäisesti lääketieteellisiä kuolemansyyn selvityksiä
- kykyä tulkita itsenäisesti kudospäätteitä, toimenpiteen aikaisia pikanäytteitä ja irtosolunäytteitä sekä antaa tutkimuksista asianmukainen lausunto
- tavanomaisten patologian laboratoriotekniikoiden tuntemista ja kykyä ohjata patologian laboratorion toimintaa
- patologian alan diagnostisten erikoistekniikoiden (mm. immunologisten sekä solu- ja molekyylibiologisten tekniikoiden) käytännön sovellutusten tuntemista
- kykyä järjestää kliinispatologista konsultaatio- ja kokoustoimintaa
- patologian laatu-, diagnoosi- ja tiedonhallintajärjestelmien tuntemista
- alan tieteellisen ja ammatillisen kehityksen seuraamista

Lisäksi erikoistuvalla lääkäriltä edellytetään käytännön toiminnan kannalta riittäviä tietoja perusterveydenhuollon palvelujärjestelmistä, terveydenhuollon organisaatiosta, suunnittelusta, hallinnosta ja johtamisesta sekä terveydenhuollon etiikasta. Terveydenhuollon lainsäädäntö on tunnettava keskeisiltä osin.

1. KÄYTÄNNÖN PALVELUN SUORITTAMINEN

Kokonaiskoulutusaika on 5 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella (Tiedekunnan myöntämä poikkeuspäätös voimassa 31.12.2018 asti)

Terveyskeskuspalvelu 9 kk

Terveyskeskuspalvelun sisältö ja vaatimukset on kuvattu [terveyskeskuspalvelun lokikirjassa](#).

Oulun yliopiston koulutusterveyskeskukset löytyvät verkkosivulta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/elkoulutus>.

Valtakunnallinen luettelo kaikkien yliopistojen koulutusterveyskeskuksista on Tampereen yliopiston verkkosivulla: <http://www.uta.fi/med/amatillinenjatkokoulutus/yleislaaketieteenerityiskoulutus/kaytannonohjeita.html>

Runkokoulutus

Runkokoulutukseksi hyväksytään 6 kk toimimista patologian laitoksessa, sairaalan patologian osastolla tai muussa erikseen sovittavassa tehtävässä. Koulutusajasta voidaan enintään 9 kk järjestää yhteisesti runkokoulutuksena oikeuslääketieteeseen erikoistuvien kanssa.

Eriytyvä koulutus

3v 6 kk-3 v 9 kk palvelua patologian erikoisalalan koulutusvirassa.

Eriytyvästä koulutuksesta vähintään 2 vuotta tulee suorittaa yliopiston patologian laitoksessa tai yliopistollisen keskussairaalan patologian yksikön tehtävässä, johon liittyy yliopistosairaalan patologian osaston sivuvirka tai patologian yliopistollisen keskussairaalan patologian osaston sairaalalääkärin virassa.

Yliopistosairaalan ulkopuolinen koulutus suoritetaan keskussairaaloissa, joiden kanssa on tehty koulutussopimus.

Koulutusvirat

Oulun yliopisto, tohtorikoulutettavan/yliopisto-opettajan tehtäviä, joihin liittyy PPSHP:n patologian toimialueen sivuvirka.

Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri, Patologian toimialue, 4 sairaalalääkärin virkaa

Yliopistosairaalan ulkopuoliset koulutussopimukset on tehty seuraavien koulutuspaikkojen kanssa:

Lapin keskussairaala	2 vuotta
Länsi-Pohjan keskussairaala	2 vuotta
Kainuun keskussairaala	2 vuotta

2. TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Käytännön palvelun ja toimipaikkakoulutuksen tavoitteena on antaa koulutettavalle riittävät perustiedot ja taidot patologian eri osa-alueilta, jotta hän saavuttaisi kyvyn itsenäiseen työskentelyyn patologiaa. Säännöllisiä koulutustilaisuuksia järjestetään ainakin 37 viikkona vuodessa (=työviikot ajanjaksona syyskuu- toukokuu), 3 – 5 tuntia viikossa. Tähän opetukseen sisältyvät luennot, seminaarit ja demonstraatiot. Koulutettaville antavat henkilökohtaista työnohjausta koulutusyksikön erikoislääkärit.

3. TEOREETTINEN KOULUTUS

Patologian erikoisalalan teoreettista kurssimuotoista koulutusta tulee suorittaa vähintään 60 tuntia. Teoreettinen koulutus järjestetään yhteistyössä muiden tiedekuntien ja erikoislääkäriyhdistysten kanssa. Osallistumista alan kansainvälisiin kongresseihin rohkaistaan.

4. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutessaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi.

Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>.

5. ERIKOISTUVAN LÄÄKÄRIN OHJAUS JA ARVIOINTI

Koulutusohjelman vastuuhenkilö nimeää jokaiselle erikoistuvalla henkilökohtaiseksi ohjaajaksi (tuutoriksi) patologian erikoislääkärin. Erikoistuvalla laaditaan henkilökohtainen koulutussuunnitelma. Erikoistuvalla on lokikirja, jonka avulla seurataan opintojen etenemistä, kuten perehtymistä patologian erityisalueisiin, tekniikoihin ja teoreettista koulutusta.

Erikoistuvan suositellaan osallistuvan koko erikoistumiskoulutuksena ajan vuosittaiseen Europals-tenttiin (<http://www.eapcp.org/Europals/europals.htm>, <http://www.pathxl.com/europals/>). Europals on kaikille eurooppalaisille patologiaan erikoistuville tarkoitettu testi, jonka perusteella erikoistuva

saa käsityksen oman ammattitaitonsa kehittymisestä ja tasosta suhteessa muihin erikoistuviin ja valmiisiin erikoislääkäreihin. Suositeltavaa on, että erikoistuva kirjaa Europals-tentin tuloksensa lokikirjaansa.

6. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

PERINNÖLLISYYSLÄÄKETIEDE

5 vuoden koulutusohjelma

Vastuuhenkilö ja kuulustelija:

Dosentti Jukka Moilanen, puh: (08) 315 3073, jukka.moilanen(at)oulu.fi

TAVOITTEET

Koulutuksen tavoitteena on perehdyttää koulutettava perinnöllisyyslääketieteen tieteelliseen tietoon ja tiedonhankintaan ja antaa hänelle valmiudet perinnöllisyyslääketieteen erikoislääkärin tehtäviin, ammattitaidon ylläpitämiseen ja perinnöllisyyslääketieteen erikoisalan kehittämiseen sekä toimimiseen erikoislääkärinä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmässä. Koulutus antaa valmiudet hallita vaativia diagnostisia menetelmiä sekä suunnitella ja toteuttaa erikoisalan vaativa sairauksien ennaltaehkäisy ja hoito yksilö- ja väestötasolla. Lisäksi koulutettava perehtyy terveydenhuollon johtamiseen, hallintoon, suunnitteluun ja moniammatilliseen yhteistyöhön. Tätä varten koulutettavan tulee:

- osata ihmisen perimän rakenne ja perimän muutosten vaikutus sairauksien syntyyn
- hallita perinnöllisten sairauksien, synnynnäisten rakennepoikkeavuuksien ja oireyhtymien kliininen diagnostiikka ja siinä käytettävät menetelmät, kirjallisuus ja tietokannat sekä hoidon ja ennaltaehkäisyn suunnitteleminen
- hallita periytymistavat ja periytyvyyden arviointi sekä pystyä tekemään niiden edellyttämät sukuselvitykset ja tähän perustuen kyetä antamaan perinnöllisyysneuvontaa
- hallita genetiikan diagnostiset laboratoriomenetelmät (syto- ja molekyyli-genetiikka) siten, että osaa soveltaa niitä potilasdiagnostiikassa ja pystyy tarvittaessa toimimaan genetiikan laboratorion vastuulääkärinä
- tuntee sikiö- ja alkiodiagnostiikan menetelmät ja käytännöt Suomessa
- ymmärtää sairauteen ja sen periytyvyyteen liittyviä kysymyksiä potilaan, perheen ja suvun näkökulmasta, osatakseen auttaa ja tukea heitä ratkaisuihin
- tuntee alaa koskeva lainsäädäntö sekä perinnöllisyyslääketieteen keskeiset eettiset kysymykset ja periaatteet ja osata työssään toteuttaa näitä periaatteita
- osata toimia alan asiantuntijana moniammatillisessa yhteistyössä sekä muiden lääkäreiden, terveydenhuoltoalan henkilökunnan ja väestön koulutuksessa ja opastuksessa
- tuntee lääketieteellisen genetiikan tutkimuksen ajankohtainen tila ja pystyä tekemään alan tieteellistä tutkimusta.

1. KÄYTÄNNÖN PALVELUN SUORITTAMINEN

Terveyskeskuspalvelu 9 kk

Terveyskeskuspalvelun sisältö ja vaatimukset on kuvattu [terveyskeskuspalvelun lokikirjassa](#).

Oulun yliopiston koulutusterveyskeskukset löytyvät verkkosivulta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/elkoulutus>.

Valtakunnallinen luettelo kaikkien yliopistojen koulutusterveyskeskuksista on Tampereen yliopiston verkkosivulla: <http://www.uta.fi/med/amatillinenjatkokoulutus/yleislaaketieteenerityiskoulutus/kaytannonohjeita.html>

Erikoisalan koulutus

Perinnöllisyyslääketieteen koulutus sisältää kliinistä potilastyötä OYS:n perinnöllisyyslääketieteen klinikassa ja lääketieteelliseen genetiikkaan liittyvää laboratoriopalvelua genetiikan laboratoriossa.

Koulutus kestää 4 vuotta 3 kuukautta, josta 3-6 kuukautta on vapaavalintaista kliinistä palvelua esimerkiksi lastentautien, lastenneurologian, sisätautien, naistentautien ja synnytysten tai muilla erikoistumiskoulutusta tukevilla, koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa sovittavilla erikoisaloilla. Kliinistä palvelua Oulun yliopistollisen sairaalan perinnöllisyyslääketieteen klinikassa tulee olla vähintään 2 vuotta 9 kuukautta, johon tulee sisältyä riittävästi perehtymistä eri erikoisalojen geneettisiin sairauksiin sekä sikiödiagnostiikkaan. Erikoisalan koulutukseen sisältyy myös perehtyminen molekyyli- ja sytogenetiikkaan ja genomien kattaviin tutkimusmenetelmiin genetiikan laboratoriossa sekä niiden analytiikassa käytettävien menetelmien ja tietokantojen käyttöön (yleensä 8 - 12 kk). Osa-aikaisesti suoritettu palvelu hyväksytään kliiniseksi tai laboratoriokoulutukseksi henkilökohtaisen koulutussuunnitelman mukaan. Kliininen palvelu jonkin muun yliopistosairaalan perinnöllisyyslääketieteen yksikössä sekä kiinteästi lääketieteelliseen genetiikkaan liittyvä tieteellinen tutkimustyö voi koulutusohjelman vastuuhenkilön päätöksellä korvata korkeintaan 6 kk koulutuksesta. Hyväksyttävästä koulutuksesta on syytä neuvotella vastuuhenkilön kanssa.

2. TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Käytännön työtä täydentävät toimipaikkakoulutustilaisuudet ja säännölliset ohjatut potilaskokoukset, joiden tarkoituksena on toimia aktiivisina koulutustapahtumina ja syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 2-4 tuntia viikossa.

3. TEOREETTINEN KOULUTUS

Geneettisen tutkimuksen nopean kehityksen vuoksi teoreettisella koulutuksella on erityisen suuri merkitys perinnöllisyyslääketieteessä. Teoreettista kurssimuotoista koulutusta vaaditaan vähintään 100 tuntia ja sen tulee sisältää mahdollisimman paljon genetiikan laaja-alaisia jatkokoulutustapahtumia, joihin sisältyy genetiikan soveltamiseen ja kliiniseen käytäntöön liittyvää koulutusta. Suositeltavimpia koulutusmuotoja ovat jatkokoulutuskurssit sekä osallistuminen alan kansainvälisiin kongresseihin.

4. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutesaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi.

Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>.

5. ERIKOISTUVAN LÄÄKÄRIN OHJAUS JA ARVIOINTI

Kouluttajina voivat toimia alan opettajat ja erikoislääkärit kliinisen koulutusjakson osalta ja lisäksi sairaalageneetikot syto- ja molekyyli-genetiikan laboratoriokoulutuksen osalta.

Arvioinnin perustana on koulutettavalle tehty henkilökohtainen koulutussuunnitelma sekä kehityskeskustelut. Koulutustapahtumalle on pienessä yksikössä ominaista jatkuva koulutettavan ja opettajan välinen läheinen yhteistyö, mikä edesauttaa hyvän henkilökohtaisen kontaktin muodostumista.

Erikoistuvalla on lokikirja, johon kirjataan henkilökohtainen koulutussuunnitelma, kouluttajat ja ohjaajat, erikoistumiskoulutuksen yksityiskohtaiset tavoitteet ja niiden toteutuminen koulutuksen aikana, arvioinnit sekä suoritettu teoreettinen kurssimuotoinen koulutus.

6. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

PLASTIIKKAKIRURGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Vastuuhenkilö ja kuulustelija:

Dosentti Outi Kaarela, outi.kaarela(at)ppshp.fi, puh. 08 3152011 (vaihde)

Laadittu lyhentäen eurooppalaisista erikoislääkärien koulutusvaatimuksista (www.ebopras.org/ European Training requirements)

JOHDANTO

Plastiikkakirurgia on akuutteihin ja ei-akuutteihin tiloihin liittyvä erikoisala, joka hoitaa synnynnäisiä epämuodostumia tai vamma, sairauden, rappeuman tai ikääntymisen seurauksena syntyneitä tiloja kaikenikäisillä henkilöillä. Tavoitteena on toiminnan palauttaminen tai parantaminen sekä ulkonäön ja hyvinvoinnin normalisointi. Erikoisalan sisältö voi jonkin verran vaihdella maasta toiseen.

UEMS (Euroopan erikoislääkäriliitto) on järjestö, joka edustaa Euroopan kansallisia erikoislääkäriyhdistyksiä. UEMS pyrkii varmistamaan korkean koulutustason ja mahdollistamaan erikoislääkäreiden vapaan liikkumisen Euroopassa. Lääketieteellisen hoidon ja asiantuntijuuden laatu on riippuvainen lääkäreiden saamasta koulutuksesta. Koulutuspaikasta riippumatta erikoislääkäreillä pitää olla sama ydinosaaminen.

I KOULUTUSVAATIMUKSET KOULUTETTAVILLE

Koulutuksen sisältö ja oppimistulokset

Koulutettavilta vaadittava pätevyys

Erikoislääkärikoulutettavan on täytynyt saada lupa harjoittaa lääkärin ammattia Suomessa.

Eriytyvä koulutus tulee suorittaa plastiikkakirurgiaan erikoistuneessa koulutusohjelmassa. Plastiikkakirurgian eriytyvän koulutuksen aikana koulutettavan tulee hankkia riittävät teoreettiset tiedot, käytännön taidot ja yleinen ydinosaaminen voidakseen harjoittaa ammattia turvallisesti ja itsenäisesti.

Koulutusvaatimuksien tavoitteena on edesauttaa plastiikkakirurgista hoitoa tarvitsevia potilaita saamaan korkeatasoista hoitoa kaikkialla Suomessa (ja Euroopan unionin alueella) ja määritellä yllä lueteltujen aihealueiden perusvaatimukset, jotta erikoislääkärit voisivat työskennellä eri Euroopan maissa.

A. Teoreettinen ja B. Kliininen osaaminen ja C. Muu osaaminen

Perustiedot ja kliiniset tilat, joista erikoislääkärillä oletetaan olevan tietoa ovat:

-anatomia

-haavanparanemisen biologia ja sen häiriöt

-muut olennaiset tieteet kuten farmakologia, histologia, fysiologia, patologia

Alla on luettelo asioista, jotka plastiikkakirurgian erikoislääkärin tulisi hallita valmistuessaan:

- pystyy tarkkaan ja loogiseen potilaan kliiniseen tutkimiseen ja hallitsee alan diagnostiset menetelmät

- kykenee laatimaan plastiikkakirurgisen potilaan tutkimus-, hoito- ja seurantasuunnitelmat ja -informoimaan niistä potilasta, omaisia ja hoitohenkilökuntaa

- osaa valita oikeat konservatiiviset ja operatiiviset hoitomenetelmät
- osaa arvioida kirurgisiin toimenpiteisiin liittyvät hyödyt, komplikaatiot ja riskit
- hallitsee leikkausindikaatioiden ja leikkauskelpoisuuden arvioinnin
- hallitsee leikkausmenetelmän valinnan ja preoperatiivisen hoidon
- kykenee suoriutumaan itsenäisesti plastiikkakirurgiaan kuuluvasta elektiivisestä ja päivystysleikkaustoiminnasta
- hallitsee postoperatiivisen jälkihoidon, seurannan sekä potilaan kuntoutuksen
- hän osaa analysoida ja hyödyntää plastiikkakirurgian tutkimustuloksia niin, että kliininen käytäntö perustuu näyttöön, mikäli se on mahdollista
- pystyy yhteistyöhön muiden erikoisalojen lääkäreiden ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden kanssa
- hän pystyy olemaan moniammatillisen työryhmän tehokas jäsen ja johtaja
- kykenee osallistumaan oman alansa kehittämiseen ja suunnitteluun
- hän on valmis tulevaisuudessa toimimaan kliinisenä johtajana
- hän ymmärtää sen maan terveydenhuoltojärjestelmää/järjestelmiä, jossa hän saa koulutusta

Plastiikkakirurgian eriytyvän koulutuksen osat

Tiettyjen harvinaisten sairauksien hoidon kohdalla (kuten esimerkiksi halkiot, kraniofakiaalikirurgia, vaikeiden palovammojen hoito, sarkoomakirurgia, replantaatiot, vaikeat käsivammat ja vaativat mikrokirurgiset rekonstruktiot) erikoistuva ei saavuta valmiutta hoitaa näitä sairauksia itsenäisesti, vaan ainoastaan perehtyneisyyden hoitoperiaatteisiin. (Nämä jatkossa merkitään koodilla P=perehtyneisyys)

Jotta lääketieteellisen eriytyvän koulutuksen eurooppalaiset standardit täytetään, koulutettavan opinto-ohjelmaan tulee sisältyä suurin osa alla luetelluista asioista. Koulutettavan tulee dokumentoida todiste siitä lokikirjaan.

Esteettisen kirurgian koulutus ei ole riittävää julkisessa terveydenhuollossa. Erikoistuvalla tulee järjestää mahdollisuus hankkia koulutusta esteettisestä kirurgiasta alan kursseilla ja yksityisiltä plastiikkakirurgeilta.

I. Yleiset periaatteet ja toimenpiteet

- a. plastiikkakirurgian historia
- b. plastiikkakirurgiaan liittyvä perustiede
- c. kehon olennainen anatomia kuten ihon ja lihasten hermotus ja vaskulaariset territoriot
- d. plastiikkakirurgian peruseriaatteet ja -tekniikat
 - i. kudossiirto
 - ii. kielekeleikkaukset
 - iii. rasvanpoisto ja –siirto
 - iv. mikrokirurgia
 - v. kasvaimien hoito
 - vi. synnynnäisten epämuodostumien hoito
 - vii. endoskooppisten toimenpiteiden periaatteet

- viii. implanttien ja ekspanderien käyttö
- ix. paikallis- ja yleisanestesian periaatteet
- x. diagnostisten toimenpiteiden periaatteet, esim. kuvantaminen (esim. ultraääni, paksuneulabiopsia, CT-, magneetti- ja gammakuvaus) ja laboratoriokokeet

e. haavanhoidon periaatteet

- i. haavan paraneminen
- ii. haavan kirurginen puhdistus ja muut puhdistus menetelmät
- iii. haavansulku menetelmät
- iv. kroonisten haavojen hoito
- v. vakavien pehmytkudosinfektioiden hoito
- vi. komplikaatioiden hoito

f. tapaturmahoidon periaatteet

i. ATLS (Advanced trauma and life support)-tasoinen ensihoito

g. palovamman hoidon periaatteet

- i. palovamman ABLIS (Advanced Burn Life Support)-tasoinen ensihoito ja tehohoito
- ii. lämpö-, sähkö-, säteily- tai kemiallinen vamma
- iii. palovammojen kirurginen hoito
- iv. biomateriaalien ja kudosisviljelyn käyttö palovamman hoidossa
- v. palovamma-arpjen ja kuroumien hoito
- vi. paleltumavamman hoito

h. laserhoidon periaatteet

i. kudosteknologian periaatteet

II. Pää ja kaula

a. synnynnäiset

- i. huuli/suulakihalkio (P)
- ii. korvan epämuodostumat, esimerkiksi hörökorva, kuppikorva
- iii. mikrotia(P)
- iv. kraniofakiaaliset oireyhtymät (P)

b. traumaattiset

- i. pehmytkudosvammat
- ii. luupuutokset (P)

c. kasvaimet

- i. kasvaimen ja imusolmukkeiden hoito
- ii. rekonstruktio

d. muut

- i. silmäluomien ja kulmakarvojen korjaavat leikkaukset

ii. kasvohermoalvaus

- iii. ortognaattinen kirurgia (P)

iv. kasvojen transplantaatio (P)

III. Rintakehä ja rinta

a. synnynnäiset

- i. rintojen epämuodostumat, mukaan lukien Polandin syndrooma
- ii. tubulaariset rinnat
- iii. rinnan puuttuminen
- iv. kuopparinta (pectus excavatum) / harjurinta (pectus carinatum) (P)

b. traumaattiset / hankinnaiset

- i. rintakehän defektin korjaus
- ii. selän alueen kudospuutosten korjaus

c. neoplastiset

- i. hyvänlaatuisten rintamuutosten kirurginen hoito
- ii. rintasyövän hoito (rinnan osapoisto, mastektomiat vartijaimusolmuketoimenpiteet / kainalonalueen evakuaatiot)
- iii. onkoplastiset toimenpiteet
- iv. rinnan rekonstruktio menetelmät
- v. rintakehän rekonstruktio

d. muut

- i. hypertrofiset rinnat
- ii. gynekomastia

IV. Ylävartalo ja vatsa, sukupuolielimet

a. synnynnäiset

- i. hypospadia ja epispadia (P)
- ii. naisen ulkoisten sukuelinten poikkeavuudet (P)
- iii. selkärankahalkio (P)

b. traumaattiset / hankinnaiset

- i. vatsan alueen defektin ja jättityrien rekonstruktio
- ii. lantion, ristiluun ja pakaroiden alueen defektin rekonstruktio
- iii. sukuelinten defektin rekonstruktio (P)

c. postbariatrinen vartalokirurgia

d. neoplastiset

- i. ulkosynnytinten tai emättimen kasvainten hoidon periaatteet
- ii. peniksen kasvainten hoidon periaatteet
- iii. muiden pehmytkudoskasvainten hoidon periaatteet
- iv. peniksen rekonstruktio (P)

e. muut, esim.

- i. sukupuolenkorjaus (P)
- i. Peyronien tauti (P)

V. Yläraajat (käsi mukaan lukien)

a. synnynnäiset

- i. syndaktylia
- ii polydaktylia (P)
- iii makrodaktylia (P)
- iv. muut

b. traumaattiset

- i. jänne
- ii. luu
- iii. nivelet ja nivelsiteet
- iv. pehmytkudos
- v. ääreishermosto
- vi. brakiaalipleksus (P)
- vii. funktionaalisten lihasten ja jänteiden siirrot (P)
- viii. amputaatio
- ix. replantaatio (P)
- x. käden transplantaatio (P)
- xi. peukalon ja muiden sormien rekonstruktio (P)
- xii. lihasaitio-oireyhtymä

c. neoplastiset

- i. luu (P)
- ii. pehmytkudos

d. hankinnaiset / degeneroivat

- i. Dupuytrenin tauti
- ii. nivelreuma (P)
- iii. nivelrikko (P)
- iv. ranteen instabiliteetti (P)
- v. tähystysleikkaus (P)

e. muut

- i. infektio
- ii. lymfödeema

VI. Alaraajat

a. synnynnäiset

- i. syndaktylia
- ii. amnionkurouma (P)
- iii. muut

b. traumaattiset / hankinnaiset

- i. pehmytkudos
- ii. luun rekonstruktio
- iii. hermo
- iv. lymfödeema

c. neoplastiset

- i. luu (P)
- ii. pehmytkudos

VII.Iho ja sen apuelimet

a. synnynnäiset

- i. suonimuutokset
 - 1.veri- ja imusuonten epämuodostumat
 - 2.hemangioomat

b. traumaattiset / hankinnaiset

- i. akuutit ja krooniset haavat
- ii. hypertrofiset arvet ja keloidit

c. neoplastiset

- i. hyvänlaatuiset ihokasvaimet
- ii. pahanlaatuiset ihokasvaimet
- iii. imusolmukkeiden kirurgia (vartijaimusolmukebiopsiat ja imusolmukkeiden poistot; kaula, kainalo, nivusalue, iliakaalialue ja imurauhassierteet(P))

VIII. Esteettinen kirurgia

a. pää ja kaula

- i. injektiohoidot, esim. täytteet, botulinum-toksiini
- ii. laserhoito(P)
- iii. silmäluomien leikkaukset
- iv. kasvojen/kaulan kohotus
- v. kulmakarvojen/otsan kohotus
- vi. rhinoplastia(P)
- vii. hörökorvaleikkaus
- viii.kaljuuntumisen hoito,esim. hiustensiirto (P)
- ix. kasvojen muotoilu (P)
 - 1. implantit
 - 2. rasvanpoisto ja rasvansiirto
 - 3. genioplastia

b. yläraajat

- i. rasvaimu
- ii. olkavarsien ihon kiristys

c. rinnat

- i. rintojen suurentaminen
- ii. rintojen kohotus
- iii. sisään vetäytyneiden nännien korjaus

d. vatsa

- i. rasvaimu
- ii. vatsanpeitteiden korjaus (abdominoplastia)
- iii. alavartalon kohotus

e. alaraajat

- i. rasvaimu
- ii. reisien ihon kiristys
- iii. pakaroiden kohotus
- iv. implantit (P)

f. esteettinen postbariatrinen vartalonmuotoilukirurgia

A. Teoreettinen osaaminen

1) Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 2–5 tuntia viikossa.

2) Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

Teoreettinen koulutus on vähintään 180 t (60t/v) ja tapahtuu Suomessa sekä ulkomailla. Erikoistuva osallistuu ja valmistaa kirjallisen yhteenvedon (vähintään neljä) kouluttajan määräämästä aiheesta plastiikkakirurgian viikoittaisessa aamukokouksessa (30 t/v). Myös muiden erikoisalojen klinikkakokouksia voidaan hyväksyä plastiikkakirurgian koulutukseen.

Erikoistuvan tulee osallistua mikrokirurgian peruskurssiin.

Erikoistuvan tulee olla osallistunut vähintään neljään Pohjoismaiseen plastiikkakirurgian jatkokoulutukseen (30 t/jokainen), joiden aiheet ovat seuraavat:

- Ihonsiirto ja haavan hoito (Transplantation och såråkning)
- Kasvainkirurgia (Onkologi)
- Traumatologia (Traumatologi)
- Synnynnäisten epämuodostumien hoito (Kongenitala missbildningar)
- Esteettinen kirurgia (Estetisk kirurgi)

Pohjoismaisen kurssin voi korvata muulla vastaavalla koulutuksella.

Erikoistuvan tulee osallistua vähintään yhteen kansalliseen / kansainväliseen kongressiin plastiikkakirurgian, halkio- tai kraniofakiaalikirurgian, palovammahoidon tai esteettisen kirurgian, mikrokirurgian alalta.

3) Tieteellinen/tutkimustyö

Plastiikkakirurgiksi erikoistuvan tulisi olla koulutusjakson aikana mukana vähintään yhdessä kliinissä tai kokeellisessa tutkimustyössä, millä tahansa lääketieteen alalla.

4) Johtamiskoulutus

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutessaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi. Lisätietoja johtamiskoulutuksesta:

<http://www oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>.

B. Käytännöllinen ja kliininen osaaminen

Jokapäiväisessä kliinisessä työssä pitää koulutusnäkökohdat ottaa huomioon ja koulutettavalla täytyy olla mahdollisuus kokeneemman lääkärin ohjaukseen. Koulutusjakson tulisi muodostaa yhtenäinen kokonaisuus. Jos koulutusta joudutaan toteuttamaan osa-aikaisesti, koulutuksen sisällöstä ja opiskelun edistymisestä on oltava selkeä dokumentaatio. Kouluttajien tulee varmistaa, että koulutettava pystyy itsenäisesti suorittamaan vaadittavat toimenpiteet.

Plastiikkakirurgian eriytyvä koulutus on alan laajuuteen nähden lyhyt, joten koko koulutusaika tulee käyttää erikoisalalan kannalta keskeisten tietojen ja taitojen hankkimiseen.

C. Muu osaaminen

Koulutettavan hankkima muu osaaminen (kuten päivystyksestä, osastotyöstä ja hallinnollisista tehtävistä suoriutuminen) on tärkeää ja tulee dokumentoida. Koulutettavaa kannustetaan tieteelliseen työhön ja osallistumaan kansainvälisiin/kansallisiin kokouksiin.

On olennaista, että vastuu potilaiden hoitamisesta sekä hätä- että rutiinitilanteissa on osa koulutettavien koulutusta. Koulutettavan tulee olla mukana sekä uusien että seurannassa ja sairaalassa olevien potilaiden hoidossa.

Säännöllisiä monialaisia kokouksia pidetään potilaiden optimaalisen hoidon varmistamiseksi, ja sellaisiin kokouksiin osallistuvat sekä lääkärit että muu hoitohenkilökunta. Keskuksen ulkopuolella tehdään yhteistyötä muiden kliinisten ryhmien kanssa; sellaisia erikoisaloja ovat esim. kuntoutuslääketiede, ortopedia, pediatria, suu- ja leukakirurgia, korva-, nenä- ja kurkkutaudit, gynekologia ja urologia, anesthesiologia, tehohoito ja dermatologia.

Plastiikkakirurgian erikoislääkärin tulee pystyä itsenäiseen kliiniseen työhön. Hänen tulee noudattaa hyviä eettisiä ja ammatillisia toimintatapoja.

II KOULUTUSOHJELMAN RAKENNE

Plastiikkakirurgian koulutusohjelman kokonaispituus on kuusi vuotta, josta vähintään puolet, terveyskeskuspalvelu mukaan lukien, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Erikoistumiskoulutuksen suorittamista koskevat säännöt on koottu pysyväismääräyksiin. Erikoistuvan tulee tutustua pysyväismääräyksiin, jotka löytyvät opinto-oppaan alusta.

Erikoislääkäriksi valmistuminen edellyttää että vaaditut koulutuspalvelut ja erikoislääkärikuulustelu on hyväksytysti suoritettu.

Terveyskeskuspalvelu 9 kk

Terveyskeskuspalvelun sisältö ja vaatimukset on kuvattu [terveyskeskuspalvelun lokikirjassa](#).

Oulun yliopiston koulutusterveyskeskukset löytyvät verkkosivulta: <http://www oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/elkoulutus>.

Valtakunnallinen luettelo kaikkien yliopistojen koulutusterveyskeskuksista on Tampereen yliopiston verkkosivulla: <http://www.uta.fi/med/ammatillinenjatkokoulutus/yleislaaketieteenerityiskoulutus/kaytannonohjeita.html>

Runkokoulutus (2 v 3 kk)

Runkokoulutus on sovittu samansisältöiseksi kaikilla kirurgian erikoistumisaloilla. Ks. kirurgian alojen runkokoulutus.

Peruskirurgian käytännön koulutusta annetaan kaikilla kirurgian yhdeksällä erikoisalalla. Koulutukseen tulee sisältyä päivystystoimintaa. Plastiikkakirurgian vaatimukset peruskirurgian jaksolla ovat seuraavat:

Akuutin haavan hoito
 Pehmytkudostraumatologia
 Kasvovammojen ja monikudosvammojen ensihoito
 Palovammapotilaan ensihoito
 Kroonisen haavan hoito (säärihaavat, diabeettinen haava, painehaava) Ihokasvainten ja pienten pehmytkudoskasvainten hoito
 Rintarauhasenkirurgian perusteet
 Imusolmukeleikkausten ja vartijasolmukkeiden perusteet
 Pienen palovamman leikkaushoito
 Haavan sulun ja kielekkeiden perusteet
 Ihonsiirto

Eriytyvä koulutus (3 v)

Plastiikkakirurgian koulutus suoritetaan peruskirurgian koulutuksen jälkeen yliopistosairaaloissa, pääasiassa Suomessa. Koulutus tulisi tapahtua plastiikkakirurgian erikoisan koulutusvirassa. Kaikissa Suomen lääketieteellisissä tiedekunnissa on plastiikkakirurgian koulutusohjelma. Osa Suomessa tehtävästä plastiikkakirurgiasta on keskitetty tapahtuvaksi ainoastaan Helsingin yliopistollisessa sairaalassa (halkiokirurgia, kraniofakialikirurgia, transseksuaalikirurgia ja laajojen palovammojen hoito). Tästä syystä edellytetään, että 3-6 kk:n jakso erikoistumisesta suoritetaan Helsingissä tai muussa vastaavanlaisessa yksikössä.

3 kk plastiikkakirurgian koulutuksesta voi suorittaa käsi-, verisuoni-, tai lastenkirurgian alalla, suuleukakirurgiassa tai korvatautien klinikassa. Vastuuhenkilön päätöksellä osan koulutuksesta voi suorittaa muulla operatiivisella alalla.

Koulutuksen vastuuhenkilö vastaa koulutuksesta. Kaikki erikoislääkärit osallistuvat koulutukseen ja he toimivat tutoreina. On suositeltavaa, että yhdellä tutorilla (koulutukseen osallistuvilla lääkäreillä) on kerrallaan korkeintaan yksi koulutettava (1:1).

Koulutuksen aikaiset suoritukset tulee olla kirjattu lokikirjaan.

Koulutuksen opinto-ohjelma

Opinto-ohjelman tulee olla tarpeeksi joustava, jotta se sallii yksittäisen koulutettavan henkilökohtaisen kehittymisen. Koulutuksen tavoitteet on luoteltu kohdassa koulutuksen sisältö ja oppimistulokset/ teoreettinen ja kliininen osaaminen sekä plastiikkakirurgian eriytyvän koulutuksen osa-alueet.

OPPIMISPROSESSIN SEURANTA JA ARVIOINNIN VÄLINEET / TUKI JA ARVIOINTI

Koulutettavan kliinistä työtä valvoo kouluttaja. Oppimisen seuraamista varten ylläpidetään lokikirjaa, joka noudattaa eurooppalaisia vaatimuksia (EBOPRAS). Koulutuksen vastuuhenkilö arvioi koulutuksen edistymistä muiden kouluttajien kanssa.

Hän vastaa siitä, että koulutettava saa säännöllistä palautetta ja ohjausta työhönsä. Koulutettava tapaa koulutuksen vastuuhenkilön säännöllisesti, yleensä kerran puolessa vuodessa, jotta he voivat arvioida koulutuksen edistymistä ja tarkastaa lokikirjan suoritteet. Arvioinnin tarkoitus on antaa rakentava palaute ja suunnitella koulutusta eteenpäin.

Edellä mainittujen keskustelujen ja lokikirjan lisäksi tärkeän osan koulutuksessa muodostavat kouluttajan ja erikoistuvan väliset leikkausten suunnittelutapahtumat sekä yhteiset leikkaukset.

Lokikirja jakautuu eurooppalaisen käytännön mukaan toimenpiteisiin, jotka a) erikoistuva on leikannut itsenäisesti, (S) b) on ollut avustajana (A) tai leikannut kouluttajan ohjauksessa (SA) tai on c) nähnyt tai tuntee teoreettisesti (P).

Tutor:

Kullakin erikoistuvalla on henkilökohtainen ohjaaja, erikoislääkäri, jonka vastuukouluttaja nimeää koulutettavan suostumuksen mukaisesti.

VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

Valtakunnallinen kuulustelu voidaan korvata hyväksytyllä suorituksella EBOPRASin kansainvälisessä tentissä, josta tarkemmat tiedot www.ebopras.org

Suullinen kuulustelu

Suulliseen kuulusteluun voi osallistua läpäistyään kirjallisen osion. Kuulustelu pidetään kahden kauden kuluessa kirjallisen tentin jälkeen.

PSYKIATRIA

6 vuoden koulutusohjelma

Vastuhenkilö ja kuulustelija:

Professori Juha Veijola, juha.veijola(at)oulu.fi, puh. 040 523 7413

TAVOITTEET

Psykiatrian erikoislääkärikoulutuksen tavoitteena on antaa valmiudet toimia itsenäisenä erikoislääkärinä ja psykiatrian yksikön vastuulääkärinä. Erikoislääkärin tutkinnon suoritettuaan lääkäri kykenee tekemään itsenäisiä päätöksiä ja toimenpiteitä, suorittamaan potilailleen psykiatrisen tutkimuksen ja järjestämään tarvittavan monipuolisen arvion mielenterveyshäiriöitä epäiltäessä, sekä keräämään sairauden määrittelyä ja hoitoa varten tarvittavia tietoja eri lähteistä. Hän kykenee diagnosoimaan psykiatriset häiriöt, päihdehäiriöt, laatimaan hoito- ja kuntoutussuunnitelman, hoitamaan ja konsulttoimaan sekä seuraamaan oman erikoisalansa tieteellistä ja hoitomenetelmien kehitystä ja pitämään yllä klinisiä taitojaan. Hän huomioi vallitsevan lainsäädännön (mm Mielenterveyslaki, Laki potilaan asemasta ja oikeuksista, Terveystieteidenlaki, Lastensuojelulaki). Hän osaa tehdä yhteistyötä potilaan, läheisten ja ammattilaisten verkostojen kanssa.

1. KÄYTÄNNÖN PALVELUN SUORITTAMINEN

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella. Koulutusta voi suorittaa myös yliopiston kanssa koulutus sopimuksen tehneissä koulutuspaikoissa erikseen etukäteen sovitusti. Tällä hetkellä yliopistolla on sopimus kahdesta yliopistosairaalan ulkopuolisesta professuurista, joista toinen Lapin sairaanhoitopiirissä ja toinen useiden kuntayhtymien muodostamalla muulla OYS ERVA alueella.

Terveyskeskuspalvelu 9 kk

Terveyskeskuspalvelun sisältö ja vaatimukset on kuvattu [terveyskeskuspalvelun lokikirjassa](#).

Oulun yliopiston koulutusterveyskeskukset löytyvät verkkosivulta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/elkoulutus>.

Valtakunnallinen luettelo kaikkien yliopistojen koulutusterveyskeskuksista on Tampereen yliopiston verkkosivulla: <http://www.uta.fi/med/ammatillinenjatkokoulutus/yleislaaketieteenerityiskoulutus/kaytannonohjeita.html>

Runkokoulutus (1 v 3 kk)

Runkokoulutuksen käsittää palvelua psykiatrisessa avohoitoyksikössä tai sairaalassa vähintään 12 kk. Muu palvelu (3 kk) on valinnaista psykiatrian alan palvelua (esim. lastenpsykiatrian, nuorisopsykiatrian tai oikeuspsykiatrian erikoisalalla tai vanhuspsykiatrialla (joka on yliopiston lisäkoulutusohjelma).

Runkokoulutus suoritetaan pääsääntöisesti yliopistoklinikoiden ulkopuolella tiedekunnan hyväksymissä koulutuspaikoissa.

Eriytyvä koulutus

Eriytyvä koulutus koostuu 3 v 6 kk palvelusta psykiatrian erikoisalalla ja 6 kk täydentävästä koulutuksesta, joka voidaan suorittaa valinnaisesti nuorisopsykiatrian, lastenpsykiatrian tai oikeuspsykiatrian erikoisaloilla, tai työterveyshuollon, yleislääketieteen, sisätautien tai neurologian erikoisalalla, tai muilla kliiniseen psykiatriaan läheisesti liittyvillä aloilla kouluttajan harkinnan mukaan. Tämän lisäksi eriytyvää koulutusta voidaan hyväksyä kouluttajan harkinnan mukaan 6 kk nuorisopsykiatrian, lastenpsykiatrian, tai oikeuspsykiatrian erikoisaloilla.

Eriytyvästä palvelusta yliopistosairaalassa suoritettavaa palvelua tulee olla vähintään 2 vuotta, ellei erillisellä koulutussopimuksella ole toisin sovittu. Muu palvelu voidaan suorittaa tiedekunnan hyväksymissä, korkeatasoisissa koulutuspaikoissa.

Palvelun pitää sisältää päivystystä yhteensä ainakin 2 vuotta runko- ja eriytyvän koulutuksen aikana. Koulutuksesta voidaan enintään 6-12 kuukautta korvata alan kliinisenä tutkijana.

Psykiatrian erikoislääkärin palveluvaatimukset

Runko- ja eriytyvän koulutuksen pitää yhdessä sisältää seuraavat vähimmäispalvelut:

- 12 kk palvelua akuutti-psykiatrisessa yksikössä
- 12 kk palvelua psykiatrisessa avohoidossa
- 6 kk palvelua yleissairaalapsykiatrisessa yksikössä
- 6 kk palvelua päihdehoitoa tarjoavassa yksikössä

Koulutuspaikat ja -virat

Tiedekunta määrää koulutuksen vastuuhenkilöt ja kouluttajat. Koulutuksen vastuuhenkilön esityksestä tiedekunta hyväksyy erikoistumiskoulutusta antavat koulutuspaikat, niiden koulutusohjelmat ja niiden pääkouluttajat (ylilääkäri). Näiden kanssa tehdään koulutussopimukset. Koulutuksen vastuuhenkilö hyväksyy koulutuspaikan lähikouluttajat ja mentorit (alan erikoislääkäri).

Yliopistoklinikat antavat pääasiassa eriytyvää koulutusta ja vastaavat erikoisalakohtaisen koulutuksen koordinoinnista.

Tiedekunnassa toimivat Lapin sairaanhoitopiirin ja ERVA alueen professorien koulutuksesta on voimassa erilliset sopimukset, joissa määritellään hyväksyttävä koulutus. Lapin sairaanhoitopiirissä voidaan suorittaa koko erikoislääkärikoulutus (suositus 6 kuukauden yliopistosairaalajaksosta) ja ERVA-alueella pääosa (lukuun ottamatta 6-9 kuukauden yliopistosairaalajaksosta).

2. TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Pääsääntöisesti koulutukseen ja opiskeluun tulee olla aikaa 20 % erikoistuvan työajasta.

Runkokoulutus

Runkokoulutusvaiheessa toimipaikkakoulutus koostuu mm. kliinisistä kierroista, lähikouluttajan antamasta henkilökohtaisesta ohjauksesta ja bedside-opetuksesta, toimipaikalla pidettävistä luennoista, seminaareista sekä työnohjauksesta. Koulutettava osallistuu lisäksi (tarvittaessa videon välityksellä) erikoistuvien tiistai- ja psykiatrian keskiviikkomeeting –koulutuksiin (<https://www.ppshep.fi/>; OYS, psykiatria).

Runkokoulutuksen tavoitteena on antaa koulutettavalle perustiedot psykiatrisista häiriöistä, psykiatristen potilaiden tutkimisesta, häiriöiden diagnosoinnista, hoitoindikaatioista, psykiatrisista hoitomenetelmistä ja niiden toteuttamisesta. Koulutettava saa myös valmiudet akuutti- ja kriisipotilaiden hoitoon, psykiatrian päivystämiseen ja toimimiseen psykiatrisissa työryhmissä.

Kliininen ohjaus käsittää päivittäisen erikoislääkäriesimiehen (lähiohjaaja) antaman ohjauksen sekä viikoittaiset tapaamiset.

Koulutus sisältää psykiatrisen diagnostiikkakoulutuksen ja lähikouluttajan toteuttaman vuorovaikutustaitojen säännöllisen arvioinnin.

Runkokoulutuksen aikana koulutettava osallistuu työyksikkönsä työnohjaukseen ja erikoistuville lääkäreille järjestettyyn työnohjaukseen.

Eriytyvä koulutus

Eriytyvän vaiheen toimipaikkakoulutus käsittää psykiatrian keskeiset teoriat, arviointi-, hoito- ja kuntoutusmenetelmät, psykiatrisen hoitojärjestelmän, lainsäädännön ja tieteellisen tutkimuksen. Koulutettava osallistuu (tarvittaessa videon välityksellä) erikoistuvien tiistaimeeting- ja psykiatrian keski- viikkomeeting -koulutuksiin sekä mahdollisiin muihin toimipaikkakoulutuksiin (esim. OYS:ssa erikoistuva osallistuu perjantai-aamujen psykiatrimeeingiin, ERVA-alueella erikoistuvien seminaariin ja Lapin sairaanhoitopiirissä shp:n sisäisiin koulutuksiin). Lähikouluttajan säännöllinen kliininen ohjaus ja vuorovaikutustaitojen arviointi jatkuu koko eriytyvän vaiheen.

Jokaisen koulutettavan on vastuuhenkilön kanssa sovitulla tavalla syvennettävä osaamistaan psykiatrian alalla (esim. vähintään 3 esitelmää koulutustilaisuudessa).

Koulutuksen aikana on mahdollisuus hakeutua psykoterapeuttikoulutukseen, joka johtaa Valviran hyväksymään psykoterapeutin ammattinimikepätevyyteen. Psykoterapeuttikoulutus on yliopistolain (558/2009) määrittämän yliopistojen perustehtävän mukaista aikuiskoulutusta. Se järjestetään täydennyskoulutuksena. Nykyisin psykoterapeuttikoulutuksen järjestämisvastuu on yliopistoilla (Valtioneuvoston asetus Terveystieteiden tutkimusalan ammattihenkilöistä annetun asetuksen muuttamisesta A1120/2010; voimaan 31.12.2011; ja Asetus terveydenhuollon ammattihenkilöistä; www.finlex.fi; ajantasainen lainsäädäntö)

3. TEOREETTINEN KOULUTUS

Koulutettava osallistuu (tarvittaessa videon välityksellä) erikoistuvien tiistaimeeting- ja psykiatrian keski- viikkomeeting –koulutuksiin (<https://www.ppshp.fi>; OYS, psykiatria).

Tämän lisäksi psykiatrian erikoisalan koulutukseksi hyväksyttävää kurssimuotoista koulutusta vaaditaan vähintään 60 tuntia, joista tulee esittää todistukset.

4. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutessaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi.

Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>.

5. ERIKOISTUVAN LÄÄKÄRIN OHJAUS JA ARVIOINTI

Henkilökohtainen koulutussuunnitelma

Erikoistumiskoulutuksen vastuuhenkilön johdolla koulutettavalle laaditaan *henkilökohtainen koulutussuunnitelma*. Koulutussuunnitelman toteutumista seurataan lokikirjan avulla. Koulutussuunnitelman sisältöä tarkistetaan koulutuksen vastuuhenkilön kanssa kerran vuodessa tapahtuvissa kehityskeskusteluissa. Koulutussuunnitelma tarkistetaan aina, kun koulutettava vaihtaa palveluyksikköä ja päivitetystä koulutussuunnitelmasta lähetetään raportti erikoistumiskoulutuksen vastuuhenkilölle.

Koulutettavalla on käytössä heti koulutuksen alusta *lokikirja*, jolla seurataan koulutuksen edistymistä. Lokikirjaan merkitään yleiskoulutuksen ja runkokoulutuksen palvelut, toimipaikkakoulutuksen eri

osa-alueet, kurssimuotoinen teoreettinen koulutus, menetelmäkoulutukset, muistiot kehityskeskusteluista, arviointipalautteet sekä erikoisalakohdainen kuulustelu. Lähikouluttaja hyväksyy koulutusaikeiset merkinnät palveluista ja toimipaikkakoulutuksesta ja tekee niistä merkinnät koulutettavan lokikirjaan. Koulutettava voi halutessaan esittää oman näkemyksensä lokikirjaan.

Jokaiselle koulutettavalle osoitetaan yksikkökohtainen lähikouluttaja, jonka kanssa määritellään *yksikkökohtaiset oppimistavoitteet*. Oppimistavoitteiden saavuttamista arvioidaan yhdessä lähikouluttajan kanssa toistuvasti palvelun aikana, kuitenkin vähintään kaksi kertaa vuodessa sekä aina toimipaikkaa vaihdettaessa.

Erikoistuva hankkii runkokoulutusvaiheen aikana mentorin (kokeneempi psykiatrian erikoislääkäri) erikoislääkärikoulutuksen ajaksi.

Erikoistumiskoulutukseen liittyvä arviointi

Koulutettavan oppimistavoitteiden saavuttamista sekä kliinisten taitojen osaamista arvioidaan 1-2 kertaa vuodessa. Arvioinnissa suositellaan käytettäväksi strukturoitua vastaanottotilanteen arviointikaavaketta (mini-CEX). Lähikouluttaja keskustelee arvioinnista koulutettavan kanssa ja antaa koulutettavalle palautteen.

Koulutettava osallistuu koulutuksen aikana oman oppimisensa ja koulutuksen toimivuuden kehittämiseen ja arviointiin. Erikoistumiskoulutuksen vastuuhenkilö kerää koulutuksesta erikoistuvilta palautteen vuosittain.

Koulutuspaikkojen arviointi

1. Koulutuspaikalla tulee olla tiedekunnan hyväksymä vastuukouluttaja, lähikouluttajia (psykiatrian erikoislääkäreitä) ja koulutusohjelma. Runkokoulutuksen ja eriytyvän koulutuksen kouluttajat, koulutusyksiköt ja koulutusohjelmat hyväksytään erikseen.

2. Arviointiryhmä, johon kuuluvat koulutuksen vastuuhenkilö, yksi muu kouluttaja ja yksi koulutettava arvioivat koulutuspaikan vähintään 5 vuoden välein ja aina kun koulutuspaikan pääkouluttaja vaihtuu tai koulutuspaikan organisaatio muuttuu tai kun koulutettava pyytää arviota.

Koulutuspaikalle voidaan suorittaa tarkastuskäynti. Tarkastuskäyntiryhmään kuuluvat erikoistumiskoulutuksesta vastaava henkilö (professori), muu kouluttaja (psykiatrian erikoislääkäri) sekä koulutettava.

6. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

RADIOLOGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Vastuuhenkilö ja kuulustelija:

Professori Osmo Tervonen, puh. (08) 315 3270, osmo.tervonen(at)oulu.fi

TAVOITTEET

Radiologit työskentelevät oman erikoisalansa spesialisteina, diagnostikkoina ja hoitotoimenpiteitä suorittavina lääkäreinä sekä erikois- että yleissairaanhoidon, kunnallisen ja yksityisen sairaanhoidon piirissä. Radiologin on hallittava diagnostiseen säteilynkäyttöön liittyvä lainsäädäntö, siihen liittyvät riskitekijät ja säteilyn asianmukainen diagnostinen käyttö. Lain mukaan jokaisella radiologisella yksiköllä tulee olla tutkinnon suorittanut säteilytyöstä vastaava johtaja, jona radiologit useimmissa yksiköissä toimivat. Radiologia on varsin tekninen spesialiteetti, jonka toiminta on riippuvaista erilaisia fysikaalisia menetelmiä hyväkseen käyttävien laitteiden ja instrumenttien käytön hallinnasta. Kyseisten, usein varsin kalliiden ja nopeasti kehittyvien laitteiden tuntemus ja hankinnan valmistelu on usein radiologin vastuulla. Radiologilta edellytetään varsin perusteellista perehtymistä palvelemissa yksiköiden kliiniseen lääketieteeseen, hoitotapoihin ja niistä mahdollisesti aiheutuviin komplikaatioihin. Radiologin suorittamalla toimenpiteillä voidaan korvata monissa tilanteissa invasiivisempaa toimintaa. Toimenpideradiologian indikaatioiden, rajoitusten, komplikaatiomahdollisuuksien ja teknisten taitojen hallinta on välttämätön. Diagnostisen informaation siirto kliinisen yksikön käyttöön ja toimivien kommunikaatiokanavien rakentaminen palvelujen käyttäjiin on keskeinen radiologian toimintatapa. Radiologia on nopeasti kehittyvä ala, uutuudet on omaksuttava ja tuotava palvelujen käyttäjäkunnan tietoon ja käyttöön. Vireä ajan tasalla pysyminen on radiologille ensiarvoisen tärkeää.

Koulutuksen tavoitteena on antaa valmiudet suoriutua tulevan työn lääketieteellisestä, teknisestä, hallinnollisesta, kommunikatiivisesta, sädeturvallisuus- ja koulutuksellisesta osuudesta. Koulutuksen läpäistyään radiologin tulee kyetä toimimaan itsenäisesti kliinisenä radiologina ja kyetä ylläpitämään alansa tietotaitoa ajantasaisena. Koulutuksen tulee antaa riittävät valmiudet toimia keskussairaala-tasoisien sairaalan radiologisen yksikön sekä tulosvastuullisena että säteilytyöstä vastaavana johtajana. Tulostavasti johtajan toimenkuvaan kuuluu vastuu laitehankinnoista, henkilöstön hallinnosta ja jatkokoulutuksesta ja yksikön osaamisen ajan tasalla pitämisestä.

Radiologin tulee hallita käytännön radiologia kolmitasoisesti:

- Tason A osiot on kyettävä itsenäisesti tekemään ja täysin hallitsemaan.
- Taso B edellyttää perehtyneisyyttä ja hyvää hallintaa.
- Tasossa C edellytetään perehtyneisyyttä vähintään teoriassa.

KOULUTUKSEN SISÄLTÖ

Koulutettava opiskelee käytännön radiologiaa siinä laajuudessa kuin klinikalta jaettavissa ohjeissa edellytetään. Käytännön koulutus annetaan sekä yliopisto- että koulutus sopimuksessa määritetyssä laajuudessa yliopiston ulkopuolisessa koulutuspaikassa.

1. KÄYTÄNNÖN PALVELUN SUORITTAMINEN

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella

Terveyskeskuspalvelu 9 kk

Terveyskeskuspalvelun sisältö ja vaatimukset on kuvattu [terveyskeskuspalvelun lokikirjassa](#).

Oulun yliopiston koulutusterveyskeskukset löytyvät verkkosivulta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/elkoulutus>.

Valtakunnallinen luettelo kaikkien yliopistojen koulutusterveyskeskuksista on Tampereen yliopiston verkkosivulla: <http://www.uta.fi/med/ammattillinenjatkokoulutus/yleislaaketieteenerityiskoulutus/kaytannonohjeita.html>

Täydentävä koulutus

Kolme kuukautta (3 kk) sisältäen sairaalapalvelua jollakin seuraavista erikoisaloista: sisätaudit, kirurgian alat, lastentaudit, neuroalat, naistentaudit ja synnytykset, syöpätaudit, keuhkosairaudet ja allergologia, patologia, anestesiologia, fysiatria, isotooppitutkimukset sekä ja korva-, nenä- ja kurkkutaudit. Harkinnan mukaan voidaan hyväksyä myös jokin muu erikoisalan palvelu.

Erikoisalan koulutus

Viisi vuotta (5 v) palvelua radiologian erikoisalan koulutusviroissa. Koulutukseen tulee sisältyä palvelua yliopistosairaalassa pääsääntöisesti 3 vuotta. Erikoislääkärikoulutukseen voidaan hyväksyä päätoimisena tehtyä tutkimustyötä enimmillään yksi vuosi (1v). Tutkimustyö lasketaan siihen koulutusosioon (keskussairaala/yliopistosairaala tai muu yliopistosairaalan ulkopuolella tehty tutkimus, esim. yliopisto), missä tutkimustyö on tosiasiallisesti tehty.

Yliopistosairaalan ulkopuoliset koulutuspaikat

Yliopiston ulkopuoliset radiologiset koulutuspaikat ryhmitetään valtakunnallisesti kolmeen tasoon. Oulun yliopiston vastuualueella ryhmitys on seuraava:

3 v: OYS

2 v: Keski-Pohjanmaan keskussairaala

2 v Kainuun keskussairaala (koulutusjärjestely sovittava erikseen)

2 v Lapin keskussairaala

2 v: Länsi-Pohjan keskussairaala

1v: Raahen sairaala

6 kk: Oulaskankaan sairaala

6 kk: PPSHP perusterveydenhuollon radiologia

Muiden yliopistojen vastuualueiden erikoistumissairaalat hyväksytään ko. yliopistojen näiden kanssa tekemien koulutussopimusten mukaisesti.

2. TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Koulutusohjelmaan hyväksytyille laaditaan koulutuksen alkaessa henkilökohtainen koulutusohjelma.

Yliopiston ulkopuoliset radiologiset koulutuspaikat laativat vuosittain koulutusbudjetin ja lukukaustain listan kliinis-radiologisista meetingeistä ja radiologian omista seminaareista. Lähellä yliopisto-

sairaalaa erikoistuville lääkäreille tulee varata mahdollisuus osallistua yliopistosairaalan meetingeihin. Yliopistosairaalan meetingohjelmasta tiedotetaan erikseen lukuvuosittain. Erikoistuvan lääkärin tulee vuorollaan toimia esittäjänä koulutusmeetingeissä.

3. TEOREETTINEN KOULUTUS

Koulutukseen kuuluu vähintään 130 tuntia eri radiologisten osa-alueiden koulutusta. Erikoisalan koulutukseen tulee sisältyä ainakin seuraavia radiologian osa-alueita:

- thoraxradiologia
- pediatriinen radiologia
- vatsaradiologia
- neuroradiologia
- tuki- ja liikuntaelinradiologia
- toimenpideradiologia
- rintaradiologia
- päivystysradiologia
- kuvantamiseen liittyvä lääketieteellinen fysiikka
- säteilyturvallisuus
- Koulutuksen voi hankkia alueellisissa, valtakunnallisissa tai ulkomaisissa koulutustilaisuuksissa. Hallinnollisen koulutuksen tulee sisältää osioita, jotka valmentavat röntgenosaston laitehankintaan, budjetointiin ja työn organisointiin.

Koulutukseen sisältyy myös säteilysuojelukoulutusta 1.5 op (40 t). Säteilysuojelukoulutuksesta voi kysyä tarkemmin dosentti, sädehoidon ylifyysikko Juha Nikkinen (juha.nikkinen(at)ppshp.fi).

4. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutesaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi.

Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>.

5. ERIKOISTUVAN LÄÄKÄRIN OHJAUS JA ARVIOINTI

Seurannan apuvälineenä käytetään lokikirjaa.

Yliopistosairaalan ulkopuolisissa koulutuspaikoissa erikoistuva lääkäri ja paikallinen vastuhenkilö tekevät yhdessä koulutussuunnitelman koulutussopimuksen puitteissa. Koulutussuunnitelma hyväksytetään yliopiston vastuuhenkilöllä. Koulutussuunnitelman edistymistä seurataan erikoistuvan lääkärin ja paikallisen vastuuhenkilön kehityskeskusteluin lukukausittain ja näistä keskusteluista raportoidaan yliopistosairaalan vastuuhenkilölle.

Yliopistosairaalan koulutussuunnitelmaosuuden tekevät erikoistuva ja molemmat professorit ja OYS:n radiologian klinikan ylilääkäri/ hallinnollinen apulaisyliääkäri yhdessä. Tämän koulutussuunnitelman toteutumista seurataan kunkin aihealueen koulutusjakson valmistuttua opin omaksumisen tarkistustilaisuuden yhteydessä. Aihealueen vastuukouluttaja ja koulutettava käyvät molemminpuolisen kehityskeskustelun ko. osion onnistumisesta. Tästä raportoidaan pääkouluttajalle. Koulutusajan umpeutuessa käydään pääkouluttajan kanssa erillinen keskustelu, jossa käsitellään myös syventymisalnan valintaa ja koulutusta. Yliopistosairaalassa toimii radiologian erikoistumiskoulutusta

seuraava toimikunta, johon kuuluvat professorit, hallinnollinen apulaisylilääkäri ja erikoistuvien lääkärin edustaja. Toimikunta kokoontuu keskimäärin kerran 2 kuukaudessa ja käsittelee koulutukseen liittyviä asioita ja seuraa koulutuksen toteutumista.

6. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

REUMATOLOGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Vastuhenkilö ja kuulustelija

LT, apulaisylilääkäri Anna Karjalainen, puh. (08) 315 4940, anna.karjalainen(at)ppshp.fi

TAVOITTEET

Reumatologian yhteensä 6 vuoden koulutuksen tavoitteena on tuottaa itsenäiseen toimintaan kykeneviä reumatologian erikoislääkäreitä. Reumatologian koulutusohjelma on yleiseurooppalainen, Euroopan erikoislääkäriliiton (U.E.M.S) reumatologisen jaoston hyväksymä koulutusohjelma.

Koulutusohjelman suoritettuaan reumatologian erikoislääkärin tulee:

- tuntea erikoisalaansa kuuluvien sairauksien etiologia, patogeneesi ja epidemiologia
- kyetä suorittamaan tuki- ja liikuntaelinten ongelmista kärsivän potilaan kliininen tutkimus
- hallita reumatologian alaan kuuluva diagnostiikka ja hoito (lääkehoito, nivelinjektiot, potilasohjaus) sekä kuntoutus
- osata tehdä reumatologiaan kuuluvat nivelten ultraäänitutkimukset ja tulkita nivelten ja selän röntgenkuvia
- perehtyä videokapillaroskopian tekemiseen ja tulkintaan
- hallita alan keskeinen teoreettinen tietous ja pystyä seuraamaan sen kehitystä
- hallita tuki- ja liikuntaelimestön anatomia ja sairauksien siinä aiheuttamat muutokset
- tuntea toiminnanvajausten ehkäisyn ja hoidon laaja-alaiset mahdollisuudet
- tuntea muiden erikoisalojen (esim. fysiatria, ortopedia) mahdollisuudet hoitaa reumasairauksia
- pystyä toimimaan alan hoitohenkilökunnan kouluttajana sekä alan asiantuntijana
- pystyä toimimaan reumatologian erikoislääkärinä yksityissektorilla ja työyhteisön konsultoitavana erikoislääkärinä

1. KÄYTÄNNÖN PALVELUN SUORITTAMINEN

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella

Terveyskeskuspalvelu 9 kk

Terveyskeskuspalvelun sisältö ja vaatimukset on kuvattu [terveyskeskuspalvelun lokikirjassa](#).

Oulun yliopiston koulutusterveyskeskukset löytyvät verkkosivulta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/elkoulutus>.

Valtakunnallinen luettelo kaikkien yliopistojen koulutusterveyskeskuksista on Tampereen yliopiston verkkosivulla: <http://www.uta.fi/med/ammatillinenjatkokoulutus/yleislaaketieteenerityiskoulutus/kaytannonohjeita.html>

Runkokoulutus (ks. sisätautialojen yhteinen runkokoulutus)

2v 3 kk palvelua sisätautien erikoisalalla keskussairaalassa tai osan tästä eli 0-12 kk voi suorittaa aluesairaalassa. Lisäksi koulutusta voi suorittaa 0-3 kk muulla soveltuvalla alalla.

Oleellista runkokoulutuksessa on sen monipuolisuus.

Eriytyvä koulutus

- Kolme (3) vuotta palvelua reumatologian erikoisalan koulutusvirassa, josta vähintään kaksi (2) vuotta tulee suorittaa yliopistollisessa reumayksikössä tai Keski-Suomen keskussairaalassa. Sopimuksen mukaan voidaan hyväksyä korkeintaan 1 vuosi palvelua kokeneen reumatologin ohjauksessa sairaalassa, jossa on monipuolinen reumatologinen toiminta.

Muiden yliopistojen koulutusohjelmaan kuuluvissa yksiköissä suoritettavat palvelut hyväksytään täysimääräisenä koulutusohjelman mukaisesti.

Osa, korkeintaan 12 kk, eriytyvästä koulutuksesta voidaan kouluttajan harkinnan mukaan suorittaa myös ulkomaisessa koulutusyksikössä.

Eriytyvään koulutukseen voi sisältyä kokopäiväistä tieteellistä tutkimustyötä reumatologian alalta enintään kuusi (6) kuukautta sekä täydentävää koulutusta fysiatrian, kliinisen immunologian, ortopedian ja traumatologian, radiologian, lastenreumatologian, kuntoutuksen tai neurologian aloilta yhteensä enintään kuusi (6) kuukautta.

Koulutusvirat

OYS 1 sairaalalääkäri virka

Koulutussopimus Kainuun keskussairaalan ja Lapin keskussairaalan kanssa

2. TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Toimipaikkakoulutuksen tavoitteena on antaa itsenäiseen ja kriittiseen toimintaan valmistavat teoreettiset ja käytännölliset taidot reumatologian eri osa-alueilta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään viikoittain lukukausien aikana seuraavasti:

- seminaarit (1t/viikko) sisältäen ajankohtaisia kirjallisuuskatsauksia, lehtireferaatteja ja potilastapauksia
- röntgendemonstraatiot ½ t/vko
- osallistuminen OYS:n sisätautien klinikan viikkomeetingeihin
- henkilökohtainen opetus käytännön työssä
- tutustuminen moniammatillisen työryhmän muiden toimijoiden työhön (reumaortopedit, reumahoitajat, fysioterapeutit, toimintaterapeutit ym.)

3. TEOREETTINEN KOULUTUS

Koulutettavan on suoritettava erikoislääkärikoulutuksen aikana teoreettista kurssimuotoista koulutusta vähintään 80 tuntia, josta reumatologian osuuden tulee olla vähintään 40 tuntia. Reumatologian alan kansainvälistä koulutusta (kongressi tai postgraduate course) voidaan hyväksyä enintään 5 tuntia koulutuspäivää kohden ja yhteensä enintään 20 tuntia.

4. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutesaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi.

Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>.

5. ERIKOISTUVAN LÄÄKÄRIN OHJAUS JA ARVIOINTI

Koulutuksessa olevalle laaditaan henkilökohtainen koulutussuunnitelma.

Koulutettavan lähityöparin tulee olla reumatologian erikoislääkäri.

Kouluttaja on vastuussa koulutuksen etenemisestä tavoitteiden mukaisesti. Koulutettava osallistuu itse oman oppimisensa arviointiin sekä koulutuksen kehittämiseen.

Reumatologian eriytyvän koulutuksen seurantaan käytetään lokikirjaa, joka on laadittu UEMS:n suositusten pohjalta. Lokikirjan opintosuoritusten erittely antaa koulutettavalle mahdollisuuden itsearviointiin ja toimii koulutuksen arvioinnin apuvälineenä palaute- ja kehityskeskusteluissa.

6. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

SILMÄTAUDIT

5 vuoden koulutusohjelma

Vastuhenkilö ja kuulustelija:

Professori Nina Hautala, nina.hautala(at)oulu.fi

TAVOITTEET

Koulutusohjelman suoritettuaan silmätautien erikoislääkärin tulee kyetä toimimaan alansa erikoislääkärin tehtävissä siten, että hän:

- pystyy diagnosoimaan sekä yleiset että harvinaiset silmäsairaudet
- tuntee alansa sairauksien ja vammojen etiologian ja patogeneesin
- hallitsee alansa sairauksien ehkäisyä, diagnostiikkaa, hoidon ja lääkinällisen kuntoutuksen
- pystyy määräämään silmälasit ja sovittamaan piilolinssit niitä tarvitseville
- hallitsee alansa kuuluvien diagnostisten ja tavallisimpien operatiivisten toimenpiteiden suorituksen
- tuntee yleissairauksien ja niiden hoitojen aiheuttamat silmämanifestaatiot ja silmäsairauksien yhteydet muihin sairauksiin
- kykenee toimimaan alansa erityiskysymysten opettajana terveydenhuollon henkilöstön koulutuksessa
- kehittää aktiivisesti potilas-lääkärisuhdetta ja eettisiä valmiuksia
- osallistuu moniammatilliseen ryhmätööhön ja sen johtamiseen
- kykenee arvioimaan kriittisesti tieteellistä tietoa ja soveltamaan sitä käytäntöön
- hallitsee perustaidot ja -valmiudet terveystaloustieteessä sekä valmiudet seurata lääketieteen kehitystä
- kykenee jakamaan alansa yleistä terveystietoutta
- on perehtynyt terveydenhuollon hallintoon

1. KÄYTÄNNÖN PALVELUN SUORITTAMINEN

Kokonaiskoulutusaika on 5 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella

Terveyskeskuspalvelu 9 kk

Terveyskeskuspalvelun sisältö ja vaatimukset on kuvattu [terveyskeskuspalvelun lokikirjassa](#).

Oulun yliopiston koulutusterveyskeskukset löytyvät verkkosivulta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/elkoulutus>.

Valtakunnallinen luettelo kaikkien yliopistojen koulutusterveyskeskuksista on Tampereen yliopiston verkkosivulla: <http://www.uta.fi/med/ammattillinenjatkokoulutus/yleislaaketieteenerityiskoulutus/kaytannonohjeita.html>

Täydentävä koulutus

sisältää 3 kk koulutusta erikseen hyväksytyssä tutkijan tehtävässä tai päätoimisessa lääkärin tehtävässä kotimaisessa tai ulkomaisessa koulutuspaikassa silmätudeilla tai muulla erikoisalalla.

Erikoisalan koulutus

4 vuotta silmätautien erikoisalan koulutusvirassa. Koulutuksesta vähintään 2 vuotta tulee olla palvelua yliopistollisen sairaalan silmätautien klinikassa ja enintään 2 vuotta palvelua keskussairaalassa, jonka kanssa on yliopistolla koulutussopimus. On suositeltavaa laatia lisäksi henkilökohtainen koulutussopimus.

Koulutusvirkoihin hakijoilta edellytetään palvelujen lisäksi aikaisemman kehityksen, saavutusten ja kiinnostuksen kohteiden kuvausta portfolion tai vastaavan muodossa.

Koulutusohjelma jakautuu 3 kk:n koulutusjaksoihin. Koulutuksen aikana käydään läpi silmätautien kaikki osa-alueet:

- yleisoftalmologia, plastiat ja polikliininen kirurgia
- yleisimmät verkkokalvon sairaudet
- karsastusoppi ja näkövammaisen kuntoutus
- glaukooma ja neuro-oftalmologia
- lasiaisen ja verkkokalvon sairaudet ja niiden kirurginen hoito
- silmän etuosan sairaudet ja niiden kirurginen hoito
- akuutti oftalmologia

Kullekin koulutusjaksolle on nimetty koulutuksesta vastaava erikoislääkäri ja yksityiskohtaiset tavoitteet, toteutus ja opetusmateriaali.

Koulutusvirat

OYS:n silmätautien klinikassa on 6 sairaalalääkärin virkaa.

Yliopistosairaalan ulkopuoliset koulutuspaikat:

Yliopistolla on tällä hetkellä kahden vuoden erikoistumiskoulutuksesta koulutussopimus Kainuun, Keski-Pohjanmaan, Keski-Suomen, Lapin, Länsi-Pohjan, Seinäjoen ja Vaasan keskussairaalan kanssa.

2. TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Säännöllisiä opetustilaisuuksia järjestetään syyskuusta toukokuuhun 4 tuntia viikossa. Tähän sisältyvät luennot, demonstraatiot, seminaarit, opetuskierrat ja osallistuminen moniammatilliseen tiimityöskentelyyn. Opetustilaisuuksissa käydään läpi systemaattisesti mm. silmätautien keskeiset alueet ja tutkimusmenetelmät teoriassa ja käytännössä sekä käsitellään ajankohtaisia kysymyksiä. Koulutusohjelma julkaistaan kutakin lukukautta varten erikseen.

Hallinnollinen koulutus

Koulutuksessa olevat lääkärit osallistuvat viikoittaisiin kaikille lääkäreille tarkoitettuihin kokouksiin, joissa käsitellään klinikan hallintoon ja talouteen liittyviä asioita sekä työyhteisön toiminnan ja johtamisen kehittämiseen sekä asiakaspalveluorganisaation kehittämiseen liittyviä aiheita. Koulutuksessa olevilla lääkäreillä on ns. JOT-kokous (juniorioftalmologitiimi) 2-3 kertaa lukukaudessa, ja erikoistuvat toimivat kukin vuorollaan puheenjohtajana ja sihteerinä. Koulutuksessa olevat lääkärit työskentelevät säännöllisesti moniammatillisissa tiimeissä, joiden tehtävänä on eri silmäsairauksien diagnoosi- ja hoitoprosessien kehittäminen käytännön toiminnan näkökulmasta sekä itsearviointi.

3. TEOREETTINEN KOULUTUS

Silmätautien erikoisalan teoreettista kurssimuotoista koulutusta tulee suorittaa vähintään 60 tuntia.

Koulutus toteutetaan siten, että kurssit muodostavat yhdessä toimipaikkakoulutuksen kanssa koulutettavan kannalta mielekkään kokonaisuuden.

Kurssimuotoisen koulutuksen aihepiireinä ovat edellä esitettyjen silmätautien osa-alueiden lisäksi:

- silmän anatomia ja fysiologia
- fysikaalinen ja kliininen optiikka
- näön fysiologia ja neurofysiologiset tutkimusmenetelmät
- silmän patologia
- silmän mikrobiologia
- silmän farmakokinetiikka
- silmän, silmäluomen ja orbitan sairaudet ja vammat
- pediatriinen oftalmologia ja genetiikka
- neuro-oftalmologia
- sosiaalioftalmologia ja kuntoutus
- ergoftalmologia

Opetus järjestetään sekä omana että koulutusyksiköiden välisenä yhteistyönä. Teoreettista kurssimuotoista koulutusta antavat myös Suomen Silmälääkäriyhdistys ja muut lääkäriyhdistykset ja järjestöt.

4. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutesaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi.

Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>.

5. ERIKOISTUVAN LÄÄKÄRIN OHJAUS JA ARVIOINTI

Erikoistuvan lääkärin henkilökohtainen koulutussuunnitelma

Jokaisella koulutusjaksolla koulutettavalla lääkärillä on henkilökohtaisena ohjaajana kyseisestä osa-alueesta vastaava klinikan erikoislääkäri, joka ohjaa koulutettavaa potilaiden tutkimisessa ja toimenpiteiden suorittamisessa siten, että koulutettavalle muodostuu valmiudet alan keskeisimpien toimenpiteiden itsenäiseen suorittamiseen. Koulutettavan viikko-ohjelmassa on opetustunti, jolloin hän ohjaajan kanssa käsittelee opetusalueen teoreettista perus- ja syventävää aineistoa.

Koulutettava seuraa omaa kehitystään pitämällä henkilökohtaista oppimispäiväkirjaa (lokikirja) niin tiedollisen kuin taidollisen kehityksensä osalta. Lisäksi hän antaa itse palautetta ja saa kouluttajaltaan henkilökohtaista palautetta edistymisestään. Erikoistuvat keräävät palautetta myös muulta henkilöstöltä. Jokaiselle koulutettavalle järjestetään kerran vuodessa henkilökohtainen kehityskeskustelu esimiehen kanssa.

Kouluttajat

Yliopistosairaalan ulkopuolisissa yksiköissä kouluttajana toimii käytännössä asianomaisen sairaalan silmätautien ylilääkäri henkilökohtaisten koulutussopimusten mukaisesti. Yliopistosairaalassa kouluttajina ja henkilökohtaisina ohjaajina toimivat klinikan kunkin osa-alueen vastuulääkärit.

6. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

SISÄTAUDIT

6 vuoden koulutusohjelma

Vastuuhenkilö ja kuulustelija:

Professori Markku Savolainen, markku.savolainen(at)oulu.fi, puh. (08) 315 4105

TAVOITTEET

Sisätautien 6 vuoden koulutusohjelman tavoitteena on tuottaa sisätautien erikoislääkäreitä, jotka kykenevät toimimaan alansa erikoislääkärin tehtävissä siten, että he:

- hallitsevat sisätautien alaan kuuluvien sairauksien diagnostiikan, hoidon, lääkinnällisen kuntoutuksen ja ehkäisyn
- tuntevat sisätautien alaan kuuluvien sairauksien epidemiologian, syyt ja patogeenesisin
- kykenevät hoitamaan sisätautien alaan kuuluvien sairauksien äkilliset sairaustapaukset
- kykenevät suorittamaan sisätautien alaan kuuluvien sairauksien diagnostiset ja hoidolliset toimenpiteet
- kykenevät toimimaan sisätautien erikoiskysymysten opettajana terveydenhuollon henkilökunnan koulutuksessa
- kykenevät jakamaan yleistä terveystietoa
- ovat perehtyneitä terveydenhuollon hallintaan
- kykenevät johtamaan sisätautien yksikköä

1. KÄYTÄNNÖN PALVELUN SUORITTAMINEN

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuspalvelu 9 kk

Terveyskeskuspalvelun sisältö ja vaatimukset on kuvattu [terveyskeskuspalvelun lokikirjassa](#).

Oulun yliopiston koulutusterveyskeskukset löytyvät verkkosivulta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/elkoulutus>.

Valtakunnallinen luettelo kaikkien yliopistojen koulutusterveyskeskuksista on Tampereen yliopiston verkkosivulla: <http://www.uta.fi/med/ammattillinenjatkokoulutus/yleislaaketieteenerityiskoulutus/kaytannonohjeita.html>

Runkokoulutus

Runkokoulutus on yhteinen sisätaudeille ja siitä eriytyville sisätautialoille sekä kliiniselle farmakologialle ja lääkehoidolle. Runkokoulutuksen tulisi olla samansisältöinen kaikilla edellä mainituilla aloilla.

Valtaosa runkokoulutuksesta tapahtuu yliopistosairaalan ulkopuolisissa tiedekunnan hyväksymissä koulutussairaaloissa, joissa koulutuksesta vastaa vastuuhenkilön nimeämä yliopistosairaalan ulkopuolinen kouluttaja. Sisätautien alalla runkokoulutus tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella, jolloin koulutuksesta voi suorittaa 2 vuotta 3 kk - 3 vuotta keskussairaalassa tai osan tästä (0 - 12 kk) aluesairaalassa. Erikoistuvalla nimetään henkilökohtainen ohjaaja.

Runkokoulutusvaihe on suositeltavaa suorittaa pääosin ennen sisätautien eriytyvää koulutusta.

Oleellista runkokoulutuksessa on sen monipuolisuus erityisesti koulutuksen johtaessa suoraan sisätautien eriytyviin aloihin (endokrinologia, infektiosairaudet, kardiologia, gastroenterologia, kliininen hematologia, nefrologia, reumatologia).

Runkokoulutuksen hyväksyjä on kunkin yliopiston sisätautien erikoislääkärikoulutuksen vastuuhenkilö.

Koulutukseen voi sisältyä kouluttajan harkinnan mukaan lyhyitä jaksoja (korkeintaan 3kk) muilta soveltuvilta aloilta (kuten keuhkosairaudet, anestesiologia, akuuttilääketiede, neurologia, kliininen kemia sekä kliininen fysiologia ja isotooppilääketiede).

Tutkimustyötä voidaan kouluttajan harkinnan mukaan hyväksyä osaksi runkokoulutusta korkeintaan 6 kk. Tutkimustyö tehdään päätoimisena tutkijana ja sen tulee olla erikoisalaan liittyvää. Tutkimustyöstä, sen sisällöstä ja tuloksista on toimitettava erillinen tutkimustyön ohjaajan allekirjoittama selvitys. Yhteensä tutkimustyötä on mahdollisuus sisällyttää kouluttajan harkinnan perusteella 1 v (tästä ajasta silloin 6 kk sisätautien eriytyvään osaan).

Sisätautien alan koulutusta antavien yksikköjen pitää täyttää koulutuspaikan vaatimukset. Kouluttajat ovat alansa erikoislääkäreitä.

Tavoitteet

Runkokoulutuksen suorittaneen tulee kyetä toimimaan sisätautien alalla lääkärin tehtävissä siten, että hän:

- hallitsee sairaalan päivystystoiminnassa tarvittavat perusvalmiudet sisätautien alalla ja siihen liittyvillä aloilla
- hallitsee tärkeimpien sairauksien diagnostiikan ja hoidon sisätautien alalla ja siihen liittyvillä aloilla.

Sisältö

Runkokoulutukseen osallistuvien lääkäreiden tulee saada sisätautien alan koulutusta erityisesti sairauksissa, jotka ovat yleisiä ja joita esiintyy päivystystilanteissa (esim. sydän- ja verisuonisairaudet ja gastroenterologia).

Koulutusta antavien yksikköjen on taattava erikoistuville lääkäreille riittävä kierto eri toimipisteiden välillä monipuolisen koulutuksen turvaamiseksi.

Runkokoulutusvaiheen koulutuksen etenemistä seurataan lokikirjan avulla, se toimii apuvälineenä laadunvarmistuksessa. Erikoistuva lääkäri osallistuu lisäksi oman oppimisensa arviointiin sekä koulutuksen kehittämiseen.

Runkokoulutusvaiheeseen ei liity kirjallista tenttiä. Suositeltavaa lukemista ovat Goldman L ja Schaffer AI: Goldman-Cecil Medicine (25. painos, 2015), Saunders, tai Kasper DL ym: Harrison's Principles of Internal Medicine (19. painos, 2015), McGraw-Hill, ja Duodecimin kustantamat Akuuttihoitoparas sekä suomenkieliset oppikirjat endokrinologiasta, gastroenterologiasta, infektiosairauksista, hematologiasta, kardiologiasta, nefrologiasta sekä reumasairauksista.

Lisäksi suositeltavaa lukemista ovat aikakauslehdet Duodecim ja Suomen Lääkärilehti sekä British Journal, Lancet ja New England Journal of Medicine soveltuvien osin.

Runkokoulutuksen aikana on suoritettava vähintään 40 tuntia teoreettista kurssimuotoista koulutusta, joka painottuu tasapuolisesti sisätautien alan akuuttien sairauksien diagnostiikkaan ja hoitoon. Merkinnän runkokoulutuksen suorittamisesta antaa runkokoulutuksen vastuuhenkilö.

Yliopistosairaalan ulkopuoliset koulutuspaikat Oulun yliopiston vastualueella

Koulutussopimukset on tehty seuraavien koulutuspaikkojen kanssa:

Koulutussopimukset on tehty seuraavien koulutuspaikkojen kanssa:

Kainuun keskussairaala

2 v 3 kk - 3 v

Keski-Pohjanmaan keskussairaala	2 v 3 kk - 3 v
Lapin keskussairaala	2 v 3 kk - 3 v
Länsi-Pohjan keskussairaala	2 v 3 kk - 3 v
Oulaskankaan sairaala	1 vuosi
Oulun kaupungin sairaala	1 vuosi (runkokoulutus)
Malmin sairaala	1 vuosi

Eriytyvä koulutus 2v 3 kk-3 v

Yleiskuvaus:

Sisätautien eriytyvä koulutus suoritetaan yliopistollisessa keskussairaalassa. Siitä voi suorittaa korkeintaan 24 kk keskussairaalassa. Vaadittavan yliopistokoulutuksen minimikesto on 12–18 kk, jos eriytyvä koulutus on muilta osin suoritettu sellaisessa suuressa keskussairaalassa, jossa toimii päätoiminen sisätautiopin professori.

Runkokoulutus tulee olla suoritettu pääosin ennen sisätautien eriytyvän koulutuksen alkamista.

Erikoistuvien lääkäreiden valinta koulutusohjelmaan toteutetaan yhteisvalinnan kautta Opintopölyssä. Erikoistuvalla lääkärille nimetään henkilökohtainen ohjaaja.

Sisätautien koulutukseen osallistuvien lääkäreiden tulee osallistua päivystykseen vähintään 30 tuntia kuukaudessa (esim. 8 - 10 tunnin päivystysjaksot 4 kertaa kuukaudessa) siten, että päivystyspoliklinikka- ja osastopäivystyksiä koulutuksen lopussa on ajallisesti suunnilleen yhtä paljon.

Eriytyvän koulutuksen sisältö:

Sisätautien eriytyvään koulutukseen osallistuvien lääkäreiden tulee saada laaja-alaista sisätautien alan koulutusta paitsi sairauksissa, jotka ovat yleisiä ja joita esiintyy erityisesti päivystystilanteissa, myös sisätautien muilla eriytyvillä aloilla (endokrinologia, gastroenterologia, hematologia, infektiosairaudet, kardiologia, nefrologia, reumatologia).

Erikoistuville lääkäreille tulee taata riittävä kierto sairaalan eri toimipisteissä monipuolisen koulutuksen turvaamiseksi. Jokaiselle koulutuksessa olevalle laaditaan henkilökohtainen koulutussuunnitelma vastuuhenkilön tai hänen valtuuttamansa kouluttajan kanssa.

Sisätautien eriytyvän koulutuksen etenemistä seurataan lokikirjan avulla, joka tulee antaa erikoistuvalla lääkärille runkokoulutusvaiheen alussa. Lokikirja toimii apuvälineenä laadunvarmistuksessa. Erikoistuva lääkäri osallistuu lisäksi oman oppimisensa arviointiin ja koulutuksen kehittämiseen.

2. TEOREETTINEN KOULUTUS

Sisätautien eriytyvän koulutuksen aikana tulee suorittaa vähintään 40 tuntia teoreettista kurssimuotoista koulutusta (runkokoulutuksen aikana vähintään 40 tuntia, ks. sisätautialojen runkokoulutus). Kurssimuotoinen koulutuksen tulee sisältää tasapuolisesti jokaista sisätautien eriytyvää alaa. Eriytyvän koulutuksen aikana hyväksytään kurssimuotoista koulutusta korkeintaan 15 t/erikoisala. Nettikoulutuksesta hyväksytään korkeintaan 4 tuntia.

3. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutesaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi.

Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>.

4. ERIKOISTUVAN LÄÄKÄRIN OHJAUS JA ARVIOINTI

Koulutettavan oppimisprosessia pyritään tukemaan nimeämällä jokaiselle erikoistuvalla oma tutor, joka seuraa ja kannustaa erikoistumisen aikana.

Oppimisen seuranta- ja arviointivälineenä käytetään lokikirjaa ja kehityskeskusteluja tutorin, kouluttajan ja/tai koulutuksen vastuuhenkilön kanssa. On tarkoituksenmukaista, että erikoistuva lääkäri täyttää lokikirjaa jo runkokoulutusvaiheesta lähtien. Koulutettava arvioi omaa edistymistään ja saamaansa koulutusta lokikirjan mukaisesti. Lisäksi molemminpuolista palautetta annetaan kehityskeskustelujen yhteydessä.

5. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

SYDÄN- JA RINTAELINKIRURGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Vastuuhenkilö ja kuulustelija:

Professori Tatu Juvonen, tatu.juvonen(at)oulu.fi, puh. (08) 3152092

TAVOITTEET

Sydän- ja rintaelinkirurgia on kliininen lääketieteen ala, johon kuuluu sydämen ja suurten verisuonten, keuhkon, välikarsinan, pallean ja rinnan seinämän kirurgisesti hoidettavien sairauksien diagnostiikka ja hoito.

Sydän- ja rintaelinkirurgian koulutusohjelman tavoitteena on kouluttaa itsenäiseen työhön kykenevä alan erikoislääkäri, joka hallitsee alan diagnostiikan, leikkausindikaatiot ja kontraindikaatiot, leikkausmenetelmät ja potilaiden jatkohoidon. Koulutuksen osa-alueina ovat sydämen ja suurten verisuonten kirurgia, keuhkokirurgia, välikarsinan, pallean ja rinnan seinämän kirurgia.

Itsenäistä toimintaa varten sydän- ja rintaelinkirurgian tulee hallita:

- keuhkosyövän kliininen ja kliinifysiologinen tutkiminen ja diagnostiikka
- keuhkosyövän kirurginen hoito ja leikkaustekniikka
- thorakoskooppinen kirurgia
- thoraxvammojen tutkiminen, diagnostiikka ja hoito
- Perusta sydänkirurgiselle toiminnalle ja riittävät tiedot seuraavilla osa-alueilla:
- sydämen ohitusleikkaus
- aorttaläpän protetisointi
- mitraaliläpän kirurgia
- thorakaalisen ja thorakoabdominaalisen aortan kirurgia
- ASD

1. KÄYTÄNNÖN PALVELUN SUORITTAMINEN

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuspalvelu 9 kk

Terveyskeskuspalvelun sisältö ja vaatimukset on kuvattu [terveyskeskuspalvelun lokikirjassa](#).

Oulun yliopiston koulutusterveyskeskukset löytyvät verkkosivulta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/elkoulutus>.

Valtakunnallinen luettelo kaikkien yliopistojen koulutusterveyskeskuksista on Tampereen yliopiston verkkosivulla: <http://www.uta.fi/med/ammatillinenjatkokoulutus/yleislaaketieteenerityiskoulutus/kaytannonohjeita.html>

Runkokoulutus (ks. kirurgialojen yhteinen runkokoulutus)

- 2 v 3 kk palvelua kirurgian (peruskirurgia) erikoisalan koulutusviroissa keskus- tai aluesairaaloissa. Koulutukseen tulee sisältyä päivystystoiminta

Runkokoulutus suoritetaan yliopistosairaalan ulkopuolella.

Eriytyvä koulutus

- 3 vuotta palvelua sydän- ja rintaelinkirurgisen alalla. Koulutus suoritetaan työskentelemällä yliopistoklinikassa thoraxkirurgisella osastolla. 6 kuukauden jakso voidaan kyseisestä koulutusajasta vaihtoehtoisesti suorittaa verisuonikirurgisella osastolla. Muussa EU-maassa vastaavassa yksikössä suoritettu palvelu hyväksytään osaksi erikoislääkäritutkinnon kliinistä palvelua vastuuhenkilön harkinnan mukaan. Sama koskee muualla ulkomailla suoritettuja palveluita.

2. TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Viikoittaiset klinikkameetingit ja kardiologiyhteismeetingit.

3. TEOREETTINEN KOULUTUS

Koulutettavan tulee saada vähintään 80 tuntia teoreettista kurssimuotoista koulutusta, jota voivat antaa yliopistojen ohella erikoisalayhdistykset sekä Suomessa että ulkomailla ja muut ammatilliset järjestöt.

Koulutusta järjestävät seuraavat tahot:

- Kotimaiset kokoukset: Rintaelinyhdistys, Suomen kardiologinen seura
- Kansainväliset kokoukset: Scandinavian Association for Thoracic Surgery,
- European Association for Thoracic and Cardiovascular Surgery

4. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutesaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi.

Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>.

5. ERIKOISTUVAN LÄÄKÄRIN OHJAUS JA ARVIOINTI

Kliinistä koulutusta varten kouluttajat nimeävät koulutettavalle henkilökohtaisen ohjaajan. Koulutettava pitää lokikirjaa tekemistään leikkauksista ja leikkauksien assisteerauksista. Kouluttaja ja koulutuksen vastuuhenkilö vastaavat siitä, että koulutettava saa riittävän kliinisen ja teoreettisen koulutuksen.

Koulutuksen dokumentointi

Kirjanpito (vähintään 200 thoraxkirurgista toimenpidettä, osa itsenäisesti, osa ohjattuna tehtyinä - vähintään 580 pistettä)

6. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

SYÖPÄTAUDIT

5 vuoden koulutusohjelma

Vastuhenkilö ja kuulustelija:

Professori Taina Turpeenniemi-Hujanen, puh. (08) 415 4100, taina.turpeenniemi-hujanen(at)ppshp.fi

TAVOITTEET

Syöpätautien erikoislääkärin koulutus johtaa pätevyyteen toimia itsenäisesti erikoislääkärin tehtävissä hoidettaessa syöpäpotilaita kuratiivisesti ja palliatiivisesti sädehoidoilla, lääkehoidoilla sekä psykososiaalisin keinoin. Lisäksi syöpätautien erikoislääkärin tulee hallita sädehoidon käyttö muidenkin sairauksien kuin pahanlaatuisten kasvainten hoidossa. Syöpätautien erikoislääkäri kykenee johtamaan toimintayksikköään ja työryhmäänsä sekä hallitsee perusteet yhteistyöhön ja konsultointiin eri erikoisalojen ja eri henkilöstöryhmien kanssa.

Syöpätautien erikoislääkärillä tulee olla hyvä tietämys kasvainsairauksia koskevasta terveydenhuollon järjestelmästä ja hallinnosta, ja hänen tulee hallita syöpäsairauksiin liittyvä diagnostiikka, yleis- ja jatkoahoito, kuntoutus, sekä sosiaalisten ja yhteiskunnallisten tuki- ja avustusjärjestelmien toiminta. Syöpätautien erikoislääkärin tulee tuntea syöpäsairauksien etiologia, biologia ja kliininen käyttäytyminen, ja hänellä tulee olla hyvä tietämys syöpäsairauksien ehkäisystä ja varhaisdiagnostiikasta. Erikoislääkärin tulee pystyä toimimaan alansa erityiskysymysten opettajana terveydenhuollon ammattihenkilöille, jakamaan yleistä terveystietoutta sekä osallistumaan alansa tieteelliseen kehittämiseen ja suunnitteluun.

KOULUTUKSEN SISÄLTÖ

Syöpätautien erikoislääkärikoulutus on itsenäinen koulutusohjelma. Koulutuksessa hankitaan erikoislääkäriltä edellyttävät tiedot ja taidot eri syöpätyyppien levinneisyys selvittelystä, hoidon suunnittelusta, kuvantamis- ja laboratoriodiagnostiikasta sekä onkologisista hoitomuodoista eli sädehoidosta, lääkehoidoista, hormonaalisista ja biologisista hoitomuodoista, radioaktiivisilla isotoopeilla tapahtuvista hoidoista sekä eräiden hyvänlaatuisten sairauksien sädehoidosta. Koulutuksen aikana opetellaan psykososiaalisesti asianmukainen potilaiden ja omaisten kohtelu ja tiedotus sekä oireenmukainen hoito mukaan lukien erityisesti kivun, syöpään liittyvien psyykkisten oireiden sekä tyypillisten syövän hoitoon liittyvien oireiden hoito.

Koulutus perustuu valtakunnallisesti ja paikallisesti järjestettäviin teoreettisiin kursseihin sekä käytännön työskentelyyn nimetyin tai nimettyjen erikoislääkäreiden ohjauksessa ja valvonnassa. Yleisimpien syöpätyyppien hoito opetetaan ja opetellaan yksityiskohtaisesti ja monipuolisesti. Lisäksi erikoistumisen aikana paneudutaan harvinaisempien kasvaintyyppien ja harvinaisempien hoitomuotojen periaatteisiin ja perusteisiin. Syöpäsairauksien synty, eri hoitomuotojen vaikutusmekanismit, syöpäepidemiologia sekä syöpätauteihin liittyvän kliinisen tutkimustyön perusteet opiskellaan erillisillä kursseilla, käytännön toiminnassa ja omaehtoisesti kirjallisuuteen tutustumalla.

Erikoistumiskoulutuksen aikana tuleva erikoislääkäri oppii tekemään hoitopäätökset itsenäisesti. Hoitopäätösten perustaminen hyvään ja riittävään tieteelliseen näyttöön sekä tällaisen näytön etsiminen ja arviointi opetellaan koulutuksen aikana teoreettisesti ja käytännön harjoitteluna. Koulutuksen aikana opiskellaan ja harjoitellaan hoitomuotojen ja tekniikoiden yhdistäminen, hoitotulosten arviointi sekä niiden yhteydet taloudelliseen ja tulokselliseen kliiniseen toimintaan sekä laadunvalvontaan ja laadukkaan työskentelyn kehittämiseen.

Koulutettava erikoislääkäri hankkii koulutuksen aikana teoreettista ja käytännön kykyä opettaa ja arvioida opetusta.

Syöpätautien erikoislääkärillä pitää olla riittävä tieto myös syöpäkirurgiasta ja hänen tulee hallita potilaiden tavanomaiset akuutit ja krooniset sisämedisiiniset ongelmat, niiden diagnostiikka ja hoito.

1. KÄYTÄNNÖN PALVELUN SUORITTAMINEN

Terveyskeskuspalvelu 9 kk

Terveyskeskuspalvelun sisältö ja vaatimukset on kuvattu [terveyskeskuspalvelun lokikirjassa](#).

Oulun yliopiston koulutusterveyskeskukset löytyvät verkkosivulta: <http://www oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/elkoulutus>.

Valtakunnallinen luettelo kaikkien yliopistojen koulutusterveyskeskuksista on Tampereen yliopiston verkkosivulla: <http://www.uta.fi/med/ammattillinenjatkokoulutus/yleislaaketieteenerityiskoulutus/kaytannonohjeita.html>

Erikoisalan koulutus

Vähintään 3 v 9 kk palvelua syöpätautien yksikön lääkärinä, josta vähintään 2 v yliopistollisessa syöpätautien klinikassa. Jos keskussairaalakoulutus on tapahtunut sellaisessa syöpätautien yksikössä, jossa on myös sädehoitoyksikkö ja koulutettava on saanut tällöin riittävästi koulutusta syövän säde- ja lääkehoitojen toteuttamisessa, voidaan tällaista koulutusta hyväksyä koulutusohjelman vastuuhenkilön harkinnan mukaan yhteensä enintään 1 v 9 kk. Mikäli sädetoimintaa ei ole, hyväksytään tällaista palvelua enintään 1v 3kk varsinaiseen syöpätautien yksikön palveluaikaan.

Erikoisalan koulutuksesta yhteensä enintään *kuusi (6) kuukautta* voi olla toimimista muussa syöpätautien erikoislääkärin koulutuksen kannalta tarpeellisessa sairaalan virassa tai toimessa esimerkiksi akuutissa sisätautiyksikössä, syöpätauteja hoitavassa operatiivisessa yksikössä, hematologisessa yksikössä, kuvantamisyksikössä tai tutkimustyössä, ei kuitenkaan terveyskeskuslääkärin tehtävissä.

Koulutusvirat

Syöpätautien erikoislääkärin koulutusvirkoja on Oulun yliopistollisessa sairaalassa viisi erikoistuvan lääkärin virkaa. Koulutukseen hyväksytään myös toimiminen erikoislääkärin viran sijaisena, mikäli myös tänä aikana on järjestetty koulutuksen kannalta asianmukainen seniorilääkärin opastus ja konsultointimahdollisuus.

Muiden sairaaloiden kanssa sovitaan erillisen koulutussopimuksen mukaisesti siellä tapahtuvasta koulutuksesta siten, että kyseisenä aikana taataan monipuolinen teoreettinen ja käytännön koulutus sekä riittävän pätevyyden omaava ohjaaja tai ohjaajat. Tällainen koulutussopimus voi olla koulutuspaikkakohtainen tai yhtä koulutettavaa koskeva erillissopimus.

2. TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Toimipaikkakoulutuksen tavoitteena on antaa jatkokoulutettavalle lääkärille riittävät perustiedot ja perustaidot onkologian eri osa-alueilta, jotta hän saavuttaisi itsenäiseen ja kriittiseen työskentelyyn vaadittavan pätevyyden. Toimipaikkakoulutusta annetaan ryhmätyö- tai luentomuotoisena yliopiston lukukausien aikana vähintään kaksi tuntia viikossa.

Toimipaikkakoulutukseen kuuluvat myös klinikan yhteiset potilasseminaarit sekä yhteiskokoukset muiden erikoisalojen lääkäreiden kanssa (mm. KNK-lääkärit, gynekologit, patologit, hematologit ja radiologit). Toimipaikkakoulutusta annetaan myös henkilökohtaisena ohjauksena potilastyöskentelyssä ja toimenpiteissä siten, että jokaisessa toimipisteessä erikoistuvalla lääkärillä on seniorilääkäri, joka ohjaa ja valvoo kyseisessä toimipisteessä tapahtuvaa toimintaa.

3. TEOREETTINEN KOULUTUS

Kurssimuotoista koulutusta järjestetään mm. valtakunnallisena yhteistyönä siten, että olennaisimmat alueet pyritään käymään läpi 3-4 vuoden jaksoin. Näiden lisäksi tai niitä korvaamassa voivat olla

myös kansalliset ja kansainväliset kongressit ja symposiumit, jotka käsittelevät koulutuksen kannalta olennaisia erikoiskysymyksiä tai laajempia kokonaisuuksia. Teoreettista koulutusta on opiskelun aikana hankittava vähintään 60 tuntia.

Koulutukseen tulee lisäksi sisältyä säteilysuojelukoulutusta 1.5 opintopistettä (40 t). Säteilysuojelukoulutuksesta voi kysyä tarkemmin: dosentti, sädehoidon ylifysikko Juha Nikkinen(juha.nikkinen(at)ppshp.fi).

4. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutesaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi.

Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>.

5. ERIKOISTUVAN LÄÄKÄRIN OHJAUS JA ARVIOINTI

Koulutuksen toteutumisen seurantaan käytetään mm. henkilökohtaista lokikirjaa, josta käy ilmi koulutuksen runko ja jonka avulla kouluttaja ja koulutettava yhdessä tarkistavat suunnitelman toteutumisen. Lokikirjaan merkitään myös mm. pidetyt esitelmät, julkaistut artikkelit sekä suoritettavat erityiset vastuutehtävät ja niiden kesto.

Kunkin koulutusjakson yhteydessä erikoistuva lääkäri arvioi ohjaajansa tai koulutuksen vastuuhenkilön kanssa, miten koulutus on täyttänyt tehtävänsä ja millaisiin asioihin koulutettavan tulisi saada lisäopetusta.

Tyypillisiä kysymyksiä, joita käydään läpi ovat:

- Missä työpisteessä koulutettava on toiminut ja mitkä tehtävät ovat olleet olennaisimpia kulu-
neen ajanjakson aikana?
- Missä koulutettava on onnistunut ja missä on ollut eniten vaikeuksia tänä ajanjaksona?
- Mitä puutteita koulutettava kokee olevan tiedoissaan ja taidoissaan ja miten tämä voitaisiin
korjata jäljellä olevan tai seuraavan jakson aikana?
- Miten yhteistyö muiden lääkäreiden sekä muun henkilökunnan kanssa on sujunut ja mitä
toivomuksia on esimiehille, kollegoille ja muulle henkilökunnalle?
- Mitkä ovat erikoistuvan lääkärin kannalta toiminnan, opetuksen ja ohjauksen keskeiset on-
gelmat ja miten niitä voidaan korjata?
- Miten koulutettava on valmistautunut tai miten tulee valmistautumaan seuraavaa jaksoa tai
jäljellä olevaa tätä koulutusjaksoa varten?

6. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

TERVEYDENHUOLTO

5 vuoden koulutusohjelma

Vastuhenkilö ja kuulustelija:

Professori Jouni Jaakkola, jouni.jaakkola(at)oulu.fi, puh. 029448 5026

KOULUTUSOHJELMAN YLEISKUVAUS

Terveydenhuollon erikoisalan (public health medicine) kohteena on väestön terveys ja sen edistäminen. Se hankkii tieteellisen menetelmin tietoja väestön terveyteen vaikuttavista tekijöistä, niihin vaikuttamisen keinoista, keinojen vaikuttavuudesta sekä niiden soveltamisesta erilaisin toimenpitein yhteiskunnan eri lohkoilla, terveydenhuolto mukaan lukien.

Hankittuja tutkimustietoja sovelletaan väestön terveystalouden tarpeen arviointiin, terveydenhuollon suunnitteluun, johtamiseen ja arviointiin sekä toimintaan, jonka erityisenä tavoitteena on terveyden edistäminen, terveystalouden torjunta ja tautien ennaltaehkäisy. Tärkeimmät toiminta-alueet ovat terveydenhuollon tutkimus, hallinto ja johtaminen sekä kansanterveystyö ja viimeksi mainitun osana ympäristöterveydenhuolto.

Koulutusohjelman sisältö ja toimintaympäristöt

Koulutusohjelma perehdyttää koulutettavan kansanterveystieteen eri osa-alueisiin ja niiden menetelmiin, terveystalouteen, väestön terveyteen vaikuttavaan yhteiskunnalliseen päätöksentekoon, terveydenhuoltojärjestelmään sekä terveydenhuollon suunnitteluun, johtamiseen ja arviointiin.

Koulutusohjelma muodostuu runkokoulutuksesta, joka suoritetaan terveydenhuolto-järjestelmän piirissä, ja eriytyvästä koulutuksesta, joka suoritetaan yliopiston laitoksessa tai siihen verrattavissa olevassa tutkimuslaitoksessa sekä koulutukseen soveltuvassa terveydenhuollon tutkimus-, suunnittelu-, hallinto- tai johtamistehtävässä.

Koulutusohjelmaan hyväksyminen ja koulutuksen suunnittelu

Koulutusohjelmaan hyväksytään hakemuksesta Suomessa oikeuden tai luvan harjoittaa lääkärin ammattia saanut henkilö. Koulutusohjelmaan hyväksymisen yhteydessä koulutettavalle nimetään kouluttaja. Koulutettava ja kouluttaja laativat koulutettavalle yksilöllisen koulutussuunnitelman portfolion muotoon. Suunnitelmaan sisällytetään mm. koulutettavan yksityiskohtaiset oppimistavoitteet, runko- ja eriytyvän koulutuksen alustavat suunnitelmat palveluineen ja kurssimuotoisine teoriakoulutuksineen.

1. KÄYTÄNNÖN PALVELUN SUORITTAMINEN

Runkokoulutus 2 vuotta

Yleislääketieteen erityiskoulutus muodostaa yleislääketieteen, geriatrian, terveydenhuollon ja työterveyshuollon (vaihtoehtoisena) yhteisen runkokoulutuksen. Koulutukseen kuuluu myös näiden erikoisalojen yhteisenä järjestämää teoreettista koulutusta. Runkokoulutukseen tulee sisältyä vähintään 9 kk palvelua terveyskeskuksessa ja vähintään 6 kk sairaalassa (ks. luku II yleislääketieteen erityiskoulutus).

Terveyskeskuspalvelu 9 kk

Terveyskeskuspalvelun sisältö ja vaatimukset on kuvattu [terveyskeskuspalvelun lokikirjassa](#).

Oulun yliopiston koulutusterveyskeskukset löytyvät verkkosivulta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/elkoulutus>.

Valtakunnallinen luettelo kaikkien yliopistojen koulutusterveyskeskuksista on Tampereen yliopiston verkkosivulla: <http://www.uta.fi/med/ammattillinenjatkokoulutus/yleislaaketieteenerityiskoulutus/kaytannonohjeita.html>

Eriytyvä koulutus 3 vuotta

Eriytyvä koulutus on 3 vuoden mittainen. Koulutus suoritetaan yliopiston kansanterveystieteen laitoksessa tai siihen verrattavissa olevassa tutkimuslaitoksessa sekä koulutukseen soveltuvassa terveydenhuollon tutkimus-, suunnittelu-, hallinto- tai johtamistehtävässä. Koulutuksesta vähintään yksi vuosi suoritetaan yliopiston laitoksessa tai siihen verrattavissa olevassa tutkimuslaitoksessa.

Eriytyvän koulutuksen tavoitteet

Eriytyvän koulutuksen tavoitteena on ohjata ja tukea koulutettavaa hänen hankkiessaan erikoisalan keskeisen sisältö- ja menetelmäosaamisen ja sen soveltamisvalmiuden. Koulutusohjelman läpikäytään terveydenhuollon erikoislääkäri kykenee erityisesti

- Selvittämään väestön terveyttä, terveystarpeita ja palveluiden saatavuutta ja kysyntää sekä niihin vaikuttavia tekijöitä
- Arvioimaan terveydenhuollon toimintaa ja teknologioita sekä terveystalouden vaikuttavuutta ja laatua
- Vaikuttamaan väestön terveyteen yhteisö-, väestö- ja yksilötason keinoin käyttäen terveydenhuollon ja muita yhteiskunnan keinoja sekä muita hyödyllisiä vaikutuskanavia
- Suunnittelemaan ja johtamaan yhteisötasoisia ja palvelujärjestelmän toimia, joiden tarkoituksena on terveyden edistäminen, sairauksien hoito ja kuntoutus

Kouluttajat

Kullekin koulutettavalle osoitetaan kouluttaja koulutusohjelmaan hyväksymisen yhteydessä. He vastaavat koulutettavien ohjauksesta eriytyvän koulutuksen aikana.

2. TEOREETTINEN KOULUTUS

Erikoisalan luonteesta johtuen teoreettinen kurssimuotoinen koulutus muodostaa huomattavan osan annettavasta koulutuksesta. Koulutettava laatii yhteistyössä kouluttajan kanssa yksilöllisen suunnitelman, jonka tulee sisältää riittävästi opintoja kaikista alla luetelluista aihekokonaisuuksista. Yksittäisten kurssien valinnassa sallitaan pitkälle menevä valinnanvapaus, mm. siten että ulkomailla suoritettuja opintoja voidaan hyväksyä korvaamaan kurssimuotoista koulutusta. Teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen kokonaislaajuus on 220 tuntia.

Aihekokonaisuudet:

Väestön terveydentila ja kansansairauksien torjunta

Väestön terveydentilan ja sen kehityksen sekä terveyteen vaikuttavat tekijät ja tärkeimpien kansansairauksien epidemiologia ja torjuntamahdollisuudet, terveystalouden ja muut terveyden edistämisen keinot.

Epidemiologia

Epidemiologisen tutkimuksen menettelytavat ja menetelmät ja niihin liittyvät tilastotieteelliset perusteet sekä epidemiologian perusmenetelmien soveltaminen terveyttä ja terveydenhuoltoa koskevissa tutkimuksissa.

Terveydenhuoltotutkimus, terveydenhuollon tietojärjestelmät ja teknologian arviointi

Terveyttä ja terveydenhuoltoa koskevat tietojärjestelmät sekä terveydenhuollon suunnittelussa ja arvioinnissa tarvittavat tutkimusmenetelmät. Terveydenhuoltoa kuvaavien tietojen analysointi ja tietorekisterien käyttö tietoteknisiä työvälineitä hyödyntäen. Terveydenhuollon toiminnan ja teknologian vaikuttavuuden ja laadun arviointi.

Terveystaloustiede

Terveydenhuollon menetelmien ja teknologioiden taloudelliseen arviointiin tarvittavat peruskäsitteet ja menetelmät. Terveyden mittaamisen ja arvottamisen menetelmät ja niiden soveltaminen.

Terveydenhuollon hallinto

Kansallinen terveydenhuoltojärjestelmä, sosiaali- ja terveyslainsäädäntö sekä kansainvälinen yhteistyö terveydenhuollon alalla. Terveydenhuolto-organisaation erityispiirteet ja terveydenhuoltojärjestelmien kansainvälinen vertailu. Julkisen hallinnon normit ja päätöksentekoprosessi sekä sosiaali- ja terveystaloustiede.

Terveys sosiologia

Lääketieteen ja terveydenhuolto sosiaalisena organisaationa (mm. valta ja johtaminen, medikalisaatio, professionaalistuminen, organisaatiokulttuuri) sekä potilas-lääkärisuhteen erityispiirteet.

Ympäristöterveydenhuolto

Ympäristötekijöiden merkitys väestön ja yksilöiden terveydelle, terveysviranomaisten ympäristöä koskevat tehtävät ja terveysvaarojen torjunta. Ekologian peruskäsitteet, yleisimpien ympäristösaasteiden terveysvaikutukset ja saastetilanne Suomessa.

4. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutesaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi.

Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>.

5. ERIKOISTUVAN LÄÄKÄRIN OHJAUS JA ARVIOINTI

Koulutettavan portfolion muotoon laatima yksilöllinen koulutussuunnitelma tukee hänen oppimisensa ja suunnitelman toteutumisen systemaattista arviointia. Portfolio sisältää oppimispäiväkirjan, jossa koulutettava pohtii oppimisprosessiaan sekä omien oppimistavoitteittensa toteutumista. Koulutettava käy kehityskeskustelua vastaavan arviointikeskustelun kouluttajansa kanssa kerran vuodessa. Näissä keskusteluissa selvitetään koulutettavan oppimispäiväkirjojen ja muiden havaintojen perusteella myös koulutuksen toimivuuteen liittyviä seikkoja eri koulutuspaikoissa ja -tehtävissä.

Teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen koulutustilaisuuksiin voi sisältyä kuulusteluja, yksilöllisiä projektitoita tai ryhmätöitä, joilla arvioidaan oppimistuloksia.

6. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkeriikoulukseluksen kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

TYÖTERVEYSHUOLTO

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

Professori Leena Ala-Mursula, puh. 040 672 4189, Leena.Ala-Mursula(at)oulu.fi

TAVOITTEET

Koulutuksen tavoitteena on erikoislääkäri, joka:

- tuntee työn ja terveyden yhteydet ja osaa toimia työn terveyshaittojen ehkäisemiseksi ja työhön liittyvien voimavarojen edistämiseksi yksilöiden, työpaikkojen ja moniammatillisen työterveystiimin kanssa
- osaa arvioida ja tukea yksilöiden työkykyä yhteistyössä työpaikan, terveydenhuollon, kuntoutuspalveluiden, sosiaalivakuutusjärjestelmän ja työvoimahallinnon kanssa
- kykenee työterveysyhteistyössä asettamaan toiminnalle tavoitteita, perustelevaan tarpeellisia toimenpiteitä ja arvioimaan niiden vaikuttavuutta yhdessä asiakkaiden kanssa

KOULUTUSOHJELMAN YLEISKUVAUS

Koulutus suoritetaan suunnitelmallisesti pääosin työssä oppien, koulutusohjelman osaamistavoitteiden mukaisesti. Oppimista tuetaan lokikirjalla, henkilökohtaisella ohjauksella ja edistymisen arvioinneilla sekä toimipaikka- ja teoreettisin koulutuksin.

Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutusohjelmaan kuuluu kaksivuotinen runkokoulutus, neljä vuotta kestävä eriytyvä koulutus, teoreettinen kurssimuotoinen koulutus, johtamiskoulutus, koulutuksen ja oppimisen arviointi sekä valtakunnallinen kuulustelu.

Runkokoulutus 24 kk Yleislääketieteen erityiskoulutus tai työterveyshuollon oma runkokoulutus, joka sisältää vähintään 9 kk terveyskeskuspalvelua, vähintään 6 kk sairaalapalvelua ja/tai enintään 9 kk työterveyshuoltopalvelua tai muuta oppialan tavoitteisiin soveltuvaa palvelua.		Teoreettinen kurssi- muotoinen koulutus 200 h
Eriytyvä koulutus 48 kk <ul style="list-style-type: none"> • Työterveyshuoltojakso 24 kk <ul style="list-style-type: none"> ○ toimipaikkakoulutus 2h/vko ○ henkilökohtainen ohjaus 2h/vko • Kliiniset palvelujaksot muilla erikoisaloilla 12 kk <ul style="list-style-type: none"> ○ toimipaikkakoulutus 2h/vko • Työkyvyn arviointi ja kuntoutusjakso 6 kk <ul style="list-style-type: none"> ○ toimipaikkakoulutus 2h/vko ○ henkilökohtainen ohjaus 2h/vko • Työterveyslaitosjakso 6 kk 	Arviointi 6 kk välein ja aina kunkin palvelujakson päättyessä	Johtamis- koulutus 10 – 30 op
Valtakunnallinen kirjallinen loppukuulustelu		

Kaavio 1: Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen yleiskuvas

1. KÄYTÄNNÖN PALVELUN SUORITTAMINEN

Runkokoulutus (24 kk)

Runkokoulutuksen vaihtoehtoiset suorittamistavat ovat yleislääketieteen erityiskoulutus tai työterveyshuollon oma runkokoulutus. Oma runkokoulutus sisältää toimimista päätoimisessa lääkärin virassa, toimessa tai tehtävässä vähintään 2 vuotta, josta vähintään 9 kk terveyskeskuksessa (9 kuukauden terveyskeskuspalvelun tulee täyttää koulutusvaatimuksissa määritellyt sisällölliset kriteerit), vähintään 6 kk sairaalassa, ja/tai enintään 9 kk työterveyshuollossa, tai oppialan vastuuhenkilön päätöksellä muussa oppialalle soveltuvassa lääkärin tehtävässä, kuitenkin enintään 6 kk tutkimustyössä.

Terveyskeskuspalvelu 9 kk

Terveyskeskuspalvelun sisältö ja vaatimukset on kuvattu [terveyskeskuspalvelun lokikirjassa](#).

Oulun yliopiston koulutusterveyskeskukset löytyvät verkkosivulta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/elkoulutus>.

Valtakunnallinen luettelo kaikkien yliopistojen koulutusterveyskeskuksista on Tampereen yliopiston verkkosivulla: <http://www.uta.fi/med/ammattillinenjatkokoulutus/yleislaaketieteenerityiskoulutus/kaytannonohjeita.html>

Runkokoulutuksen tavoitteena on, että sen suoritettuaan erikoistuja

- osaa toimia terveydenhuollon palvelujärjestelmässä noudattaen hoitoketjikäytäntöjä
- tietää työterveyshuollon perusteita
- hallitsee lääkärin kliiniset perustaidot
- osaa toimia moniammatillisessa yhteistyössä

On suositeltavaa, että runkokoulutus on suoritettu ennen eriytyvää koulutusta.

Eriytyvä koulutus (48 kk)

Palveluiden hyväksymisen edellytyksenä on, että erikoistuja käy yliopiston järjestämän starttiseminaarin ja laatii viimeistään työterveyshuoltojakson alussa yhdessä kouluttajansa kanssa henkilökohtaisen erikoistumissuunnitelman, joka toimitetaan koulutuksen vastuuhenkilölle.

Eriytyvä koulutus koostuu palveluista työterveyshuollon koulutuspaikassa, työkyvyn arviointia ja kuntoutusta toteuttavassa koulutuspaikassa, palveluista soveltuvilla kliinisillä erikoisaloilla sekä Työterveyslaitospalvelusta.

Eriytyvään koulutukseen sisältyy henkilökohtaista ohjausta, toimipaikkakoulutusta, teoreettista kurssimuotoista koulutusta sekä oppimisen ja koulutuksen arviointi. Myös johtamiskoulutus voi sisältyä tähän jaksoon. Palvelujaksojen oppimistavoitteet ja – sisällöt kuvataan työterveyshuollon lokikirjassa.

Eriytyvän koulutuksen tavoitteet

Tavoitteena on, että eriytyvän koulutuksen suoritettuaan työterveyslääkäri hallitsee työnsä eettisen, lainsäädännöllisen ja teoreettisen taustan, erikoisalan kliiniset taidot sekä monitasoisissa asiakkuuksissa tarvittavat vuorovaikutus- ja yhteistyötaidot sekä osaa toimia hyvän työterveyshuoltokäytännön mukaisin menetelmin ja ammattikäytännöin yksilö-, työyhteisö- ja työpaikkatasolla seuraavilla alueilla:

- terveyden ja työkyvyn edistäminen
- työhön liittyvien voimavarojen, työhyvinvoinnin ja työyhteisön toiminnan edistäminen

- työn kuormitus- ja vaaratekijöiden sekä työhön liittyvien terveyshaittojen arviointi ja niihin vaikuttaminen
- työhön liittyvien sairauksien ennaltaehkäisy, tunnistaminen ja hoito
- työkyvyn arviointi, seuranta ja varhainen tuki sekä työhön paluun tukeminen
- tutkimusten, hoidon ja kuntoutuksen koordinointi työkyvyn sekä työllistymisen terveydellisten edellytysten tukemiseksi
- kuntoutustarpeen tunnistaminen, neuvonta ja ohjaaminen lääkinnälliseen, ammatilliseen ja päihdekuntoutukseen
- tavoitteenasettelu, tarpeellisten toimenpiteiden suunnittelu ja laadun sekä vaikuttavuuden arviointi asiakkaiden kanssa työterveysyhteistyössä
- työterveyshuollon johtamis-, kehittämis- ja tutkimustehtävät

Työterveyslääkäriin tulee tietää seuraavien työterveyshuoltoon liittyvien erityisalueiden perusteet ja osata soveltaa niitä työterveyslääkäriin työssä: työlääketiede, työhygienia, työfysiologia, työpsykologia ja toksikologia, ergonomia, epidemiologia, terveystaloustiede ja johtaminen. Työterveyslääkäriin tulee kyetä tutkimustiedon kriittiseen käyttöön sekä omata perusvalmiudet tieteellisen tutkimuksen tekoon. Työterveyslääkäriin tulee hankkia ja ylläpitää tarpeellista työelämäosaamista (yhteiskunnan ja elinkeinoelämän toimintaperiaatteet) työterveysyhteistyön mahdollistamiseksi.

A. Työterveyshuoltojakso (24 kk)

Jakson tavoitteena on kasvaminen työterveyslääkäriin ammattiin. Jakson jälkeen erikoistuja osaa soveltaa työterveyshuollon teoreettista tietopohjaa ja hallitsee työterveyshuollon palveluprosessit ja moniammatillisen toiminnan. Lisäksi hänellä on valmiudet toimia työterveyden asiantuntijana työpäivän ja muiden tarpeellisten yhteistyötahojen kanssa hyvän työterveyshuoltokäytännön mukaisesti.

Työterveyshuoltojakso suoritetaan yliopiston hyväksymillä koulutustyöterveysasemilla. Koulutuspaikka osoittaa erikoistujalle henkilökohtaisen kouluttajan, työterveyshuollon erikoislääkäriin, jolle yliopisto on myöntänyt kouluttajaoikeudet.

Kouluttaja vastaa koulutusohjelman toteutumisesta ja henkilökohtaisen ohjauksen antamisesta koulutuspaikassa. Koulutus toteutetaan koulutuspaikkasopimuksen, opinto-oppaan ja lokikirjan mukaisesti. Kouluttaja osallistuu erikoistuvan henkilökohtaisen erikoistumissuunnitelman tekoon ja seuraa sen toteutumista. Hän arvioi oppimisen edistymistä yhdessä erikoistujan kanssa ja ohjaa erikoistujan ammatillista kasvua kohti asiantuntijuutta. Työterveyshuoltojakson ajan kouluttaja antaa erikoistujalle henkilökohtaista ohjausta vähintään kaksi tuntia viikossa. Myös työterveyshuollon pätevöittäjän lisäkoulutuksen tehtävien teko, virtuaaliyliopiston oppimateriaalin ja verkkokurssien sekä ammattilehtien ja tenttikirjallisuuden läpikäynti voidaan rinnastaa henkilökohtaiseksi ohjaukseksi, kun tehtävät on kouluttajan kanssa yhdessä käsitelty.

Toimipaikkakoulutus työterveyshuoltojaksolla

Toimipaikkakoulutus on osa erikoistuvan työtä. Edellä kuvatun henkilökohtaisen ohjauksen lisäksi koulutuspaikka järjestää erikoistujalle lääkäriin toimipaikkakoulutusta vähintään 160 tuntia kahden vuoden eriytyvän jakson aikana, mikä vastaa noin kahta tuntia viikossa. Toimipaikkakoulutuksen tulee olla suunnitelmallista ja erikoislääkärikoulutuksen tavoitteita palvelevaa.

Toimipaikkakoulutusta voivat olla toimipaikan kliiniset ja moniammatilliset kokoukset, opintopiirit, seminaarit ja koulutustilaisuudet. Myös sairaaloiden kliiniset kokoukset sekä Työterveyslaitoksen ja lääkäriyhdistysten järjestämä koulutus, joita ei ole hyväksytty teoreettiseksi kurssimuotoiseksi koulutukseksi, voidaan rinnastaa toimipaikkakoulutukseen.

B. Työkyvyn arviointi- ja kuntoutusjakso (6 kk)

Jakson suoritettuaan erikoistuja hallitsee keskeiset työkyvyn arvioinnin ja tukemisen menetelmät ja näihin liittyvän moniammatillisen toiminnan. Hän tuntee ja ymmärtää ammatillisen, lääkinnällisen ja sosiaalisen kuntoutuksen teoreettista tietopohjaa, hallitsee niiden palveluprosessit ja moniammatillisen toiminnan. Hän osaa tukea työ- ja työllistymiskykyä kuntoutuksen keinoin oikea-aikaisesti.

Työkyvyn arviointi- ja kuntoutusjakso suoritetaan yliopiston hyväksymissä koulutuspaikoissa. Koulutuspaikka osoittaa erikoistujalle henkilökohtaisen kouluttajan, erikoislääkäriin, jonka yliopisto on hyväksynyt kouluttajaksi. Kouluttaja vastaa koulutusohjelman toteutumisesta ja henkilökohtaisen ohjauksen antamisesta koulutuspaikassa. Koulutus toteutetaan koulutuspaikkasopimuksen, opinto-oppaan ja lokikirjan mukaisesti.

Soveltuvia koulutuspaikkoja ovat sairaaloiden kuntoutustutkimusyksiköt sekä yliopiston koulutuspaikoiksi hyväksymät kuntoutuspalvelujen tuottajat ja yliopiston koulutuspaikoiksi hyväksymät Kelan toimipisteet. Myös palvelu kliinisillä aloilla voidaan hyväksyä oppialan vastuuhenkilön päätöksellä, mikäli painopiste on työkyvyn arvioinnissa ja kuntoutuksessa. Erityisestä syystä palvelu voidaan hyväksyä myös työterveyshuollossa suoritettuna. Edellytyksenä tällöin on, että tätä toimintaa varten on perustettu erillinen yksikkö tai että kyseessä on palvelu etukäteen suunnitellussa, määräaikaissa, työkyvyn arviointiin ja kuntoutukseen keskittyvässä projektissa.

C. Kliininen palvelu muilla erikoisaloilla (12 kk)

Jakson suoritettuaan erikoistujalla on ajantasainen tieto ja hyvä osaaminen kyseiselle erikoisalalle tyypillisistä työikäisten sairauksista, erityisesti työperäisistä sairauksista ja ammattitaudeista, niiden tutkimisesta, hoidoista ja ennusteesta sekä vaikutuksista työkykyyn.

Kliinistä palvelua suoritetaan vähintään kolmelta soveltuvalta erikoisalalta, kultakin vähintään kolme kuukautta. Mahdollisilta muilta erikoisaloilta lyhin hyväksyttävä jakso on yksi kuukausi.

Soveltuvia erikoisaloja ovat fysiatria, ihotaudit, keuhkosairaudet, kirurgia, korva-, nenä- ja kurkkusairaudet, neurologia, psykiatria ja sisätaudit. Suositeltavaa on, että pääpaino on poliklinikkatyössä. Erityisistä perusteluista vastuuhenkilö voi hyväksyä myös muun erikoisalan kliinisen palvelun.

Jos runkokoulutukseen on kuulunut sairaalapalvelua, joka täyttää koulutussuunnitelman tavoitteet ja se ilmenee erikoistumissuunnitelmassa, voidaan palvelua hyväksyä eriytyvän vaiheen kliiniseksi palveluksi. Tällöin runkokoulutuksessa hyväksytyt kliinisen palvelun vastaava osuus tulee korvata muulla palvelulla esim. työterveyshuollossa siten, että koulutuksen kokonaiskesto on 6 vuotta ja se sisältää kliinistä palvelua vähintään 12 kk.

Kliinisen palvelun yhteydessä erikoistujalta edellytetään osallistumista toimipaikkakoulutukseen noin kaksi tuntia viikossa, yhteensä 80 tuntia vuodessa.

D. Työterveyslaitosjakso (6 kk)

Jaksolla keskitytään työlääketieteeseen, työterveyshuoltoa tukeviin tieteisiin ja niiden sovelluksiin työterveyshuollossa sekä tutustutaan työterveysalan tieteelliseen tutkimukseen.

Jakson suoritettuaan erikoistuja:

- tuntee työn hyvinvointivaikutukset ja osaa esittää toimenpiteitä työpaikoille työn terveellisyyden edistämiseksi ja ammattitautien ehkäisemiseksi sekä työperäisten sairauksien ja oireiden vähentämiseksi
- osaa moniammatillisesti selvittää työn vaara- ja kuormitustekijät ja arvioida niiden terveydellistä merkitystä
- tuntee ammattitautien ja työperäisten sairauksien diagnostiikan, hoidon ja kuntoutuksen

- tuntee työlääketiedettä ja työterveyshuoltoa tukevien tieteenalojen kuten työhygienian, työfysiologian, työpsykologian, toksikologian, kognitiivisen ergonomian ja epidemiologian perusteet ja osaa hyödyntää työssään moniammatillisesti eri alojen asiantuntijoita
- tuntee alan tieteellisessä tutkimuksessa käytettävät tutkimusmenetelmät ja niiden taustalla olevat ajattelumallit, osaa hakea työssä tarvitsemaansa tietoa kirjallisuudesta ja osaa kriittisesti arvioida kirjallisuudessa esitettyjä tutkimustuloksia
- osaa ottaa kantaa ammattikulttuurin ajoterveyssuunnitelmiin

Työterveyslaitosjaksolla on käytössä oma lokikirja, jossa jakson tavoitteet kuvataan yksityiskohtaisesti. Työterveyslaitosjakson voi suorittaa Työterveyslaitoksen erikoistumiseen tarkoitetuissa toimissa.

Työterveyslaitosjakson vaihtoehtoiset suorittamistavat

Vaihtoehtoisten suoritustapojen tavoitteet ovat yhtenevät työterveyshuollon erikoistumiskoulutusohjelman työterveyslaitosjakson tavoitteiden kanssa. Jakso toteutetaan aina yhteistyössä Työterveyslaitoksen kanssa.

Keskussairaalamalli

Eräillä keskussairaalapaiikkakunnilla työterveyslaitosjakson voi suorittaa keskussairaalan toimessa edellyttäen, että yliopisto on hyväksynyt tämän palvelun työterveyslaitosjaksoa korvaavaksi palveluksi. Hyväksytyt paikkakunnat 1.3.2017 tilanteen mukaan ovat, Jyväskylä, Lappeenranta, Rovaniemi ja Seinäjoki.

Moduulikoulutusmalli

Kajaanissa palvelun voi suorittaa moduulikoulutuksena Kainuun Työterveys -liikelaitoksessa yhteistyössä Työterveyslaitoksen Oulun aluetoimipisteen kanssa erillisen suunnitelman mukaisesti.

Eriytyvän koulutuksen palvelun korvaaminen tutkimustyöllä

Tutkimustyöllä voi koulutuksen vastuuhenkilön päätöksellä korvata enintään 6 kk eriytyvän koulutuksen palvelua, lukuun ottamatta Työterveyslaitosjaksoa.

2. TEOREETTINEN KOULUTUS

Teoreettinen koulutus tukee eriytyvän koulutuksen tavoitteiden saavuttamista.

Yliopiston hyväksymää teoreettista kurssimuotoista koulutusta vaaditaan vähintään 200 tuntia. Tunnista vähintään 60 tuntia tulee olla Työterveyshuollon virtuaaliyliopiston kursseja.

Työterveyshuollon pätevöittävästä moniammatillisesta koulutuksesta (15 op) voidaan hyväksyä 100 tuntia teoreettiseen kurssimuotoiseen koulutukseen. Koulutus on suositeltavaa tehdä kahden vuoden kuluessa työterveyshuollon tehtäviin siirtymisestä.

3. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutesaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi.

Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>.

4. ERIKOISTUVAN LÄÄKÄRIN OHJAUS JA ARVIOINTI

Erikoistuvan lääkärin tulee arvioida koulutustaan ja edistymistään yhdessä kouluttajan kanssa. Arviointi pohjautuu henkilökohtaiseen erikoistumissuunnitelmaan, lokikirjaan ja koulutusohjelman tavoitteisiin. Arviointi tulee tehdä kirjallisesti vähintään kahdesti vuodessa ja aina kunkin koulutusjakson päätyttyä. Arvioinnin tekemisessä tulee hyödyntää lokikirjaa.

5. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

UROLOGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Vastuhenkilö ja kuulustelija:

Dosentti Markku Vaarala, puh. (08) 315 2840, markku.h.vaarala(at)ppshp.fi

TAVOITTEET

Koulutuksen tavoitteena on, että erikoistuva lääkäri on koulutusohjelman suoritettuaan omaksunut sellaiset ajankohtaiset tiedot ja käytännön taidot, että hän pystyy itsenäiseen työskentelyyn urologina.

Koulutusohjelman suorittanut:

- tuntee ja hallitsee urologisen diagnostiikan ja pystyy johtamaan sen toteutusta yhteistyössä muiden erikoisalojen kanssa
- osaa laatia urologisen potilaan tutkimus-, hoito- ja seurantasuunnitelmat ja perustella ne hoitettavalle
- osaa valita tapauskohtaisesti soveltuvan konservatiivisen ja operatiivisen hoitomenetelmän
- pystyy itsenäisesti toteuttamaan elektiiviset ja päivystysluonteiset urologiset toimenpiteet erillisen lokikirjan antamien vaatimusten mukaisesti
- hallitsee, osaa järjestää ja pystyy johtamaan postoperatiivisen hoidon
- ymmärtää tapauskohtaisesti jälkiseurannan tarpeen ja hallitsee siinä käytettävät menetelmät
- pystyy yhteistyöhön muiden erikoisalojen lääkäreiden kanssa
- osaa potilashallintoon ja kustannusseurantaan liittyvät toimintaperiaatteet
- osaa suunnitella ja johtaa vuodeosaston, poliklinikan ja leikkausosaston välistä yhteistyötä oman työyksikkönsä puitteissa
- ymmärtää hoitotuloksia arvioivat tieteelliset menetelmät sekä osaa analysoida ja seurata hoitotuloksia tieteellisin keinoin
- pystyy eri henkilöstöryhmiin kohdistuvaan urologiseen jatko- ja täydennyskoulutustoimintaan

1. KÄYTÄNNÖN PALVELUN SUORITTAMINEN

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella

Terveyskeskuspalvelu 9 kk

Terveyskeskuspalvelun sisältö ja vaatimukset on kuvattu [terveyskeskuspalvelun lokikirjassa](#).

Oulun yliopiston koulutusterveyskeskukset löytyvät verkkosivulta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/elkoulutus>.

Valtakunnallinen luettelo kaikkien yliopistojen koulutusterveyskeskuksista on Tampereen yliopiston verkkosivulla: <http://www.uta.fi/med/ammattillinenjatkokoulutus/yleislaaketieteenerityiskoulutus/kaytannonohjeita.html>

Runkokoulutus (ks. kirurgialojen yhteinen runkokoulutus)

Runkokoulutuksen peruskirurginen jakso 2 v 3 kk suoritetaan pääsääntöisesti toimimalla keskussairaaloissa sairaalalääkärinviroissa. Poikkeuksellisesti kysymykseen koulutuspaikkoina tulevat suuret aluesairaalat ja suurten kaupunkien kaupunginsairaalat. Sairaalassa tulee olla kirurginen päivystystoiminta. Tavoitteena on antaa valmius toimia sairaalapäivystäjänä keskussairaالاتasolla. Jokaisen erikoistujan tulee hallita eri kirurgian erikoisalojen päivystystoimenpiteiden indikaatiot. Peruskirurgian koulutusyksikössä tulee olla säännöllinen viikoittainen meeting-ohjelma, hyväksyttävät kirjasto-palvelut sekä mahdollisuus osallistua kohtuullisessa määrin ulkopuoliseen kurssimuotoiseen koulutukseen. Peruskirurgiajakson aikana tulee jokaisen erikoistujan suorittaa teoreettista kurssimuotoista koulutusta 60 tuntia ja ylläpitää lokikirjaa, johon merkitään suoritettavat leikkaustoimenpiteet. Jokaisella erikoistujalle tulee olla oma henkilökohtainen tutor, joka säännöllisesti seuraa ja tukee koulutettavan toimintaa kyseisessä yksikössä. Yksikön ylilääkärin on vähintään kahdesti vuodessa seurattava koulutettavan edistymistä ja tehtävä siitä kirjallinen merkintä erikoistujan portfolioon. Koulutuspaikoista yliopisto tekee sopimuksen kunkin sairaalalaitoksen kanssa erikseen.

Eriytyvä koulutus

3 vuoden työskentely erikoistuvan lääkärin virassa Oulun yliopistollisen sairaalan operatiivisen tulosalueen urologian yksikössä. Eriytyvään koulutukseen voi sisältyä korkeintaan 6 kk palvelua urologiaa sivuavilla koulutusaloilla kuten nefrologiassa (2 kk), munuaissiirtoyksikössä (2 kk) ja lastenkirurgisessa yksikössä urologisissa tehtävissä (2 kk). Tutkimustyötä voidaan koulutukseen hyväksyä enintään 6 kuukautta. Tapauskohteisesti voidaan hyväksyä eriytyvään koulutukseen enintään 1 vuosi muussa kuin yliopistosairaalassa, jos siellä hoidetaan monipuolista ja vaativaa urologista potilasaineistoa. Tällaisen vaiheen aikana koulutettavan on kuitenkin osallistuttava yliopistosairaalan järjestämään teoriakoulutukseen.

2. TOIMIPAIKKAKOULUTUS

- urologian yksikön viikoittainen koulutustilaisuus (maanantaimeeting)
- kerran viikossa tapahtuva yhteiskokous radiologin kanssa
- kirurgian klinikan keskiviikkoseminaarit
- urologian yksikön ja syöpätautien vastualueen sekä patologian osaston yhteismeetingit
- yhteiset koulutustilaisuudet muiden erikoisalojen kanssa urologiaa sivuavien aiheitten osalta
- osaston kliiniset kierrot ja opetukset
- urologisten poliklinikapotilaiden diagnostiikka ja hoidosta päättäminen (kouluttajan konsultaatiomahdollisuus)
- työskentely urodynaamisessa laboratoriossa: tekniset välineet, tutkimuksen toteutus, diagnostiikka, johtopäätökset
- ESWL-hoidon hallinta
- urologien antama henkilökohtainen ohjaus tutkimustyössä
- itsenäisesti tai ohjattuna suoritettujen urologisten toimenpiteitten hyväksyttävä kirjanpito (lokikirja)
- osallistuminen urologiseen takapäivystykseen jolloin kuitenkin aina on mahdollisuus seniorin konsultoimiseen

3. TEOREETTINEN KOULUTUS

Urologian erikoisalalan teoreettista koulutusta vaaditaan 80 tuntia. Teoreettiseksi koulutukseksi laskeaan:

- kotimaiset urologian erikoisalaa koskevat tai sitä läheisesti sivuavat koulutustilaisuudet, esim. Suomen urologiyhdistyksen vuosi- ja talvikokouksiin sisältyvät tieteelliset ohjelmat
- ulkomaiset koulutustilaisuudet, esim. pohjoismaisen (NUF), eurooppalaisen (EAU), amerikkalaisen (AUA) ja kansainvälisen (SIU) urologiyhdistyksen sekä kansainvälisen kontinenssiyhdistyksen (ICS) kongressit

Eriytyvän jakson aikana edellytetään, että koulutettava osallistuu tieteelliseen tutkimustyöhön. Vähintäänkin on oltava mukana yhdessä lääke- tms. monikeskustutkimuksessa ja toivottavaa olisi myös omakohtainen tutkimustyö. GCP-säännöt (Good Clinical Practice) opitaan koulutuksen aikana.

Koulutukseen tulee sisältyä lisäksi säteilysuojelukoulutusta 2-3 opintopistettä (54-81 t) oppialasta riippuen. Tähän vaadittavaan määrää sisällytetään myös peruskoulutuksen aikainen säteilysuojelukoulutus. Koulutuksen pitää olla luento- tai verkkokoulutus –tyyppistä koulutusta (esim. nk. moniammatilliset röntgen –meetingit eivät ole tähän sisältyvää koulutusta). Suoritusmerkinnän antaa Juha Nikkinen. Säteilysuojelukoulutuksesta voi kysyä tarkemmin: dosentti, sädehoidon ylifyysikko Juha Nikkinen (juha.nikkinen(at)ppshp.fi).

4. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutesaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi.

Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>.

5. ERIKOISTUVAN LÄÄKÄRIN OHJAUS JA ARVIOINTI

Koulutettavan arvioinnin toteutus:

- Koulutettavalle lääkärille osoitetaan henkilökohtainen ohjaaja (tutor)
- Koulutettavalle laaditaan yksilöllinen koulutussuunnitelma, opintojen edistymisen raportointi, seuranta sekä koulutusprosessin arviointi (myös itsearviointi)
- Ohjaavan kouluttajan kanssa tulee olla keskustelutilaisuus vähintään kahdesti vuodessa, jolloin tarkistetaan suunnitellun koulutuksen toteutuminen. Näistä tapaamisista on suoritettava kirjaus erikoistujan portfolioon
- Seurannan apuvälineenä käytetään lokikirjaa, johon merkitään kaikki leikkaustoimenpiteet, joihin koulutettava on osallistunut

6. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

VERISUONIKIRURGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Vastuhenkilö ja kuulustelija:

LT Pekka Roms, pekka.romsi(at)ppshp.fi

TAVOITTEET

Verisuonikirurgia on kliininen lääketieteen ala, johon kuuluu verisuonisairauksien diagnoosi, hoito ja ennaltaehkäisy. Sillä tarkoitetaan kallon ulkopuolisten valtimoiden kirurgiaa (lukuun ottamatta perfuusiota vaativaa sydän- ja aorttakirurgiaa) sekä laskimokirurgiaa.

Verisuonikirurgisen koulutuksen tavoitteena on antaa koulutettavalle tiedot ja taidot hoitaa itsenäisesti keskussairaalatason verisuonikirurgiaa. Koulutukseen voidaan tarvittaessa lisätä opintojakso, joka antaa valmiuksia hoitaa myös yleisthoraxkirurgiaa keskussairaaloissa.

1. KÄYTÄNNÖN PALVELUN SUORITTAMINEN

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuspalvelu 9 kk

Terveyskeskuspalvelun sisältö ja vaatimukset on kuvattu [terveyskeskuspalvelun lokikirjassa](#).

Oulun yliopiston koulutusterveyskeskukset löytyvät verkkosivulta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/elkoulutus>.

Valtakunnallinen luettelo kaikkien yliopistojen koulutusterveyskeskuksista on Tampereen yliopiston verkkosivulla: <http://www.uta.fi/med/ammatillinenjatkokoulutus/yleislaaketieteenerityiskoulutus/kaytannonohjeita.html>

Runkokoulutus (kirurgian alojen yhteinen runkokoulutus)

– 2 v 3 kk palvelua kirurgian (peruskirurgia) erikoisalan koulutusviroissa keskus- tai aluesairaaloissa. Koulutukseen tulee sisältyä päivystystoiminta. Runkokoulutus suoritetaan yliopistosairaalan ulkopuolella.

Runkokoulutuksen laajuus ja rakentuminen, keskeiset teoreettiset tiedot ja kliiniset valmiudet:

Kirurgian runkovaiheen koulutusta antavat yksiköt täyttävät Oulun yliopiston vaatimukset. Kouluttajat ovat alansa erikoislääkäreitä ja lisäksi heillä on myös pedagogista koulutusta. Koulutusyksiköillä on riittävän monipuolinen ja yliopistosairaalan toimintaa täydentävä potilasaineisto. Sairaaloilla on joko oman alan päivystys tai koulutusviroissa olevat lääkärit päivystävät sopimuksesta jossakin yhteistyösairaalassa samalla alalla. Yksiköissä on erikoisalansa riittävän laaja kirjasto ja yhteydet tietoverkkoihin. Lisäksi kussakin yksikössä on 3 – 5 tuntia viikoittain säännöllistä meeting-ohjelmaa. Erikoistuvalla lääkärille pyritään myös järjestämään EVO- rahan turvin ulkopuolista koulutusta, joka lähtee lääkärin omista tarpeista.

Runkokoulutus tähtää yleiskirurgisen päivystysvalmiuden saavuttamiseen. Koulutusjakson jälkeen koulutettavan tulisi osata verisuonikirurgiasta seuraavat asiat:

- verenkiertojärjestelmän ultraäänitutkimuksen peruseriaatteet
- pinnallisen laskimovajaatoiminnan diagnostiikan ja hoidon peruseriaatteet

- valtimokirurgista hoitoa tarvitsevan potilaan tunnistaminen
- verisuonivamman diagnoosi ja ensihoito
- valtimon revisio ja ompelu
- akuutin raajaiskemian diagnoosi ja ensihoito sekä hoitovaihtoehtojen tuntemus
- embolektomia

Eriytyvä koulutus

- 3 vuotta palvelua verisuonikirurgian erikoisalalla yliopistosairaalassa. Koulutukseen sisältyy kliininen toiminta seuraavasti:
 - verisuonikirurgiaa 36 kk sisältäen 2 kk angioradiologista diagnostiikkaa ja toimenpiteitä
 - mahdollisuuksien mukaan voidaan hyväksyä yhteensä 3 kk sydän- ja rintaelinkirurgiaa tai plastiikkakirurgiaa eriytyvän koulutusjakson aikana

Itsenäistä toimintaa varten verisuonikirurgin tulee hallita:

- verisuonisairauksien kliininen ja ultraäänidiagnostiikka sekä verisuonilaboratorioon liittyvät menetelmät
- verisuonisairauksien kuvantaminen ja tulosten tulkinta
- verisuonisairauksien hoitovaihtoehdot
- konservatiivinen hoito
- endovaskulaarinen hoito pääpiirteittäin
- kirurginen hoito ja verisuonikirurginen leikkaustekniikka (mukaan lukien hybriditekniikat)
- potilaiden jälkiseuranta
- epätavallisten verisuonisairauksien alkuselvittely ja jatkohoitoon ohjaaminen
- yhteistyö angioradiologien ja muiden erikoisalojen kanssa
- pinnallisen laskimovajaatoiminnan diagnostiikka ja hoito
- syvän laskimojärjestelmän sairauksien diagnostiikka

Verisuonikirurginen toiminta perustuu seuraavien osa-alueiden riittävään hallintaan:

- veri- ja imusuoniston sairauksien etiologia ja patofysiologia
- riskitekijöiden tunnistaminen, ennaltaehkäisy ja hoito
- verenkierron hemodynamiikka, patofysiologia ja farmakologia
- kardiovaskulaariset taudit, joita ei hoideta kirurgisesti
- verisuonikirurgiaan liittyvät anestesiologiset ongelmat
- geriatristen potilaiden erityispiirteet
- trombofilioiden syyt ja tromboosiprofylaksia

Verisuonikirurgin tehtäväkenttä (lähinnä keskussairaalassa työskentelyä varten)

A. Tiedot ja taidot hoitaa itsenäisesti:

- verisuonipotilaan tutkiminen (kliiniset, non-invasiiviset ja invasiiviset tutkimusmenetelmät)
 - erityisesti doppler-ultraäänitutkimuksen käyttö
- konservatiivinen hoito mukaan lukien elämäntapakasvatus ja tupakasta vieroittaminen
- kirurginen hoito ja suonensisäinen hoito
 - akuutin ja akutisoituneen kroonisen alaraajaiskemian kirurginen ja liuotushoito

- munuaisvaltimotason alapuolisen aortan rekonstruktivinen kirurgia (ASO & AAA)
- extra-anatomiset valtimorekonstruktiot
- alaraajan rekonstruktivinen valtimokirurgia
- angiografiat ja endovaskulaariset toimenpiteet (erilaiset dilataatio-, rekanalisaatio- ja endoproteesimenetelmät angiolaboratoriossa ja leikkaussalissa sekä kombinoit (hybridi-) toimenpiteet)
- veritiekirurgia (terapeuttiset AV-fistelit)
- verisuonivammat
- kaulavaltimokirurgia
- yläraajavaltimoiden kirurginen ja suonensisäinen hoito
- iskeemisen haavan ja laskimoperäisen säärihaavan hoito
- amputaatiot ja amputaatiopotilaiden kuntoutus
- pinnallisen laskimovajaatoiminnan hoito (suonensisäinen vaahtoruiskutus hoito, suonensisäiset katetrihoidot, pinnallisten laskimoiden kirurgia)
- intraoperatiivinen laadunvarmennus (doppler, virtausmittaukset, painemittaukset, angiografia)
- akuutin mesenteriaali-iskemian hoito

B. Hyvät tiedot seuraavien tehtävien hoitamiseksi/järjestämiseksi:

- thoracic outlet -syndrooman diagnosointi ja hoito
- syvien laskimoiden kajoavat hoidot (akuutti syvälaskimotukos mukaan lukien)
- kroonisen iskeemisen kivun hoito
- verisuonikirurgisten ja endovaskulaaristen toimenpiteiden komplikaatioiden hoito
- imusuoniston sairauksien hoito (lähinnä seroomat)
- verisuonimalformaatiot
- yleisthoraxkirurgian perusteet

C. Tehtävät, joita ei ole välttämätöntä itsenäisesti ryhtyä hoitamaan, mutta joiden yleiset periaatteet tulee hallita:

- kroonisen munuaisvaltimo- ja viskeraali-iskemian kirurginen ja suonensisäinen hoito
- suprarenaalinen aorttakirurgia ja suonensisäinen hoito
- laskevan torakaaliaortan kirurgia ja suonensisäinen hoito
- aortan B-tyypin dissekaatioon liittyvän kohde-eliniskemian hoito
- elinsiirtokirurgia (lähinnä talteenoton kannalta)

2. TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 4 tuntia viikossa (erikoisalameeting, angiografiameetingit, kirurgian yhteismeeting).

3. TEOREETTINEN KOULUTUS

Verisuonikirurginen koulutus vähintään 80 tuntia, josta runkokoulutuksen aikana 30 tuntia. Koulutusta järjestävät seuraavat tahot:

- kotimaiset kokoukset: Verisuonikirurginen yhdistys, Angiologiayhdistys, Operatiiviset päivät
- eurooppalaiset kokoukset: Charing Cross Symposium, European Society for Vascular Surgery (ESVS), European Vascular Course (EVC), CIRSE, LINC
- muut: Veith Symposium, SVS

4. SÄTEILYSUOJELUKOULUTUS

Koulutettavan täytyy suorittaa koulutuksen aikana säteilysuojelukoulutusta (2 opintopistettä, 54 tuntia) Sädeturvakeskuksen ohjeistuksen edellyttämällä tavalla (<https://www.stuklex.fi/fi/ohje/ST1-7>). Tähän vaadittavaan määrään sisällytetään myös peruskoulutuksen aikainen säteilysuojelukoulutus. Koulutuksen pitää olla luento- tai verkkokoulutusta (esim. moniammatilliset röntgen-meetingit eivät ole tähän sisältyvää koulutusta). Säteilysuojelukoulutuksesta voi kysyä tarkemmin: dosentti, sädehoidon ylifyysikko Juha Nikkinen (juha.nikkinen@ppshp.fi).

5. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutesaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi.

Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>.

6. OPPIMISPROSESSIN SEURANTA JA ARVIOINNIN VÄLINEET

- koulutuksen dokumentointi: kirjanpito (vähintään 200 verisuonikirurgista toimenpidettä - joista 50 suonensisäistä tai hybriditoimenpidettä - osa itsenäisesti ja osa ohjattuna tehtyinä: kokonaispistemäärä vähintään 480 pistettä)
- laaduntarkkailu ja oman toiminnan auditointi laaturekisterin avulla
- erikoislääkärikuulustelu
- kouluttajan ja koulutusyksikön evaluaatio (kehityskeskustelut)

7. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

YLEISKIRURGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Vastuhenkilö ja kuulustelija

Dosentti Juha Saarnio, juha.saarnio(at)ppshp.fi

TAVOITTEET

Erikoistumisohjelman suorittanut

- pystyy tarkkaan ja loogiseen potilaan kliiniseen tutkimiseen ja hallitsee alansa diagnostiset toimenpiteet,
- osaa laatia kirurgisen potilaan tutkimus-, hoito- ja seurantasuunnitelmat sekä osaa valita oikeat konservatiiviset ja operatiiviset hoitomenetelmät,
- osaa hoitaa nopeita ratkaisuja vaativat akuutit traumatologiset tapaukset,
- osaa suorittaa itsenäisesti ja teknisesti oikein tavalliset yleiskirurgian erikoisalaan kuuluvat toimenpiteet,
- hallitsee ja osaa järjestää yleiskirurgisen potilaan postoperatiivisen hoidon, kuntoutuksen ja seurannan,
- pystyy yhteistyöhön muiden erikoisalojen ja avoterveydenhuollon kanssa,
- osaa analysoida ja seurata hoitotuloksia tieteellisin keinoin,
- osaa potilashallintoon ja kustannusseurantaan liittyvät toimintaperiaatteet,
- osaa suunnitella ja johtaa vuodeosaston, poliklinikan ja leikkausosaston välistä yhteistyötä oman työyksikkönsä puitteissa. Päiväkirurginen toiminta on keskeistä yleiskirurgian alalla.

1. KÄYTÄNNÖN PALVELUN SUORITTAMINEN

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella

Terveyskeskuspalvelu 9 kk

Terveyskeskuspalvelun sisältö ja vaatimukset on kuvattu [terveyskeskuspalvelun lokikirjassa](#).

Oulun yliopiston koulutusterveyskeskukset löytyvät verkkosivulta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/elkoulutus>.

Valtakunnallinen luettelo kaikkien yliopistojen koulutusterveyskeskuksista on Tampereen yliopiston verkkosivulla: <http://www.uta.fi/med/ammattillinenjatkokoulutus/yleislaaketieteenerityiskoulutus/kaytannonohjeita.html>

Runkokoulutus

Runkokoulutus yhteinen kirurgisten alojen kanssa

- 2 v 3 kk palvelua kirurgian (peruskirurgia) erikoisalan koulutusviroissa keskus- tai aluesairaaloissa. Koulutukseen tulee sisältyä päivystystoiminta.

Runkokoulutus suoritetaan yliopistosairaalan ulkopuolella.

Eriytyvä koulutus

Yleiskirurgian alalla erikoiskirurgian koulutus (3 vuotta) suoritetaan työskentelemällä yliopistoklinikassa, mutta erikoiskirurgian koulutusta voidaan suorittaa erikseen sovittavalla tavalla myös niissä keskussairaaloissa, joiden kanssa on tehty koulutussopimus. Koulutuksen kokonaisajasta vähintään puolet suoritetaan yliopistosairaalan ulkopuolella.

Erikoiskirurgian koulutusjaksoon tulee sisältyä yleiskirurgian (endokriininen kirurgia, laskimokirurgia, tyräkirurgia) sekä gastroenterologisen kirurgian palvelua kumpaakin vähintään 10 kk. Muiden kirurgian erikoisalojen koulutusta tulee olla yhteensä vähintään 12 kk. Koulutusta tulee voida räätälöidä paikallisten tarpeiden mukaan.

2. TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Opetusta järjestetään vähintään 3 tuntia viikossa ja se sisältää:

- ohjaajien säännölliset kliiniset opetuskierrot osastoilla sekä tarkoituksenmukaiset röntgenmeetingit
- henkilökohtaisesti ohjatun potilastyöskentelyn ja toimenpiteiden suorituksen
- henkilökohtaisen ohjatun leikkaustoiminnan, avustamisen toimenpiteissä ja leikkauksissa
- osasto-, päiväkirurgisten ja polikliinisten potilaiden konsultaatiotilaisuudet
- kirurgian klinikan viikoittaiset yhteiset opetusluennot

3. TEOREETTINEN KOULUTUS

Teoreettista kurssimuotoista koulutusta tulee suorittaa vähintään 80 tuntia. Teoreettinen koulutus jakaantuu likimäärin tasan runko- ja eriytyvän koulutuksen välillä.

Erikoistuva lääkäri osallistuu koulutusyksikön järjestämään tai hyväksymään alansa teoreettiseen kurssimuotoiseen koulutukseen, johon kuuluvat:

- oman koulutusyksikön hyväksymät säännölliset kliiniset ja hallinnolliset koulutusmeetingit, kurssit sekä kongressi- ja opintomatkakokoukset. Valintansa mukaan koulutettava voi osallistua muuhunkin koulutusyksikön ennalta hyväksymään koulutukseen.
- muiden yliopistojen hyväksymät koulutustilaisuudet ja muut koulutusyksikön hyväksymät koti- ja ulkomaiset koulutustilaisuudet kuten Lääketiede tapahtuman ja alueellisten lääkäripäivien kirurgian alaan liittyvä koulutus.

Erikoiskirurgian jakson aikana suositetaan osallistumista tieteelliseen tutkimustyöhön.

4. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutesaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi.

Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>.

5. ERIKOISTUVAN LÄÄKÄRIN OHJAUS JA ARVIOINTI

Koulutuksen yksityiskohtia ja vaatimuksia on selostettu Yleiskirurgiaan erikoistuvan lääkärin lokirjassa. Koulutettava ryhtyy ylläpitämään lokikirjaa viimeistään eriytyvän vaiheen alkaessa. Tarkemmat ohjeet koulutuksen yksityiskohdista ja lomakkeet koulutuksen etenemisen seuraamiseksi ovat lokikirjassa.

Koulutettavan erikoistumisen aikana suorittamien leikkausten toimenpidetiedot tulostetaan kunkin sairaalan toimenpiderekisteristä ja niitä käytetään lokikirjan täydentämisessä.

6. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

YLEISLÄÄKETIEDE

6 vuoden koulutusohjelma

Vastuhenkilö ja kuulustelija:

Professori Sirkka Keinänen-Kiukaanniemi,
puh. (08) 5375652, sirkka.keinanen-kiukaanniemi(at)oulu.fi

TAVOITTEET

Yleislääketieteen erikoislääkärin koulutuksen suorittanut erikoislääkäri omaa seuraavat tiedot, taidot ja valmiudet:

- Kyky eritellä ja tunnistaa yksilön ongelmia ja niiden vaikutusta hänen terveydentilaansa
- Laaja-alainen kyky tunnistaa sairauksia ja niiden riskejä, erityisesti maassamme yleisiä sairauksia, kroonistumiseen taipuvia sairauksia, ensiapua ja ensiapuhoitoa vaativia tai vakavia seuraamuksia aiheuttavia sairauksia ja vammoja
- Taito hyödyntää perusterveydenhuoltoon sovellettavia diagnostisia menetelmiä
- Kyky yhteistyössä muun henkilökunnan kanssa antaa potilaalle se sairauden mukainen hoito ja kuntoutus, joka on annettavissa perusterveydenhuollossa
- Tieto muista käytettävissä olevista terveyden- ja sairaanhoidon menetelmistä sekä kyky ohjata potilas niiden piiriin
- Kyky soveltaa terveyskasvatuksen menetelmiä sekä yksilön ja yhteisön terveyden edistämiseen vaikuttavia työskentelytapoja ja keinoja
- Kyky toimia terveysneuvontatyössä, erityisesti äitiys-, perhesuunnittelu- ja lastenneuvolatoiminnassa
- Kyky ottaa huomioon perhe-, työ- tai muun lähiyhteisön merkitys yksilön sairauksien muodostumisessa ja hoidossa
- Kyky ottaa huomioon asumis- ja muun ympäristön merkitys yksilön sairauksien ja toiminnanvajauksien hoidossa ja kuntoutuksessa
- Kyky ottaa huomioon elinympäristön muutosten vaikutus väestöön sekä sen sairauksien ehkäisyyn, diagnosointiin ja hoitoon
- Kyky ja valmius toimia perusterveydenhuollon lääketieteellisenä asiantuntijana yhteisössä
- Kyky hyvän jatkuvan potilas-lääkäri -suhteen muodostamiseen ja ylläpitämiseen
- Kyky ymmärtää empatian merkitys ja empaattinen toimintatapa yleislääkärin työssä
- Valmius auttaa potilasta itse ratkaisemaan ongelmiaan ja hoitamaan itseään
- Valmius ottaa kokonaisvaltainen vastuu potilaasta
- Kyky yhteistyöhön muiden lääkäreiden sekä terveydenhuollon muun henkilökunnan ja yhteistyökumppaneiden kanssa
- Kyky ymmärtää terveydenhuollon tieteellisen tutkimustyön perusteita sekä soveltaa tutkimustuloksia ja -menetelmiä kriittisesti omassa työssään sekä oman työnsä kriittiseen arviointiin ja kehittämiseen
- Hyvän suomalaisen perusterveydenhuollon ja muun terveydenhuollon suunnittelujärjestelmän tuntemus

- Keskeisen terveydenhuoltoa koskevan ja sitä sivuavan lainsäädännön sekä terveydenhuollon suunnittelujärjestelmän hyvä tuntemus
- Kyky osallistua terveydenhuollon suunnitteluun, päätöksentekoon ja seurantaan
- Kyky toimia perusterveydenhuollon johtotehtävissä

1. KÄYTÄNNÖN PALVELUN SUORITTAMINEN

Runkokoulutus 2 vuotta

Yleislääketieteen erityiskoulutus tiedekunnan hyväksymässä terveyskeskuksessa ja sairaalassa muodostaa yleislääketieteen, geriatrian, terveydenhuollon ja työterveyshuollon (vaihtoehtoisena) yhteisen runkokoulutuksen. Koulutukseen kuuluu myös näiden erikoisalojen yhteisenä järjestämää teoreettista koulutusta. Runkokoulutukseen tulee sisältyä vähintään 9 kuukautta palvelua terveyskeskuksessa ja vähintään 6 kuukautta palvelua sairaalassa (ks. tarkemmin yleislääketieteen erityiskoulutuksen vaatimukset).

Terveyskeskuspalvelu 9 kk

Terveyskeskuspalvelun sisältö ja vaatimukset on kuvattu [terveyskeskuspalvelun lokikirjassa](#).

Oulun yliopiston koulutusterveyskeskukset löytyvät verkkosivulta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/elkoulutus>.

Valtakunnallinen luettelo kaikkien yliopistojen koulutusterveyskeskuksista on Tampereen yliopiston verkkosivulla: <http://www.uta.fi/med/ammatillinenjatkokoulutus/yleislaaketieteenerityiskoulutus/kaytannonohjeita.html>

Eriytyvä koulutus 4 vuotta

- Vähintään kaksi vuotta palvelua terveyskeskuksessa, joka on tehnyt koulutussopimuksen tiedekunnan kanssa
- Palvelua muilla kliinisen lääketieteen erikoisaloilla, niin että kliinisen palvelun osuus on koko koulutusjaksosta (runkokoulutus ja eriytyvä koulutus) vähintään kaksi vuotta. Erikoisaloilla tulee olla voimassaoleva koulutussopimus tiedekunnan kanssa.

Eriytyvän koulutuksen terveyskeskuspalvelu

Terveyskeskuspalvelu tapahtuu lääkäreiden viroissa niissä terveyskeskuksissa, jotka ovat tehneet koulutussopimuksen Oulun yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan kanssa.

Terveyskeskus voi tehdä koulutussopimuksen erikoiskoulutuksen järjestämisestä, jos koulutettava voi vähintään kahden vuoden aikana toimia ja saada ohjausta ainakin seuraavissa terveyskeskuksen eri toiminnoissa:

- äitiysneuvola- ja perhesuunnittelutoiminta
- lastenneuvolatoiminta
- koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto
- työterveyshuolto
- lääkärin vastaanotto- ja päivystystoiminta
- kotisairaanhoido

Muita terveyskeskuksen osatoimintoja, joissa palvelua voidaan suorittaa, ovat terveystarkastukset, nuorisoneuvonta, työikäisten neuvonta, vanhusten neuvonta, päiväsairaanhoido, vuodeosasto- ja sairaalatoiminta, vanhainkodin lääkärin tehtävät, kuntoutus, ympäristöterveydenhuolto ja hallinto.

Tietoa koulutussopimuksista ja niiden muista edellytyksistä saa koulutusohjelman vastuuhenkilöltä.

Terveyskeskuspalvelusta vähintään kuusi kuukautta tulisi pääsääntöisesti suorittaa ennen kliinisten erikoisalojen palvelun aloittamista.

Eriytyvän koulutuksen palvelu kliinisillä erikoisaloilla

Kliinisten erikoisalojen palvelua voidaan suorittaa sellaisissa yliopistollisissa sairaaloissa, keskussairaaloissa, aluesairaaloissa, terveyskeskusten erikoislääkärijohtoisissa sairaaloissa ja psykiatriassa sairaaloissa tai muissa laitoksissa, jotka ovat tehneet koulutussopimuksen koulutusyksikön kanssa.

Tiedekunnan etukäteen vahvistaman opintosuunnitelman mukaisesti on erikoistuvan palveltava vähintään neljällä erikoisalalla, kullakin vähintään kolme kuukautta. Työterveyshuollon palvelua voidaan koulutusohjelman vastuuhenkilön päätöksellä hyväksyä 3 -6 kk, kun se painottuu työterveyshuollon erityiskysymyksiin. Palvelun sisältö tulee kuvata erillisellä liitteellä.

Täysipäiväisellä työskentelyllä yleislääkärijohtoisella terveyskeskusvuodeosastolla voidaan korvata enintään 6 kk erikoisalojen palvelua. Tällaiseksi työskentelyksi hyväksytään työskentely koulutukseen hyväksytyillä vuodeosastoilla, terveyskeskusten kanssa tehtyjen koulutussopimusten mukaisesti.

Kliinisen palvelun osuus on koko koulutusjaksosta (runkokoulutus ja eriytyvä koulutus) vähintään 2 vuotta.

2. TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Erikoistumiskoulutuksen aikana koulutettavan tulee saada sekä terveyskeskuspalvelun että muiden kliinisten erikoisalojen aikana potilaiden tutkimukseen ja hoitoon liittyvää ohjausta. Koulutettava osallistuu sekä terveyskeskuksessa että sairaalassa työskennellessään toimipaikkakoulutukseen. Säännöllisiä toimipaikkakoulutustilaisuuksia tulee järjestää niin, että koulutettava voi osallistua niihin terveyskeskuksessa kahden vuoden aikana vähintään 160 t ja myös kaksi vuotta kestävä muiden kliinisten erikoisalojen palvelun aikana. Muiden kliinisten erikoisalojen palvelujakson aikainen toimipaikkakoulutusohjelma voi olla sama kuin kyseisille erikoisaloille tarkoitettu, mutta siinä tulee ottaa huomioon myös yleislääketieteen koulutusohjelman erityistarpeet.

Toimipaikkakoulutuksen järjestämismuotoja terveyskeskuksissa voivat olla:

- alustuksen ja keskustelun sisältävät meetingit
- luennot
- tapauselostukset
- lääketieteellisen kirjallisuuden tai aikakauslehtien referointitilaisuudet
- röntgenmeetingit
- etukäteen suunniteltu henkilökohtainen tai ryhmissä tapahtuva kliininen tai muu työohjaus
- potilaiden tutkiminen yhdessä konsultoivan erikoislääkärin kanssa
- osallistuminen erikoislääkärijohtoisen terveyskeskuksen sairaalan meetingiin
- keskussairaalan tai aluesairaalan järjestämä koulutus terveyskeskuksessa
- yliopiston järjestämä koulutus terveyskeskuksessa ym. edellisiin rinnastettavat koulutuksen järjestämismuodot.

3. OHJAUS ERIKOISTUMISKOULUTUKSEN AIKANA

Yhdeksän kuukauden terveyskeskuskoulutusta suorittavalle on nimettävä ohjaaja, jonka tulee olla palvelussuhteessa kuntaan tai kuntayhtymään ja jonka tulee varmistaa koulutuksen laatu ja kehittäminen.

Erikoistumiskoulutuksen aikana koulutettavalla tulee olla ohjaaja, joka yhdessä koulutettavan kanssa suunnittelee koulutettavan erikoistumiskoulutusta ja sen arviointia. Ohjaajan tehtävänä on

yhdessä koulutettavan kanssa huolehtia myös siitä, että koulutettavan erikoislääkärikoulutus kokonaisuudessaan vastaa tämän koulutusohjelman vaatimuksia. Ohjaajan tulee olla yleislääketieteen erikoislääkäri, joka osallistuu tiedekunnan järjestämään täydennyskoulutukseen sovitulla tavalla.

4. TEOREETTINEN KOULUTUS

Erikoistuvan lääkärin on osallistuttava opintosuunnitelman mukaisesti tiedekunnan järjestämään tai hyväksymään syventävään koulutukseen. Tätä teoreettista koulutusta vaaditaan 80 tuntia.

5. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutesaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi.

Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>.

6. ERIKOISTUVAN LÄÄKÄRIN OHJAUS JA ARVIOINTI

Erikoistumiskoulutuksen aikana koulutettavan on osallistuttava oman koulutuksensa sisällön suunnitteluun sekä koulutusympäristöjen ja oman kouluttautumisen edistymisen arviointiin yhdessä ohjaajansa ja koulutusyksikön opettajien kanssa. Oman kouluttautumisen suunnittelussa ja arvioinnissa käytetään yleislääketieteen laitoksen laatimaa ohjekirjasta. Oman kouluttautumisen arvioinnin erikoistuva suorittaa ohjaajalääkärin kanssa vuosittain. Koulutusympäristöjen ja koulutuksen kokonaisuuden arvioinnin, johon liitetään oman edistymisen arviointi, erikoistuva suorittaa noin kahden vuoden välein yhdessä ohjaajan ja opettajien kanssa.

7. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

KIRURGIAN ALOJEN RUNKOKOULUTUS

Vastuhenkilö:

Professori Tatu Juvonen, puh: (08) 315 2092, tatu.juvonen(at)oulu.fi

RUNKOKOULUTUKSEN YLEISKUVAUS

Runkokoulutuksen yhteisten osuuksien pituus on 3 vuotta; josta 9 kk terveyskeskuksessa ja 2 v 3 kk eri kirurgian aloilla (peruskirurgia). Kaikissa alueen keskussairaaloissa (KAKS, K-PSK, L-PKS ja LKS) suoritettua peruskirurgiaa hyväksytään kaikille kirurgian erikoisaloille kaksi ja puoli vuotta. Aluesairaalassa suoritettua palvelua voidaan hyväksyä tapauskohtaisesti enintään 6 kuukautta. Raahen sairaalassa suoritettua palvelua hyväksytään 1 vuosi.

Koulutusohjelmakuvaukset – runkovaiheen kirurgian seuraavilla erikoistumisaloilla:

- gastroenterologinen kirurgia
- ortopedia ja traumatologia
- käsikirurgia
- plastiikkakirurgia
- sydän- ja rintaelinkirurgia
- urologia
- verisuonikirurgia
- yleiskirurgia
- lastenkirurgia

Tutkimustyötä voidaan hyväksyä korkeintaan 3 kuukauden jakso sisältyväksi erikoistumiskoulutukseen. Lisäksi vastuuhenkilöiden kanssa voidaan sopia ulkomailla tapahtunutta koulutusta hyväksyttäväksi 2 kuukauden ajan. Muussa EU maassa suoritettu palvelu voidaan hyväksyä tapauskohtaisesti jopa koko peruskirurgian osalta. Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 2-5 tuntia viikossa.

1. KÄYTÄNNÖN PALVELUN SUORITTAMINEN

Terveyskeskuspalvelu 9 kk

Terveyskeskuspalvelun sisältö ja vaatimukset on kuvattu [terveyskeskuspalvelun lokikirjassa](#).

Oulun yliopiston koulutusterveyskeskukset löytyvät osoitteesta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatko-koulutus/elkoulutus>.

Valtakunnallinen luettelo kaikkien yliopistojen koulutusterveyskeskuksista on Tampereen yliopiston verkkosivulla: <http://www.uta.fi/med/ammattillinenjatkokoulutus/yleislaaketieteenerityiskoulutus/kaytannonohjeita.html>

Runkokoulutus

Kirurgian perusta on syvälinen anatomian, patologisen anatomian ja fysiologian tuntemus. Runkovaiheen koulutuksen tulee antaa toimintavalmiudet erilaisten kirurgisten potilaiden hoitotarpeen arviointiin ja tarvittavan ensihoidon antoon mukaan lukien yksinkertaiset kirurgiset toimenpiteet eri kirurgian aloilta.

Runkokoulutus on sovittu samansisältöiseksi kaikilla yllämainituilla kirurgian erikoistumisaloilla. Sen tavoitteena on antaa jokaisen erikoisalalan kirurgille valmiudet toimia sairaalapäivystäjänä. Elektiivisen toiminnan valmius tähtää niiden kirurgisten sairauksien diagnostiikkaan ja hoitoon, jotka ovat tavallisia eivätkä edellytä erikoiskirurgista osaamista. Jokaisen tulee kuitenkin hallita erikoiskirurgisten toimenpiteiden indikaatiot sekä päivystyskirurgiassa että elektiivisessä kirurgiassa.

Lääkärin saatua opinto-oikeuden koulutusohjelmaan, hänen tulee neuvotella kouluttajan ja koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa koulutuksensa toteuttamisesta. Neuvottelun perusteella tehdään erikoistuvalla lääkärille henkilökohtainen koulutussuunnitelma ja sovitaan sen toteuttamisesta Oulun yliopiston kanssa sopimuksen tehneiden sairaaloiden erikoistumisohjelmissa. Kouluttaja nimeää erikoistuvalla lääkärille henkilökohtaisen ohjaajan.

Usein yliopistosairaalan ulkopuolinen koulutus on ennen varsinaista yliopistosairaalassa suoritettavaa koulutusjaksoa ja tällöin erikoistuvien lääkäreiden valinnan suorittavat ulkopuolisen paikan kouluttaja sekä yliopistosairaalan vastuuhenkilö yhdessä noudattaen ACMT:n antamien suositusten periaatteita.

Jokaiselle erikoistuvalla lääkärille suunnitellaan saman sisältöinen runkovaiheen koulutus niin kliinisen palvelun kuin teoreettisen koulutuksenkin suhteen.

Käytännön koulutusta (taidot) tulee hankkia seuraavilta eri kirurgian alueilta sekä eri kirurgian alueille erikoistuvan lääkärin tulee hallita runkokoulutusvaiheen jälkeen seuraavat leikkaukset:

Gastroenterologinen kirurgia

Elektiiviset toimenpiteet: vatsaontelon tavalliset avaustekniikat ja sulut, sappirakon poisto, tavalliset suoliresektiot ja vatsanpeitteiden tyrät, endoskopia; prokto-, rekto- ja fiberosigmoideoskopia. Päivystystoimenpiteet: laparotomia, umpilisäkkeen poisto, ruuansulatuskanavan verenvuotojen ensihoito, puhjenneen mahahaavan sulku, suolitukoksen hoito, akuutti anaalikirurgia, yksinkertaiset intra-abdominaaliset pistovammat, parenkyymielinten vammojen hoitoperiaatteet.

Ortopedia ja traumatologia

Elektiiviset toimenpiteet: tavallisimmat muskuloskeletaaliset avaustekniikat, reiden, säären ja jalkaterän amputaatiot, lievien jalkaterädeformiteettien korjausleikkaukset, hallux- ja vasaravarvaskirurgia. Traumatologia: tavallisimmat internit ja externit osteosynteesimenetelmät, esim. nilkan murtuma, kipsaustekniikka ja vetohoito, luksaatioiden repositio, lihas- ja jännevammojen hoito ja ensileikkaukset, patellaluksaation primaarikorjaus (pehmytkudoslastia), elvytys ja shokin hoito, kallovedon laitto.

Käsikirurgia

Elektiiviset toimenpiteet: ganglion poisto, stensoivan tehdovaginiitin hoito, sormen kärkijäsenen artrodeesi. Traumatologia: käden murtumien ja nivelten sulkainen repositio, ojentajajänteen vamman hoito, peukalon kollateraaliligamentin ompelu, sormen amputaatio, käden infektiot.

Plastiikkakirurgia

Elektiiviset toimenpiteet: ihokasvainten tavallisimmat leikkaukset, paikalliset ihokielekkeet, pienet palovammaleikkaukset. Traumatologia: haavan revisio ja ompelu, kasvovammojen ja monikudosvammojen ensihoito, koko- ja osaihonsiirto, palovammapotilaan akuutin vaiheen hoito.

Sydän- ja rintaelinkirurgia

Elektiiviset toimenpiteet: torakotomia. Päivystystoimenpiteet: pleuradreenin asettaminen ja poisto (ilmarinnan hoito), perikarditamponaation hoito, hätätorakotomia ja sen sulkku (yksinkertaisen sydänhaavan ompelu), thoraxvamman hoitoperiaatteet.

Urologia

Elektiiviset toimenpiteet: uretrokystoskopia, circumcisio, frenuloplastia, hydro-, varico- ja spermatooseen kirurginen hoito, yksinkertainen orkiektomia. Päivystystoimenpiteet: virtsarakon katetrointi, punktiokystostomia, avoin kystostomia, testistorsion hoito, priapismen konservatiivinen hoito, rakkoperforaation suturaatio.

Verisuonikirurgia

Elektiiviset toimenpiteet: yksinkertainen laskimokirurgia, temporaaliarterian biopsia. Päivystystoimenpiteet: akuutin raajaiskemian ensihoito, verisuonivamman diagnoosi ja ensihoito, valtimon revisio ja ompelu, tromboembolektomia.

Lastenkirurgia

Elektiiviset toimenpiteet: kouluikäisten tavallisimmat tyrät, hydrocele, circumcisio. Päivystystoimenpiteet: kouluikäisten akuutti vatsa, testistorsio, lasten luunmurtumien ja nivelvammojen hoito.

Lisäksi

Haavan dreneeraus ja abskessin hoito, trakeostomia, rintarauhasen kirurgia; paikallinen koepalan otto, segmentin poisto, rinnan poisto, kainalon tyhjennys, yksinkertaisten kallovammojen hoito, epiduraalihakematooman hoito.

Jokaisella koulutettavalla on oma lokikirja, johon hän kirjaa suoritettut toimenpiteet.

Kirurgiset erikoisalut edellyttävät erikoistuvalla teoreettisten tietojen ja käden taitojen lisäksi kykyä nopeisiinkin ratkaisuihin ja loogiseen päättelyyn perustuvia kykyjä hätätilanteissa tehdä oikeita ratkaisuja. Sairaalapäivystys on myös usein hyvää fyysistä kuntoa vaativaa ja useilla aloilla päivystysvelvollisuus jatkuu aina eläkeikään. Kirurgia ei kuitenkaan ole pelkkää leikkaamista, potilaille tulee tarkoin selvittää vaihtoehdot ja riskit ja hyvällä kirurgilla on myös hyvät sosiaaliset ja kommunikointitaidot.

Eriytyvä koulutus (ks. erikoisalan koulutusohjelman kuvaus)

2. TEOREETTINEN KURSSIMUOTOINEN KOULUTUS

60 tuntia + eriytyvän alan koulutus

Teoreettisen koulutuksen vähimmäispituus runkovaiheen aikana on 60 tuntia. Ainakin seuraavista aiheista tulee hankkia hyvät tiedot: kirurginen anatomia ja fysiologia; kudosaaurioiden syntymekanismi, metabolinen vaste ja hoitoperiaatteet; verenvuoto ja shokki; aseptiikka, kirurgisten potilaiden infektiot ja antibiootit; hyytyminen ja tromboosi; elvytys; preoperatiivinen hoito ja leikkauskelpoisuuden arviointi; nestehoito ja ravitsemus; postoperatiivinen hoito ja komplikaatiot; akuutti vatsa; traumatologian hoitoperiaatteet, luu-, lihas-, jänne- ja hermovammat, intra-abdominaaliset elimet, rinta-kehä- ja intrathorakaliset elimet, urogenitaaliset elimet sekä kallo- ja aivovammat; monivammat; termiset vammat; toiminnan periaatteet suuronnettomuudessa; syövän hoidon periaatteet; yleisanestesian periaatteet, paikallispuudutukset ja yksinkertaiset johtopuudutukset; kirurgia ja yhteiskunta, tautikirjat, kuntoutus ja kustannusvaikuttavuus.

3. OPPIMISPROSESSIN SEURANTA JA ARVIOINTI

Kirurgian eri erikoisalojen yhteistä runkovaiheen koulutuksen etenemistä seurataan lokikirjan avulla. Oppimisprosessin seuranta perustuu erikoistuvan lääkärin pitämään kehittymiskansioon (portfolio) ja lokikirjaan. Erikoistuva lääkäri osallistuu oman oppimisen ja koulutuksen toimivuuden kehittämiseen ja arviointiin. Kuten edeltä käy ilmi, runkovaiheen kirurgia koostuu useammasta osiosta, ja erikoistuvalla on eduksi asettaa kullekin osiolle omat oppimispäämäärät ja osion lopussa arvioida, onko hän saavuttanut asettamansa päämäärät.

Kouluttajat

OYS:n ulkopuoliset koulutussairaalat: kirurgian ylilääkärit, Kainuun keskussairaala, Keski-Pohjanmaan keskussairaala, Lapin keskussairaala ja Länsi-Pohjan keskussairaala.

4. KUULUSTELU

Runkovaiheen lopussa pidetään erillinen yliopistokohtainen tentti, jonka jälkeen erikoistuva lääkäri voi jatkaa opintojaan valitsemallaan erikoisalalla. Tentissä edellytetään edellä kuvatun peruskirurgian ym. tietojen ja taitojen hallintaa.

Suosittelavaa lukemista:

- P. J. Robers, E. Alhava, K. Höckerstedt ja E. Kivilaakso (toim.): Kirurgia, Kustannus Oy Duodecim
- Rokkanen P, um: Traumatologia, Kandidaattikustannus Oy
- Adams JC, Hamblen DL: Outline of Orthopedics
- Lundborg G: Handkirurgi
- Burkitt HG et al: Essential Surgery, Problems, Diagnosis and Management
- Way L: Current Surgical Diagnosis and Treatment
- Höckerstedt Ket al: Gastroenterologia, Kustannus Oy Duodecim
- Lepäntalo-Högkerstedt: Verisuonikirurgia. Duodecim 20/97
- Mattila S: Thorax- ja verisuonikirurgia
- Rannikko et al: Urologia, Kustannus Oy Duodecim
- Rengachry SS, Wilkins RH: Principles of Neurosurgery
- Duodecim16/1996 Plastiikkakirurgia
- Rokkanen et al: Ortopedia, Kandidaattikustannus Oy
- Textbook of Surgical Pathophysiology
- Textbook of Surgical Physiology
- British Journal of Surgery
- Annales Chirurgiae et Gynaecologiae
- Surgical Clinics of North America

SISÄTAUTIALOJEN YHTEINEN RUNKOKOULUTUS

Vastuhenkilö:

Professori Markku Savolainen, puh. 08-3154105, markku.savolainen(at)oulu.fi

Sisätautien alojen koulutukseen kuuluu 9 kk terveyskeskuspalvelua, runkokoulutusta ja eriytyvää koulutusta.

Sisätautien koulutusohjelman pituus on 6 vuotta. Koulutuksesta vähintään puolet terveyskeskuspalvelu (9 kk) mukaan lukien tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella. Koulutus jakaantuu runkokoulutukseen (2v 3kk) ja sisätautien eriytyvään koulutukseen (3 v).

RUNKOKOULUTUKSEN YLEISKUVAUS

Runkokoulutus

Runkokoulutus on yhteinen sisätaudeille ja siitä eriytyville sisätautialoille (endokrinologia, infektiosairaudet, kardiologia, gastroenterologia, kliininen hematologia, nefrologia, reumatologia) sekä kliiniselle farmakologialle ja lääkehoidolle. Runkokoulutuksen tulisi olla samansisältöinen kaikilla edellä mainituilla aloilla.

Valtaosa runkokoulutuksesta tapahtuu yliopistosairaalan ulkopuolisissa tiedekunnan hyväksymissä koulutussairaaloissa, joissa koulutuksesta vastaa vastuuhenkilön nimeämä yliopistosairaalan ulkopuolinen kouluttaja. Sisätautien alalla runkokoulutus tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella, jolloin koulutuksesta voi suorittaa 2 vuotta 3 kk - 3 vuotta keskussairaalassa tai osan tästä (0 - 12 kk) aluesairaalassa. Erikoistuvalla nimetään henkilökohtainen ohjaaja.

Runkokoulutusvaihe on suositeltavaa suorittaa pääosin ennen sisätautien eriytyvää koulutusta.

Oleellista runkokoulutuksessa on sen monipuolisuus erityisesti koulutuksen johtaessa suoraan sisätautien eriytyviin aloihin (endokrinologia, infektiosairaudet, kardiologia, gastroenterologia, kliininen hematologia, nefrologia, reumatologia).

Runkokoulutuksen hyväksyjä on kunkin yliopiston sisätautien erikoislääkärikoulutuksen vastuuhenkilö.

Koulutukseen voi sisältyä kouluttajan harkinnan mukaan lyhyitä jaksoja (korkeintaan 3kk) muilta soveltuvilta aloilta (kuten keuhkosairaudet, anestesiologia, akuuttilääketiede, neurologia, kliininen kemia sekä kliininen fysiologia ja isotooppilääketiede).

Tutkimustyötä voidaan kouluttajan harkinnan mukaan hyväksyä osaksi runkokoulutusta korkeintaan 6 kk. Tutkimustyö tehdään päätoimisena tutkijana ja sen tulee olla erikoisalaan liittyvää. Tutkimustyöstä, sen sisällöstä ja tuloksista on toimitettava erillinen tutkimustyön ohjaajan allekirjoittama selvitys. Yhteensä tutkimustyötä on mahdollisuus sisällyttää kouluttajan harkinnan perusteella 1 v (tästä ajasta silloin 6 kk sisätautien eriytyvään osaan).

Sisätautien alan koulutusta antavien yksiköiden pitää täyttää koulutuspaikan vaatimukset. Kouluttajat ovat alansa erikoislääkäreitä.

Tavoitteet

Runkokoulutuksen suorittaneen tulee kyetä toimimaan sisätautien alalla lääkärin tehtävissä siten, että hän:

- hallitsee sairaalan päivystystoiminnassa tarvittavat perusvalmiudet sisätautien alalla ja siihen liittyvillä aloilla
- hallitsee tärkeimpien sairauksien diagnostiikan ja hoidon sisätautien alalla ja siihen liittyvillä aloilla.

Sisältö

Runkokoulutukseen osallistuvien lääkäreiden tulee saada sisätautien alan koulutusta erityisesti sairauksissa, jotka ovat yleisiä ja joita esiintyy päivystystilanteissa (esim. sydän- ja verisuonisairaudet ja gastroenterologia).

Koulutusta antavien yksikköjen on taattava erikoistuville lääkäreille riittävä kierto eri toimipisteiden välillä monipuolisen koulutuksen turvaamiseksi.

Runkokoulutusvaiheen koulutuksen etenemistä seurataan lokikirjan avulla, se toimii apuvälineenä laadunvarmistuksessa. Erikoistuva lääkäri osallistuu lisäksi oman oppimisensa arviointiin sekä koulutuksen kehittämiseen.

Runkokoulutusvaiheeseen ei liity kirjallista tenttiä. Suositeltavaa lukemista ovat Goldman L ja Schaffer AI: Goldman-Cecil Medicine (25. painos, 2015), Saunders, tai Kasper DL ym: Harrison's Principles of Internal Medicine (19. painos, 2015), McGraw-Hill, ja Duodecimin kustantamat Akuuttihoitopos sekä suomenkieliset oppikirjat endokrinologiasta, gastroenterologiasta, infektiosairauksista, hematologiasta, kardiologiasta, nefrologiasta sekä reumasairauksista.

Lisäksi suositeltavaa lukemista ovat aikakauslehdet Duodecim ja Suomen Lääkärilehti sekä British Journal, Lancet ja New England Journal of Medicine soveltuvin osin.

Runkokoulutuksen aikana on suoritettava vähintään 40 tuntia teoreettista kurssimuotoista koulutusta, joka painottuu tasapuolisesti sisätautien alan akuuttien sairauksien diagnostiikkaan ja hoitoon. Merkinnän runkokoulutuksen suorittamisesta antaa runkokoulutuksen vastuuhenkilö.

Yliopistosairaalan ulkopuoliset koulutuspaikat Oulun yliopiston vastuualueella

Koulutus sopimukset on tehty seuraavien koulutuspaikkojen kanssa:

Koulutus sopimukset on tehty seuraavien koulutuspaikkojen kanssa:

Kainuun keskussairaala	2 v 3 kk - 3 v
Keski-Pohjanmaan keskussairaala	2 v 3 kk - 3 v
Lapin keskussairaala	2 v 3 kk - 3 v
Länsi-Pohjan keskussairaala	2 v 3 kk - 3 v
Oulaskankaan sairaala	1 vuosi
Oulun kaupungin sairaala	1 vuosi (runkokoulutus)
Malmin sairaala	1 vuosi

2. ERIKOISTUVAN LÄÄKÄRIN OHJAUS JA ARVIOINTI

Koulutettavan oppimisprosessia pyritään tukemaan nimeämällä jokaiselle erikoistuvalla oma tutor, joka seuraa ja kannustaa erikoistumisen aikana. Oppimisen seuranta- ja arviointivälineenä käytetään lokikirjaa ja kehityskeskusteluja tutorin, kouluttajan ja/tai koulutuksen vastuuhenkilön kanssa. On tarkoituksenmukaista, että erikoistuva lääkäri täyttää lokikirjaa jo runkokoulutusvaiheesta lähtien. Koulutettava arvioi omaa edistymistään ja saamaansa koulutusta lokikirjan mukaisesti. Lisäksi molempipuolista palautetta annetaan kehityskeskustelujen yhteydessä.

3. KUULUSTELU

Runkokoulutusvaiheeseen ei liity kirjallista tenttiä.